LITURGHIER

CUPRINZÎND

DUMNEZEIEŞTILE LITURGHII ALE SFINŢILOR NOŞTRI PĂRINŢI: IOAN GURĂ DE AUR, VASILE CEL MARE ŞI LITURGHIA CELOR MAI ÎNAINTE SFINŢITE

PRECUM ŞI

RÎNDUIALA VECERNIEI, UTRENIEI ŞI DUMNEZEIEŞTII PROSCOMIDII ŞI ALTELE DE TREBUINŢĂ LA SFÎNTA SLUJBĂ ÎN BISERICĂ

TIPĂRIT CU APROBAREA SFÎNTULUI SINOD ŞI CU BINECUVÎNTAREA ŞI OSÎRDIA PREA FERICITULUI

JUSTINIAN

PATRIARHUL BISERICII ORTDDOXE ROMÂNE

BUCUREŞTI
EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ŞI DE MISIUNE ORTODOXĂ
1967

B.C.U. IASI
811382

288180

RÎNDUIALA

adică

TIPICUL

PRIVEGHERII
DE TOATĂ NOAPTEA

după obiceiul urmat
în Sfintele Mînăstiri

RÎNDUIALA VECERNIEI CELEI MICI

CEASUL AL NOUĂLEA

Sîmbătă, înainte de apusul soarelui, merge paracliserul la cel mai mare și face metanie, însemnînd cu venirea sa vremea toacei. Și luînd binecuvîntare, iese și toacă în toaca cea mică. Apoi, adunîndu-se frații în pronaosul bisericii, preotul face început: *Binecuvîntat este Dumnezeul nostru...*, iar citeţul cel rînduit zice: *Amin. Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie;* apoi: *Împărate ceresc... Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime... Tatăl nostru...*, și după aceea preotul zice ecfonisul: *Că a Ta este împărăţia...* Iar citeţul citește Ceasul al 9-lea, după obicei. Apoi, după sfîrșitul acestuia și după apolis, intră în biserică și stă fiecare la locul său.

VECERNIA CEA MICĂ

De se citește Ceasul al 9-lea în biserică, atunci, la sfîrșitul lui nu se face apolis, ci preotul începe îndată, zicînd : *Binecuvîntat este Dumnezeul nostru...* și citeţul zice: *Amin. Veniţi să ne închinăm...*, de 3 ori, și psalmul Vecerniei, lin și cu glas blînd. După psalm: *Slavă... Și acum..., Aliluia,* de 3 ori. Preotul nu zice ectenie, ci citeţul zice: *Doamne miluiește,* de 3 ori, *Slavă... Și acum...* și îndată: *Doamne strigat-am...* și se pun 4 stihiri. Se cîntă 3 stihiri ale Învierii de la glasul de rînd, zicînd pe cea dintîi

de 2 ori, *Slavă... Și acum...* a Născătoarei de Dumnezeu, apoi: *Lumină lină...* Prochimenul: *Domnul a împărățit...*, cu stihurile cuvenite. Apoi: *Învrednicește-ne, Doamne...* Și îndată se cîntă Stihoavna: o stihiră a Învierii și alte stihiri podobnice ale Născătoarei de Dumnezeu, cu stihurile lor. *Slavă... Și acum...* a Născătoarei de Dumnezeu. Apoi: *Acum liberează... Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime...* După *Tatăl nostru...*, troparul Învierii. *Slavă... Și acum...* al Născătoarei de Dumnezeu. După aceasta, preotul zice ectenia: *Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule...* Strana: *Doamne miluiește,* de 3 ori. *Încă ne rugăm pentru...* (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod), strana: *Doamne miluiește,* de 3 ori. *Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul nostru) (N)]*, strana: *Doamne miluiește,* de 3 ori. *Încă ne rugăm pentru toți frații noștri...*, strana: *Doamne miluiește...*, de 3 ori. Ecfonis. Apoi: *Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule...* și apolisul cel mic.

Și intrînd în trapeză, zicem: *Mînca-vor săracii...*, *Slavă... Și acum...*, *Doamne miluiește,* de 3 ori, *Binecuvintează.* Și binecuvîntînd preotul masa, mîncăm puțin, ca să nu ne îngreunăm la Priveghere. Iar după mîncare: *Făcutu-s-a pîntecele tău masă sfîntă... Darurilor Tale fă-ne pe noi vrednici...* Apoi cîntăm: *Cuvine-se cu adevărat...* și *Veselitu-ne-ai pe noi, Doamne...* Și, după sfîrșitul acestora: *Slavă... Și acum... Doamne miluiește,* de 3 ori. Preotul binecuvîntează: *Cu noi este Dumnezeu...* Și mergem pe la chilii, așteptînd vremea toacei.

RÎNDUIALA VECERNIEI CELEI MARI

La puțină vreme după apusul soarelui, merge paracliserul și face metanie la cel mai mare; apoi iese și lovește rar în clopotul cel mare (sau în toaca cea mare), zicînd cu glas lin : *Fericiți cei fără prihană...*, sau Psalmul 50. Și după aceea intră și aprinde candelele și gătește cădelnița. Apoi, iarăși iese și trage toate clopotele, după care întorcîndu-se în biserică, aprinde o făclie în sfeșnic și-l pune în fața ușilor împărătești. După ce frații s-au adunat în biserică, preotul care este de rînd, sculîndu-se, face metanie celui mai mare și mergînd face trei închinăciuni înaintea sfintelor uși și la amîndouă strănile, iar frații șed toți. Și intrînd în sfîntul altar, pune pe sine epitrahilul, sărutînd crucea ce este deasupra lui, și luînd cădelnița și stînd înaintea sfintei mese, pune tămîie, zicînd

rugăciunea tămîiei, în taină; și așa cădește sfînta masă împrejur, în chipul crucii, și tot altarul. Și deschizînd sfintele uși, iese. Iar paracliserul luînd sfeșnicul ce stă în fața ușilor împărătești, și ținîndu-l în mîini cu făclia aprinsă, zice cu glas mare: *Sculați-vă.* Și toți se scoală. Și ieșind preotul prin sfintele uși, face cruce cu cădelnița înaintea sfintelor uși, cădind drept și de-a curmezișul; și merge și cădește, după rînduială, sfintele icoane cele din dreapta și cele din stînga; după aceasta, pe cel mai mare și amîndouă strănile, după rînduiala lor, iar paracliserul merge cu sfeșnicul înaintea lui. Și cînd face preotul cruce cu cădelnița, se înclină puțin, și se înclină cu dînsul și paracliserul. Și ies și în pronaosul bisericii și preotul cădește, după rînduială, fiind și acolo frați, și iarăși întorcîndu-se în biserică și stînd în mijlocul amîndoror strănilor, însemnează cu cădelnița în chipul crucii, căutînd spre răsărit și zice cu glas mare: *Doamne, binecuvintează!* Și îndată cădește icoana Mîntuitorului Hristos și a Născătoarei de Dumnezeu, și pe cel mai mare, și intrînd în sfîntul altar și stînd înaintea sfintei mese, însemnează cu cădelnița cruciș, de 3 ori, zicînd cu glas mare: *Slavă Sfintei și celei de o ființă și de viață făcătoarei și nedespărțitei Treimi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor,* și închide sfintele uși. Și cel mai mare, sau ecleziarhul zice: *Amin. Veniți să ne închinăm Împăratului nostru Dumnezeu...*, jos și cu glas lin. Apoi a doua oară, puțin mai sus: *Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos, Împăratul nostru Dumnezeu;* iar a treia oară, cu glas și mai înalt, așa: *Veniți să ne închinăm și să cădem la Însuși Hristos, Împăratul și Dumnezeul nostru.* Apoi deosebit: *Veniți să ne închinăm și să cădem înaintea Lui.* Și îndată începe cel mai mare, sau ecleziarhul, cu glas mai înalt, pe glasul al 8-lea: *Binecuvintează, suflete al meu, pe Domnul...*, rar și cu cîntare dulce și cîntă și ceilalți frați. Și pripeala: *Bine ești cuvîntat, Doamne...* Apoi, a doua oară, cîntăreții de la strana dreaptă: *Doamne, Dumnezeul meu, măritu-Te-ai foarte...*; și pripeala: *Bine ești cuvîntat, Doamne...* cu glas ușor, ajutînd cu glasul și ceilalți frați împreună. Iar preotul cu diaconul ies din sfîntul altar și fac 3 închinăciuni înaintea sfintelor uși, și întorcîndu-se se înclină înaintea celui mai mare, apoi spre amîndouă strănile, și după aceea stau la locurile lor. Iar cînd începe a se cînta : *Toate cu înțelepciune le-ai făcut...* și *Slavă Ție, Doamne, Cel ce ai făcut toate...*, atunci preotul merge înaintea sfintelor uși, cu epitrahilul, și stînd cu capul descoperit, citește rugăciunile

Vecerniei. Iar după sfîrșitul psalmului, de este și diacon, preotul intră în altar prin dreapta, iar diaconul iese prin ușa dinspre miazănoapte, îmbrăcat în veșminte, și vine în mijlocul bisericii, unde, făcînd o închinăciune, zice ectenia mare: *Cu pace Domnului să ne rugăm...* Și după ectenie, ecfonisul: *Că Ție se cuvine...* Deci, se cîntă Psaltirea pe glasul al 8-lea: Catisma cea dintîi: *Fericit bărbatul...*, antifonul cel dintîi, iar al doilea și al treilea antifon, se cîntă pe glasul zilei. Și după sfîrșitul fiecărui antifon, ectenia cea mică și ecfonis. După întîiul antifon, ecfonis: *Că a Ta este stăpînirea...*, după al doilea: *Că bun și iubitor de oameni...*, și cîntîndu-se și al treilea antifon, diaconul zice ectenia cea mai de pe urmă, iar preotul ecfonisul: *Că Tu ești Dumnezeul nostru...* Și după sfîrșitul catismei, face canonarhul metanie și spune glasul Octoihului sau al Mineiului. Apoi se cîntă: *Doamne strigat-am...* pe glasul Octoihului ce se va întîmpla. Iar preotul stă la locul său cel obișnuit, și cînd începe a se cînta: *Doamne strigat-am...*, atunci diaconul, sau în lipsa lui preotul, cădește, după obicei, și întorcîndu-se, pune cădelnița la locul ei, înclinîndu-se către cel mai mare. Se cîntă stihirile pe 10, începînd cu stihul: *Scoate din temniță sufletul meu...*, și se cîntă 3 stihiri ale Învierii, de la glasul de rînd; 4 ale lui Anatolie; și 3 ale Sfîntului din Minei. *Slavă...* a Sfîntului, de are, iar de nu: *Slavă... Și acum...* a Născătoarei de Dumnezeu, după glasul de rînd. Și cînd se zice stihul: *Că s-a întărit mila Lui peste noi...*, în timp ce amîndouă strănile cîntă împreună, preotul vine la cel mai mare, face metanie și intrînd în sfîntul altar se îmbracă în felon, iar strana cîntă: *Slavă...* Și îndată fac vohod, deschizînd sfintele uși, mergîndu-le înainte cu două sfeșnice, avînd lumînările aprinse, iar diaconul ținînd cădelnița și după dînsul preotul, avînd felonul în jos. Și stă preotul în mijlocul bisericii, în dreptul sfintelor uși, iar diaconul de-a dreapta preotului, puțin mai deoparte, și plecîndu-se, ținînd orarul cu trei degete ale mîinii drepte, zice încet, numai cît să audă preotul: *Domnului să ne rugăm.* Iar preotul zice în taină cu capul plecat rugăciunea: *Seara și dimineața și la amiază...* și apoi ridicîndu-se, diaconul arată către răsărit cu orarul, ținîndu-l cu trei degete ale mîinii drepte, și zice către preot: *Binecuvintează, părinte, sfînta intrare.* Iar preotul binecuvîntează spre răsărit, zicînd: *Binecuvîntată este intrarea sfinților Tăi...* Apoi diaconul merge și cădește sfintele icoane, pe cel mai mare și strănile, după obicei. Iar sfîrșindu-se stihira, merge diaconul în mijloc și cădind cruciș, zice cu glas mare: *Înțelepciune, drepți!* Și se cîntă: *Lumină lină...*,

iar paracliserul luînd sfeșnicele merge pînă la sfintele uși și diaconul, intrînd în sfîntul altar, cădește sfînta masă. Iar preotul, închinîndu-se înaintea sfintelor uși și sărutîndu-le, intră, lăsînd sfintele uși deschise. După ce se sfîrșește: *Lumină lină...*, zice diaconul : *Să luăm aminte.* Preotul : *Pace tuturor.* Și iarăși diaconul : *Înțelepciune, să luăm aminte.* Iar canonarhul făcînd metanie la cel mai mare, zice Prochimenul zilei, pe glasul al 6-lea: *Domnul a împărățit, întru podoabă s-a îmbrăcat.* Stih: *Îmbrăcatu-s-a Domnul întru putere și s-a încins.* Stih: *Pentru că a întărit lumea, care nu se va clăti.* Stih: *Casei Tale se cuvine sfințenie, Doamne, întru lungime de zile.* Și iarăși: *Domnul a împărățit...* Iar canonarhul, avînd mîinile sale strînse la piept, stă în mijlocul bisericii, așteptînd sfîrșitul prochimenului. Apoi făcînd închinăciune, se duce la locul său. De nu sînt parimii, sfintele uși se închid cînd se cîntă prochimenul a treia oară; iar de sînt parimii, sfintele uși se închid în timpul citirii parimiei a treia. După aceasta, iese diaconul și stînd la locul obișnuit, zice ectenia: *Să zicem toți din tot sufletul...* Și preotul, ecfonisul: *Că milostiv și iubitor de oameni...* și după ecfonis, zice cel mai mare sau cititul cel rînduit: *Învrednicește-ne, Doamne...* Și iarăși diaconul: *Să plinim rugăciunea noastră...* și preotul, ecfonisul: *Că bun și iubitor de oameni...*, apoi: *Pace tuturor.* Și diaconul: *Capetele noastre Domnului să le plecăm.* Și preotul zice în taină rugăciunea. Apoi ecfonisul: *Fie stăpînirea împărăției Tale...* După aceasta preotul și diaconul ies pe ușa cea dinspre miazănoapte, mergînd înaintea lor cu două sfeșnice și diaconul cu cădelnița, iar cîntăreții merg în urma lor și cîntă stihira hramului; și ies în pronaosul bisericii. Acolo cădește diaconul sfintele icoane și pe cel mai mare și strănile, după rînduială; și stă fiecare la locul său; și după sfîrșitul stihirilor, *Slavă... Și acum...* a Născătoarei de Dumnezeu. Apoi zice diaconul, în auzul tuturor, rugăciunea aceasta: *Mîntuiește, Dumnezeule, poporul Tău...* pînă la sfîrșit. Strana: *Doamne miluiește,* de 40 de ori. Diaconul: *Încă ne rugăm pentru...* (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod), strana: *Doamne miluiește,* de 30 de ori. *Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul nostru) (N)]*, iar în Mînăstire : *și pentru arhimandritul nostru (N),* strana: *Doamne miluiește,* de 50 de ori. Diaconul: *Încă de rugăm, ca să se păzească sfînt locașul acesta...,* strana: *Doamne miluiește,* de 3 ori. Diaconul : *Încă ne rugăm, ca să audă Domnul Dumnezeu glasul...*, strana:

Doamne miluiește, de 3 ori. După aceasta preotul zice: *Auzi-ne pe noi, Dumnezeule...,* strana: *Amin.*

Preotul : *Pace tuturor.* Diaconul : *Capetele noastre Domnului să le plecăm.* Și plecîndu-și toți capetele, preotul se întoarce cu fața spre apus și zice cu glas mare: *Stăpîne, mult milostive...* și după plinirea rugăciunii, strana zice: *Amin* (iar pînă se săvîrșesc acestea în pronaos, paracliserul sau alt frate pune o masă în mijlocul bisericii și pe dînsa 5 pîini, un vas cu grîu, și dinspre strana dreaptă un văscior cu untdelemn, iar dinspre strana stîngă un văscior cu vin). Și intrînd în naos se cîntă și celelalte stihiri ale Stihoavnei care sînt la rînd, cu stihurile lor.

Iar citeții merg cu sfeșnicele și le pun de amîndouă părțile mesei, care este pusă în mijlocul bisericii. Și după sfîrșitul Stihoavnei, zice cel mai mare: *Acum liberează...* și citețul: *Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime...* și după *Tatăl nostru...* ecfonisul: *Că a Ta este împărăția...* și se cîntă troparul pe glasul al 5-lea: *Născătoare de Dumnezeu, Fecioară...,* de 3 ori. Atunci preotul, luînd cădelnița, cădește împrejur masa, pe care stau cele 5 pîini, apoi pe cel mai mare, la locul lui, și iarăși masa, numai dinainte. Și cel mai mare sau preotul ridicînd o pîine, însemnează cu ea peste celelalte pîini și zice cu glas mare rugăciunea: *Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru...,* iar cînd zice: *Însuți binecuvintează pîinile acestea,* arată cu dreapta spre pîini; asemenea spre grîu, spre vin și spre untdelemn cînd zice: *grîul, vinul și untdelemnul...* Sfîrșindu-se rugăciunea aceasta se cîntă: *Fie numele Domnului...* de 3 ori, pe glasul al 4-lea; apoi se citește Psalmul 33: *Bine voi cuvînta pe Domnul...,* pînă la *Bogații au sărăcit...* Acest stih se cîntă pe glasul al 7-lea. Iar preotul merge și stă înaintea sfintelor uși, căutînd spre apus. Și după sfîrșitul psalmului zice : *Binecuvîntarea Domnului peste voi...* și citețul: *Amin,* și începe citirea. Și preotul: *Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri...* Apoi preotul și diaconul se dezbracă de sfintele veșminte și ies; și așa se așază fiecare la locul său.

[În știință să fie că, din Duminica Sfintelor Paști pînă la Duminica Tuturor Sfinților, după binecuvîntarea pîinilor se citesc Faptele Sfinților Apostoli; iar în celelalte duminici, peste tot anul, se citesc cele șapte Epistole sobornicești ale Sfinților Apostoli, cele paisprezece Epistole ale Sfîntului Apostol Pavel și Apocalipsa Sfîntului Apostol și Evanghelist Ioan. Iar seara, după luarea pîinii și după gustarea vinului ce s-a binecuvîntat la Litie cu rugăciunea preotului, dintru acel ceas nici

cum să nu îndrăznească cineva a gusta, după aceea, pentru a se putea împărtăși cu Sfintele și Preacuratele lui Hristos Taine.

Iar o împărțire ca aceasta a pîinii și gustare de vin o facem din ziua întîi a lunii septembrie, pînă în ziua de 25 a lunii martie. Iar la Privegherile cele de vară, pîinile cele binecuvîntate le împărțim la trapeză și le mîncăm mai înainte de gustare].

RÎNDUIALA UTRENIEI

După terminarea citirii iese paracliserul, toacă și trage toate clopotele.

Și sculîndu-se cel mai mare și toți frații, zice: *Amin. Slavă întru cei ce sus lui Dumnezeu...,* de 3 ori. *Doamne, buzele mele voi deschide...,* de 2 ori. Și se citesc cei șase psalmi cu glas blînd și lin. După cei 3 psalmi dintîi: *Slavă... Și acum..., Aliluia,* de 3 ori, *Doamne miluiește,* de 3 ori. *Slavă... Și acum...,* și se citesc în continuare ceilalți 3 psalmi. Atunci preotul în epitrahil iese prin ușa de miazănoapte și citește rugăciunile Utreniei, stînd înaintea sfintelor uși, cu capul descoperit. Iar după sfîrșitul celor șase psalmi: *Slavă... Și acum..., Aliluia,* de 3 ori. Și de este diacon, preotul intră în altar, iar diaconul, ieșind din altar, vine în mijlocul bisericii, la locul obișnuit și zice ectenia cea mare: *Cu pace Domnului să ne rugăm...* Și după ecfonis merge și stă la locul său. Iar canonarhul cel de rînd, care a rostit și prochimenul de seară, făcînd metanie la cel mai mare, zice: *Dumnezeu este Domnul...* cu stihurile lui, pe glasul ce va fi de rînd. Și se cîntă troparul Învierii, de 2 ori. *Slavă...* al Sfîntului, *Și acum...* al Născătoarei de Dumnezeu (Învierii), după glasul troparului Sfîntului, de are; iar de nu: *Slavă... Și acum...* al Născătoarei de Dumnezeu, după glasul de rînd. Și îndată strana zice: *Doamne miluiește,* de 3 ori. *Slavă Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh;* iar citețul: *Și acum...* Apoi citește Catisma: *Mărturisi-mă-voi Ție, Doamne...* Și după sfîrșitul fiecărei catisme, diaconul iese înaintea sfintelor uși și zice ectenia cea mică, iar preotul ecfonisul. Și se cîntă sedelnele Învierii, stihira cea dintîi fără stih; apoi pripeala: *Scoală-Te, Doamne, Dumnezeul meu, înalță-se mîna Ta...* și cealaltă sedealnă: *Slavă... Și acum...* a Născătoarei de Dumnezeu. Și după aceasta se citește tîlcuirea Evangheliei. Apoi catisma și după catismă, sedealna a 2-a zicînd stihira întîia fără stih; apoi pripeala: *Mărturisi-mă-voi Ție, Doamne...* și se cîntă cealaltă stihiră a sedelnei. *Slavă... Și acum...* a Născătoarei de Dumnezeu, și citi-

rea. Apoi se cîntă: *Fericiți cei fără prihană...* pe glasul al 5-lea, la care diaconul cădește. Și după: *Fericiți cei fără prihană...*, nu se zice: *Slavă... Și acum...*, ci îndată troparele: *Soborul îngeresc...*, ipacoi al glasului și citirea; apoi antifoanele glasului, în timpul cărora iese paracliserul și lovește în clopot; și preotul în altar se îmbracă după obicei cu toate veșmintele. Iar diaconul zice: *Să luăm aminte; înțelepciune.* Și canonarhul zice prochimenul glasului. După aceasta diaconul deschizînd sfintele uși, zice: *Domnului să ne rugăm;* preotul: *Că sfînt ești Dumnezeul nostru...*, strana: *Amin.* Și diaconul: *Toată suflarea să laude pe Domnul.* Stih: *Lăudați pe Dumnezeu întru sfinții Lui; lăudați-L pe El întru tăria puterii Lui.* Iar diaconul zice: *Și pentru ca să ne învrednicim noi a asculta Sfînta Evanghelie, pe Domnul Dumnezeu să-L rugăm,* strana: *Doamne miluiește,* de 3 ori. Diaconul: *Înțelepciune, drepți, să ascultăm Sfînta Evanghelie,* preotul: *Pace tuturor,* strana: *Și duhului tău.* După aceasta, preotul numește Evanghelistul de la care este Evanghelia. Strana: *Slavă Ție, Doamne, slavă Ție.* Diaconul: *Să luăm aminte.* Și preotul citește Evanghelia Învierii cea de rînd. Dacă este spre duminică, preotul citește Evanghelia în latura de miazănoapte a sfintei mese; iar dacă este spre o zi obișnuită sau un sfînt, o citește din mijlocul sfintelor uși. După Evanghelie, strana iarăși zice: *Slavă Ție, Doamne, slavă Ție.* După aceasta se zice: *Învierea lui Hristos văzînd...* și Psalmul 50. Citindu-se acestea, preotul iese prin sfintele uși cu Evanghelia, ținînd-o la pieptul său, mergînd înaintea lui, de amîndouă laturile, cu două sfeșnice cu făclii aprinse; și venind în mijlocul bisericii, o pune pe analogul cel pregătit și se așază sfeșnicele de amîndouă părțile analogului. Și merge întîi cel mai mare, singur, și face două închinăciuni și apoi sărută Evanghelia și iarăși face o închinăciune (închinăciunile nu se fac pînă la pămînt, ci mici, plecîndu-și capul pînă ce va ajunge cu mîna la pămînt, pentru că în duminici și în sărbătorile împărătești și în toate cele 50 de zile după Paști, nu se fac închinăciuni cu genunchii la pămînt). Și dacă se închină cel mai mare și sărută Evanghelia, face chip de închinăciuni, adică pleacă capul puțin spre strana stîngă și spre cea dreaptă, și se duce la locul său. Apoi merg toți frații, doi cîte doi, după rînduiala lor, făcînd și ei asemenea, mai întîi două închinăciuni, sărută sfînta Evanghelie, și iarăși o închinăciune; apoi pleacă capetele spre cel mai mare și spre strana stîngă. Și după ce sărută toți, și după Psalmul 50, se cîntă: *Slavă... Pentru rugăciunile Apostolilor...*, *Și acum... Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu...*, apoi

Miluiește-mă, Dumnezeule... și stihira Invierii, pe glasul al 6-lea: *Înviind Iisus din mormînt...* Iar după sărutarea sfintei Evangheli, preotul însemnează cu sfînta Evanghelie spre frați și intră în altar, închizînd sfintele uși. Diaconul în fața icoanei Mîntuitorului, zice ectenia: *Mîntuiește, Dumnezeule, poporul Tău...*, strana: *Doamne miluiește,* de 12 ori. Și preotul, ecfonisul: *Cu mila și cu îndurările...* Și după: *Amin,* se începe irmosul canonului Învierii. Și se cîntă din canonul Învierii 4 stihiri, și de la canonul Crucii-Învierii 3, și de la canonul Născătoarei de Dumnezeu 3 și din canonul de la Minei 4. Și la troparul cel dintîi al Învierii, se zice pripeala: *Slavă, Doamne, Sfintei Învierii Tale;* iar la celelalte tropare se zic stihurile din Psaltire: *Să cîntăm Domnului...* (sînt scrise în *Irmologhion).* Și după Cîntarea 3-a diaconul zice ectenia mică, și preotul, ecfonisul, dinăuntrul altarului: *Că Tu ești Dumnezeul nostru...* Apoi condacul și sedealna Sfîntului din Minei și citire. După Cîntarea 6-a, diaconul, sau în lipsa lui preotul, zice ectenia mică înaintea sfintelor uși și ecfonisul: *Că Tu ești Împăratul păcii...* Apoi condacul Învierii și icosul. Și se citește sinaxarul.

În știință să fie și aceasta, că totdeauna după sfîrșitul Cîntării a 8-a, cînd va începe Cîntarea 9-a, toți fac închinăciuni, grăind: *Să lăudăm, bine să cuvîntăm...*, apoi irmosul de la Cîntarea 8-a și catavasia. Iar diaconul, după sfîrșitul Cîntării a 8-a, cădind sfînta masă, zice cu mare glas: *Pe Născătoarea de Dumnezeu și Maica luminii, întru cîntări cinstind-o, să o mărim,* și se cîntă în stihuri Cîntarea 9-a, cu glas înalt: *Mărește suflete al meu pe Domnul...* și *Ceea ce ești mai cinstită...* și se face și cîte o închinăciune mică după fiecare cîntare. Iar diaconul sau preotul cădește sfîntul altar și toată biserica și pe frați. După Cîntarea 9-a se întoarce, și dînd cădelnița, zice ectenia mică și preotul, ecfonisul: *Că pe Tine Te laudă toate puterile cerești...* Apoi zice diaconul: *Sfînt este Domnul Dumnezeul nostru...* pe glasul ce se va întîmpla. Stih 1: *Că Sfînt este Domnul Dumnezeul nostru.* Stih 2. *Peste tot poporul Dumnezeul nostru.* Preotul stă la locul său obișnuit. După aceasta, svetilna Învierii (o dată); apoi *Slavă...* a Sfîntului, de are, *Și acum...* a Născătoarei (Învierii). La Laude: *Toată suflarea...* pe glasul zilei și se pun 8 stihiri și se cîntă 4 stihiri ale Învierii din Octoih și 4 ale lui Anatolie. Iar după ce se zice: *Toată suflarea să laude pe Domnul...* se unesc amîndouă strănile și cîntă și pripelele acestea: 1-a: *Scoală-Te, Doamne Dumnezeul meu...;* a 2-a: *Mărturisi-mă-voi Ție, Doamne... Slavă...* stihira Evangheliei, cea de rînd, *Și acum...* a Născătoarei de

Dumnezeu, cea de la glasul al 2-lea: *Prea binecuvîntată eşti...* (Aceasta se cîntă pe glasul *Slavei* Laudelor). După aceasta diaconul, dacă este, iar dacă nu este, preotul, deschizînd sfintele uşi, zice: *Slavă Ţie Celui ce ne-ai arătat nouă lumina,* şi strana zice Doxologia cea mare. Apoi troparul Învierii, unul din două: al glasului al 4-lea: *Astăzi mîntuire a toată lumea...,* sau al glasului al 8-lea: *Înviat-ai din mormînt...* Apoi preotul sau diaconul zice ectenia: *Miluieşte-ne pe noi, Dumnezeule...* şi ecfonisul: *Că milostiv...* După aceasta: *Să plinim rugăciunea noastră...* Ecfonisul: *Că Dumnezeul milelor...* Preotul: *Pace tuturor,* strana : *Şi duhului tău.* Diaconul : *Capetele noastre Domnului să le plecăm.* Preotul, rugăciunea în taină; apoi ecfonisul: *Că Ţie se cade a ne milui...* După acesta: *Înţelepciune,* strana: *Binecuvintează.* Preotul: *Cel ce este binecuvîntat...,* strana : *Amin. Întăreşte, Dumnezeule...* După aceasta preotul: *Preasfîntă Născătoare de Dumnezeu...,* strana: *Ceea ce eşti mai cinstită...,* şi celelalte după obicei şi apolisul. Iar strana: *Amin.* Apoi se face ieşire în pronaosul bisericii, cîntînd stihira, însuşi glasul, după obicei şi învăţătura lui Teodor Studitul. Şi după citire, troparul Sfîntului Teodor, pe glasul al 8-lea: *Al Pravoslaviei îndreptătorule...* şi Ceasul întîi. La Ceasul întîi: Troparul Învierii. *Slavă...* al Sfîntului, de are; iar de nu, *Şi acum...* al Născătoarei, de la Ceas. După *Tatăl nostru...,* condacul Învierii şi apolisul cel desăvîrşit. La liturghie : Fericirile Octoihului, pe 8. După vohod, troparul Învierii, apoi al hramului şi al Sfîntului de rînd şi al altui sfînt, de are; condacul Învierii şi al hramului; *Slavă...* al Sfîntului, de are; *Şi acum...* al hramului Născătoarei de Dumnezeu. Iar unde nu este hramul Născătoarei de Dumnezeu, *Şi acum...* condacul: *Ceea ce eşti ocrotitoare creştinilor...* Iar troparul şi condacul hramului lui Hristos, duminica la Liturghie nu se zice, peste tot anul, pentru că întîmpină al Învierii. Prochimen, Apostolul şi Evanghelia glasului şi ale sfîntului, de are. Chinonicul: *Lăudaţi pe Domnul din ceruri...* şi al sfîntului, de are.

În ştiinţă să fie, că la cîntarea Privegherii de toată noaptea, cînd se face polieleu şi se cîntă Psalmii: *Lăudaţi numele Domnului...* şi: *Mărturisiţi-vă Domnului...,* atunci se pune analogul în mijlocul bisericii şi pe el se pune icoana praznicului dintr-acea zi, sau a Născătoarei de Dumnezeu, sau a sfîntului, sau a sfintei. Şi se îmbracă cel mai mare în felon şi toţi preoţii în feloane, după obicei, şi ieşind din altar prin sfintele uşi, stau cîte doi împrejurul analogului. Şi se împart lumînări,

întîi celui mai mare, apoi preoţilor şi celor ce stau în sfînta biserică. După împărţirea lumînărilor, ia cel mai mare cădelniţa şi diaconul merge înaintea lui cu o făclie aprinsă, cădeşte întîi împrejur icoana cea de pe analog, şi mergînd în altar, cădeşte sfînta masă şi tot altarul şi în biserică sfintele icoane toate, apoi pe preoţii cei ce stau împrejur şi pe cîntăreţii din partea dreaptă şi din stînga; după aceasta şi pe tot poporul şi iarăşi sfintele uşi, şi numai cele două icoane: a lui Hristos şi a Născătoarei de Dumnezeu, şi analogul. In acest timp se cîntă Mărimurile, cu psalmii cei aleşi ai lui David. După această obişnuită cîntare diaconul zice ectenia cea mică şi se cîntă Sedelnele. Şi intrînd toţi preoţii în sfîntul altar, se dezbracă de sfintele veşminte; numai preotul cel de rînd rămîne îmbrăcat pentru citirea Evangheliei.

În ştiinţă să fie şi că duminica la Utrenie, cînd se cîntă catisma, fără polieleu: *Fericiţi cei fără prihană...* şi după ea: *Soborul îngeresc...,* şi într-alte zile cînd se cîntă: *Mărimu-Te pe Tine...* fără Priveghere, atunci numai preotul cu diaconul se îmbracă cu sfintele veşminte şi diaconul ia o făclie aprinsă, iar preotul cădelniţa şi cădeşte sfînta masă şi tot altarul, apoi ies amîndoi prin uşa cea dinspre miazănoapte şi preotul cădeşte sfintele uşi, sfintele icoane şi analogul, apoi pe cel mai mare şi toată biserica, după obicei şi iarăşi intră pe uşa dinspre miazăzi.

RÎNDUIALA VECERNIEI

adică a

SLUJBEI

de

SÎMBĂTĂ SEARA

și

SPRE SĂRBĂTORI

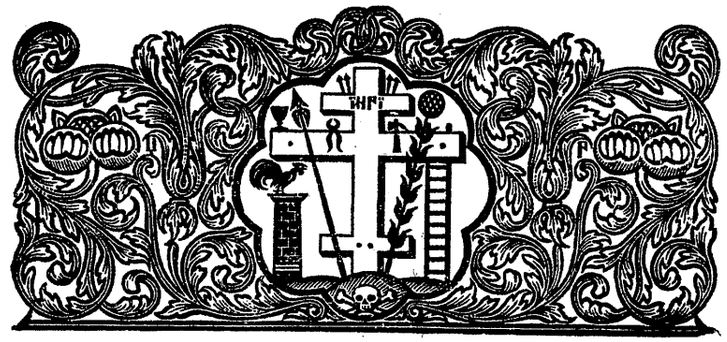

CEASUL AL NOUĂLEA

La vremea rînduită pentru slujba de seară, intrînd preotul în sfînta biserică, cu culionul pe cap, zice întru sine:

Intra-voi în casa Ta, închina-mă-voi în biserica Ta cea sfîntă, întru frica Ta, Doamne, povățuiește-mă întru dreptatea Ta, pentru vrăjmașii mei, îndreptează înaintea Ta calea mea.

Și ajungînd în mijlocul bisericii, face trei închinăciuni spre răsărit, zicînd încet de fiecare dată: **Dumnezeule, curățește-mă pe mine, păcătosul, și mă miluiește.**

Intrînd apoi în sfîntul altar prin ușa dinspre miazăzi și venind în fața sfintei mese, se închină de două ori, își descoperă capul și sărută sfînta masă; punîndu-și după aceasta iarăși culionul pe cap, mai face o închinăciune după care luînd epitrahilul îl binecuvîntează, după rînduială, și îl pune pe grumaz. Iese după aceea prin ușa dinspre miazănoapte și venind înaintea sfintelor uși, cu fața spre răsărit, face o închinăciune și zice:

Binecuvîntat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Citețul: **Amin. Slavă Ție Dumnezeul nostru, slavă Ție. Împărate ceresc... Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime... Tatăl nostru...**

Preotul, ecfonisul :

Că a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Cetețul : **Amin. Doamne miluiește** (de 12 ori) **Slavă... Și acum... Veniți să ne închinăm...** (de 3 ori), după care preotul intră în altar prin ușa dinspre miazăzi, iar la strană se citesc psalmii Ceasului al nouălea și celelalte, precum arată rînduiala din Ceaslov. Iar cînd la strană se citește rugăciunea Marelui Vasile de la sfîrșitul Ceasului : **Stăpîne, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru...,** preotul se pregătește pentru slujba Vecerniei. Lăsînd deci epitrahilul pe sfînta masă, iese prin ușa dinspre miazănoapte și venind în mijlocul bisericii, se închină de trei ori spre răsărit, merge apoi îndată la scaunul arhieresc și face metanie, fără a se închina, iar dacă este arhiereu, îi sărută mîna, făcînd după aceea iarăși metanie. De este diacon, o dată cu preotul iese și acesta, și venind în mijlocul bisericii, la dreapta preotului, se închină și merg amîndoi împreună la scaunul arhieresc pentru metanie. Intrînd apoi în altar, preotul își pune epitrahilul și așteaptă să se termine la strană rugăciunea: **Stăpîne, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru...,** iar diaconul, după ce intră în altar prin ușa dinspre miazănoapte, vine către preot cu stiharul și orarul, cerînd după rînduială binecuvîntarea, pentru a se îmbrăca *.

* Fiindcă apolisul Ceasului al nouălea nu se face decît atunci cînd acesta se citește în pronaos, cum este obiceiul la mînăstiri, după rugăciunea de la sfîrșitul Ceasului, preotul începe îndată Vecernia. (Și de se face slujbă cu Priveghere, aceasta începe cu Vecernia mare, precum s-a arătat în învățătura de la începutul cărții, pentru rînduiala Privegherii de toată noaptea, iar Ceasul al nouălea nu se mai pune, fiind obiceiul la mînăstiri să se citească împreună cu Vecernia mică, înainte).

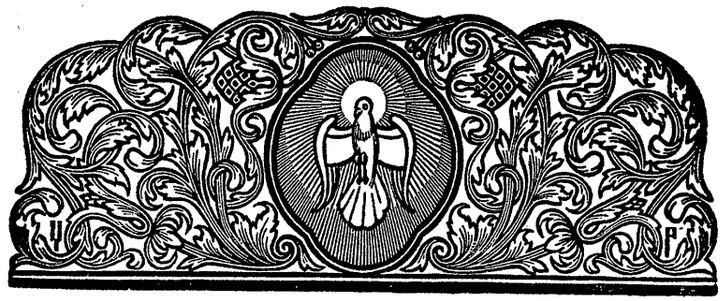

VECERNIA DE SÎMBĂTĂ SEARA
și
SPRE SĂRBĂTORI

Deschizînd deci perdeaua sfintelor uși și stînd în fața sfintei mese, cu culionul pe cap, și cu epitrahilul pe grumaz, preotul zice:

Binecuvîntat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Iar cînd Vecernia mare este unită cu Privegherea de noapte, atunci preotul zice :

Slavă Sfintei și celei de o ființă și de viață făcătoarei și nedespărțitei Treimi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Iar strana : **Amin.**

Și îndată cetețul zice: **Veniți să ne închinăm...** (de 3 ori) și Psalmul 103 : **Binecuvintează suflete al meu...** In acest timp preotul, luînd Liturghierul, iese prin ușa dinspre miazănoapte și stînd înaintea sfintelor uși, își descopere capul și citește în taină rugăciunile Vecerniei.

RUGĂCIUNEA 1

Doamne, îndurate și milostive, îndelung-răbdătorule și mult milostive, ascultă rugăciunea noastră și ia aminte la glasul cererii noastre. Fă cu noi semn spre bine; îndreptează-ne pe calea Ta, ca să umblăm întru adevărul Tău; veselește inimile noastre, ca să ne temem de numele Tău cel sfînt, pentru că mare ești Tu și lucruri minunate faci. Tu singur ești Dumnezeu și nu este nimeni asemenea Ție, Doamne: puternic întru milă și bun întru tărie, spre a ajuta și a mîngîia și a mîntui pe toți cei ce nădăjduiesc întru numele Tău cel sfînt.

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA 2

Doamne, nu cu mînia Ta să ne mustri, nici cu urgia Ta să ne cerți, ci fă cu noi, după mila Ta, Doctorule și Tămăduitorule al sufletelor noastre. Îndreptează-ne la limanul voii Tale; luminează ochii inimilor noastre spre cunoașterea adevărului Tău; și ne dăruiește cealaltă vreme a zilei de acum și toată vremea vieții noastre în pace și fără de păcat a o petrece pentru rugăciunile preasfintei Născătoare de Dumnezeu și ale tuturor sfinților.

Că a Ta este stăpînirea și a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA 3

Doamne, Dumnezeul nostru, adu-Ți aminte de noi păcătoșii și netrebnicii robii Tăi, cînd chemăm numele Tău cel sfînt, și să nu ne lași pe noi rușinați în așteptarea milei Tale, ci ne dăruiește, Doamne, împlinirea tuturor cererilor cele spre mîntuire. Și ne învrednicește să Te iubim și să ne temem de Tine, din toată inima noastră și să facem întru toate voia Ta.

Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA 4

Cel ce cu cîntări fără de tăcere și cu doxologii fără de încetare ești lăudat de sfintele Puteri umple gura noastră de lauda Ta, ca să dăm mărire numelui Tău celui sfînt; și ne dă nouă parte și soartă cu toți cei ce se tem de Tine întru adevăr și păzesc poruncile Tale, pentru rugăciunile preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor sfinților Tăi.

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA 5

Doamne, Doamne, Cel ce cu palma Ta cea preacurată cuprinzi toate, Care îndelung rabzi pentru noi toți și-Ți pare rău de răutățile noastre, adu-Ți aminte de îndurările Tale și de mila Ta. Cercetează-ne pe noi întru bunătatea Ta, și cu harul Tău dă-ne, ca, și în cealaltă vreme a zilei de acum, să scăpăm de meșteșugirile vicleanului, cele de m u l t e feluri, și păzește fără de bîntuială viața noastră, cu harul Preasfîntului Tău Duh.

Cu mila și cu îndurările și cu iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care bine ești cuvîntat împreună cu Preasfîntul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin

RUGĂCIUNEA 6

Dumnezeule cel mare și minunat, Care cu bunătatea cea nespusă și cu purtarea de grijă cea m u l t ă chivernisești toate și ne-ai dăruit bunătățile Tale cele din lume și ne-ai chezășuit împărăția cea făgăduită, prin bunătățile cele dăruite nouă; Cel ce ne-ai ajutat, și în partea cea trecută a zilei, să ne abatem de la tot răul, dăruiește-ne ca și pe cea rămasă să o săvîrșim fără de prihană înaintea sfintei slavei Tale, ca să Te lăudăm pe Tine, Dumnezeul nostru, Cel singur bun și de oameni iubitor.

Că Tu ești Dumnezeul nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA 7

Dumnezeule cel mare și preaînalt, Cel ce singur ai nemurire și locuiești întru lumina cea neapropiată; Care ai făcut toată zidirea cu înțelepciune; Cel ce ai despărțit lumina de întuneric și ai pus soarele spre stăpînirea zilei, iar luna și stelele spre stăpînirea nopții; Care ne-ai învrednicit pe noi păcătoșii și în ceasul de acum să întîmpinăm fața Ta cu mărturisire și să-Ți aducem laudă de seară; Însuți, Iubitorule de oameni, îndreptează rugăciunea noastră ca tămîia înaintea Ta și o primește ca pe o mireasmă cu bun miros. Seara de acum și n o a p t e a ce vine, liniștite dăruiește-ni-le nouă; îmbracă-ne cu armele luminii; izbăvește-ne de frica nopții și de tot lucrul ce se petrece în întuneric. Și ne dăruiește somnul, pe care l-ai dat spre odihna neputinței noastre, izbăvit de toată nălucirea diavolească. Așa, Stăpîne a toate, Dătătorule de bunătăți, ca și în așternuturile noastre umilindu-ne, să pomenim noaptea numele Tău, și cu gîndul la poruncile Tale luminîndu-ne, să ne sculăm întru bucurie sufletească, spre lauda bunătății Tale, aducînd rugăciuni și cereri milostivirii

Tale, pentru păcatele noastre și ale întreg poporului Tău, pe care, pentru rugăciunile preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, întru milă îl cercetează.

Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preotul își acoperă capul și așteaptă pînă ce se sfîrșește de citit la strană obișnuitul Psalm 103; zice apoi ectenia, stînd în fața sfintelor uși. Iar de este diacon, preotul intră în altar prin ușa dinspre miazăzi, după ce s-a citit psalmul, iar diaconul, ieșind prin ușa dinspre miazănoapte și stînd la locul cel obișnuit, în mijlocul bisericii, face o închinăciune și zice:

Cu pace Domnului să ne rugăm.

Strana: **Doamne miluiește.**

Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfîntă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul nostru (N)], pentru cinstita preoțime și întru Hristos diaconime, și pentru tot clerul și poporul, Domnului să ne rugăm.

Pentru (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod), **Domnului să ne rugăm.**

Pentru sfînt locașul acesta, țara aceasta și pentru toate orașele și satele și pentru cei ce cu credință locuiesc într-însele, Domnului să ne rugăm.

Pentru bună-întocmirea văzduhului, pentru îmbelșugarea roadelor pămîntului și pentru vremuri pașnice, Domnului să ne rugăm.

Pentru cei ce călătoresc pe ape, pe uscat și prin aer, pentru cei bolnavi, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei robiți și pentru mîntuirea lor, Domnului să ne rugăm.

(Aici se pot pune ectenii pentru felurite cereri, ce se găsesc tipărite la sfîrșitul cărții acesteia).

Pentru ca să fim izbăviți noi, de tot necazul, mînia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Pe preasfînta, curata, prea binecuvîntata, slăvita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: **Ție Doamne.**

Preotul, ecfonisul:

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Apoi, se închide perdeaua sfintelor uși, rămînînd astfel pînă la sfîrșitul catismei din Psaltire. Dacă este sîmbătă seara,

se pune catisma întîia toată, și după fiecare **Slavă...** sau stare, diaconul zice această ectenie mică din fața sfintelor uși, iar în lipsa diaconului, o zice preotul, din altar:

Iară și iară cu pace, Domnului să ne rugăm.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Pe preasfînta, curata, prea binecuvîntata, slăvita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: **Ție Doamne.**

Preotul, ecfonisul:

Că a Ta este stăpînirea și a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

După a doua **Slavă...**, ecfonisul:

Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu ești, și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

După a treia **Slavă...**, ecfonisul:

Că Tu ești Dumnezeul nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Cînd este însă sărbătoarea unui sfînt cu polieleu sau slujbă cu Priveghere de noapte, se zice: **Fericit bărbatul...** (**Slavă...** întîia de la catisma întîia), iar în celelalte zile de peste săptămînă se pune catisma de rînd toată și numai la sfîrșitul ei, ectenia mică și ecfonisul: **Că a Ta este stăpînirea și a Ta este împărăția...**

Apoi, la strană, se cîntă Psalmul 140: **Doamne strigat-am...** și Psalmul 141: **Cu glasul meu către Domnul am strigat...**, iar în altar se pregătește cădelnița și preotul binecuvîntează tămîia, iar cînd se cîntă: **Ca tămîia înaintea Ta...**, din versetul 2 al Psalmului 140, diaconul, sau în lipsa lui preotul, începe cădirea mare, tămîind altarul, apoi toată biserica și pe credincioșii din ea. Stihirile: **Slavă... Și acum...** pe glasul ce va fi la Octoih și la Minei.

Și dacă este sîmbătă seara, sau spre altă sărbătoare, se face VOHOD sau Intrare Mică. Pentru aceasta, la stihira dinaintea **Slavei...** sau cînd se zice stihul: **Că s-a întărit mila Lui...**, preotul se îmbracă cu felonul, iar cînd se începe cîntarea **Slavei...**, se deschid sfintele uși și preotul sau diaconul, dacă este, tămîiază altarul. Cînd se cîntă stihira **Și acum...** (Dogmatica), preotul cu capul descoperit și înaintea lui diaconul cu cădelnița (iar în lipsa acestuia purtînd-o însuși preotul) ocolesc sfînta masă pe dreapta și mergînd înainte paracliserul cu sfeșnicul sau cu făclia aprinsă, ies din altar, prin ușa dinspre miazănoapte pînă în mijlocul bisericii, oprindu-se cu fața spre răsărit. Diaconul, în șoaptă: **Domnului să ne rugăm, Doamne miluiește** și plecîndu-se amîndoi, preotul zice în taină:

RUGĂCIUNEA INTRĂRII

Seara și dimineața și la amiază Te lăudăm, Te binecuvîntăm, îți mulțumim și ne rugăm Ție, Stăpîne al tuturor, Iubitorule de oameni, Doamne. Îndreptează rugăciunea noastră ca tămîia înaintea Ta și nu pleca inimile noastre spre cuvinte sau cugete viclene, ci ne izbăvește de toți cei ce vînează sufletele noastre. Că spre Tine sînt, Doamne, Doamne, ochii

noștri, și întru Tine am nădăjduit; să nu ne rușinezi pe noi, Dumnezeul nostru.

Și îndreptîndu-se, preotul (dacă este fără diacon, mută cădelnița în mîna stîngă) zice tot încet :

Ecfonisul :

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Diaconul, în taină: **Binecuvintează, părinte, sfînta intrare.**

Iar preotul, binecuvîntînd cu dreapta, spre răsărit zice încet :

Binecuvîntată este intrarea sfinților Tăi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Diaconul, sau în lipsa lui preotul, face apoi cădirea mică, adică fără a trece în pronaosul bisericii și venind înapoi în dreptul sfintelor uși, zice cu glas mare, după ce s-a sfîrșit stihira **Și acum...,**

Înțelepciune, drepți !, cădind cruciș. Iar cel mai mare, ori cîntărețul, zice :

Lumină lină a sfintei slave a Tatălui ceresc, Celui fără de moarte, Celui sfînt și fericit, Iisuse Hristoase ! Ajungînd la apusul soarelui și văzînd lumina cea de seară, lăudăm pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfîntul Duh, Dumnezeu. Vrednic ești în toată vremea a fi lăudat de glasuri cuvioase ; Fiul lui Dumnezeu, Cel ce dai viață, pentru aceasta lumea Te slăvește.

Cînd se face slujbă în sobor, este obiceiul ca sfinții slujitori să cînte ei înșiși **Lumină lină...,** și cînd cîntarea a a ajuns la : **...lăudăm pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfîntul Duh Dumnezeu...,** diaconul sau preotul, care are cădelnița, tămîiază de trei ori spre sfintele uși.

Și după ce au intrat în altar prin sfintele uși, diaconul zice cu fața spre popor : **Să luăm aminte.** Preotul : **Pace tuturor.** Cititul : **Și duhului tău.** Diaconul : **Înțelepciune, să luăm aminte !**

Cititul zice prochimenul zilei.

În vremea cîntării prochimenului, preotul, întorcîndu-se spre apus și ținînd mîinile strînse la piept, sub felon, așteaptă sfîrșitul prochimenului. Dacă este o sărbătoare cu parimii, îndată după prochimen, preotul, sau diaconul cînd este, zice : **Înțelepciune !** Cititul : **Citire de la Facere** (ori altă carte). Preotul sau diaconul : **Să luăm aminte.**

De nu sînt parimii, se închid sfintele uși cînd se cîntă prochimenul ultima dată, iar dacă sînt, se închid la parimia a treia. Apoi preotul, acoperindu-și capul, se închină și merge la locul său, înaintea sfintei mese și, nefiind diacon, zice ectenia, dacă este sîmbătă sau spre o sărbătoare (în zilele de rînd de peste săptămînă nu se zice această ectenie). Iar de este diacon, acesta iese pe ușa dinspre miazănoapte și stînd în mijlocul bisericii, zice:

Să zicem toți, din tot sufletul și din tot cugetul nostru, să zicem.

Strana : **Doamne miluiește** (o dată).

Doamne, Atotstăpînitorule, Dumnezeul părinților noștri, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Strana : **Doamne miluiește** (de 3 ori).

Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea

Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)], și pentru toți frații noștri cei întru Hristos.

Încă ne rugăm pentru (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod) **pentru sănătatea și mîntuirea lor.**

Încă ne rugăm pentru frații noștri: preoți, ieromonahi, ierodiaconi, diaconi, monahi și monahii și pentru toți cei întru Hristos frați ai noștri.

Încă ne rugăm pentru fericiții și pururea pomeniții ctitorii sfîntului locașului acestuia și pentru toți cei mai înainte adormiți părinți și frați ai noștri, dreptslăvitori creștini, care odihnesc aici și pretutindenea.

Încă ne rugăm pentru mila, viața, pacea, sănătatea, mîntuirea, cercetarea, lăsarea și iertarea păcatelor robilor lui Dumnezeu enoriași, ctitori și binefăcători ai sfîntului locașului acestuia.

(Aici se pot pune ectenii pentru felurite cereri, ce se găsesc tipărite la sfîrșitul cărții acesteia).

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri și fac bine în sfîntă și întru tot cinstită biserica aceasta, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei ce cîntă și pentru poporul ce stă înainte și așteaptă de la Tine mare și multă milă.

Încă ne rugăm pentru toți frații noștri și pentru toți dreptslăvitorii creștini, pentru sănătatea și mîntuirea lor.

Preotul, ecfonisul:

Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Apoi: **Învredniceşte-ne, Doamne...** și diaconul zice ectenia; cînd nu este diacon, o zice preotul în altar, de este simbătă seara, sau spre sărbătoare, iar în zilele de rînd de peste săptămînă o zice afară din altar, din fața sfintelor uși, avînd culionul pe cap:

Să plinim rugăciunea noastră cea de seară, Domnului.

Strana: **Doamne miluiește.**

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Seara toată desăvîrșită, sfîntă, în pace și fără de păcat, la Domnul să cerem.

Strana: **Dă Doamne.**

Înger de pace, credincios îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre, la Domnul să cerem.

Milă și iertare de păcatele și de greșelile noastre, la Domnul să cerem.

Cele bune și de folos sufletelor noastre și pace lumii, la Domnul să cerem.

Cealaltă vreme a vieții noastre în pace și întru pocăință a o săvîrși, la Domnul să cerem.

Sfîrșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neînfruntat, în pace și răspuns bun la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos, să cerem.

Pe preasfînta, curata, prea binecuvîntata, slăvita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: **Ție Doamne.**

Preotul, ecfonisul:

Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Preotul: **Pace tuturor.** Strana: **Și duhului tău.** Diaconul, iar in lipsa lui preotul: **Capetele noastre, Domnului să le plecăm.** Strana: **Ție Doamne.**

Iar preotul citește în taină și cu capul descoperit rugăciunea aceasta, a plecării capetelor :

Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce ai plecat cerurile și Te-ai pogorît pentru mîntuirea neamului omenesc, caută spre robii Tăi și spre moștenirea Ta. Că Ție, Judecătorului celui înfricoșător și iubitor de oameni, și-au plecat capetele și și-au supus grumajii, robii Tăi, nu de la oameni așteptînd ajutorul, ci nădăjduind în mila Ta și dorind după mîntuirea Ta. Pe aceștia păzește-i în toată vremea, și în seara de acum și în noaptea ce vine, de tot vrăjmașul și de toată lucrarea cea protivnică a diavolului, de cugetele cele deșarte și de relele aduceri aminte.

Și acoperindu-și capul, zice ecfonisul:

Fie stăpînirea împărăției Tale binecuvîntată și preaslăvită, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

(Cînd Vecernia mare este unită cu Privegherea de noapte, atunci se pune aci rînduiala Litiei, care se împreună

cu Stihoavna Vecerniei pînă la sfîrșit, așa precum se arată la pagina 39. Iar de nu se face Litie, urmează mai departe slujba Vecerniei, așa cum se arată aci).

Strănile: stihirile Stihoavnei, **Slavă... Și acum...** de la Octoih și de la Minei. Apoi :

Acum liberează pe robul Tău, Stăpîne, în pace, după cuvîntul Tău, căci văzură ochii mei mîntuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor : lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău, Israil.

Apoi: **Sfinte Dumnezeule...** (de 3 ori) **Preasfîntă Treime... Doamne miluiește** (de 3 ori) **Tatăl nostru...**

Preotul, ecfonisul:

Că a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Apoi troparele de la Octoih și Minei.

Sfîrșindu-se acestea, se deschid sfintele uși, iar preotul sau diaconul (dacă este), zice cu fața spre apus:

Înțelepciune !

Strana: **Binecuvintează.**

Preotul, dintre sfintele uși:

Cel ce este binecuvîntat Hristos, Dumnezeul nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin. Întărește, Dumnezeule, sfînta și dreapta credință a dreptslăvitorilor creștini și sfînt locașul acesta în veacul veacului. Amin.**

Preotul se pleacă apoi și se închină spre icoana Maicii Domnului, zicînd:

Preasfîntă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi.

Strana: **Ceea ce ești mai cinstită decît heruvimii...**

Plecindu-se şi inchinindu-se şi spre icoana Mintuitorului, preotul zice:

Slavă Ţie, Hristoase Dumnezeule, nădejdea noastră, slavă Ţie.

Strana: **Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. Doamne miluieşte** (de 3 ori), **Binecuvintează.**

Iar preotul, stind tot cu faţa spre apus, intre sfintele uşi, zice apolisul şi anume simbătă seara *:

Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale Sfinţilor slăviţilor şi întru tot lăudaţilor Apostoli, ale Sfîntului (N) (al cărui hram îl poartă biserica), **ale Sfîntului (N), a cărui pomenire o săvîrşim, ale sfinţilor şi drepţilor dumnezeieşti Părinţi Ioachim şi Ana şi pentru ale tuturor sfinţilor, să ne miluiască şi să ne mîntuiască pe noi, ca un bun şi de oameni iubitor.**

Strana: **Amin.**

Preotul se întoarce apoi cu faţa spre răsărit şi zice:

Pentru rugăciunile sfinţilor Părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne şi ne mîntuieşte pe noi.

Strana: **Amin.**

Preotul intrînd în altar, închide sfintele uşi, iar de nu este slujbă cu Priveghere, lasă şi perdeaua.

Apoi citeşte cu umilinţă Canonul Sfintei Împărtăşiri.

---

* Vezi textul tuturor apoliselor în capitolele: *Apolisele praznicelor impărăteşti la Vecernie, Utrenie şi Liturghie* şi *Apolisele zilelor de peste săptămînă*, tipărite la sfîrşitul cărţii acesteia.

SE CUVINE A ŞTI CA

La Vecernia din zilele şi sărbătorile ce se arată aci: 1. **Joia şi Simbăta din săptămîna Sfintelor Patimi,** cînd slujba Vecerniei se uneşte cu cea a Liturghiei Sfintului Vasile cel Mare; 2. **Ajunurile praznicelor Naşterii şi Botezului Domnului,** cînd de asemenea slujba Vecerniei se uneşte cu cea a Liturghiei Sfîntului Vasile cel Mare, dacă aceste două ajunuri nu se întîmplă simbăta sau duminica; 3. **Bunavestire,** cînd Vecernia se uneşte cu Liturghia Sfîntului Ioan Gură de Aur, dacă serbarea acestui praznic cade în zilele în care se citeşte slujba Ceasurilor sfîntului şi marelui Post (luni, marţi, miercuri, joi şi vineri); 4. **Vinerea Sfintelor Patimi,** cînd se citeşte Apostolul şi Evanghelia şi se scoate Sfîntul Epitaf; 5. **Duminica Sfintelor Paşti,** cînd se citeşte Sfînta Evanghelie, şi se cîntă la Stihoavnă stihirile Paştilor, ca şi la Liturghie; şi 6. **Duminica Cincizecimii,** cînd Vecernia se face îndată după Liturghie şi se citesc rugăciunile îngenuncherii, se va urma pentru fiecare dintre acestea rînduiala arătată în Tipicul bisericesc şi în cărţile de slujbă de la strană **(Triod, Penticostar** şi **Minei,** iar pentru sfînta Cincizecime şi în Evhologhiu).

ÎNSEMNARE PENTRU RÎNDUIALA VECERNIEI ÎN ZILELE DE RÎND SAU OBIŞNUITE, DE PESTE SAPTĂMÎNĂ

Iar în celelalte zile de rînd de peste săptămînă, cînd nu este vreun praznic, nici sfînt mare, Vecernia urmează aşa: Se face începutul şi urmează toate fără diacon, ca la Vecernia de simbătă seara, pînă la **Slavă...** de la **Doamne strigat-am...,** adică: Psalmul 103 şi rugăciunile Vecerniei, ectenia mare, catisma de rînd toată, fără întrerupere şi numai la sfîrşitul ei ectenia mică şi ecfonisul: **Că a Ta este împărăţia...** Apoi: **Doamne strigat-am...** cu stihirile, fără vohod **Lumină lină...** şi prochimenul zilei sau **Aliluia.** Nu se zice ectenia: **Să zicem toţi...,** ci îndată: **Învredniceşte-ne, Doamne...** Apoi ectenia: **Să plinim rugăciunea noastră cea de seară...,** pe care preotul o zice afară din altar, în faţa sfintelor uşi, cu culionul pe cap. Apoi celelalte pînă la Stihoavnă şi stihirile Stihoavnei. După aceea: **Acum liberează... Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime... Tatăl nostru...** şi troparele după rînduiala Tipicului.

După care ectenia, afară din altar, din fața sfintelor uși: **Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule...** Iar după ecfonis, închizînd perdeaua sfintelor uși, preotul zice: **Înțelepciune!** Strana: **Binecuvintează.** Preotul: **Cel ce este binecuvîntat...** Strana: **Intărește, Dumnezeule, sfînta și dreapta credință a dreptslăvitorilor creștini...** Preotul: **Preasfîntă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi.** Strana: **Ceea ce ești mai cinstită...** Preotul: **Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, nădejdea noastră, slavă Ție.** Strana: **Slavă... Și acum...** Preotul zice apolisul, pomenind și sfîntul a cărui zi se prăznuiește, și încheie cu: **Pentru rugăciunile sfinților părinților noștri...**dacă nu se citește îndată Pavecernița.

La Vecernia din zilele sfîntului și marelui Post, se ține seamă și de cele ce se arată în Ceaslov că se cuvin a se zice și a se face în acest timp al anului bisericesc.

RÎNDUIALA LITIEI

Cînd se face slujbă cu Priveghere de noapte și după Vecernie urmează îndată slujba Utreniei, atunci se unește rînduiala Litiei cu Stihoavna Vecerniei. Deci, după ce s-a zis ecfonisul: **Fie stăpînirea împărăției Tale...** și a început a se cînta la strană stihirile de la Litie (sau numai **Slavă...**), ieșim în pronaosul bisericii și săvîrșim Litia. Sfintele uși fiind închise, preotul și diaconul cu cădelnița, avînd capul acoperit, ies împreună din altar pe ușa dinspre miazănoapte, purtîndu-se înaintea lor două sfeșnice, și ajungînd în pronaos* tămîiază după obicei. Și după ce s-a zis: **Slavă...** și s-a cîntat stihira **Slavă...** de la Minei, pe glasul cuvenit, **Și acum...** a Născătoarei de Dumnezeu, diaconul, sau de nu este diacon, preotul zice rugăciunile acestea:

Mîntuiește, Dumnezeule, poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta, cercetează lumea Ta cu milă și cu îndurări, înalță fruntea dreptslăvitorilor creștini și trimite peste noi milele Tale cele bogate; pentru rugăciunile preacuratei Stăpînei noastre Născătoarei

* După obiceiul îndătinat în bisericile de mir, toată rînduiala Litiei se săvîrșește în mijlocul bisericii, înainte de Stihoavnă. Deci, ieșind preotul și diaconul din sfîntul altar, merg în fața mesei cu artosele și celelalte, iar după stihirile **Slavă... Și acum...** încep rugăciunile.

de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria; cu puterea cinstitei și de viață făcătoarei Cruci; cu ocrotirile cinstitelor, cerești-lor netrupești Puteri; cu ale cinstitului, slăvitului Prooroc, Înaintemergătorului și Botezătorului Ioan; cu ale Sfinților, slăviților și întru tot lăudaților Apostoli; cu ale celor între sfinți Părinților noștri și mari dascăli ai lumii și ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Cuvîntătorul de Dumnezeu și Ioan Gură de Aur; cu ale Sfinților Atanasie, Chiril și Ioan cel Milostiv, patriarhii Alexandriei; cu ale celor între sfinți Părinților noștri: Nicolae al Mirelor Lichiei și ale lui Spiridon al Trimitundei, făcătorilor de minuni, și cu ale tuturor sfinților sfințiților ierarhi; cu ale sfinților, slăviților și marilor Mucenici: Gheorghe, purtătorul de biruință și Dimitrie, izvorîtorul de mir, Teodor Tiron, Teodor Stratilat și Ioan cel Nou; cu ale sfîntului sfințitului Mucenic Haralambie; cu ale sfîntului marelui Mucenic Nichita Romanul și cu ale tuturor sfinților bunilor biruitori mucenici; cu ale sfintei Mucenițe Filoteea; cu ale preacuvioșilor și de Dumnezeu purtătorilor Părinților noștri: Grigorie Decapolitul, Nicodim cel sfințit și Dimitrie cel Nou și cu ale Preacuvioasei maicii noastre Parascheva; cu ale Sfîntului (N), a cărui pomenire o săvîrșim; cu ale sfinților și drepților dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana și cu ale

tuturor sfinților; rugămu-Te, mult milostive Doamne, auzi-ne pe noi păcătoșii, care ne rugăm Ție, și ne miluiește pe noi.

Strana: **Doamne miluiește** (de 40 de ori).

Diaconul:

Încă ne rugăm pentru (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod).

Strana: **Doamne miluiește** (de 30 de ori).

Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N), Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul nostru (N)]; pentru toți frații noștri cei întru Hristos și pentru tot sufletul creștinesc cel necăjit și întristat, care are trebuință de mila și ajutorul lui Dumnezeu; pentru apărarea țării acesteia (sau a sfintei case acesteia) și a celor ce viețuiesc într-însa, și pentru pacea și bună așezarea întregii lumii; pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici; pentru mîntuirea și ajutorul celor ce cu osîrdie și cu frică de Dumnezeu se ostenesc și slujesc, părinți și frați ai noștri; pentru cei trimiși și pentru cei ce sînt în călătorie; pentru tămăduirea celor ce zac în boli; pentru odihna, ușurarea, iertarea păcatelor și fericita pomenire a tuturor celor ce mai înainte s-au mutat întru buna credință, părinți și frați ai noștri dreptslăvitori, care odihnesc aici și pretutindenea; pentru izbăvirea celor robiți; pentru frații noștri care sînt în slujbe și pentru cei ce slujesc și au slujit în sfînt locașul acesta, să zicem.

Strana: **Doamne miluiește** (de 50 de ori).

Încă ne rugăm pentru ca să se păzească sfînt locașul acesta, țara aceasta și toate orașele și satele: de ciumă, de foamete, de cutremur, de potop, de foc, de sabie, de năvălirea altor neamuri și de războiul cel dintre noi; pentru ca milostiv, blînd și lesne iertător să fie nouă bunul și iubitorul

de oameni Dumnezeul nostru, să îndepărteze și să împrăștie toată mînia, care se pornește asupra noastră și să ne izbăvească pe noi de mustrarea Lui cea dreaptă, care este asupra noastră și să ne miluiască pe noi.

Strana: **Doamne miluiește** (de 3 ori).

Încă ne rugăm și pentru ca Domnul Dumnezeu să audă glasul rugăciunii noastre, a păcătoșilor, și să ne miluiască pe noi.

Strana: **Doamne miluiește**(de 3 ori).

Apoi pomenește încet, pe cine vrea, dintre vii și morți. După care zice:

Auzi-ne pe noi, Dumnezeule, Mîntuitorul nostru, nădejdea tuturor marginilor pămîntului și a celor ce sînt pe mare departe și, milostive Stăpîne, milostiv fii nouă, față de păcatele noastre și ne miluiește pe noi.

Ecfonisul:

Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Preotul: **Pace tuturor.** Diaconul: **Capetele noastre, Domnului să le plecăm.** Strana: **Ție Doamne.**

Și plecînd toți capetele spre pămînt, preotul descoperindu-și capul și întorcîndu-se cu fața spre apus, se roagă cu glas mare:

Stăpîne mult milostive, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeu nostru, pentru rugăciunile preacuratei Stăpînei noastre, de Dumnezeu Născătoarei și pururea Fecioarei Maria; cu puterea cinstitei și de viață făcătoarei Cruci; cu ocrotirile cinstitelor, cerești

trupești Puteri; cu ale cinstitului, slăvitului Prooroc, Înaintemergătorului și Botezătorului Ioan; cu ale Sfinților, slăviților și întru tot lăudaților Apostoli; cu ale sfinților, slăviților și bunilor biruitori mucenici; cu ale celor între sfinți Părinților noștri și mari dascăli ai lumii și ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Cuvîntătorul de Dumnezeu și Ioan Gură de Aur; cu ale Sfinților Atanasie, Chiril și Ioan cel milostiv, patriarhii Alexandriei; cu ale celor între sfinți Părinților noștri: Nicolae, arhiepiscopul Mirelor Lichiei și Spiridon al Trimitundei, făcătorilor de minuni, și cu ale tuturor sfinților sfințiților ierarhi; cu ale sfinților, slăviților marilor Mucenici: Gheorghe, purtătorul de biruință și Dimitrie, izvorîtorul de mir, Teodor Tiron, Teodor Stratilat și Ioan cel Nou; cu ale sfîntului sfințitului Mucenic Haralambie și cu ale tuturor sfinților bunilor biruitori mucenici; cu ale preacuvioșilor și de Dumnezeu purtătorilor părinților noștri; cu ale Preacuvioasei maicii noastre Parascheva; cu ale Sfîntului (N), a cărui pomenire o săvîrșim; cu ale sfinților și drepților dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana și cu ale tuturor sfinților Tăi: binepримită fă rugăciunea noastră; dăruiește iertare greșelilor noastre; acoperă-ne pe noi cu acoperămîntul aripilor Tale; depărtează de la noi pe tot vrăjmașul și protivnicul, împacă viața noastră, Doamne; miluiește-ne pe noi

și lumea Ta și mîntuiește sufletele noastre, ca un bun și de oameni iubitor.

Strana: **Amin.** Și se încep cîntările Stihoavnei. Dacă Litia s-a făcut în pronaos (la mînăstire), preotul își acoperă capul și pornind de acolo împreună cu diaconul și mergînd precum au ieșit din altar, vin în mijlocul bisericii și se opresc înaintea mesei care a fost așezată din timp aci și pe care au fost puse cinci artose adică pîini (spre răsărit), patru așezate în formă de cruce, iar a cincea deasupra, un vas cu grîu (spre apus), cu puțin vin (spre strana din stînga) și cu untdelemn (spre strana din dreapta), sfeșnicele punîndu-se dinspre răsărit de masă.

În bisericile de mir unde slujba Litiei se săvîrșește în mijlocul bisericii, preotul și diaconul, după terminarea rugăciunilor de mai sus, urmează mai departe rînduiala de mai jos.

După: **Slavă... Și acum...** a Născătoarei de Dumnezeu, se zice: **Acum liberează... Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime... Tatăl nostru...**

Preotul, ecfonisul:

Că a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Preotul luînd cădelnița, binecuvîntează tămîia și după ce strana a zis: **Amin,** cădește masa (de 3 ori) împrejur, pe cele patru laturi, fără a se pleca, iar diaconul, dacă este, merge înainte cu lumînarea aprinsă, stînd în fața preotului, de cealaltă parte. Și cînd cădește masa împrejur, dacă este spre duminică, se cîntă de fiecare dată troparul pe glasul al 5-lea:

Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, bucură-te, ceea ce ești cu har dăruită, Marie, Domnul este cu tine. Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecelui tău, că ai născut pe Mîntuitorul sufletelor noastre.

Iar de este sărbătoarea unui sfînt cu polieleu, peste săptămînă, se cîntă mai întîi troparul sfîntului (de 2 ori) și apoi **Născătoare de Dumnezeu, Fecioară...** Cînd este praznic, se cîntă numai troparul praznicului (de 3 ori). Apoi preotul, dînd cădelnița și luînd un artos (pîine), însemnează cu el cruciș peste celelalte artose. Îl așază apoi la loc, își descoperă capul și zice rugăciunea ce urmează mai jos, cu glas mare. Iar cînd ajunge la: **Însuți binecuvintează...,** atunci cu mîna dreaptă arată spre cele puse înainte, adică spre pîine, grîu, vin și untdelemn:

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Care ai binecuvîntat cele cinci pîini în pustie și ai săturat cu ele cinci mii de bărbați, Însuți binecuvintează și pîinile acestea, grîul, vinul și untdelemnul și le înmulțește pe ele în sfînt locașul acesta, în orașul (sau: în satul sau: în mînăstirea) acesta, în țara aceasta și în toată lumea Ta; și pe credincioșii, robii Tăi, care se împărtășesc dintr-însele, îi sfințește; că Tu ești Cel ce binecuvîntezi și sfințești toate, Hristoase Dumnezeul nostru, și Ție slavă înălțăm, împreună și Părintelui Tău celui fără de început și Preasfîntului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

După aceasta preotul își acoperă capul.

Strana: **Amin.** Apoi: **Fie numele Domnului binecuvîntat de acum și pînă în veac** (de 3 ori). Și se citește Psalmul 33: **Voi binecuvînta pe Domnul în toată vremea...** pînă la: **Bogații au sărăcit și au flămînzit; iar cei ce caută pe Domnul nu vor fi lipsiți de tot binele.** Și după ce se cîntă stihul acesta (de 3 ori: o dată de preot și diacon, iar la străni de 2 ori), diaconul intră în altar, iar preotul vine înaintea sfintelor uși și căutînd spre apus, zice către popor:

Binecuvîntarea Domnului peste voi toți cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Și dacă se face Priveghere se urmează mai departe potrivit Tipicului de la pagina 10.

În bisericile de mir, unde slujba Utreniei se săvîrșește a doua zi dimineața, după: **Binecuvîntarea Domnului peste voi toți...,** preotul face sfîrșit în chipul următor:

După ce strana zice: **Amin.** Preotul: **Slavă Ție, Hristoase Dumnezeul nostru, nădejdea noastră, slavă Ție.** Strana: **Slavă... Și acum... Doamne miluiește** (de 3 ori), **Binecuvintează.** Preotul, apolisul *: dacă este sîmbătă seara zice așa:

Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale Sfinților slăviților și întru tot lăudaților Apostoli, ale Sfîntului (N) (al cărui hram îl poartă biserica) **ale Sfîntului (N), a cărui pomenire o săvîrșim, ale sfinților și drepților dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana și pentru ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mîntuiască pe noi, ca un bun și de oameni iubitor.**

Strana: **Amin.** Preotul:

Pentru rugăciunile sfinților părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluiește-ne și ne mîntuiește pe noi.

Strana: **Amin.**

Preotul miruiește apoi pe credincioși, cărora li se împarte din artosele tăiate și stropite cu vin.

ÎNVĂȚĂTURĂ

Cade-se a ști că piinea, care s-a binecuvîntat, este izbăvitoare de toate relele pentru cel ce o va lua cu credință.

* Vezi textul tuturor apoliselor în capitolele: *Apolisele praznicelor împărătești la Vecernie, Utrenie și Liturghie* și *Apolisele zilelor de peste săptămînă*, tipărite la sfîrșitul cărții acesteia.

Și aceasta să știi, preotule, și să păzești, ca să se ferească untdelemnul acesta, ce s-a binecuvîntat, ca nu cumva și a doua oară să-l binecuvîntezi; asemenea nici vinul, nici grîul, nici piinile, cînd vei face Priveghere; ci altele nebinecuvîntate să pui, fie cît de puține. Iar untdelemnul acesta, care s-a binecuvîntat, de este candelă la tetrapod, unde stă sfînta icoană spre sărutare, punîndu-l în candelă, să miruiești cu el pe popor; și poți să-l mănînci și în bucate. Iar vinul să-l bei cu bună cucernicie, ca pe un lucru binecuvîntat. Piinile să le tai și să le împarți credincioșilor, care pot să le mănînce cu cinste, fie în biserică, fie acasă, mai înainte de alte bucate. Iar grîul sau să-l semeni, sau cu altul să-l amesteci și cu mulțumită să-l întrebuințezi. Să nu îndrăznești a face Liturghie cu aceste piini sau cu acest vin, acest lucru fiind oprit de rînduiala bisericească.

RÎNDUIALA
SLUJBEI
DE
DIMINEAŢĂ
(MIEZONOPTICA ŞI UTRENIA)

MIEZONOPTICA

DIN ZILELE DE DUMINICĂ

Miezonoptica se face după rînduiala din Ceaslov. Venind deci preotul în biserică, se închină, intră în sfîntul altar și sărută sfînta masă, urmînd în toate acestea rînduiala însemnată mai înainte, la Ceasul al nouălea. Punînd apoi epitrahilul, iese din altar prin ușa dinspre miazănoapte și, stînd în fața sfintelor uși, se închină odată și face începutul zicînd:

Binecuvîntat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Citeţul: **Amin. Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie. Împărate ceresc... Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime... Tatăl nostru...,** iar preotul zice ecfonisul:

Că a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

După aceasta, preotul intră în altar, iar strana zice: **Amin. Doamne miluiește** (de 12 ori), **Slavă... Și acum... Veniți să ne închinăm...** (de 3 ori) și îndată Psalmul 50: **Miluiește-mă Dum-**

nezeule... După aceea, cîntărețul începe îndată Canonul Sfintei Treimi (Troișnicul) al glasului ce va fi de rînd și apoi Troparele Treimice **(Cuvine-se cu adevărat a lăuda pe Treimea cea mai presus de Dumnezeire...).** Sfîrșindu-se acestea, urmează **Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime... Tatăl nostru...** Ipacoi al glasului de rînd, **Doamne miluiește** (de 40 ori). **Slavă... Și acum... Ceea ce ești mai cinstită de cît heruvimii... Întru numele Domnului binecuvintează, părinte,** iar preotul **Dumnezeule, milostivește-te spre noi și ne binecuvintează, luminează fața Ta peste noi și ne miluiește.**

Luindu-și apoi Liturghierul, preotul iese prin ușa dinspre miazănoapte, și venind în fața sfintelor uși, citește rugăciunea aceasta a lui Marcu Monahul:

Întru tot puternică și de viață făcătoare, și începătoare de lumină Preasfîntă Treime, Care, pentru bunătate, toată făptura lumii și pe cea mai presus de lume dintru neființă ai adus-o și cu purtarea de grijă o și stăpînești; Care după alte nespuse faceri de bine ale Tale față de neamul omenesc, pentru neputința trupească ne-ai dăruit nouă pocăință, pînă în clipa morții; nu ne lăsa pe noi, ticăloșii, să murim în faptele noastre cele rele, nici pe începătorul răutății și pizmătărețul și pierzătorul să-și rîdă de noi. Că știi, Îndurate, cîtă pizmuire și vrajbă are asupra noastră și cîtă este și pătimirea și slăbiciunea și nepurtarea noastră de grijă. Ci, Te rugăm, nu ne lipsi de bunătățile Tale, pe noi, care Te mîniem în toată ziua și în tot ceasul, prin călcarea cinstitelor și de viață făcătoarelor Tale porunci. Și toate greșelile noastre pe care le-am făcut în toată

viața noastră, pînă în ceasul de acum, sau cu fapta, sau cu cuvîntul, sau cu gîndul, ni le lasă și ni le iartă. Și ne învrednicește ca cealaltă viață a noastră să o săvîrșim întru pocăință și umilință și întru paza sfintelor Tale porunci. Și cu ori ce fel de dezmierdare înșelîndu-ne, în multe chipuri am greșit, și cu urîte pofte nefolositoare și vătămătoare amăgindu-ne, ne-am purtat; sau cu mînie și cu iuțeală dobitocește pornindu-ne, am scîrbit pe vreun frate al nostru, sau cu limbă slobodă și neînfrînată în tari curse ne-am prins; sau cu vreuna din simțirile noastre sau cu toate, de voie sau de nevoie, cu știință și cu neștiință, sau din înfierbîntare sau din deprindere, nebunește am alunecat; sau cu gînduri viclene și cu știință deșartă ne-am spurcat; sau cu orice chip de greșeală am păcătuit, din aducere aminte și din obiceiul cel rău și cumplit; iartă-ne nouă și lasă toate, întru tot îndurate, Preabunule și mult Milostive. Și ne dăruiește, Bunule, deșteptare și putere, ca să facem voia Ta cu bună plăcere, în chip desăvîrșit. Ca din răutatea cea din noapte și întunecată, cu vederea luminii, prin pocăință să ne schimbăm și în lumină, cu bună-cuviință să umblăm, și curați față de iubirea Ta de oameni arătîndu-ne, noi nevrednicii, să Te lăudăm și să Te slăvim în veci. Amin.

Sfîrşind rugăciunea, preotul se întoarce cu faţa spre credincioşi şi, zicînd: **Slavă Ţie, Hristoase, Dumnezeul nostru...,** face apolisul cel mic:

Cel ce a înviat din morţi, Hristos adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale Sfinţilor slăviţilor şi întru tot lăudaţilor Apostoli şi pentru ale tuturor sfinţilor, să ne miluiască şi să ne mîntuiască pe noi ca un bun şi de oameni iubitor.

Se pleacă apoi către străni, cerîndu-şi obişnuita iertare şi întorcîndu-se din nou cu faţa spre răsărit, zice:

Să ne rugăm pentru pacea lumii.

Strana: **Doamne miluieşte.**

Pentru buna sporire şi întărirea dreptslăvitorilor creştini.

Pentru (aici se pomeneşte Cîrmuirea ţării, după îndrumările Sfîntului Sinod).

Pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea Sfinţitul (Arhi-) Episcopul (şi Mitropolitul) nostru (N)] şi pentru toţi fraţii noştri cei întru Hristos.

Pentru cei ce ne urăsc şi pentru cei ce ne iubesc pe noi.

Pentru cei ce ne miluiesc şi ne slujesc nouă.

Pentru cei ce ne-au poruncit nouă nevrednicilor să ne rugăm pentru dînşii.

Pentru izbăvirea celor robiţi.

Pentru părinţii şi fraţii noştri care sînt departe.

Pentru cei ce călătoresc pe ape.

Pentru cei ce călătoresc prin aer.

Pentru cei ce zac în neputinţe.

Să ne rugăm şi pentru îmbelşugarea roadelor pămîntului.

Şi pentru toţi ortodocşii creştini.

Să fericim pe conducătorii ţării.

Pe arhiereii ortodocşi.

Pe ctitorii sfîntului locaşului acestuia.

Pe părinţii şi învăţătorii noştri şi pe toţi cei mai înainte adormiţi părinţi şi fraţi ai noştri ortodocşi, care odihnesc aici şi pretutindeni.

Strana: **Doamne miluieşte** (de 3 ori).

Pentru rugăciunile sfinţilor părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne şi mîntuieşte-ne pe noi.

Strana: **Amin.**

Făcînd apoi o închinăciune, preotul intră în altar prin uşa dinspre miazăzi, pentru a începe slujba Utreniei.

ÎNSEMNARE

Dacă este sîmbătă sau altă zi din cele obişnuite de peste săptămînă, sau de este praznic, sau ne aflăm în sfintul şi marele Post, se urmează rînduiala Miezonopticii cu schimbările arătate în Ceaslov şi în învăţăturile din Tipicul bisericesc pentru aceste zile.

Se cade iarăşi a şti că la slujba cu Priveghere de noapte nu se săvîrşeşte Miezonoptica, ci îndată după Vecernie se începe Utrenia.

RÎNDUIALA UTRENIEI

ÎN ZILELE DE DUMINICĂ ȘI DE SĂRBĂTORI *

De este în sfîntul și marele Post, după ce preotul zice:

Binecuvîntat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana zice: **Amin. Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime... Tatăl nostru... Doamne miluiește** (de 12 ori), **Slavă... Și acum... Veniți să ne închinăm...** (de 3 ori) și Psalmii 19 **(Auză-te Domnul...)** și 20 **(Doamne, întru puterea Ta...).**

---

* La deniile din Săptămîna Sfintelor Patimi, în Duminica Sfintei Învieri, precum și în zilele Săptămînii Luminate, slujba Utreniei urmează rînduiala arătată în Tipicul bisericesc, în Triod și în Penticostar. Ecfonisele ce se zic în Sfînta și Marea Vineri (Joi seara) după ectenia mică, înaintea Evangheliilor Sfintelor Patimi, precum și cele ce se zic după fiecare cîntare a Canonului în Duminica cea luminată a Paștilor, se află așezate mai departe în Liturghier și anume după *Apolisele zilelor de peste săptămînă.*

Iar de nu este în Post:

Intrînd preotul în altar, după ectenia de la sfîrșitul Miezonopticii, binecuvîntează tămîia și luînd cădelnița deschide perdeaua sfintelor uși și stînd cu capul acoperit înaintea sfintei mese, zice:

Binecuvîntat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Și începe cădirea mare întocmai ca seara la **Doamne strigat-am...**

Strana: **Amin. Veniți să ne închinăm...** (de 3 ori) și Psalmii 19 și 20. Apoi: **Slavă... Și acum... Sfinte Dumnezeule... Tatăl nostru...,** potrivind să nu se termine mai înainte de a se fi înapoiat preotul cu cădirea în mijlocul bisericii, unde, stînd cu fața spre răsărit, zice ecfonisul: **Că a Ta este împărăția...,** cădind de trei ori spre altar, cînd zice: **...a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh.** Preotul continuă apoi cădirea pînă în altar, unde o termină și așteaptă înaintea sfintei mese pînă ce se citesc la strană troparele: **Mîntuiește, Doamne, poporul Tău..., Slavă... Cel ce Te-ai înălțat..., Și acum... Solitoare neînfricată...** Iar cînd aude sfîrșitul la strană: **...Ceea ce ești una binecuvîntată,** preotul zice ectenia (cădind de cîte trei ori înaintea sfintei mese, la fiecare cerere, afară de ecfonis):

Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Strana: **Doamne miluiește** (de 3 ori).

Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N), Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul nostru (N)], pentru sănătatea și mîntuirea lui.

Încă ne rugăm pentru (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod)**, pentru sănătatea și mîntuirea lor.**

Încă ne rugăm pentru toți frații noștri și pentru toți cucernicii și dreptslăvitorii creștini, pentru sănătatea și pentru mîntuirea lor.

Ecfonisul:

Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești, și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin. Întru numele Domnului, binecuvintează, părinte.**

Iar preotul cu glas mai înalt și cădind de trei ori în fața sfintei mese, zice:

Slavă Sfintei și celei de o ființă și de viață făcătoarei și nedespărțitei Treimi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin. Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bună voire** (de trei ori). **Doamne, buzele mele voi deschide și gura mea va vesti lauda Ta** (de două ori).

Cade-se a ști că atunci cînd este slujbă cu Priveghere de noapte, această parte de la începutul Utreniei nu se zice, ci cel mai mare dintre frați zice îndată: **Amin. Slavă întru cei de sus...** (de trei ori), **Doamne, buzele mele...** (de 2 ori).

După aceea se citesc la strană cei șase psalmi cu toată umilința și cu frică de Dumnezeu. În acest timp preotul, stînd în altar, își descoperă capul și începe să citească rugăciunile Utreniei, iar cînd aude: **Slavă... Și acum... Aliluia** (de 3 ori), de la sfîrșitul celor dintîi trei psalmi, iese din altar pe ușa dinspre miazănoapte și venind înaintea sfintelor uși, face o închinăciune și continuă rugăciunile pînă la sfîrșit, cu capul descoperit.

RUGACIUNEA 1

Mulțumim Ție, Doamne, Dumnezeul nostru, Care ne-ai ridicat pe noi din așternuturile noastre și ai pus cuvînt de laudă în gura noastră, ca să ne închinăm și să chemăm numele Tău cel sfînt ; și ne rugăm îndurărilor Tale, pe care pururea le ai pentru viața noastră ; trimite și acum ajutorul Tău peste cei ce stau înaintea feței slavei Tale celei sfinte și nădăjduiesc în mila Ta cea multă. Şi le dă lor, întotdeauna, cu frică și cu dragoste să slujească, laude să aducă, să cînte și să se închine bunătății Tale celei negrăite.

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA 2

De noapte mînecă duhul nostru către Tine, Dumnezeul nostru, pentru că lumină sînt poruncile Tale pe pămînt ; înțelepțește-ne să săvîrșim dreptate și sfințenie întru frica Ta; că pe Tine Te slăvim, Cel ce ești cu adevărat Dumnezeul nostru. Pleacă urechea Ta și ne auzi pe noi ; pomenește, Doamne, pe cei ce sînt aici și se roagă împreună cu noi, pe toți, pe nume, și-i mîntuiește pe ei, cu puterea Ta. Binecuvintează poporul Tău și sfințește moștenirea Ta. Pace lumii Tale dăruiește, biseri-

cilor Tale, preoților, cîrmuitorilor noștri și la tot poporul Tău.

Că s-a binecuvîntat și s-a preaslăvit preacinstitul și de mare cuviință numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGACIUNEA 3

De noapte mînecă duhul nostru către Tine, Dumnezeule, pentru că lumină sînt poruncile Tale; învață-ne pe noi, Dumnezeule, dreptatea Ta, poruncile Tale și îndreptările Tale; luminează ochii gîndurilor noastre, ca nu cumva să adormim în păcate, spre moarte; risipește orice negură de la inimile noastre; dăruiește-ne Soarele dreptății și păzește fără de ispită viața noastră, cu pecetea Sfîntului Tău Duh; îndreptează pașii noștri în calea păcii; dă-ne dimineața și ziua aceasta întru bucurie, ca să-Ți înălțăm rugăciuni de dimineață.

Că a Ta este stăpînirea și a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGACIUNEA 4

Stăpîne Dumnezeule cel sfînt și necuprins, Care ai zis să strălucească lumină dintru întuneric, Cel ce ne-ai odihnit pe noi în somnul de noapte și ne-ai ridicat spre doxologia și ruga bunătății Tale, înduplecîndu-Te de

însăși milostivirea Ta; primește-ne și acum pe noi, care ne închinăm Ție și după putere îți mulțumim, și ne împlinește toate cererile cele spre mîntuire. Arată-ne fii ai luminii și ai zilei și moștenitori ai bunătăților Tale celor veșnice. Adu-Ți aminte, Doamne, în mulțimea îndurărilor Tale, și de tot poporul Tău, de cei ce sînt aici și se roagă împreună cu noi, și de toți frații noștri, care sînt pe uscat, pe mare, în aer și în tot locul stăpînirii Tale, și care au trebuință de iubirea Ta de oameni și de ajutorul Tău, și dăruiește tuturor mila Ta cea mare. Ca totdeauna fiind mîntuiți cu sufletul și cu trupul, cu îndrăzneală să slăvim numele Tău cel minunat și binecuvîntat, al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA 5

Vistierul bunătăților, Izvorule nesecat, Părinte Sfinte, Făcătorule de minuni, Atotputernice și Atotțiitorule, toți ne închinăm și ne rugăm Ție, chemînd milele și îndurările Tale, spre ajutorul și ocrotirea smereniei noastre. Adu-Ți aminte, Doamne, de robii Tăi; primește rugăciunile noastre cele de dimineață, ale tuturor, ca tămîia înaintea Ta și să nu ne îndepărtezi pe nici unul dintre noi de la Tine, ci ne păzește pe toți cu îndurările Tale. Adu-Ți aminte, Doamne, de cei ce pri-

veghează și cîntă spre slava Ta și a Unuia-Născut Fiului Tău și Dumnezeului nostru și a Sfîntului Tău Duh; fii lor ajutător și ocrotitor; primește rugăciunile lor în cel mai presus de ceruri și duhovnicescul Tău jertfelnic.

Că Tu ești Dumnezeul nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGACIUNEA 6

Mulțumim Ție, Doamne, Dumnezeul mîntuirii noastre, că toate le faci spre binele vieții noastre, pentru ca totdeauna să privim la Tine, Mîntuitorule și Făcătorule de bine al sufletelor noastre. Că ne-ai odihnit pe noi în cursul nopții trecute și ne-ai sculat din așternuturile noastre și ne-ai ridicat spre a ne închina cinstitului Tău nume. Pentru aceasta ne rugăm Ție, Doamne: dă-ne har și putere, ca să ne învrednicim a cînta Ție cu înțelegere și a Te ruga neîncetat, lucrînd cu frică și cu cutremur la a noastră mîntuire, cu ocrotirea Hristosului Tău. Adu-Ți aminte, Doamne, și de cei ce strigă către Tine, noaptea; auzi-i, pe dînșii, miluiește-i și zdrobește sub picioarele lor pe nevăzuții și luptătorii vrăjmași.

Că Tu ești Împăratul păcii și Mîntuitorul sufletelor noastre și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecior. Amin.

RUGACIUNEA 7

Dumnezeule și Părintele Domnului nostru Iisus Hristos, Care ne-ai ridicat pe noi din așternuturile noastre și ne-ai adunat laolaltă, în ceasul rugăciunii: dă-ne har întru deschiderea gurii noastre și primește ale noastre după putere mulțumiri; învață-ne dreptățile Tale, căci a ne ruga precum se cuvine nu știm, de nu ne vei îndruma Tu, Doamne, cu Duhul Tău cel Sfînt. Pentru aceasta ne rugăm Ție: de am greșit ceva pînă în ceasul de acum, cu cuvîntul, sau cu lucrul, sau cu gîndul, de voie sau fără de voie, dezleagă, lasă, iartă; că de vei căuta la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va putea răbda. Că la Tine este izbăvirea; Tu singur ești sfînt, ajutător și păzitor puternic al vieții noastre și Ție totdeauna cîntăm.

Fie stăpînirea împărăției Tale binecuvîntată și preaslăvită, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGACIUNEA 8

Doamne, Dumnezeul nostru, Care ai depărtat de la noi trîndăvia somnului și ne-ai chemat cu chemare sfîntă, ca și noaptea să ridicăm mîinile noastre și să ne mărturisim Ție, după judecățile dreptății Tale: primește rugăciunile noastre, cererile, mărturisirile și slujbele de noapte și ne dăruiește, Dumne-

zeule, credință neînfruntată, nădejde tare și dragoste nefățarnică. Binecuvintează intrările și ieșirile noastre, faptele, lucrurile, cuvintele, gîndurile, și ne dă nouă să ajungem la începutul zilei, lăudînd, cîntînd și binecuvîntînd bunătatea milostivirii Tale celei negrăite.

Că s-a binecuvîntat preasfînt numele Tău și s-a preaslăvit împărăția Ta, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în veci vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA 9

Strălucește în inimele noastre, Iubitorule de oameni, Stăpîne, lumina cea curată a cunoașterii Dumnezeirii Tale, și deschide ochii gîndului nostru spre înțelegerea evangheli-celor Tale propovăduiri. Pune în noi și frica fericitelor Tale porunci, ca toate poftele trupului călcînd, viețuire duhovnicească să petrecem, cugetînd și făcînd toate cele ce sînt spre bună plăcerea Ta.

Că Tu ești sfințirea noastră și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA 10

Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce prin pocăință ai dăruit iertare oamenilor și ne-ai arătat chip de cunoaștere a păcatelor și de mărturisire, spre iertare, pocăința proorocu-

lui David, Însuți Stăpîne, pe noi, cei căzuți în multe și mari păcate, miluiește-ne după mare mila Ta și după mulțimea îndurărilor Tale ; șterge fărădelegile noastre ; că Ție am greșit, Doamne, Cel ce cunoști și cele nearătate și cele ascunse ale inimii oamenilor și Care singur ai putere a ierta păcatele. Inimă curată zidind întru noi și cu duh stăpînitor întărindu-ne și bucuria mîntuirii Tale arătîndu-ne, nu ne lepăda pe noi de la fața Ta, ci binevoiește, ca un bun și iubitor de oameni, pînă la suflarea noastră cea mai de pe urmă, să-Ți aducem Ție jertfa dreptății și prinos în sfintele Tale altare.

Cu mila și cu îndurările și cu iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvîntat, împreună cu Preasfîntul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA 11

Dumnezeule, Dumnezeul nostru, Cel ce cu vrerea Ta ai așezat Puterile înțelegătoare și cuvîntătoare, Ție ne rugăm și cu umilință, înaintea Ta cădem : primește doxologia noastră, cea după putere, împreună cu a tuturor făpturilor Tale, și ne răsplătește cu darurile cele bogate ale bunătății Tale; că înaintea Ta se pleacă tot genunchiul al celor cerești și al celor pămîntești și al celor de dedesubt, și toată suflarea și făptura laudă slava Ta cea

neajunsă, căci Tu singur ești Dumnezeu adevărat și mult milostiv.

Că pe Tine Te laudă toate Puterile cerești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGACIUNEA 12

Lăudăm, cîntăm, binecuvîntăm și mulțumim Ție, Dumnezeul părinților noștri, că ai făcut să treacă umbra nopții și ne-ai arătat iarăși lumina zilei. Și rugăm bunătatea Ta: curățește păcatele noastre și primește rugăciunea noastră întru mare milostivirea Ta. Că la Tine scăpăm, Dumnezeule cel milostiv și atotputernic. Strălucește în inimile noastre Soarele cel adevărat al dreptății Tale; luminează mintea noastră și simțurile toate ni le păzește, ca, umblînd în lumina zilei cu bunăcuviință, pe calea poruncilor Tale, să ajungem la viața cea de veci. Că la Tine este izvorul vieții; și să ne învrednicim a fi întru desfătarea luminii Tale celei neapropiate.

Că Tu ești Dumnezeul nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfîrșind de citit rugăciunile, preotul își acoperă capul și așteaptă pînă ce se termină la strană citirea psalmilor. Apoi, de nu este diacon, preotul zice ectenia mare; iar dacă este diacon, preotul intră în altar prin ușa dinspre miazăzi, iar diaconul, cînd aude **Aliluia** (de 3 ori), de la sfîrșitul celor șase psalmi, iese din altar prin ușa dinspre miazănoapte, și venind în mijlocul bisericii, se închină de trei ori și zice apoi ectenia:

Cu pace Domnului să ne rugăm.

Strana: **Doamne miluiește.**

Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici, și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfîntă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul nostru (N)], pentru cinstita preoțime și întru Hristos diaconime și pentru tot clerul și poporul, Domnului să ne rugăm.

Pentru (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod **), Domnului să ne rugăm.**

Pentru sfînt locașul acesta, țara aceasta și pentru toate orașele și satele, și pentru cei ce cu credință locuiesc într-însele, Domnului să ne rugăm.

Pentru buna întocmire a văzduhului, pentru îmbelșugarea roadelor pămîntului și pentru vremuri pașnice, Domnului să ne rugăm.

Pentru cei ce călătoresc pe ape, pe uscat și prin aer, pentru cei bolnavi, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei robiți și pentru mîntuirea lor, Domnului să ne rugăm.

(Aici se pot pune ectenii pentru felurite cereri, ce sînt tipărite la sfîrșitul cărții acesteia).

Pentru ca să fim izbăviţi noi de tot necazul, mînia, primejdia şi nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mîntuieşte, miluieşte şi ne păzeşte pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Pe preasfînta, curata, prea binecuvîntata, slăvita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea şi pururea Fecioara Maria, cu toţi sfinţii să o pomenim.

Pe noi înşine şi unii pe alţii şi toată viaţa noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana : **Ţie Doamne.**

Preotul, ecfonisul:

Că Ţie se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

După ectenie, preotul (diaconul) se închină şi intră în sfîntul altar.

Se cîntă apoi pe rînd la amîndouă strănile: **Dumnezeu este Domnul...** (de 4 ori), pe glasul de rînd şi cu stihurile obişnuite.

Iar îndată după aceasta se cîntă troparele după rînduială: troparul Învierii, troparul sfîntului dacă are, şi troparul Născătoarei.

In timp ce se cîntă troparele, în altar se rînduiesc sfintele veşminte spre îmbrăcarea sfinţiţilor slujitori pentru Sfînta Liturghie. Terminîndu-se troparele, se închide perdeaua sfintelor uşi, rămînînd astfel pînă ce se sfîrşesc de citit catismele Psaltirii, iar preotul, lăsînd epitrahilul, iese împreună cu diaconul pentru a se închina. Şi venind iarăşi în sfîntul altar, se îmbracă, urmînd în toate acestea rînduiala însemnată la începutul dumnezeieştii Proscomidii.

Iar la străni, după tropare sau cîntările Treimice ale glasului de rînd, se citesc catismele din Psaltire, după rînduială, împreună cu sedelnele.

După catisma întîia cu rîndul întîi de sedelne, se zice ectenia mică:

Iară şi iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Apără, mîntuieşte, miluieşte şi ne păzeşte pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Pe preasfînta, curata, prea binecuvîntata, slăvita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea şi pururea Fecioara Maria, cu toţi sfinţii să o pomenim.

Pe noi înşine şi unii pe alţii şi toată viaţa noastră, lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: **Ţie Doamne.**

Preotul, ecfonisul :

Că a Ta este stăpînirea şi a Ta este împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

După catisma a doua cu rîndul al doilea de sedelne, iarăşi ectenia mică: **Iară şi iară...**

Preotul, ecfonisul:

Că bun şi iubitor de oameni Dumnezeu eşti şi Ţie slavă înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Strana: **Amin**

Iar duminica, după catisma a XVII-a (Psalm 118) **(Fericiţi**

cei fără prihană...), se cîntă la strană Binecuvintările Învierii **(Bine eşti cuvîntat, Doamne, învaţă-ne îndreptările Tale)** *. Iar de este praznic ori sărbătoarea unui sfînt cu polieleu, se cîntă Polieleul cu Mărimurile. La Binecuvîntări şi la Mărimuri, se face cădire mare, tămîindu-se adică altarul şi toată biserica. Apoi ectenia mică:**Iară şi iară cu pace...**

Ecfonisul:

Că s-a binecuvîntat numele Tău şi s-a preaslăvit împărăţia Ta, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Duminica, ipacoi şi antifoanele glasului de rînd, iar la sărbători, ultimul rînd de sedelne şi antifonul întîi al glasului al 4-lea.

Sfîrşindu-se antifoanele, se deschid sfintele uşi, iar preotul sau diaconul, cînd este, zice cu faţa spre apus: **Înţelepciune! Să luăm aminte.** Şi la strană se cîntă prochimenul cu stihurile lui, făcîndu-se apoi sfîrşit după obicei.

Preotul, în faţa sfintei mese, ori diaconul, dacă este, zice: **Domnului să ne rugăm.**

Strana: **Doamne miluieşte.**

Preotul, ecfonisul:

Că sfînt eşti Dumnezeul nostru şi întru sfinţi Te odihneşti şi Ţie slavă înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

* În bisericile din parohii, se pot citi la nevoie catismele Psaltirii fără întrerupere prin ectenii, iar la sfîrşit se deschide perdeaua sfintelor uşi şi se zice ectenia mică şi ecfonisul: **Că a Ta este stăpînirea şi a Ta este împărăţia...** Apoi sedelnele la rînd şi după aceea Binecuvîntările Învierii.

Şi numai cînd este diacon, acesta zice dintre sfintele uşi:

Toată suflarea să laude pe Domnul.

Strana întîia: **Toată suflarea să laude pe Domnul.**

Diaconul: **Lăudaţi pe Domnul întru sfinţii Lui.**

Strana a doua: **Toată suflarea să laude pe Domnul.**

Diaconul: **Lăudaţi-L pe El întru tăria puterii Lui.**

Apoi strănile: **Suflarea toată şi toată făptura să laude sfînt numele Domnului, pe Domnul.**

Iar de nu este diacon, preotul nu zice acestea, ci stihurile se cîntă numai la străni. După aceasta preotul, sau diaconul, dintre sfintele uşi şi cu faţa spre altar, zice:

Şi pentru ca să ne învrednicim noi a asculta Sfînta Evanghelie, pe Domnul Dumnezeul nostru să-L rugăm.

Strana: **Doamne miluieşte** (de 3 ori).

Diaconul: **Înţelepciune, drepţi, să ascultăm Sfînta Evanghelie.**

Preotul: **Pace tuturor.**

Strana: **Şi duhului tău.**

Preotul: **Din Sfînta Evanghelie de la (N) citire.**

Strana: **Slavă Ţie, Doamne, slavă Ţie.**

Diaconul: **Să lăum aminte.**

Iar preotul luînd sfînta Evanghelie de pe sfîntul antimis şi aşezînd în locul ei sfînta cruce, de este duminică trece pe latura dinspre miazănoapte a sfintei mese, cu faţa spre mia-

zăzi și citește aci Sfînta Evanghelie a Utreniei, care va fi de rînd în duminica aceea, din cele 11 Evanghelii ale Învierii. Iar de nu este duminică, Sfînta Evanghelie se citește dintre ușile împărătești. Sfîrșindu-se citirea Sfintei Evanghelii, strana zice: **Slavă Ție, Doamne, slavă Ție.** După aceea, de voiește preotul, cîntă **Învierea lui Hristos...,** iar de nu, o zic cîntăreții, în timp ce preotul își acoperă capul și luînd sfînta Evanghelie, iese prin sfintele uși, mergînd înaintea lui paracliserul cu sfeșnicul sau diaconul, de este, cu lumînarea aprinsă și ajungînd în mijlocul bisericii, preotul așază sfînta Evanghelie pe analog și, făcînd apoi împreună cu diaconul două închinăciuni, descoperindu-și capetele, o sărută, iar după aceasta mai fac o a treia închinăciune și se pleacă apoi amîndoi puțin spre strana din dreapta mai întîi și pe urmă spre cea din stînga și unul către altul, după care intră în sfîntul altar prin sfintele uși, închizîndu-le. Iar după cîntarea **Învierea lui Hristos...,** cîntăreții citesc îndată Psalmul 50.

La praznice și la sărbătorile sfinților, nu se zice **Învierea lui Hristos...** și nu se scoate sfînta Evanghelie pe analog, ci, după ce s-a citit, preotul o pune la locul ei pe sfînta masă, iar strana, după **Slavă Ție, Doamne...,** zice Psalmul 50. Și mai departe strănile: **Slavă... Pentru rugăciunile Apostolilor Tăi, Milostive..., Și acum... Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive..., Inviind Iisus din mormînt...,** iar în duminicile Triodului: **Slavă... Ușile pocăinței...** și celelalte.

Sfîrșindu-se acestea, preotul în altar, sau diaconul înaintea icoanei Mîntuitorului zice: **Mîntuiește, Dumnezeule, poporul Tău...** (caută la pagina 39). Strana: **Doamne miluiește** (de 12 ori).

Sau, de s-a făcut seara Litie și la bisericile ce nu au diacon, preotul poate lăsa această rugăciune, zicînd numai:

Ecfonisul:

Cu mila și cu îndurările și cu iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvîntat, împreună cu Preasfîntul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Se închide perdeaua sfintelor uși.

Apoi canoanele: al Învierii, al Crucii, al Născătoarei de Dumnezeu și al Mineiului. După Cîntarea 3-a, ectenia mică *: **Iară și iară... Apără, mîntuiește... Pe preasfînta, curata...**

Ecfonisul:

Că Tu ești Dumnezeul nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

După aceea sedealna Mineiului. După Cîntarea 6-a ectenia: **Iară și iară... Apără, mîntuiește... Pe preasfînta, curata...**

Ecfonisul:

Că Tu ești împăratul păcii și Mîntuitorul sufletelor noastre și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Condacul, icosul și după aceea sinaxarul. Iar după cîntarea 8-a, diaconul sau preotul deschide perdeaua sfintelor uși și zice, cădind de trei ori înaintea sfintei mese:

Pe Născătoarea de Dumnezeu și Maica Luminii întru cîntări cinstind-o, să o mărim.

Strănile cîntă pe rînd: **Ceea ce ești mai cinstită decît heruvimii...** cu stihurile, după rînduială, și catavasia Cîntării a 9-a.

În acest timp diaconul sau, în lipsa lui, preotul, tămîiază sfîntul altar și toată biserica, după obicei. Iar după Cîntarea 9-a, ectenia mică: **Iară și iară... Apără, mîntuiește... Pe preasfînta, curata...**

* La bisericile din parohii, se îngăduie, în caz de nevoie, să se cînte numai catavasiile, adică irmoasele canonului, fără ectenii, iar după Cîntarea 8-a, preotul zice, după obicei, ecfonisul: **Pe Născătoarea de Dumnezeu...**

Ecfonisul:

Că pe Tine Te laudă toate Puterile cerești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Diaconul zice: **Sfînt este Domnul Dumnezeul nostru.**

Stih 1: **Că sfînt este Domnul Dumnezeul nostru.**

Stih 2: **Peste tot poporul, Dumnezeul nostru.**

Iar strana cîntă **Sfînt este Domnul...** (de 3 ori) și începe svetilna Învierii și a sfîntului ce se prăznuiește. (La sărbătorile din cursul săptămînii nu se mai cîntă stihurile: **Sfînt este Domnul...,** ci după **Amin,** îndată svetilna sărbătorii). La Laude se pun stihirile Învierii 4, și ale lui Anatolie 4, și stihuri 2. Stih 1: **Scoală-Te, Doamne, Dumnezeul meu...** Stih 2: **Mărturisi-mă-voi Ție, Doamne... Slavă...** stihira Evangheliei de rînd. **Și acum... Prea binecuvîntată ești...** Apoi îndată preotul sau diaconul, dacă este, deschizînd sfintele uși, zice:

Slavă Ție, Celui ce ne-ai arătat nouă lumina.

Iar cîntăreții coborînd din străni, cîntă Doxologia cea mare. Și cînd cîntarea a ajuns la **Sfinte Dumnezeule...** preotul iese prin sfintele uși, diaconul mergînd înainte cu luminarea aprinsă, și ajungînd în fața analogului din mijlocul bisericii, fac amîndoi o închinăciune, iar preotul luînd sfînta Evanghelie de pe analog, vine în fața sfintelor uși și întorcîndu-se apoi către apus, o înalță în semnul crucii și intră după aceea în altar și o așază peste sfîntul antimis.

Iar după Doxologie, în duminicile în care este de rînd unul din glasurile 1, 2, 3 și 4, se cîntă troparul pe glasul al 4-lea: **Astăzi mîntuirea a toată lumea s-a făcut...** Iar în duminicile în care este de rînd unul din glasurile 5, 6, 7 și 8, se cîntă troparul pe glasul al 8-lea: **Înviat-ai din mormînt...**

Apoi diaconul, dacă este, ieșind în mijlocul bisericii, sau preotul, stînd înaintea sfîntei mese, zice ectenia:

Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Strana: **Doamne miluiește** (de 3 ori).

Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)], și pentru toți frații noștri cei întru Hristos.

Încă ne rugăm (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod)**, pentru sănătatea și mîntuirea lor.**

Încă ne rugăm pentru frații noștri: preoți, ieromonahi, ierodiaconi, diaconi, monahi și monahii și pentru toți cei întru Hristos frați ai noștri.

Încă ne rugăm pentru fericiții și pururea pomeniții ctitori ai sfîntului locașului acestuia și pentru cei mai dinainte adormiți părinți și frați ai noștri dreptslăvitori creștini, care odihnesc aici și pretutindeni.

Încă ne rugăm pentru mila, viața, pacea, sănătatea, mîntuirea, cercetarea, lăsarea și iertarea păcatelor robilor lui Dumnezeu enoriași, ctitori și binefăcători ai sfîntului locașului acestuia.

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri și fac bine în sfîntă și întru tot cinstită biserica aceasta, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei ce cîntă și pentru poporul ce stă înainte și așteaptă de la Tine mare și bogată milă.

Ecfonisul:

Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Apoi preotul (sau diaconul):

Să plinim rugăciunea noastră cea de dimineață, Domnului.

Strana: **Doamne miluiește.**

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Ziua toată desăvîrșită, sfîntă, în pace și fără de păcat, la Domnul să cerem.

Strana: **Dă Doamne.**

Înger de pace, credincios îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre, la Domnul să cerem.

Milă și iertare de păcatele și de greșelile noastre, la Domnul să cerem.

Cele bune și de folos sufletelor noastre și pace lumii, la Domnul să cerem.

Cealaltă vreme a vieții noastre în pace și întru pocăință a o săvîrși, la Domnul să cerem.

Sfîrșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neînfruntat, în pace și răspuns bun la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos, să cerem.

Pe preasfînta, curata, prea binecuvîntata, slăvita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră, lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: **Ție Doamne.**

Ecfonisul:

Că Dumnezeul milei și al îndurărilor și al iubirii de oameni ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Preotul, întorcîndu-se spre apus: **Pace tuturor.** Strana: **Și duhului tău.** Diaconul: **Capetele noastre, Domnului să le plecăm.** Strana: **Ție Doamne,** pe larg.

Iar preotul, plecîndu-și capul, citește rugăciunea aceasta în taină:

Doamne Sfinte, Care întru cele de sus locuiești și spre cei smeriți privești și cu ochiul Tău cel a toate văzător privești peste toată făptura, Ție am plecat grumajii sufletului și ai trupului nostru și ne rugăm Ție, Sfinte al sfinților: întinde mîna Ta cea nevăzută, din sfînt locașul Tău, și ne binecuvîntează pe toți; și de am greșit ceva, de voie sau fără de voie, ca un bun și iubitor de oameni Dumnezeu, iartă, dăruindu-ne bunătățile Tale cele din lume și cele mai presus de lume.

Ecfonisul:

Că al Tău este a ne milui și a ne mîntui pe noi, Dumnezeul nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Diaconul sau preotul: **Înțelepciune!** Strana: **Binecuvintează.** Preotul venind între sfintele uși, cu fața spre apus, zice: **Cel ce este binecuvîntat, Hristos, Dumnezeul nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.** Strana: **Amin. Întărește, Dumnezeule, sfînta și dreapta credință a dreptslăvitorilor creștini, în veacul veacului.** Preotul, plecîndu-se către icoana Maicii Domnului, zice: **Preasfîntă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi.** Strana: **Ceea ce ești mai cinstită...** Preotul, plecîndu-se către icoana Mîntui-

torului, zice: **Slavă Ţie, Hristoase Dumnezeule, nădejdea noastră, slavă Ţie.** Strana: **Slavă... Şi acum... Doamne miluieşte** (de 3 ori). **Binecuvintează.**

Preotul face apolisul duminicii:

Cel ce a înviat din morţi, Hristos adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale Sfinţilor slăviţilor şi întru tot lăudaţilor Apostoli, ale Sfîntului (N) (al cărui hram îl poartă biserica) **şi ale Sfîntului (N), a cărui pomenire o săvîrşim, ale sfinţilor şi drepţilor dumnezeieşti Părinţi Ioachim şi Ana şi pentru ale tuturor sfinţilor, să ne miluiască şi să ne mîntuiască pe noi ca un bun şi de oameni iubitor.**

(Iar în celelalte zile de peste săptămînă, se zice pentru fiecare din ele apolisul de la Vecernia zilei, aşa cum se arată mai departe, în Liturghier, la *Învăţătura pentru apolise.*

În acelaşi loc se găsesc de asemenea şi *Apolisele la praznicele împărăteşti* şi *pentru zilele din săptămîna Sfintelor Patimi).*

ÎNSEMNĂRI

pentru rînduiala Utreniei din zilele de rînd sau obişnuite de peste săptămînă

În alte zile de peste săptămînă, cînd nu este sărbătoare, înainte-serbare, sau după-serbare, Utrenia se face aşa: terminîndu-se slujba Miezonopticii de toate zilele, după rînduiala din Ceaslov, preotul intră în altar şi face începutul Utreniei ca duminica, urmînd mai departe tot aşa pînă ce s-au cîntat troparele de la **Dumnezeu este Domnul...**

Iar în zilele de rînd din sfîntul şi marele Post, în loc de **Dumnezeu este Domnul...** se cîntă **Aliluia** (de 4 ori), pe glasul de rînd de la Octoih şi cu stihurile rînduite pentru vremea Postului, iar în loc de tropare, cîntările Treimice.

Îndată după acestea: catismele din Psaltire fără întrerupere şi numai la sfîrşit ectenia mică şi ecfonisul: **Că a Ta este stăpînirea...** Apoi la strană: sedelnele şi Psalmul 50, iar după aceasta, în altar, ectenia: **Mîntuieşte, Dumnezeule,**

poporul Tău... sau numai ecfonisul: **Cu mila şi cu îndurările...** Se citesc apoi îndată Canoanele la strană, preotul zicînd ectenia mică după Cîntările a treia, a şasea şi a noua, iar după Cîntarea a opta, deschizînd perdeaua sfintelor uşi: **Pe Născătoarea de Dumnezeu...,** cădind în timpul cîntării a 9-a. Urmează apoi la strană Svetilnele şi apoi Laudele, iar dacă la Minei nu sînt stihiri pentru sfinţii zilei, se citesc Psalmii laudelor (148, 149 şi 150). Şi sfîrşindu-se acestea, preotul zice din altar, sfintele uşi fiind închise: **Slavă Ţie, Celui ce ne-ai arătat nouă lumina,** după care se citeşte la strană Doxologia **(Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu...** şi **Învredniceşte-ne, Doamne, în ziua aceasta...).**

După aceasta, de nu urmează Liturghia după Utrenie, preotul iese cu capul acoperit în faţa sfintelor uşi (iar de este Liturghie stă înaintea sfintei mese) şi zice ectenia: **Să plinim rugăciunea noastră cea de dimineaţă...** Şi după ecfonis, strana: **Amin,** iar preotul întorcîndu-se cu faţa spre apus: **Pace tuturor;** strana: **Şi duhului tău,** iar preotul revenind cu faţa spre răsărit, zice: **Capetele noastre Domnului să le plecăm,** după care citeşte în taină rugăciunea plecării capului, din Liturghier, în timp ce strana cîntă pe larg: **Ţie Doamne.** Şi de a zis ectenia în faţa sfintelor uşi, preotul intră în altar după ce a zis ecfonisul, iar la strană se începe îndată Stihoavna Laudelor, şi apoi: **Bine este a ne mărturisi Domnului... Sfinte Dumnezeule...** (de 3 ori), **Slavă... Şi acum... Preasfîntă Treime... Doamne miluieşte** (de 3 ori). **Slavă... Şi acum... Tatăl nostru...** iar preotul: **Că a Ta este împărăţia...**

La strană urmează troparele, după care preotul, de nu face Liturghie, ieşind în faţa sfintelor uşi (iar de face, stînd în faţa sfintei mese), zice ectenia: **Miluieşte-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta...** După ecfonis, preotul întorcîndu-se cu faţa spre apus (şi de este în altar, deschizînd sfintele uşi): **Înţelepciune!** Strana: **Binecuvintează.** Preotul: **Cel ce este binecuvîntat...** (şi de este afară, închide perdeaua). Strana: **Amin** şi apoi: **Întăreşte, Dumnezeule, sfînta şi dreapta credinţă...** În mînăstiri se citeşte acum Ceasul întîi. Iar dacă nu se citeşte Ceasul întîi, preotul plecîndu-se către icoana Maicii Domnului: **Preasfîntă Născătoare de**

Dumnezeu... iar strana: **Ceea ce ești mai cinstită...** Și, plecîndu-se către Icoana Mîntuitorului, preotul zice: **Slavă Ție, Hristoase...,** iar strana: **Slavă... Și acum... Doamne miluiește** (de trei ori) **Părinte binecuvintează.** Preotul face apolisul zilei: **Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...** (a se căuta mai departe în Liturghier la *Învățătura pentru apolise).* Strana: **Amin.**

După aceasta, preotul intră în sfîntul altar. Dacă a făcut apolisul dintre sfintele uși, atunci închide sfintele uși și trage perdeaua.

RÎNDUIALA DUMNEZEIEȘTII PROSCOMIDII

RÎNDUIALA
PREGĂTIRII SFINȚIȚILOR SLUJITORI

ÎNAINTE DE LUCRAREA PROSCOMIDIEI

Avînd să slujească dumnezeiasca Liturghie, preotul este dator mai întîi să fie mărturisit și împăcat cu toți, să nu aibă ceva asupra cuiva, să-și păzească inima, pe cît va putea de gînduri rele, să se înfrîneze de cu seara, să privegheze pînă la timpul slujbei și să-și citească cele rînduite, după tipic. Iar sosind timpul (la troparele de la **Dumnezeu este Domnul...**, în zilele în care Liturghia urmează îndată după Utrenia din cursul dimineții), lăsînd epitrahilul, preotul și cu el împreună și diaconul fac trei închinăciuni înaintea sfintei mese și ies apoi amîndoi cu capul acoperit, preotul prin ușa dinspre miazănoapte, iar diaconul prin cea dinspre miazăzi. Și venind în mijlocul bisericii, cu fața spre sfintele uși, diaconul stînd în dreapta preotului, fac trei închinăciuni și merg apoi la arhiereu pentru binecuvîntare, sau în lipsa acestuia, fac numai metanie la scaunul arhieresc. Întorcîndu-se iarăși în mijlocul bisericii, cu fața spre răsărit, diaconul zice: **Binecuvintează, părinte.** Preotul:

Binecuvîntat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preotul sau diaconul începe a zice: **Împărate ceresc... Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime... Tatăl nostru...** Preotul: **Că a Ta este împărăția...**

După aceea zic troparele acestea:

Miluiește-ne pe noi, Doamne, miluiește-ne pe noi, că nepricepîndu-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ție, ca unui Stăpîn, noi, păcătoșii robii Tăi, miluiește-ne pe noi.

Slavă...

Doamne, miluiește-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mînia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută și acum ca un Milostiv și ne izbăvește de vrăjmașii noștri, că Tu ești Dumnezeul nostru și noi poporul Tău, toți lucrurile mîinilor Tale și numele Tău chemăm.

Și acum...

Ușa milostivirii deschide-o nouă, binecuvîntată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mîntuim prin tine din nevoi, că tu ești mîntuirea neamului creștinesc.

Apoi merg la icoana Mîntuitorului, zicînd:

Preacuratului Tău chip ne închinăm, Bunule, cerînd iertare greșelilor noastre, Hristoase Dumnezeule; că de voie ai binevoit a Te sui cu Trupul pe cruce, ca să scapi din robia vrăjmașului pe cei ce i-ai zidit. Pentru aceasta, cu mulțumită strigăm Ție: toate le-ai umplut de bucurie, Mîntuitorul nostru, Cel ce ai venit să mîntuiești lumea.

Și închinîndu-se, își descoperă capul și sărută icoana. Trec după aceea la icoana Născătoarei de Dumnezeu, zicînd troparul:

Ceea ce ești izvorul milei, învrednicește-ne pe noi milostivirii, Născătoare de Dumnezeu; caută spre poporul cel păcătos; arată, precum de-a pururea, puterea ta, că întru tine nădăjduind, strigăm ție: Bucură-te, ca și oarecînd Gavriil, maimarele voievod al celor fără de trupuri.

Se închină și sărută icoana, avînd capul descoperit. Și trecînd apoi la celelalte icoane, care se găsesc de o parte și de alta a sfintelor uși și anume: întîi la icoana hramului și cele ce s-ar mai afla spre miazăzi de ea, apoi la icoanele dinspre miazănoapte de icoana Născătoarei de Dumnezeu, iar după aceea la icoana de la iconostas, zic la fiecare troparul sau condacul sfîntului sau sfintei care va fi acolo, se închină și le sărută. Dacă pe iconostas se află icoana Învierii, zic:

Învierea Ta, Hristoase, Mîntuitorule, îngerii o laudă în ceruri și pe noi, pe pămînt, ne învrednicește cu inimă curată să Te slăvim.

Apoi mergînd în mijlocul bisericii își descoperă capetele și plecîndu-le, diaconul zice: **Domnului să ne rugăm.** Iar preotul zice rugăciunea aceasta:

Doamne, trimite mîna Ta dintru înălțimea locașului Tău și mă întărește spre slujba Ta ce-mi este pusă înainte, ca neosîndit stînd înaintea înfricoșătorului Tău altar, să săvîrșesc Jertfa cea fără de sînge. Că a Ta este puterea și slava în vecii vecilor. Amin.

Apoi, ridicîndu-și capetele și acoperindu-le, diaconul zice: **Slavă... Și acum... Doamne miluiește** (de 3 ori), **Binecuvintează.** Iar preotul face apolisul cel mic astfel:

Dacă este duminică: **Cel ce a înviat din morți, Hristos, adevăratul nostru Dumnezeu...**

Iar dacă este altă zi din cursul săptămînii: **Hristos, adevăratul nostru Dumnezeu...**

Dacă se săvîrșește Liturghia Sfîntului Ioan Gură de Aur, pomenește la sfîrșitul apolisului pe acest sfînt, zicînd: **...ale celui între sfinți Părintelui nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul Constantinopolului...**

Iar dacă se săvîrșește Liturghia Sfîntului Vasile cel Mare, pomenește la sfîrșitul apolisului pe acest sfînt, zicînd: **...ale**

celui între sfinți Părintelui nostru Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareii Capadociei...

După săvîrșirea apolisului se pleacă spre străni și intră în altar: preotul prin ușa dinspre miazăzi, iar diaconul prin ușa dinspre miazănoapte, zicînd fiecare în sine:

Intra-voi în casa Ta, închina-mă-voi în biserica Ta cea sfîntă, întru frica Ta, Doamne, povățuiește-mă întru dreptatea Ta, pentru vrăjmașii mei, îndreptează înaintea Ta calea mea.

Intrînd în sfîntul altar, fac trei închinăciuni înaintea sfintei mese și, descoperindu-și capetele, sărută preotul sfînta Evanghelie, sfînta cruce și sfînta masă, iar diaconul numai marginea sfintei mese. Apoi, luînd în mîini fiecare veșmintele sale, fac trei închinăciuni către răsărit, zicînd în sine:

Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește.

După aceea merge diaconul la preot, ținînd veșmintele în dreapta sa, și plecîndu-și capul, cere binecuvîntarea, zicînd:

Binecuvintează, părinte, stiharul dimpreună cu orarul și mînecuțele.

Iar preotul, binecuvîntînd, zice:

Binecuvîntat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Apoi diaconul sărută mîna preotului și retrăgîndu-se la o parte, se îmbracă în stihar, rugîndu-se așa:

Bucura-se-va sufletul meu întru Domnul că m-a îmbrăcat în veșmîntul mîntuirii și cu haina veseliei m-a împodobit: ca unui mire

mi-a pus cunună și ca pe o mireasă m-a împodobit cu podoabă.

După aceasta, sărutînd semnul sfintei cruci de pe orar și zicînd: **Sfînt, Sfînt, Sfînt, Domnul Savaot...,** îl pune pe umărul stîng și petrecînd capătul din față pe sub mîna dreaptă, îl aduce prin spate, peste umărul stîng iarăși, așa ca să atîrne în față, iar celălalt capăt pe spate.

Cînd pune mînecuțele la mîini, sărută de asemenea semnul sfintei cruci de pe ele, spunînd la cea dreaptă:

Dreapta Ta, Doamne, s-a preaslăvit întru tărie; mîna Ta cea dreaptă, Doamne, a sfărîmat pe vrăjmași și cu mulțimea slavei Tale ai zdrobit pe cei protivnici.

Iar la stînga, zice:

Mîinile Tale m-au făcut și m-au zidit; înțelepțește-mă și mă voi învăța poruncile Tale.

Apoi diaconul mergînd la proscomidiar, pregătește cele sfințite, pune adică sfîntul disc în stînga lui, iar potirul în dreapta lui și pe celelalte cu bună rînduială de o parte. Iar preotul se îmbracă în același timp cu diaconul, în acest chip: luînd stiharul în mîna stîngă și închinîndu-se de trei ori spre răsărit, precum s-a spus, îl binecuvîntează, zicînd:

Binecuvîntat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Și sărutînd apoi semnul crucii de pe el, se îmbracă zicînd: **Bucura-se-va sufletul meu...** pînă la sfîrșit.

După aceea, luînd epitrahilul, îl binecuvîntează și sărutînd crucea de pe gulerul epitrahilului, îl pune pe grumaz, zicînd:

Binecuvîntat este Dumnezeu, Cel ce varsă harul Său peste preoții Săi, ca mirul pe cap, ce se pogoară pe barbă, pe barba lui Aaron, ce se pogoară pe marginea veșmintelor lui.

Apoi luînd brîul, îl binecuvîntează și, sărutînd crucea de la mijlocul lui, se încinge cu el, zicînd:

Binecuvîntat este Dumnezeu, Cel ce mă încinge cu putere și a făcut fără prihană calea mea; Cel ce întocmește picioarele mele ca ale cerbului și peste cele înalte mă pune.

Iar la mînecuțe, după ce le binecuvîntează și le sărută după rînduiala de mai sus, zice tot ca și diaconul.

După aceea, de este protosincel sau are vreun oarecare alt rang bisericesc, luînd bedernița, o binecuvîntează și sărutînd-o, o pune zicînd:

Încinge sabia Ta peste coapsa Ta, Puternice, cu podoaba Ta, și cu frumusețea Ta și încordează și bine sporește și stăpînește pentru adevăr, blîndețe și dreptate. Și minunat Te va povățui dreapta Ta, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Luînd apoi felonul (sfita), îl binecuvîntează și, sărutîndu-l după rînduială, se îmbracă, zicînd :

Preoții Tăi, Doamne, se vor îmbrăca întru dreptate și cuvioșii Tăi întru bucurie se vor bucura, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Mergînd după aceea la spălător, își spală mîinile, zicînd:

Spăla-voi între cei nevinovați mîinile mele și voi înconjura altarul Tău, Doamne, ca să aud glasul laudei Tale și să spun toate minunile Tale. Doamne, iubit-am bună-cuviința casei Tale și locul sălășluirii slavei Tale. Să nu pierzi cu cei necredincioși sufletul meu și cu vărsătorii de sînge viața mea, în mîinile cărora sînt fărădelegile; dreapta lor s-a umplut de daruri, iar eu întru nerăutatea mea am umblat. Izbăvește-mă, Doamne, și mă miluiește. Piciorul meu a stătut întru dreptate; în biserici Te voi binecuvînta, Doamne.

RÎNDUIALA
DUMNEZEIEŞTII PROSCOMIDII

Preotul vine apoi la proscomidiar cu capul descoperit şi, închinîndu-se de trei ori înaintea lui împreună cu diaconul, zice: **Dumnezeule, curăţeşte-mă pe mine păcătosul şi mă miluieşte.** După aceasta preotul luînd prescura şi copia cu amîndouă mîinile, le ridică pînă în dreptul frunţii şi zice:

Răscumpăratu-ne-ai pe noi din blestemul legii cu scump Sîngele Tău. Pe cruce fiind răstignit şi cu suliţa împuns, nemurire ai izvorît oamenilor, Mîntuitorul nostru, slavă Ţie.

Apoi diaconul zice: **Binecuvintează, părinte.** Şi preotul trecînd prescura şi copia în mîna stîngă, le binecuvîntează în chipul crucii, zicînd:

Binecuvîntat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Diaconul: **Amin.**

Apoi preotul avînd prescura în mîna stîngă, iar în mîna dreaptă copia, şi diaconul zicînd: **Domnului să ne rugăm.**

Doamne miluieşte, însemnează cu copia cruciş de trei ori deasupra pecetiei de pe prescură şi zice de fiecare dată:

Întru pomenirea Domnului şi Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Şi punînd îndată prescura pe tava, sau pe talerul de lemn, care se găseşte la proscomidiar, alături de sfintele vase, înfige copia în partea de-a dreapta a pecetiei, adică cea cu literele I I S şi N I, şi tăind, zice:

Ca un miel nevinovat spre junghiere s-a adus.

Apoi tăind la fel în partea stîngă, zice:

Şi ca o oaie, fără de glas împotriva celui ce-o tunde, aşa nu şi-a deschis gura Sa.

Tăind după aceasta în partea de sus a pecetiei, zice:

Întru smerenia Lui, judecata Lui s-a ridicat.

Şi tăind în partea cea de jos, zice:

Iar neamul Lui cine-l va spune ?

Diaconul privind cu evlavie la această lucrare, zice la fiecare tăietură: **Domnului să ne rugăm. Doamne miluieşte,** ţinînd şi orarul în mînă.

După aceasta zice: **Ridică, părinte.** Iar preotul, înfigînd copia orizontal, în latura dinspre partea dreaptă a prescurii sau în cea dinspre el, ceva mai sus de coaja de jos, ridică Sfîntul Agneţ, zicînd aşa:

Că s-a luat de pe pămînt viața Lui.

Și punîndu-l cu fața în jos pe sfîntul disc, diaconul zice: **Junghie, părinte.** Iar preotul junghiind crucis, zice:

Junghie-se Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii, pentru viața și pentru mîntuirea lumii.

Apoi întoarce Sfîntul Agneț cu fața în sus, adică cu partea care are pecetea pe ea, iar diaconul zice: **Impunge, părinte.**

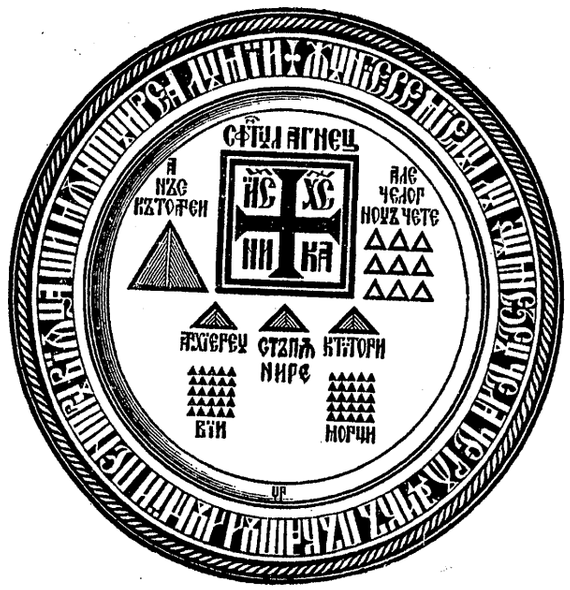

Felul cum trebuie așezate Sfîntul Agneț și celelalte părticele pe sfîntul disc

Preotul, împungînd cu sfînta copie Sfîntul Agneț, în partea dreaptă, sub numele Iisus, zice:

Și unul din ostași cu s u l i ț a coasta Lui a împuns.

Și pe dată diaconul, sau în lipsa lui preotul, luînd în mîna dreaptă vasul cu vin și în stînga vasul cu apă, toarnă în sfîntul potir deodată vin și apă, cît se cuvine, preotul zicînd în același timp:

Și îndată a ieșit sînge și apă; și cel ce a văzut a mărturisit și adevărată este mărturisirea lui.

După aceasta diaconul zice: **Binecuvintează, părinte, sfînta amestecare.** Iar preotul, binecuvîntînd peste sfîntul potir, zice:

Binecuvîntată este a m e s t e c a r e a Sfintelor Tale, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin *.

Acoperind apoi sfîntul potir cu acoperămîntul său, întocmit, preotul ia în mînă a DOUA prescură și tăind din ea o părticică în formă triunghiulară, zice:

Întru cinstea și pomenirea prea binecuvîntatei, slăvitei Stăpînei noastre, de Dumnezeu

* INVĂȚĂTURĂ: Se cade a ști că, de vor fi mai mulți preoți și diaconi împreună-slujitori, precum și frați de cuminecat, trebuie să se scoată, la vremea Proscomidiei, Sfîntul Agneț mai mare de cum e obiceiul în celelalte zile. Asemenea și cînd se toarnă în sfîntul potir amestecarea, adică vinul și apa, să se toarne mai mult ca de obicei, spre a fi de ajuns la toți care vor fi de împărtășit. Căci după ce s-au sfințit Cinstitele Daruri, nu este îngăduit și nici să îndrăznească cineva a mai turna vin și apă în sfîntul potir.

În luare-aminte să fie de asemenea ca apa, ce se toarnă acum, să fie atît cît se cuvine, socotind ca împreună cu căldura, ce se va turna la vremea plinirii sfîntului potir, să nu schimbe firea vinului în gustul apei.

Născătoarei și pururea Fecioarei Maria, pentru ale cărei rugăciuni primește, Doamne, jertfa aceasta întru jertfelnicul Tău cel mai presus de ceruri.

Și scoțind părticica, o pune de-a dreapta Sfîntului Agneț, aproape de mijlocul lui, zicînd:

De față a stătut împărăteasa, de-a dreapta Ta, în haină aurită îmbrăcată și preaînfrumusețată.

Apoi luînd a TREIA prescură, scoate dintr-însa părticele pentru cele nouă cete, mai mici decît părticica pentru Sfînta Fecioară. Luînd astfel întîia părticică și zicînd:

A cinstitului, slăvitului prooroc, înaintemergătorului și Botezătorului Ioan.

O pune sus, de partea stîngă a Sfîntului Agneț, făcînd începutul cetei celei dintîi.

Luînd apoi a doua părticică și zicînd:

A sfinților, slăviților proroci, Moise și Aaron, Ilie și Elisei, David și Iesei; a sfinților trei tineri și a lui Daniil proorocul, și a tuturor sfinților proroci.

O așază sub cea dintîi.

Apoi, iarăși, la a treia părticică, zice:

A sfinților, slăviților și întru tot lăudaților Apostoli Petru și Pavel, a celor doisprezece, a celor șaptezeci și a tuturor sfinților Apostoli.

Și o pune sub a doua, încheind rîndul cel dintîi.

Luînd apoi a patra părticică și zicînd:

A celor între sfinți Părinți ai noștri și ai lumii mari dascăli și ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Cuvîntătorul de Dumnezeu și Ioan Gură de Aur, Atanasie și Chiril, Nicolae cel din Mira și Spiridon al Trimitundei, și a tuturor sfinților ierarhi.

O pune lîngă părticica cea dintîi, începînd astfel al doilea rînd de sus în jos.

La a cincea părticică, zice:

A sfîntului întîiului Mucenic și arhidiacon Ștefan, a sfinților marilor Mucenici Dimitrie, Gheorghe, Teodor Tiron, Teodor Stratilat și Ioan cel Nou și a tuturor sfinților mucenici, și a sfintelor Mucenițe: Tecla, Varvara, Paraschiva, Ecaterina, Filoteea și a tuturor sfintelor mucenițe.

Și luînd-o, o pune sub cea dintîi din rîndul al doilea.

Apoi la a șasea părticică, zice:

A cuvioșilor și purtătorilor de Dumnezeu Părinților noștri: Antonie, Eftimie, Sava, Onufrie, Atanasie cel din Aton, Dimitrie cel Nou, și a tuturor preacuvioșilor părinți și Preacuvioaselor maici: Pelaghia, Teodosia, Anastasia, Evpraxia, Fevronia, Teodula, Eufrosina,

Maria Egipteanca, Paraschiva și a tuturor sfintelor preacuvioaselor maice.

O ia și o pune sub cea dinaintea ei, adică lîngă a treia din rîndul întîi, împlinind astfel rîndul al doilea.

Iar după aceasta, la a șaptea părticică, zice:

A Sfinților și făcătorilor de minuni, fără de arginți: Cosma și Damian, Chir și Ioan, Panteleimon și Ermolae, și a tuturor sfinților fără de arginți.

O ia și o pune deasupra, începînd cu ea al treilea rînd.

Apoi la a opta părticică, zice:

A sfinților și drepților dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana, a Sfîntului (N), a cărui pomenire o săvîrșim, și a tuturor sfinților, pentru ale căror rugăciuni, cercetează-ne pe noi, Dumnezeule.

Și o pune sub cea dinaintea ei.

Și tot așa luînd a noua părticică, zice:

A celui între sfinți Părintelui nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul Constantinopolului (de se face Liturghia lui; iar de se face Liturghia Marelui Vasile, arhiepiscopul Cezareii Capadociei, îl pomenește pe acesta).

O pune la urmă, împlinind rîndul al treilea.

Luînd apoi preotul a PATRA prescură și scoțînd o părticică din ea, zice:

Pomenește, Stăpîne iubitorule de oameni, pe toți episcopii ortodocși și pe Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pe (înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul nostru (N)], (pe arhiereul care l-a hirotonit, dacă este în viață), cinstita preoțime, cea întru Hristos diaconime și toată ceata preoțească [și: pe igumenul nostru (N)], pe frații și slujitorii cei dimpreună cu noi, preoți și diaconi și pe toți frații noștri, pe care i-ai chemat la împărtășirea Ta, prin milostivirea Ta, Preabunule Stăpîne.

Așază apoi părticica sub Sfîntul Agneț, spre colțul din dreapta acestuia, adică la stînga preotului, începînd astfel rîndul de sub Sfîntul Agneț.

După aceasta pomenește Cîrmuirea țării și scoțînd din aceeași prescură o părticică, o pune alături de cea dintîi, adică spre miazăzi, sub Sfîntul Agneț, zicînd:

Pomenește, Doamne și pe (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod).

Preotul scoate apoi o părticică din prescura a patra pentru ctitorii și binefăcătorii în viață ai bisericii, și așezînd-o sub Sfîntul Agneț, în șir cu celelalte două, zice:

Pomenește, Doamne, și pe ctitorii și binefăcătorii sfîntului locașului acestuia (N).

Apoi scoțînd părticele mai mici, tot din a patra prescură și punîndu-le pe sfîntul disc în stînga sa, toate la un loc, sub părticica pentru arhierei, zice așa:

Primește, Doamne, jertfa aceasta pentru iertarea păcatelor tuturor fraților celor întru Hristos și pentru tot sufletul creștinesc cel necăjit și întristat, care are trebuință de mila și de ajutorul Tău; pentru apărarea țării acesteia și a celor ce viețuiesc într-însa și pentru pacea și bună așezarea întregii lumi; pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici; pentru mîntuirea și ajutorul celor ce cu osîrdie și cu frică de Dumnezeu se ostenesc și slujesc: părinți și frați ai noștri; pentru cei trimiși; pentru cei ce sînt în călătorie; pentru tămăduirea celor ce zac în boli; pentru izbăvirea celor robiți; pentru cei ce sînt în judecăți, în ocne, în izgoniri, în necazuri și strîmtorare; pentru cei ce ne urăsc și pentru cei ce ne iubesc pe noi; pentru cei ce ne miluiesc și slujesc nouă și pentru cei ce ne-au poruncit nouă, nevrednicilor, să ne rugăm pentru dînșii; pentru fraților noștri care sînt în slujbe; și pentru toți cei ce slujesc și au slujit în sfînt locașul acesta.

După aceea pomenește pe nume și pe cei pe care va voi dintre cei vii. Și la fiecare nume ia cu copia cite o părticică mică, zicînd: **Pomenește, Doamne, pe (N).** și așa luînd părticelele le pune din jos, sub Sfîntul Agneț, la un loc cu cele scoase mai înainte pentru cei vii.

După aceea, luînd a CINCEA prescură și scoțind cu sfînta copie, tot așa, părticele mici și punîndu-le pe sfîntul disc în dreapta sa, toate la un loc, sub părticelele pentru ctitori, zice:

Pentru pomenirea și iertarea păcatelor tuturor celor din veac adormiți întru b u n a credință: ale strămoșilor, ale moșilor, ale părinților, ale maicilor, ale fraților, ale surorilor, ale fiilor și fiicelor, ale celor dintr-o rudenie și ale celor dintr-o semințe cu noi și ale tuturor celor ce au adormit întru nădejdea învierii și a vieții veșnice; ale ctitorilor sfîntului locașului acestuia (aici pomenește pe ctitorii răposați)**; ale miluitorilor și făcătorilor de bine; ale tuturor celor ce s-au ostenit și au slujit în sfînt locașul acesta: arhierei, arhimandriți, ieromonahi, preoți, ierodiaconi, diaconi, monahi, monahii și slujitori; ale prea binecinstitorilor împărați, domnitori și dregători; ale fericiților patriarhi, ale ortodocșilor arhierei și preoți; ale dreptslăvitorilor creștini, pe care i-au a c o p e r i t apa, marea, rîurile, izvoarele, bălțile, puțurile, sau războiul i-a secerat și cutremurul i-a cuprins, tîlharii i-au ucis și focul i-a ars, sau fiarelor, păsărilor, jigăniilor și la toată firea celor din mare s-au f ă c u t mîncare; ale celor răpiți fără de veste; ale celor arși de trăsnete și ale celor înghețați în munți, pe cale, în loc pustiu și în sihăstrie; ale celor sfîrșiți de întristare sau de bucurie; ale celor ce au pătimit în zile bune și în nenorocire; ale celor pe care i-a ucis calul, sau grindina, zăpada, ploaia înmulțită, cărămida și țărîna i-au împresurat și de năprasnă au**

căzut; ale celor pe care i-au omorît băuturile otrăvitoare, înecările cu oase; ale celor loviți de tot felul de aruncare: a fierului, a lemnului și a oricărui fel de piatră; ale celor sfîrșiți de chiotul tare, de alergarea grabnică, de palmă, de pumn, de lovitură cu piciorul, de ciumă, de foame, de sete, de mușcături înveninate, de înghițirea șerpilor, de călcarea cailor, de sugrumare de cel de aproape, sau marea sau pămîntul desfăcîndu-se i-a înghițit; și pe toată vîrsta: bătrîni, tineri, voinici, copilandri, copii, prunci fără de vreme, parte bărbătească și femeiască; și pe care nu i-am pomenit, din neștiință sau din uitare, sau din pricina mulțimii numelor, Însuți îi pomenește, Dumnezeule, Cel ce știi numele și vîrsta fiecăruia.

Și așa pomenește pe nume și pe alți morți, pe care va voi, dar mai întîi pe arhiereul care l-a hirotonit, dacă nu mai este în viață. Și la fiecare nume ia o părticică mică și o pune pe sfîntul disc, la un loc cu cele scoase mai înainte pentru morți, zicînd: **Pomenește, Doamne, pe (N);** și terminînd încheie așa:

Și pe toți, care întru nădejdea învierii și a vieții de veci, cu împărtășirea Ta au adormit, dreptslăvitori părinți și frați ai noștri, Iubitorule de oameni, Doamne.

La sfîrșit, luînd a patra prescură, din care a proscomidit pentru vii, scoate o părticică și punînd-o la cele pentru vii, zice așa:

Pomenește, Doamne, după mulțimea îndurărilor Tale, și a mea nevrednicie; iartă-mi toată greșeala cea de voie și cea fără de voie și să nu oprești, pentru păcatele mele, harul Preasfîntului Tău Duh, de la darurile ce sînt puse înainte.

Și, după aceasta, preotul luînd buretele, strînge cu grijă de pe marginea discului părticelele de sub Sfîntul Agneț, ca să nu cadă jos ceva dintr-însele.

Apoi, cînd este cazul, preotul scoate și așază pe sfîntul disc părticele speciale pentru diferite cereri, așa cum se arată mai departe la capitolul: *Adunare de cereri la felurite trebuințe din viața omului.*

Apoi diaconul, luînd cădelnița și punînd într-însa tămîie, zice către preot: **Binecuvintează, părinte, tămîia.** Și îndată tot el zice: **Domnului să ne rugăm. Doamne miluiește.** Iar preotul zice rugăciunea tămîiei:

Tămîie îți aducem Ție, Hristoase Dumnezeul nostru, întru miros de bună mireasmă duhovnicească, pe care primind-o întru jertfelnicul Tău cel mai presus de ceruri, trimite-ne nouă harul Preasfîntului Tău Duh.

Diaconul: **Domnului să ne rugăm. Doamne miluiește.** Preotul tămîind steluța, o sărută și o pune după aceea deasupra sfintei pîini, zicînd:

Și venind steaua, a stătut deasupra, unde era Pruncul.

Diaconul: **Domnului să ne rugăm. Doamne miluiește. Acoperă, părinte.** Iar preotul, tămîind acoperămîntul cel dintîi, acoperă sfîntul disc, zicînd:

Domnul a împărățit, întru podoabă s-a îmbrăcat, îmbrăcatu-s-a Domnul întru putere și s-a încins, pentru că a întărit lumea, care nu se va clăti. Gata este scaunul Tău de atunci, din veac ești Tu. Ridicat-au rîurile, Doamne, ridicat-au rîurile glasurile lor, ridica-vor rîurile valurile lor cu glasuri de ape multe. Minunate sînt înălțările mării, minunat este întru cele înalte Domnul. Mărturiile Tale s-au încredințat foarte. Casei Tale se cuvine sfințenie, Doamne, întru lungime de zile.

Diaconul: **Domnului să ne rugăm. Doamne miluiește. Acoperă, părinte.** Iar preotul, tămîind al doilea acoperămînt, acoperă sfîntul potir, zicînd:

Acoperit-a cerurile bunătatea Ta, Hristoase, și de lauda Ta este plin pămîntul.

Diaconul: **Domnului să ne rugăm. Doamne miluiește. Acoperă, părinte.** Iar preotul, tămîind al treilea acoperămînt, adică Aerul, acoperă cu el sfîntul disc și potir laolaltă, zicînd:

Acoperă-ne pe noi cu acoperămîntul aripilor Tale; depărtează de la noi pe tot vrăjmașul și protivnicul; împacă viața noastră, Doamne; miluiește-ne pe noi și lumea Ta și mîntuiește sufletele noastre, ca un bun și de oameni iubitor.

După aceea preotul luînd cădelnița, tămîiază proscomidiarul, zicînd de trei ori:

Bine ești cuvîntat, Dumnezeul nostru, Care ai binevoit așa, slavă Ție.

Iar diaconul de fiecare dată, zice:

Totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Și se închină amîndoi cu toată cucernicia de trei ori. Apoi diaconul, luînd cădelnița, zice:

Pentru punerea înainte a Cinstitelor Daruri, Domnului să ne rugăm. Doamne miluiește.

Iar preotul zice rugăciunea punerii înainte:

Dumnezeule, Dumnezeul nostru, Cel ce pîinea cea cerească, hrana a toată lumea, pe Domnul și Dumnezeul nostru Iisus Hristos L-ai trimis mîntuitor și izbăvitor și binefăcător, Care ne binecuvîntează și ne sfințește pe noi, Însuți, binecuvintează această punere înainte și o primește pe dînsa întru jertfelnicul Tău cel mai presus de ceruri. Pomenește, ca un bun și de oameni iubitor, pe cei ce au adus-o și pe cei pentru care s-a adus, iar pe noi ne păzește neosîndiți întru sfințita lucrare a Dumnezeiești-lor Tale Taine. Că s-a sfințit și s-a preaslăvit preacinstitul și de mare cuviință numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Și după aceasta, face acolo apolisul, zicînd așa:

Slavă Ție Hristoase, Dumnezeule, nădejdea noastră, slavă Ție. Diaconul: **Slavă... Și acum... Doamne miluiește** (de 3 ori). **Binecuvintează.** Iar preotul face apolisul; și de este duminică

începe așa: **Cel ce a înviat din morți...**,iar de este altă zi din cursul săptămînii, zice numai:

Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale celui între sfinți Părintelui nostru Ioan Gură de Aur, Arhiepiscopul Constantinopolului (de se săvîrșește Liturghia Marelui Vasile, zice: **ale celui între sfinți Părintelui nostru Vasile cel Mare, Arhiepiscopul Cezareii Capadociei) și ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mîntuiască pe noi ca un bun și de oameni iubitor.**

Diaconul: **Amin.**

După apolis, diaconul, iar în lipsă preotul, tămîiază proscomidiarul, apoi sfînta masă împrejur, cruciș, zicînd încet:

În mormînt cu trupul, în iad cu sufletul, ca un Dumnezeu, în rai cu tîlharul și pe scaun împreună cu Tatăl și cu Duhul ai fost, Hristoase, toate umplîndu-le, Cel ce ești necuprins.

Și zicînd Psalmul 50: **Miluiește-mă Dumnezeule...,** tămîiază altarul și toată biserica. Și intrînd în sfîntul altar, tămîiază sfînta masă și pe preot, punînd apoi cădelnița la locul ei.

CADE-SE A ȘTI: că de va sluji preotul fără diacon, cuvintele diaconului, ce le zice acesta la proscomidiar și la Liturghie, înaintea sfintei Evanghelii și la răspunsurile lui, adică: **Binecuvintează, părinte,** și: **Împunge, părinte,** și **Vremea este a face...,** și altele, să nu le zică, ci numai ecteniile și cele obișnuite ale preoției. Și de vor sluji mai mulți preoți împreună, toată lucrarea Proscomidiei să o facă numai un preot, iar ceilalți, care slujesc, de ale Proscomidiei deosebi nimic să nu zică, afară de pomenirea celor vii și morți ai lor.

Încă se cade a ști că atunci cînd slujește arhiereul, diaconul zice: **Binecuvintează, Prea Sfințite părinte.** Cînd slujește preotul, diaconul zice numai: **Binecuvintează, părinte.**

❖ ❖ ❖

RÎNDUIALA
PREGĂTIRII SFINȚIȚILOR SLUJITORI

PENTRU ÎNCEPUTUL DUMNEZEIEȘTII LITURGHII

După apolisul Utreniei, fiind vremea a se începe Dumnezeiasca Liturghie, vine preotul în fața sfintei mese, cu capul descoperit, iar diaconul în dreapta lui și, închinîndu-se împreună de trei ori, se roagă în taină, cu mîinile ridicate, zicînd:

Împărate ceresc, Mîngîietorule, Duhul adevărului, Care pretutindenea ești și toate le plinești ; Vistierul bunătăților și Dătătorule de viață, vino și Te sălășluiește întru noi și ne curățește pe noi de toată întinăciunea și mîntuiește, Bunule, sufletele noastre (o dată).

Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire (de două ori).

Doamne, buzele mele vei deschide și gura mea va vesti lauda Ta (o dată).

Iar din Duminica Învierii și pînă la sărbătoarea Sfintei Înălțări, în loc de **împărate ceresc...**, se zice de trei ori:

Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcînd și celor din morminte viață dăruindu-le.

Iar de la sărbătoarea Sfintei Înălțări și pînă la Duminica Pogorîrii Sfîntului Duh se zice numai: **Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu...** și **Doamne, buzele mele vei deschide...**

Apoi preotul sărută sfînta Evanghelie, sfînta cruce și sfînta masă, iar diaconul numai marginea sfintei mese. Și după aceasta, plecîndu-și capul său către preot, ținînd și orarul cu trei degete ale mîinii drepte, diaconul zice:

Vremea este a face Domnului, binecuvintează, părinte.

Preotul îl binecuvîntează, zicînd:

Binecuvîntat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Și diaconul zice: **Roagă-te pentru mine, părinte.** Preotul:

Să îndrepteze Domnul pașii tăi spre tot lucrul bun.

Și iarăși diaconul: **Pomenește-mă, părinte.** Preotul:

Să te pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Diaconul zice: **Amin.**

(Iar de nu este diacon, preotul nu zice cele ale diaconului ci numai cele ale preoției).

Și închinîndu-se diaconul, iese prin ușa dinspre miazănoapte, și stînd la locul obișnuit, din mijlocul bisericii, cu fața spre sfintele uși, se închină cu cucernicie de trei ori, zicînd întru sine (asemenea și preotul în altar):

Doamne, buzele mele vei deschide și gura mea va vesti lauda Ta.

Și după aceasta se începe Dumnezeiasca Liturghie.

DUMNEZEIASCA
LITURGHIE

A CELUI ÎNTRE SFINȚI
PĂRINTELUI NOSTRU
IOAN GURĂ DE AUR
Arhiepiscopul
Constantinopolului

DUMNEZEIASCA LITURGHIE

A CELUI ÎNTRE SFINȚI PĂRINTELUI NOSTRU

IOAN GURĂ DE AUR

Arhiepiscopul Constantinopolului

Se începe așa:

Sfintele uși fiind deschise și perdeaua ridicată, diaconul zice de la locul său, cu glas mare: **Binecuvintează, părinte *.** Preotul, avînd capul descoperit, ia sfînta Evanghelie cu amîndouă mîinile, o ridică puțin și zice, de asemenea cu glas mare, făcînd cu sfînta Evanghelie semnul crucii pe sfîntul antimis și apoi așezînd-o la locul său:

Binecuvîntată este împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

---

* Cînd slujește arhiereul, diaconul zice: **Binecuvintează, Prea Sfințite părinte.**

Preotul închide sfintele uşi, iar diaconul zice ectenia mare. De nu este diacon, o zice preotul din altar:

Cu pace, Domnului să ne rugăm.

Strana: **Doamne miluieşte.**

Pentru pacea de sus şi pentru mîntuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici şi pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfîntă biserica aceasta şi pentru cei ce cu credinţă, cu evlavie şi cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea Sfinţitul (Arhi-) Episcopul (şi Mitropolitul) nostru (N)], pentru cinstita preoţime şi întru Hristos diaconime şi pentru tot clerul şi poporul, Domnului să ne rugăm.

Pentru (aci se pomeneşte Cîrmuirea ţării, după îndrumările Sfîntului Sinod), **Domnului să ne rugăm.**

Pentru sfînt locaşul acesta, ţara aceasta şi pentru toate oraşele şi satele şi pentru cei ce cu credinţă locuiesc într-însele, Domnului să ne rugăm.

Pentru buna întocmire a văzduhului, pentru îmbelşugarea roadelor pămîntului şi pentru vremuri paşnice, Domnului să ne rugăm.

Pentru cei ce călătoresc pe ape, pe uscat şi prin aer, pentru cei bolnavi, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei robiţi şi pentru mîntuirea lor, Domnului să ne rugăm.

(Aici se pot pune ectenii pentru diferite cereri, ce sînt tipărite la sfîrşitul cărţii acesteia).

Pentru ca să fim izbăviţi noi de tot necazul, mînia, primejdia şi nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mîntuieşte, miluieşte şi ne păzeşte pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Pe preasfînta, curata, prea binecuvîntata, slăvita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea şi pururea Fecioara Maria, cu toţi sfinţii să o pomenim.

Pe noi înşine şi unii pe alţii şi toată viaţa noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: **Ţie Doamne.**

Preotul, ecfonisul:

Că Ţie se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în veci vecilor.

Strana: **Amin.**

Şi la strană se cîntă antifonul întîi. După ecfonis, diaconul se închină şi mergînd stă înaintea icoanei Mîntuitorului, ţinînd orarul la piept cu trei degete ale mîinii drepte, iar în acest timp preotul, aflîndu-se în faţa sfintei mese, citeşte în taină

RUGĂCIUNEA ANTIFONULUI ÎNTÎI

Doamne Dumnezeul nostru, a Cărui stăpînire este neasemănată şi slavă neajunsă, a Cărui milă este nemăsurată şi iubire de oameni negrăită, Însuţi Stăpîne, după milostivirea Ta, caută spre noi şi spre sfîntă biserica aceasta, şi fă bogate milele Tale şi îndurările Tale cu noi şi cu cei ce se roagă împreună cu noi.

După sfîrșitul antifonului, diaconul trece înaintea sfintelor uși și închinîndu-se, zice ectenia mică. De nu este diacon, o zice preotul, din fața sfintei mese:

Iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Strana: **Doamne miluiește.**

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Pe preasfînta, curata, prea binecuvîntata, slăvita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: **Ție Doamne.**

Preotul, ecfonisul:

Că a Ta este stăpînirea și a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Și la strană se cîntă antifonul al doilea, iar diaconul, închinîndu-se, trece îndată după ecfonis și stă înaintea icoanei Născătoarei de Dumnezeu, ținînd orarul la piept cu trei degete ale mîinii drepte. În acest timp, preotul citește în taină:

RUGACIUNEA ANTIFONULUI AL DOILEA

Doamne Dumnezeul nostru, mîntuiește poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta; plinirea Bisericii Tale păzește-o; sfințește pe cei ce iubesc podoaba casei Tale; Tu pe aceștia îi preaslăvește cu dumnezeiască

puterea Ta și nu ne lăsa pe noi, cei ce nădăjduim întru Tine.

Sfîrșindu-se de cîntat la străni antifonul al doilea, diaconul trece înaintea sfintelor uși și zice ectenia mică, iar de nu este diacon, o zice preotul, din fața sfintei mese: **Iară și iară... Apără, mîntuiește... Pe preasfînta...**

Preotul, ecfonisul:

Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Și se cîntă îndată antifonul al treilea.

Diaconul se închină și intră în sfîntul altar, prin ușa dinspre miazăzi, iar preotul citește în taină:

RUGĂCIUNEA ANTIFONULUI AL TREILEA

Cel ce ne-ai dăruit nouă aceste rugăciuni obștești și împreună-glăsuite, Cel ce și la doi și la trei, care se unesc întru numele Tău, ai făgăduit să le împlinești cererile, însuți, și acum, plinește cererile cele de folos ale robilor Tăi, dîndu-ne nouă, în veacul de acum, cunoștința adevărului Tău, și în cel ce va să fie, viață veșnică dăruindu-ne.

Cînd se începe cîntarea antifonului al treilea sau a Fericirilor (duminica), se deschid sfintele uși pentru VOHODUL sau Intrarea cea mică. La **Slavă...** de la Fericiri (duminica) sau, în alte zile, la antifon, sau la troparul praznicului, preotul și diaconul, stînd înaintea sfintei mese, fac trei închinăciuni. Apoi luînd preotul sfînta Evanghelie, o dă, cu Învierea înainte, diaconului, care îi sărută mîna, și după ce pune crucea în locul sfintei Evanghelii, ocolesc pe partea dreaptă sfînta masă, preotul mergînd după diacon. Și așa ies pe ușa dinspre

miazănoapte, purtîndu-se înaintea lor două sfeşnice. Venind şi oprindu-se la locul cel obişnuit, din mijlocul bisericii, îşi pleacă amîndoi capetele şi diaconul zice încet: **Domnului să ne rugăm. Doamne miluieşte,** iar preotul zice în taină:

RUGĂCIUNEA INTRĂRII

Stăpîne Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce ai aşezat în ceruri cetele şi oştile îngerilor şi ale arhanghelilor, spre slujba slavei Tale, fă ca împreună cu intrarea noastră să fie şi intrarea sfinţilor îngeri, care slujesc împreună cu noi şi împreună slăvesc bunătatea Ta. Că Ţie se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Iar după sfîrşitul rugăciunii, diaconul arătînd către răsărit cu mîna dreaptă, în care ţine orarul cu trei degete, zice încet către preot:

Binecuvintează, părinte, sfînta intrare.

Iar preotul, binecuvîntînd, zice încet:

Binecuvîntată este intrarea sfinţilor Tăi, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

(Cînd slujeşte preotul fără diacon, atunci sfînta Evanghelie o poartă el însuşi, iar cînd ajunge în mijlocul bisericii trece sfînta Evanghelie în mîna stîngă, binecuvîntînd intrarea cu dreapta). Se închină apoi de două ori, iar diaconul îi dă sfînta Evanghelie să o sărute, după care mai face o închinăciune. Dacă însă în biserică este arhiereu (sau la mînăstire igumenul), atunci diaconul duce sfînta Evanghelie celui mai mare să o sărute, sărutînd şi el în acelaşi timp mîna celui mai mare.

Iar după sfîrşitul troparului (antifonului sau al Fericirilor), merge diaconul ţinînd mereu sfînta Evanghelie cu Învierea spre popor şi stînd înaintea sfintelor uşi, înalţă puţin mîinile, arătînd sfînta Evanghelie şi zice cu glas mare:

înţelepciune, drepţi!

Apoi diaconul intră în sfîntul altar şi pune sfînta Evanghelie pe sfînta masă, iar preotul închinîndu-se şi plecîndu-se puţin către străni, intră pe urma lui, în timp ce cîntăreţii cîntă:

Veniţi să ne închinăm şi să cădem la Hristos. Mîntuieşte-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce ai înviat din morţi, pe noi, cei ce-Ţi cîntăm Ţie: Aliluia.

Iar de nu este duminică, în loc de **...Cel ce ai înviat din morţi...** se zice: **...Cel ce eşti minunat între sfinţi...**

Se cade a şti că de vor fi mai mulţi împreună-slujitori preoţi, fără diaconi, sfînta Evanghelie se ia de întîiul dintre preoţii împreună-slujitori şi purtînd-o înaintea lor, aceştia merg după dînsul, cei cu rang mai mic venind la urmă. Şi ajungînd în mijlocul bisericii, ei se aşază de-a dreapta şi de-a stînga celui dintîi dintre ei, aşa precum stau la sfînta masă din sfîntul altar. Binecuvîntează intrarea şi sărută sfînta Evanghelie numai întîiul dintre împreună-slujitori şi tot el zice: **Înţelepciune, drepţi!,** stînd în mijlocul bisericii împreună cu ceilalţi. Iar atunci cînd cîntarea a ajuns la: **...Mîntuieşte-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu...,** pornind cel dintîi dintre împreună-slujitori şi ceilalţi după dînsul, aşa precum au ieşit, intră în sfîntul altar şi se duc la locurile lor.

Apoi obişnuitele tropare şi condace. Şi sfîrşindu-se acestea, diaconul zice cu glas mare: **Domnului să ne rugăm.**

Strana: **Doamne miluieşte.**

Şi diaconul, plecîndu-şi capul către preot, zice încet:

Binecuvintează, părinte, vremea cîntării celei întreit-sfinte.

Iar preotul, binecuvîntîndu-l pe cap, zice:

Că sfînt eşti Dumnezeul nostru şi Ţie slavă înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea.

La sărbătorile mai însemnate şi mai cu seamă cînd slujba se face în sobor, preotul se opreşte după cuvintele: **...acum şi pururea,** iar diaconul se apropie de sfintele uşi şi arătînd cu orarul către icoana Mîntuitorului, zice:

Doamne, mîntuieşte pe cei binecredincioşi.

Aceasta se cîntă de către cei din altar.

Apoi diaconul, zicînd tot aşa a doua oară şi a treia oară: **Doamne, mîntuieşte pe cei binecredincioşi,** aceasta se cîntă de fiecare dată, de către cei de la străni.

După aceasta diaconul zice:

Şi ne auzi pe noi.

Este obiceiul ca aceasta să se cînte de cei din altar. După aceasta, diaconul, întorcîndu-se iarăşi către credincioşi, şi înălţînd orarul, zice cu glas mare:

Şi în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Şi cîntă: **Sfinte Dumnezeule...** iar preotul citeşte în taină:

RUGĂCIUNEA CÎNTĂRII CELEI ÎNTREIT-SFINTE

Dumnezeule cel sfînt, Care între sfinţi Te odihneşti, Cel ce cu glas întreit-sfînt eşti lăudat de serafimi şi slăvit de heruvimi şi de toată puterea cerească închinat; Cel ce din-tru nefiinţă întru fiinţă ai adus toate; Care ai zidit pe om după chipul şi asemănarea Ta şi cu tot harul Tău l-ai împodobit; Cel ce dai înţelepciune şi pricepere celui ce cere, şi nu treci cu vederea pe cel ce greşeşte, ci pui po-căinţa spre mîntuire; Care ne-ai învrednicit pe noi, smeriţii şi nevrednicii robii Tăi, şi în ceasul acesta, a sta înaintea slavei sfîntului Tău jertfelnic şi a-Ţi aduce datorita închi-năciune şi preaslăvire: Însuţi Stăpîne, pri-meşte şi din gurile noastre, ale păcătoşilor, întreit-sfînta cîntare şi ne cercetează pe noi întru bunătatea Ta. Iartă-ne nouă toată gre-şeala cea de voie şi cea fără de voie; sfinţeşte sufletele şi trupurile noastre şi ne dă nouă să slujim Ţie cu cuviosie în toate zilele vieţii noastre. Pentru rugăciunile preasfintei Năs-cătoarei de Dumnezeu şi ale tuturor sfinţilor care din veac au bineplăcut Ţie.

Că sfînt eşti Dumnezeul nostru şi Ţie slavă înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfîrşind rugăciunea aceasta, preotul şi diaconul zic în taină: **Sfinte Dumnezeule...** (de 3 ori), făcînd împreună, de fie-care dată, cîte o închinăciune înaintea sfintei mese. La **Slavă...**

Și acum... Sfinte fără de moarte..., diaconul, arătînd cu orarul spre proscomidiar, zice încet către preot: **Poruncește, părinte.** Mergînd apoi îndată la proscomidiar și plecîndu-se, preotul zice:

Binecuvîntat este cel ce vine întru numele Domnului.

Diaconul :

Binecuvintează, părinte, scaunul cel de sus.

Iar preotul, întorcîndu-se pe dinaintea sfintei mese, merge către locul cel de sus, zicînd:

Binecuvîntat ești pe scaunul slavei împărăției Tale, Cel ce șezi pe heruvimi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Și se așază cu fața spre apus, stînd lîngă colțul dinspre răsărit-miazăzi al sfintei mese.

(În știință să fie, că preotului nu i se cade să se suie în locul cel de sus, nici să șadă într-însul, ci să stea în locul ce s-a spus). După **Slavă... Și acum... Sfinte fără de moarte...,** diaconul zice dintre sfintele uși: **Puternic.** Iar strana începe din nou: **Sfinte Dumnezeule...**

Și după plinirea cîntării celei întreit-sfinte pentru cea din urmă oară, diaconul venind între sfintele uși, cu fața spre credincioși zice: **Să luăm aminte.** Iar preotul: **Pace tuturor.** Cititul stînd în mijlocul bisericii, răspunde: **Și duhului tău,** după care zice Prochimenul Apostolului. Apoi diaconul: **Înțelepciune.** Și citețul: **Din cartea cea către Romani** (sau **către Corinteni,** sau **către Galateni,** sau alta), **a Sfîntului Apostol Pavel** (sau a altui Sfînt Apostol), **citire,** Diaconul: **Să luăm aminte.**

După aceea, ia cădelnița cu tămîie și venind către preot, după ce primește binecuvîntarea de la dînsul, cădește lin sfînta masă împrejur și sfîntul altar tot și pe preot, apoi iese din altar și cădește după rînduială icoanele, jețul arhieresc,

strănile, pe citeț și, din mijlocul bisericii, pe ceilalți credincioși, după care intră în sfîntul altar, cădind. Iar preotul, în acest timp, citește în taină:

RUGĂCIUNEA DINAINTE DE EVANGHELIE

Strălucește în inimile noastre, Iubitorule de oameni, Stăpîne, lumina cea curată a cunoașterii Dumnezeirii Tale și deschide ochii gîndului nostru spre înțelegerea evangheliceior Tale propovăduiri. Pune în noi și frica fericitelor Tale porunci, ca toate poftele trupului călcînd, viețuire duhovnicească să petrecem, cugetînd și făcînd toate cele ce sînt spre bună-plăcerea Ta. Că Tu ești luminarea sufletelor și a trupurilor noastre, Hristoase Dumnezeule, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfîntului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Iar diaconul, isprăvind de cădit, pune cădelnița la locul ei, și apropiindu-se de preot, primește de la el sfînta Evanghelie și închinîndu-se înaintea sfintei Evanghelii, o ia cu amîndouă mîinile, punînd capătul orarului peste ea.

Și sfîrșindu-se de citit Apostolul, preotul stînd înaintea sfintei mese, se întoarce cu fața spre credincioși și zice dintre ușile împărătești: **Pace ție cititorule.** Citețul: **Și duhului tău;** iar strana cîntă: **Aliluia.**

Diaconul iese cu sfînta Evanghelie prin sfintele uși, purtîndu-se înaintea lui două sfeșnice cu lumînări aprinse, pînă ce se duce pe amvon, sau la locul cel obișnuit din mijlocul bisericii. Apoi zice:

Binecuvintează, p ă r i n t e, pe binevestitorul Sfîntului (Apostol și) Evanghelist (N).

Iar preotul, binecuvîntîndu-l, zice:

Dumnezeu, pentru rugăciunile Sfîntului, întru tot lăudatului (Apostol și) Evanghelist (N) să-ți dea ție, celui ce binevestești, cuvînt cu putere multă, spre plinirea Evangheliei iubitului Său Fiu, a D o m n u l u i nostru Iisus Hristos.

(În zilele obișnuite, sau de rînd, de peste săptămînă, preotul binecuvîntează pe diacon, atunci cînd îi dă sfînta Evanghelie, în chipul arătat, dar în taină).

După aceasta, preotul stînd între sfintele uși cu fața către apus, sau dacă mai este un alt diacon slujitor, acesta zice cu glas mare: **Înțelepciune, drepți, să ascultăm Sfînta Evanghelie.** Și preotul zice îndată: **Pace tuturor.** (Apoi preotul rămîne între sfintele uși, pînă ce diaconul termină citirea Sfintei Evanghelii). Strana: **Și duhului tău.** Diaconul care citește Sfînta Evanghelie: **Din Sfînta Evanghelie de la (N) citire.** Strana: **Slavă Ție, Doamne, slavă Ție.** Preotul sau diaconul al doilea, dacă este: **Să luăm aminte.** (Iar de nu este diacon, Sfînta Evanghelie se citește de preot, dintre sfintele uși, punîndu-se de-a dreapta și de-a stînga cîte un sfeșnic cu lumînare aprinsă). Și sfîrșindu-se Sfînta Evanghelie, zice preotul către diacon: **Pace ție, celui ce ai binevestit.** Strana: **Slavă Ție, Doamne, slavă Ție.**

Și venind diaconul pînă la sfintele uși, dă sfînta Evanghelie în mîinile preotului și trece în dreptul icoanei Mîntuitorului. Preotul sărută și înalță sfînta Evanghelie în semnul crucii spre credincioși, cu partea care are pe ea Învierea, și după aceasta o așază pe sfînta masă din sus de sfîntul antimis, cu partea care se deschide către răsărit. Urmează tîlcuirea Sfintei Evanghelii din Cazanie. Se închid apoi sfintele uși, iar diaconul venind la locul cel obișnuit, din mijlocul bisericii, zice ectenia următoare, pe care, dacă nu este diacon, o zice preotul stînd în fața sfintei mese:

Să zicem toți, din tot sufletul și din tot cugetul nostru să zicem.

Strana: **Doamne miluiește** (o dată).

Doamne, Atotstăpînitorule, Dumnezeul părinților noștri, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Strana: **Doamne miluiește** (de 3 ori).

În acest timp, preotul zice în taină:

RUGĂCIUNEA CERERII STĂRUITOARE

Doamne Dumnezeul nostru, primește această rugăciune stăruitoare de la robii Tăi și ne miluiește pe noi, după mulțimea milei Tale, și trimite îndurările Tale peste noi și peste tot poporul Tău, care așteaptă de la Tine mare și multă milă.

Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N), Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)], și pentru toți frații noștri cei întru Hristos.

Încă ne rugăm (aci se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod), **pentru sănătatea și mîntuirea lor.**

Încă ne rugăm pentru frații noștri: preoți, ieromonahi, ierodiaconi, diaconi, monahi și monahii și pentru toți cei întru Hristos frați ai noștri.

Încă ne rugăm pentru ferciții și pururea pomeniții ctitori ai sfîntului locașului acestuia și pentru toți cei mai dinainte

adormiți părinți și frați ai noștri dreptslăvitori creștini, care odihnesc aici și pretutindeni.

Încă ne rugăm pentru mila, viața, pacea, sănătatea, mîntuirea, cercetarea, lăsarea și iertarea păcatelor robilor lui Dumnezeu enoriași, ctitori și binefăcători ai sfîntului locașului acestuia.

(Aici se pot pune ectenii pentru diferite cereri, ce sînt tipărite la sfîrșitul cărții acesteia).

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri și fac bine în sfîntă și întru tot cinstită biserica aceasta, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei ce cîntă și pentru poporul ce stă înainte și așteaptă de la Tine mare și multă milă.

Iar preotul, ecfonisul:

Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Iar cînd se face pomenire pentru cei morți, diaconul dacă este, iar dacă nu este, preotul zice și ectenia aceasta:

Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Strana: **Doamne miluiește** (de 3 ori).

Încă ne rugăm pentru odihna sufletelor adormiților robilor lui Dumnezeu (N), și pentru ca să li se ierte lor toată greșeala cea de voie și cea fără de voie.

Ca Domnul Dumnezeu să așeze sufletele lor unde drepții se odihnesc.

Mila lui Dumnezeu, împărăția cerului și iertarea păcatelor lor, de la Hristos, Împăratul cel fără de moarte și Dumnezeul nostru, să cerem.

Strana: **Dă Doamne.** Diaconul: **Domnului să ne rugăm.**

Preotul:

Dumnezeul duhurilor și a tot trupul, Care ai călcat moartea și pe diavolul l-ai surpat și ai dăruit viață lumii Tale, însuți Doamne, odihnește sufletele adormiților robilor Tăi (N), în loc luminat, în loc cu verdeață, în loc de odihnă, de unde a fugit toată durerea, întristarea și suspinarea. Și le iartă lor, ca un Dumnezeu bun și iubitor de oameni, toată greșeala ce au săvîrșit ei cu cuvîntul, cu lucrul, sau cu gîndul. Că nu este om, care să fie viu și să nu greșească; numai Tu singur ești fără de păcat; dreptatea Ta este dreptate în veac și cuvîntul Tău, adevărul.

Ecfonisul:

Că Tu ești învierea și viața și odihna adormiților robilor Tăi (N), Hristoase, Dumnezeul nostru, și Ție slavă înălțăm, împreună și celui fără de început al Tău Părinte și Preasfîntului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Diaconul, sau dacă nu este diacon, preotul:

Întru fericita adormire, veșnică odihnă dă, Doamne, sufletelor adormiților robilor Tăi, celor ce s-au pomenit acum, și le fă lor veșnică pomenire.

Și se cîntă, în altar o dată, și apoi la străni de două ori: Veșnică **pomenire.**

Apoi preotul desface sfîntul antimis, în timp ce diaconul zice ectenia:

Rugați-vă cei chemați, Domnului (se desface partea dinspre miazănoapte a sfîntului antimis).

Strana: **Doamne miluiește.**

Cei credincioși, pentru cei chemați să ne rugăm, ca Domnul să-i miluiască pe dînșii (se desface partea dinspre miazăzi).

Să-i învețe pe dînșii cuvîntul adevărului (se desface partea dinspre apus).

Să le descopere lor Evanghelia dreptății (se desface partea dinspre răsărit).

Apoi preotul începe să șteargă cu buretele sfîntul antimis, din toate părțile, spre îndoitura dinspre răsărit.

Să-i unească pe dînșii cu sfînta Sa sobornicească și apostolească Biserică.

Mîntuiește, miluiește, apără și-i păzește pe dînșii, Dumnezeule, cu harul Tău.

Cei chemați, capetele voastre Domnului să le plecați.

Strana: **Ție Doamne.**

Preotul citește în taină:

RUGĂCIUNEA PENTRU CEI CHEMAȚI

(La desfacerea sfîntului antimis)

Doamne Dumnezeul nostru, Cel ce întru cele de sus locuiești și spre cei smeriți privești, Care ai trimis mîntuire neamului omenesc pe Unul-Născut Fiul Tău și Dumnezeu, pe Domnul nostru Iisus Hristos, caută spre robii Tăi cei chemați, care și-au plecat grumajii înaintea Ta și-i învrednicește pe dînșii, la vremea potrivită, de baia nașterii celei de a doua, de iertarea păcatelor și de veșmîntul nestricăciunii; unește-i pe dînșii cu sfînta Ta sobornicească și apostolească Biserică și-i numără pe dînșii cu turma Ta cea aleasă.

Și zicînd ecfonisul însemnează cruciș cu sfîntul burete deasupra sfîntului antimis, îl sărută și îl pune la locul lui.

Ca și aceștia împreună cu noi să slăvească preacinstitul și de mare cuviință numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Diaconul zice:

Cîți sînteți chemați, ieșiți.

Iar de este și un al doilea diacon, zice și acesta dintre sfintele uși:

Cei chemați, ieșiți.

Apoi iarăși diaconul cel dintîi:

Cîți sînteți chemați, ieșiți.

Cel de al doilea:

Ca nimenea din cei chemați să nu rămînă. Cîți sîntem credincioși, iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Strana: **Doamne miluiește.**

Iar de este numai preot, zice așa:

Cîți sînteți chemați, ieșiți; cei chemați, ieșiți; cîți sînteți chemați, ieșiți; ca nimenea din cei chemați să nu rămînă. Cîți sîntem credincioși, iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Și se închide perdeaua de la sfintele uși.

Strana: **Doamne miluiește.**

La nevoie, ecteniile și rugăciunea pentru cei chemați și anume începînd de la: **Rugați-vă cei chemați, Domnului,** și pînă aici se pot lăsa afară. În acest caz, sfîntul antimis urmează să fie desfăcut înainte de ecfonisul ecteniei de după citirea Sfintei Evanghelii. Iar după ecfonis, diaconul sau preotul începe ectenia mică. Și preotul citește în taină rugăciunile: întîia și a doua pentru credincioși.

RUGĂCIUNEA ÎNTÎIA PENTRU CREDINCIOȘI

(După desfacerea sfîntului antimis)

Mulțumim Ție, Doamne, Dumnezeul Puterilor, Care ne-ai învrednicit pe noi a sta și acum înaintea sfîntului Tău jertfelnic și a cădea la îndurările Tale, pentru păcatele noastre și pentru păcatele cele din neștiință ale poporului. Primește Dumnezeule, rugăciunea noastră; fă-ne să fim vrednici a-Ți aduce rugăciuni, cereri și jertfe fără de sînge pentru tot poporul Tău; și ne învrednicește pe noi, pe care ne-ai pus întru această slujbă a Ta, cu puterea Duhului Tău celui Sfînt, ca fără de osîndă și fără de sminteală, întru mărturia curată a cugetului nostru, să Te chemăm pe

Tine în toată vremea și în tot locul, și auzindu-ne pe noi, milostiv să ne fii nouă, întru mulțimea bunătății Tale.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Strana: **Doamne miluiește.** Diaconul: **Înțelepciune.** Preotul, ecfonisul:

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Diaconul sau preotul:

Iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Strana: **Doamne miluiește.**

Cînd preotul slujește fără diacon, nu zice cele ce urmează, ci citește în taină rugăciunea a doua pentru credincioși, și după ea zice **Apără, mîntuiește...**

Iar de este diacon, acesta zice:

Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfîntă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, mînia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Preotul citește în taină:

RUGĂCIUNEA A DOUA PENTRU CREDINCIOȘI

Iarăși și de multe ori cădem la Tine și ne rugăm Ție, Bunule și Iubitorule de oameni, ca privind spre rugăciunea noastră, să curățești sufletele și trupurile noastre de toată necurăția trupului și a duhului și să ne dai nouă să stăm nevinovați și fără de osîndă înaintea sfîntului Tău jertfelnic. Și dăruiește, Dumnezeule, și celor ce se roagă împreună cu noi, spor în viață, în credință și în înțelegerea cea duhovnicească. Dă lor să-Ți slujească totdeauna cu frică și cu dragoste și întru nevinovăție și fără osîndă să se împărtășească cu Sfintele Tale Taine și să se învrednicească de cereasca Ta împărăție.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Strana: **Doamne miluiește.** Diaconul: **Înțelepciune.** Și intră în sfîntul altar prin ușa dinspre miazănoapte, iar preotul zice ecfonisul:

Ca sub stăpînirea Ta totdeauna fiind păziți, Ție slavă să înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Și începe să cînte îndată cîntarea heruvimică: **Noi, care pe heruvimi...** (pînă la: **Ca pe Împăratul...**).

Iar preotul, stînd înaintea sfintei mese, citește în taină:

RUGĂCIUNEA DIN TIMPUL CÎNTĂRII HERUVIMICE

Nimeni din cei legați cu pofte și cu desfătări trupești nu este vrednic să vină, să se apropie, sau să slujească Ție, Împărate al slavei; căci a sluji Ție este lucru mare și înfricoșător chiar pentru puterile cele cerești. Dar totuși pentru iubirea Ta de oameni cea negrăită și nemăsurată, fără mutare și fără schimbare Te-ai făcut om, și Arhiereu al nostru Te-ai făcut, și, ca un Stăpîn a toate, ne-ai dat slujba sfîntă a acestei jertfe liturgice și fără de sînge; că singur Tu, Doamne Dumnezeul nostru, stăpînești cele cerești și cele pămîntești, Care Te porți pe scaunul heruvimilor, Domnul serafimilor și Împăratul lui Israil, Cel ce singur ești sfînt și între sfinți Te odihnești. Deci pe Tine Te rog, Cel ce singur ești bun și binevoitor, caută spre mine păcătosul și netrebnicul robul Tău, și-mi curățește sufletul și inima de cugete viclene; învrednicește-mă, cu puterea Sfîntului Tău Duh, pe mine cel ce sînt îmbrăcat cu harul preoției, să stau înaintea sfintei Tale mese acesteia și să jertfesc sfîntul și preacuratul Tău Trup și scumpul Tău Sînge. Căci la Tine vin, plecîndu-mi grumajii mei și mă rog Ție: să nu întorci fața Ta de la mine, nici să mă lepezi dintre slujitorii Tăi, ci binevoiește să-Ți fie aduse darurile acestea de mine păcătosul și nevrednicul robul Tău. Că Tu ești Cel ce aduci și Cel ce

Te aduci, Cel ce primești și Cel ce Te împarți, Hristoase, Dumnezeul nostru, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfîntului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Iar după terminarea rugăciunii, preotul și diaconul zic și ei în taină cîntarea heruvimică de trei ori, făcînd cîte o închinăciune la fiecare sfîrșit.

Preotul: **Noi, care pe heruvimi cu taină închipuim și făcătoarei de viață Treimi întreit-sfînta cîntare aducem, toată grija cea lumească să o lepădăm** (iar diaconul continuă:) **Ca pe Împăratul tuturor să primim, pe Cel înconjurat în chip nevăzut de cetele îngerești. Aliluia, aliluia, aliluia.**

Și de nu s-a făcut mai înainte acoperirea Cinstitelor Daruri la proscomidiar, se face acum.

Se ridică apoi perdeaua și se deschid sfintele uși iar diaconul, pregătind cădelnița, o dă preotului spre binecuvîntare, și mergînd înainte diaconul, cu făclie aprinsă, preotul tămîiază sfînta masă împrejur, altarul tot și ieșind prin sfintele uși, tămîiază icoanele și poporul ca la Apostol, zicînd Psalmul 50, și tropare de umilință cîte va voi. (Cînd sînt mai mulți preoți împreună-slujitori, tămîiază cel dintîi dintre ei). Venind în altar tot prin sfintele uși și tămîind după obicei, preotul dă cădelnița diaconului (sau în lipsa lui, paracliserului), și mergînd după aceea înaintea sfintei mese, fac două închinăciuni, zicînd: **Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește,** după care preotul sărută sfîntul antimis, sfînta masă și sfînta cruce, iar diaconul numai sfînta masă; mai fac apoi o închinăciune și se întorc plecîndu-se dintre sfintele uși către popor. Merg după aceea la proscomidiar, și închinîndu-se de trei ori, zic: **Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul...** Apoi diaconul zice către preot: **Ridică, părinte.** Și preotul luînd Aerul îl pune pe umerii diaconului zicînd: **Ridicați mîinile voastre la cele sfinte și binecuvîntați pe Domnul.** După aceasta, luînd sfîntul disc, îl dă diaconului, care îl ține în dreptul frunții cu toată socotința și

evlavia, avînd și cădelnița atîrnată de unul din degete. Preotul însuși ia sfîntul potir și ies amîndoi prin ușa dinspre miazănoapte, diaconul mai întîi și după el preotul, purtîndu-se înaintea lor două sfeșnice sau lumînarea aprinsă, și așa înconjură, prin mijlocul bisericii, făcînd VOHODUL sau Intrarea cea mare.

Dacă sînt doi diaconi, preotul pune mai întîi pe umerii celui de al doilea un Aer, dîndu-i apoi cădelnița, ca să meargă înaintea diaconului întîi. Iar de slujește numai preotul, face el singur Vohodul cel mare, avînd Aerul pe umeri, potirul în mîna dreaptă și discul în mîna stîngă.

Cînd sînt mai mulți preoți și diaconi, după ce s-a închinat cel dintîi dintre preoți, cu diaconii, și s-au plecat către popor, vin apoi și ceilalți preoți doi cîte doi, începînd de la cei cu rang mai mare, și închinîndu-se după rînduială, trec la proscomidiar, avînd în mîna dreaptă fiecare cîte o cruce, și, la nevoie, chiar cartea Dumnezeiestei Liturghii, iar preotul care a făcut Proscomidia, copia și linguriță. Și fac Vohodul cel mare, mergînd unul după altul în urma preotului celui dintîi, cei cu rang mai mic fiind la urmă. Iar cînd au ajuns în mijlocul bisericii, se întorc cu fața spre apus, și stau unul în dreapta celuilalt, în rînd cu întîiul dintre împreună-slujitori. Cînd nu sînt diaconi, atît sfîntul disc cît și sfîntul potir se iau de întîiul dintre împreună-slujitori. Ieșind deci din sfîntul altar, întîiul dintre diaconi zice cu glas mare:

Pe voi pe toți, dreptslăvitorilor creștini, să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Și terminînd, cînd a ajuns în mijlocul bisericii cu fața spre apus, întîiul dintre diaconi se întoarce în altar prin sfintele uși, și stînd în partea dreaptă, așteaptă să intre preotul cu sfîntul potir. Diaconul al doilea, mergînd înaintea celui dintîi și cădind pînă la sfintele uși, se oprește lîngă icoana Maicii Domnului, iar cînd vine preotul cu sfîntul potir, cădește de asemenea înaintea lui, pînă ce preotul intră prin sfintele uși, diaconul intrînd și el, după aceea, în sfîntul altar prin ușa dinspre miazănoapte. Strana: **Amin.**

De va sluji numai un preot, zice singur toate cele ce urmează, iar de vor sluji mai mulți, le împart între dînșii, zicîndu-le pe rînd:

Pe Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pe (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul nostru (N)], să-l pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod) **să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.**

Pe frații noștri: preoți, ieromonahi, ierodiaconi, diaconi, monahi și monahii și tot clerul bisericesc, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe adormiții întru fericire patriarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, Miron și Nicodim, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe fericiții și pururea pomeniții ctitori ai sfîntului locașului acestuia și pe alți ctitori, miluitori și făcători de bine, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe cei ce au adus aceste sfinte daruri și pe cei pentru care s-au adus, vii și morți, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe toți cei adormiți din neamurile noastre, strămoși, moși, părinți, frați, surori și pe toți cei dintr-o rudenie cu noi, pe fiecare după

numele său, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

(Nu se citesc pomelnice)

Apoi întîiul dintre împreună-slujitori zice, făcînd semnul sfintei cruci cu potirul spre credincioși:

Și pe voi pe toți, dreptslăvitorilor creștini, să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Și se cîntă mai departe cîntarea heruvimică: **Ca pe Împăratul...**

Se întorc apoi în altar prin sfintele uși, așa precum au ieșit, iar cînd intră preotul cu sfîntul potir, întîiul dintre diaconi zice către dînsul:

Preoția ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Iar preotul zice către diacon:

Diaconia ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Și pune sfîntul potir pe antimisul de pe sfînta masă. Asemenea luînd și sfîntul disc, de la diacon, îl așază lîngă sfîntul potir, întocmai ca la proscomidiar, zicînd:

Iosif cel cu bun chip de pe lemn luînd preacurat trupul Tău, cu giulgiu curat înfășurîndu-l și cu miresme, în mormînt nou îngropîndu-l, l-a pus.

În mormînt cu trupul, în iad cu sufletul, ca un Dumnezeu, în rai cu tîlharul și pe scaun împreună cu Tatăl și cu Duhul ai fost, Hristoase, toate umplîndu-le, Cel ce ești necuprins.

Ca purtător de viață și mai înfrumusețat decît raiul cu adevărat și decît toată cămara împărătească mai luminat s-a arătat, Hristoase, mormîntul Tău, izvorul învierii noastre.

Se închid sfintele uși și perdeaua lor; apoi preotul, luînd acoperămintele de pe sfîntul disc și de pe sfîntul potir, le pune de o parte pe sfînta masă. Luînd după aceasta Aerul de pe umerii diaconului și tămîindu-l, acoperă Cinstitele Daruri, zicînd: **Iosif cel cu bun chip...** Și luînd cădelnița din mîinile diaconului, tămîiază Cinstitele Daruri de trei ori, zicînd:

Fă bine, Doamne, întru bunăvoirea Ta, Sionului, și să se zidească zidurile Ierusalimului.

Iar diaconul zice:

Atunci vei binevoi jertfa dreptății, prinosul și arderile de tot, atunci vor pune pe altarul Tău viței.

Preotul, dînd apoi cădelnița și plecîndu-și capul, zice către diacon:

Pomenește-mă, frate și împreună-slujitorule.

Și diaconul zice către dînsul:

Preoția ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Apoi și diaconul, plecîndu-și capul și ținînd orarul cu trei degete ale mîinii drepte, zice către preot:

Roagă-te pentru mine, părinte.

Preotul:

Duhul Sfînt să vină peste tine și puterea Celui preaînalt să te umbrească.

Diaconul:

Același Duh să lucreze împreună cu noi în toate zilele vieții n o a s t r e. Pomenește-mă, părinte.

Preotul:

Să te pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Diaconul: **Amin.**

Și sărutînd dreapta preotului, iese prin ușa dinspre miazănoapte și stînd la locul cel obișnuit, din mijlocul bisericii, zice:

Să plinim rugăciunea noastră Domnului.

Strana: **Doamne miluiește.**

Pentru Cinstitele Daruri ce sînt puse înainte, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfîntă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, mînia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

După așezarea Cinstitelor Daruri pe sfînta masă, în timp ce diaconul își urmează ectenia, preotul zice, în taină:

RUGACIUNEA PUNERII ÎNAINTE

Doamne, Dumnezeule, Atotțiitorule, Cel ce ești singur Sfînt, Care primești jertfa de laudă de la cei ce Te cheamă pe Tine cu toată inima, primește și rugăciunea noastră a păcătoșilor și o du la sfîntul Tău jertfelnic; fă-ne vrednici a-Ți aduce Ție daruri și jertfe duhovnicești, pentru păcatele noastre și pentru cele din neștiință ale poporului. Și ne învrednicește să aflăm har înaintea Ta, ca să fie bineprimită jertfa noastră și să se sălășluiască Duhul cel bun al harului Tău peste noi, peste aceste Daruri puse înainte și peste tot poporul Tău.

Ziua toată desăvîrșită, sfîntă, în pace și fără de păcat, la Domnul să cerem.

Strana: **Dă Doamne.**

Înger de pace, credincios îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre, la Domnul să cerem.

Milă și iertare de păcatele și de greșelile noastre, la Domnul să cerem.

Cele bune și de folos sufletelor noastre și pace lumii, la Domnul să cerem.

Cealaltă vreme a vieții noastre în pace și întru pocăință a o săvîrși, la Domnul să cerem.

Sfîrșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neînfruntat, în pace și răspuns bun la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos, să cerem.

Pe preasfînta, curata, prea binecuvîntata, slăvita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: **Ție Doamne.**

Preotul, ecfonisul:

Cu îndurările Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvîntat, împreună cu Preasfîntul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Preotul: **Pace tuturor.** Strana: **Și duhului tău.** Diaconul:

Să ne iubim unii pe alții, ca într-un gînd să mărturisim.

Strana: **Pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită.**

În vremea aceasta, preotul, închinîndu-se de trei ori, zice în taină de fiecare dată:

Iubi-Te-voi, Doamne, vîrtutea mea. Domnul este întărirea mea și scăparea mea și izbăvitorul meu.

Sărută apoi Cinstitele Daruri, așa cum sînt acoperite: întîi sfîntul disc, apoi sfîntul potir și marginea sfintei mese, înain-

tea sa, iar diaconul, la locul unde stă, se închină și sărută crucea de pe orarul său. De vor sluji mai mulți preoți, cel dintîi dintre preoții împreună-slujitori, după ce a sărutat Cinstitele Daruri, trece mai la o parte spre miazăzi. Și venind al doilea sărută și el Cinstitele Daruri și mergînd la cel dintîi, acesta zice către dînsul: **Hristos în mijlocul nostru,** iar cel de al doilea răspunzînd: **Este și va fi,** se sărută unul pe altul pe umeri, încheind cel dintîi: **Totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.** Și trecînd la dreapta celui mai mare așteaptă împreună pînă ce sărută și ceilalți Cinstitele Daruri și vin pentru sărutare la cei dinaintea lor, cum s-a arătat. Iar de sînt mai mulți diaconi, ei nu sărută Cinstitele Daruri, ci fiecare sfînta cruce de pe orarul său și apoi unul pe altul, pe umeri, rostind aceleași cuvinte ca și preoții. După ce la strană se termină cîntarea: **Pe Tatăl...,** diaconul, care rostește ectenia, de la locul său, zice cu glas mare:

Ușile, ușile, cu înțelepciune să luăm aminte.

Se ridică perdeaua sfintelor uși, iar preotul ridicînd Aerul deasupra Cinstitelor Daruri, și clătinîndu-l singur, ori cu ceilalți preoți împreună-slujitori, dacă sînt mai mulți, zice împreună cu toți credincioșii, Simbolul credinței, în taină. Iar după ce a zis: **Și a înviat a treia zi...,** încetează clătinatul și sărutînd Aerul, îl strînge și îl pune deoparte pe sfînta masă.

Cred întru unul Dumnezeu, Tatăl atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pămîntului, al tuturor celor văzute și nevăzute.

Și întru unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Care din Tatăl s-a născut mai înainte de toți vecii: lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut;

Care, pentru noi oamenii și pentru a noastră mîntuire, s-a pogorît din ceruri și s-a întrupat de la Duhul Sfînt și din Fecioara Maria și s-a făcut om;

Și s-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pătimit și s-a îngropat;

Și a înviat a treia zi, după Scripturi;

Și s-a suit la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui;

Și iarăși va să vină cu slavă să judece viii și morții, a Cărui împărăție nu va avea sfîrșit.

Și întru Duhul Sfînt, Domnul de viață Făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit, Care a grăit prin prooroci.

Întru una, sfîntă, sobornicească și apostolească Biserică;

Mărturisesc un Botez spre iertarea păcatelor;

Aștept învierea morților

Și viața veacului ce va să fie. Amin.

Apoi diaconul zice:

Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte, Sfînta Jertfă cu pace a o aduce.

Strana: **Mila păcii, jertfa laudei.**

Iar diaconul închinîndu-se, intră în sfîntul altar și luînd ripida sau un acoperămînt, apără cu evlavie Cinstitele Daruri. Se deschid sfintele uși, iar preotul, luînd în mînă o cruce de pe sfînta masă, se întoarce cu fața către popor și zice dintre sfintele uși, binecuvîntînd poporul cu sfînta cruce:

Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu-Tatăl și împărtășirea Sfîntului Duh, să fie cu voi cu toți.

Strana: **Şi cu duhul tău.**

Preotul, înălţînd sfînta cruce, zice tot cu faţa spre apus:

Sus să avem inimile.

Strana: **Avem către Domnul.**

Preotul, întorcîndu-se cu faţa spre răsărit şi plecîndu-se spre icoana Mîntuitorului, zice:

Să mulţumim Domnului.

Intră apoi în altar şi se închid sfintele uşi şi perdeaua.

Strana: **Cu vrednicie şi cu dreptate este a ne închina Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, Treimii celei de o fiinţă şi nedespărţite.**

Iar în acest timp, preotul se roagă în taină:

Cu vrednicie şi cu dreptate este a-Ţi cînta Ţie, pe Tine a Te binecuvînta, pe Tine a Te lăuda, Ţie a-Ţi mulţumi, Ţie a ne închina, în tot locul stăpînirii Tale; căci Tu eşti Dumnezeu negrăit şi necuprins cu gîndul, nevăzut, neajuns, pururea fiind şi acelaşi fiind: Tu şi Unul-Născut Fiul Tău şi Duhul Tău cel Sfînt. Tu din nefiinţă la fiinţă ne-ai adus pe noi, şi căzînd noi, iarăşi ne-ai ridicat şi nu Te-ai depărtat, toate făcîndu-le, pînă ce ne-ai suit la cer şi ne-ai dăruit împărăţia Ta ce va să fie. Pentru toate acestea mulţumim Ţie şi Unuia-Născut Fiului Tău şi Duhului Tău celui Sfînt, pentru toate pe care le ştim şi pe care nu le ştim; pentru binefacerile Tale cele arătate şi cele nearătate, ce ni s-au făcut

nouă. Mulţumim Ţie şi pentru Liturghia aceasta, pe care ai binevoit a o primi din mîinile noastre, deşi stau înaintea Ta mii de arhangheli şi zeci de mii de îngeri, heruvimii cei cu ochi mulţi şi serafimii cei cu cîte şase aripi, care se înalţă zburînd,

Diaconul, sau dacă nu este diacon, preotul, luînd sfînta steluţă de pe sfîntul disc, face cu ea semnul crucii deasupra acestuia lovind uşor cu ea în cele patru părţi ale sfîntului disc, cînd zice preotul ecfonisul:

Cîntarea de biruinţă cîntînd, strigînd, glas înălţînd şi grăind:

(Sărutînd apoi sfînta steluţă o pune pe sfîntul antimis, în partea de sus).

Strana: **Sfînt, Sfînt, Sfînt, Domnul Savaot, plin este cerul şi pămîntul de slava Ta. Osana întru cei din înălţime. Binecuvîntat este Cel ce vine întru numele Domnului. Osana, Celui dintru înălţime.**

În această vreme, diaconul, stînd în dreapta, apără încetişor cu ripida sau cu un acoperămînt, cu toată luarea-aminte şi cu frică, pe deasupra Cinstitelor Daruri, ca să nu cadă ceva din aer în ele.

Preotul se roagă mai departe în taină:

Cu aceste fericite Puteri şi noi, Iubitorule de oameni, Stăpîne, strigăm şi grăim: Sfînt eşti şi Preasfînt, Tu şi Unul-Născut Fiul Tău şi Duhul Tău cel Sfînt; Sfînt eşti şi Preasfînt şi slava Ta este plină de măreţie. Căci Tu ai iubit lumea Ta atît de mult, încît pe Unul-Născut F i u l Tău L-ai dat, ca tot cel

ce crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Și Acesta venind și toată rînduiala cea pentru noi plinind, în noaptea întru care a fost vîndut și mai vîrtos Insuși pe Sine s-a dat pentru viața lumii, luînd pîinea cu sfintele și preacuratele și fără prihană mîinile Sale, mulțumind și binecuvîntînd, sfințind și frîngînd, a dat Sfinților Săi Ucenici și Apostoli, zicînd:

Diaconul, ținînd orarul cu trei degete de la mîna dreaptă, arată preotului sfîntul disc, cînd preotul, arătînd cu dreapta Sfîntul Agneț, zice ecfonisul:

Luați, mîncați, acesta este Trupul Meu, Care se frînge pentru voi spre iertarea păcatelor.

Strana: **Amin.**

Preotul, în taină: **Asemenea și paharul după cină zicînd...** Iar diaconul arată de asemenea cu orarul sfîntul potir, ca și la sfîntul disc, cînd preotul, arătînd cu dreapta spre sfîntul potir, zice ecfonisul:

Beți dintru acesta toți, acesta este Sîngele Meu, al legii celei noi, Care pentru voi și pentru mulți se varsă, spre iertarea păcatelor.

Strana: **Amin.**

Preotul zice în taină:

Aducîndu-ne aminte, așadar, de această poruncă mîntuitoare și de toate cele ce s-au făcut pentru noi: de cruce, de groapă, de în-

vierea cea de a treia zi, de suirea la ceruri, de șederea cea de-a dreapta, și de cea de a doua și slăvită iarăși venire,

Apoi, cu glas mare:

Ale Tale dintru ale Tale, Ție Ți-aducem de toate și pentru toate.

Cînd zice preotul aceasta, diaconul lasă ripida sau acoperămîntul pe sfînta masă și punînd mîinile în chipul crucii (mîna dreaptă peste cea stîngă, cu palmele în sus), apucă sfîntul disc cu mîna dreaptă, iar sfîntul potir cu cea stîngă și înălțîndu-le puțin, le mișcă în semnul crucii deasupra sfîntului antimis, la **...Ție Ți-aducem...** Dacă nu este diacon, ridicarea sfîntului disc și a sfîntului potir, o face preotul.

Strana: **Pe Tine Te lăudăm, pe Tine Te binecuvîntăm, Ție îți mulțumim Doamne, și ne rugăm Ție, Dumnezeului nostru.**

În timpul acestei cîntări diaconul vine aproape de preot și se închină amîndoi de trei ori înaintea sfintei mese zicînd încet: **Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește.** Apoi preotul se roagă încet, cu mîinile ridicate:

Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfîntul Tău Duh, în ceasul al treilea, Apostolilor Tăi, pe Acela, Bunule, nu-L lua de la noi, ci ni-L înnoiește nouă, celor ce ne rugăm Ție.

Diaconul: Stih 1: **Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, și duh drept înnoiește întru cele dinăuntru ale mele.**

Și închinîndu-se, preotul zice iarăși, cu mîinile ridicate:

Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfîntul Tău Duh...

Diaconul: Stih 2: **Nu mă lepăda de la fața Ta și Duhul Tău cel Sfînt nu-L lua de la mine.**

Și iarăși preotul, ca mai înainte:

Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfîntul Tău Duh...

Apoi preotul se roagă în taină:

Încă aducem Ție această slujbă duhovnicească și fără de sînge, și Te chemăm, Te rugăm și cu umilință la Tine cădem: Trimite Duhul Tău cel Sfînt peste noi și peste aceste Daruri, ce sînt puse înainte.

Apoi diaconul, plecîndu-și capul și arătînd cu orarul sfînta pîine, zice încet:

Binecuvintează, părinte, sfînta pîine.

Iar preotul, stînd drept, binecuvintează sfînta pîine, zicînd, în șoaptă:

Și fă, adică, pîinea aceasta, Cinstit Trupul Hristosului Tău.

Diaconul: **Amin.** Și arătînd spre sfîntul potir:

Binecuvintează, părinte, sfîntul potir.

Preotul, binecuvintînd sfîntul potir, zice:

Iar ceea ce este în potirul acesta, Cinstit Sîngele Hristosului Tău.

Diaconul: **Amin.** Și arătînd cu orarul spre amîndouă Sfintele, zice:

Binecuvintează-le, părinte, pe amîndouă.

Iar preotul, binecuvîntînd amîndouă Sfintele, zice:

Prefăcîndu-le cu Duhul Tău cel Sfînt.

Diaconul: **Amin, Amin, Amin,**

(În știre să fie că, de sînt mai mulți preoți împreună-slujitori, sfințirea Dumnezeieștilor Daruri o face cel ce este întîislujitor între ei).

Se închină apoi amîndoi de trei ori, pînă la pămînt și după aceasta, diaconul, plecîndu-și capul către preot, zice:

Pomenește-mă, părinte, pe mine, păcătosul.

Preotul:

Să te pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Diaconul: **Amin.** Și luînd ripida sau un acoperămînt apără Sfintele Taine ca și mai înainte, iar de este numai preotul, acoperă sfîntul potir cu un acoperămînt mic, întocmit.

Preotul se roagă apoi, în taină:

Pentru ca să fie celor ce se vor împărtăși, spre trezirea sufletului, spre iertarea păcatelor, spre împărtășirea cu Sfîntul Tău Duh, spre plinirea împărăției cerurilor, spre îndrăznirea cea către Tine, iar nu spre judecată sau spre osîndă.

Încă aducem Ție această slujbă duhovnicească pentru cei adormiți întru credință: stră-

moși, părinți, patriarhi, prooroci, apostoli, propovăduitori, evanghelişti, mucenici, mărturisitori, pustnici și pentru tot sufletul cel drept, care s-a săvîrșit întru credință ;

Apoi ridicîndu-se perdeaua, preotul zice cu glas mare, tămîind Sfintele Taine:

Mai ales pentru preasfînta, curata, prea binecuvîntata, slăvita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria ;

Preotul dă apoi cădelnița diaconului, iar acesta tămîiază mai întîi sfînta masă împrejur, proscomidiarul, altarul, pe preot și pe cei din altar, iar, dacă nu este diacon, preotul cădește numai în fața sfintei mese. Lăsînd apoi cădelnița, diaconul merge la proscomidiar și citește pomelnicul bisericii pentru cei adormiți. În acest timp strana cîntă: **Axionul.**

Iar preotul stînd în fața sfintei mese, se roagă în taină:

Pentru sfîntul Ioan Proorocul, Înaintemergătorul și Botezătorul, pentru Sfinții slăviții și întru tot lăudații Apostoli, pentru Sfîntul (N), a cărui pomenire o săvîrșim, și pentru toți sfinții Tăi; cu ale căror rugăciuni, cercetează-ne pe noi, Dumnezeule. Și pomenește pe toți cei adormiți întru nădejdea învierii și a vieții celei de veci și-i odihnește pe dînșii, Dumnezeul nostru, acolo unde strălucește lumina feței Tale.

Încă Te rugăm: pomenește, Doamne, pe toți episcopii ortodocși, care drept învață cuvîntul

adevărului Tău, toată preoțimea, cea întru Hristos diaconime și tot cinul preoțesc și monahicesc.

Încă aducem Ție această slujbă duhovnicească pentru toată lumea, pentru sfînta sobornicească și apostolească Biserică; pentru cei ce în curăție și în viață cinstită viețuiesc, pentru (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod)**. Dă lor, Doamne, pașnică ocîrmuire, ca și noi, întru liniștea lor, viață pașnică și netulburată să trăim, în toată cucernicia și curăția.**

După aceste rugăciuni, de este timp, preotul citește încet pomelnicele viilor și morților, ce s-au adus după Vohodul cel mare. Pentru cei vii zice:

Pentru mîntuirea și iertarea păcatelor robilor lui Dumnezeu (N).

Iar pentru cei morți zice:

Pentru iertarea păcatelor și odihna sufletelor robilor lui Dumnezeu (N), în loc luminat, de unde a fugit toată durerea, întristarea și suspinarea; odihnește-i, Dumnezeul nostru, și-i sălășluiește pe dînșii unde strălucește lumina feței Tale.

Și mai înainte de a se sfîrși cîntarea Axionului la strană, luînd preotul vasul cu anafură de la diacon, sau de la paracliser, și atingîndu-l de sfîntul disc și de sfîntul potir, zice:

RUGĂCIUNEA ANAFUREI

Pentru rugăciunile preasfintei Maicii Tale, Doamne Iisuse Hristoase, binecuvintează pîinea aceasta, ce se va da în locul Sfintelor Tale Taine, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Spre știință să fie, că anafura se taie de regulă din prescura din care s-a scos Sfîntul Agneț. Dacă sînt credincioși mulți și nu ajunge numai o prescură, se poate tăia și prescura a doua, din care s-a scos părticica întru cinstea și pomenirea preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Drept aceea, urmîndu-se rînduiala cea din canoane, aceste două prescuri se cuvine să fie întregi și mai mari, iar nu numai peceți, chibzuind astfel preotul ca să ajungă pentru anafură.

(Iar pentru Duminica Sfintelor Paști, cînd este mulțime mare de credincioși, se cuvine ca preotul să aibă în grijă ca la Liturghia Sfîntului Vasile cel Mare din Simbăta Paștilor și la cea din noaptea acestui dumnezeiesc praznic, prescurile din care se scoate Sfîntul Agneț și părticica preasfintei Născătoare de Dumnezeu să fie pîini mari cu peceți, atît de mari cît se socotește că anafura, ce se va tăia din ele, va ajunge pentru toți. Iar la vremea cîntării Axionului se vor binecuvînta precum s-a arătat. Și de va socoti preotul că nici acestea nu vor fi de ajuns, va avea grijă ca și la Liturghia din Sfînta și Marea Joi să fie mari cele două pîini cu peceți și să aibă atîtea din acestea, cîte Sfinte Agnețe are de scos pentru această zi și pentru Dumnezeieștile Taine ce se păstrează pentru cei bolnavi, și tot așa una pentru părticica ce se scoate pentru preasfînta Născătoare de Dumnezeu. Și binecuvîntîndu-le apoi, la vremea cîntării Axionului, să se păstreze întregi, înfășurate într-un procovăț sau pînză curată, avînd să se taie pentru anafură, o dată cu celelalte, în noaptea Sfintelor Paști).

Preotul merge apoi la spălător și își spală mîinile; asemenea face și diaconul. Iar după cîntarea Axionului, preotul zice :

Întîi pomenește, Doamne, pe Prea Fericitul Părintele nostru (N), Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pe (Înalt-) Prea Sfințitul

(Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)], pe care-l dăruiește sfintelor Tale biserici în pace, întreg, cinstit, sănătos, îndelungat în zile, drept învățînd cuvîntul adevărului Tău.

Strana cîntă: **Pe toți și pe toate.**

Diaconul pomenește încet la proscomidiar pomelnicul bisericii pentru cei vii. Iar preotul se roagă în taină:

Adu-Ți aminte, Doamne, de orașul (sau: de satul, sau: de sfînt locașul) acesta, în care viețuim și de toate orașele și satele și de cei ce cu credință viețuiesc într-însele. Adu-Ți aminte, Doamne, de cei ce călătoresc pe ape, pe uscat și prin aer, de cei bolnavi, de cei ce pătimesc, de cei robiți și de mîntuirea lor. Adu-Ți aminte, Doamne, de cei ce aduc daruri și fac bine în sfintele Tale biserici, și își aduc aminte de cei săraci; și trimite peste noi toți milele Tale.

Ecfonisul:

Și ne dă nouă, cu o gură și o inimă, a slăvi și a cînta preacinstitul și de mare cuviință numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Cînd preotul zice acest ecfonis, diaconul vine în stînga lui și plecîndu-și capul, preotul îl binecuvîntează pe creștet, după care diaconul iese prin ușa dinspre miazănoapte, mergînd în mijlocul bisericii pentru rostirea ecteniei.

Strana: **Amin.**

RUGĂCIUNEA ANAFUREI

Pentru rugăciunile preasfintei Maicii Tale, Doamne Iisuse Hristoase, binecuvintează pîinea aceasta, ce se va da în locul Sfintelor Tale Taine, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Spre știință să fie, că anafura se taie de regulă din prescura din care s-a scos Sfîntul Agneț. Dacă sînt credincioși mulți și nu ajunge numai o prescură, se poate tăia și prescura a doua, din care s-a scos părticica întru cinstea și pomenirea preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Drept aceea, urmîndu-se rînduiala cea din canoane, aceste două prescuri se cuvine să fie întregi și mai mari, iar nu numai peceți, chibzuind astfel preotul ca să ajungă pentru anafură.

(Iar pentru Duminica Sfintelor Paști, cînd este mulțime mare de credincioși, se cuvine ca preotul să aibă în grijă ca la Liturghia Sfîntului Vasile cel Mare din Sîmbăta Paștilor și la cea din noaptea acestui dumnezeiesc praznic, prescurile din care se scoate Sfîntul Agneț și părticica preasfintei Născătoare de Dumnezeu să fie pîini mari cu peceți, atît de mari cît se socotește că anafura, ce se va tăia din ele, va ajunge pentru toți. Iar la vremea cîntării Axionului se vor binecuvînta precum s-a arătat. Și de va socoti preotul că nici acestea nu vor fi de ajuns, va avea grijă ca și la Liturghia din Sfînta și Marea Joi să fie mari cele două pîini cu peceți și să aibă atîtea din acestea, cîte Sfinte Agnețe are de scos pentru această zi și pentru Dumnezeiești le Taine ce se păstrează pentru cei bolnavi, și tot așa una pentru părticica ce se scoate pentru preasfînta Născătoare de Dumnezeu. Și binecuvîntîndu-le apoi, la vremea cîntării Axionului, să se păstreze întregi, înfășurate într-un procovăț sau pînză curată, avînd să se taie pentru anafură, o dată cu celelalte, în noaptea Sfintelor Paști).

Preotul merge apoi la spălător și își spală mîinile; asemenea face și diaconul. Iar după cîntarea Axionului, preotul zice :

Întîi pomenește, Doamne, pe Prea Fericitul Părintele nostru (N), Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pe (Înalt-) Prea Sfințitul

(Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)], pe care-l dăruiește sfintelor Tale biserici în pace, întreg, cinstit, sănătos, îndelungat în zile, drept învățînd cuvîntul adevărului Tău.

Strana cîntă: **Pe toți și pe toate.**

Diaconul pomenește încet la proscomidiar pomelnicul bisericii pentru cei vii. Iar preotul se roagă în taină:

Adu-Ți aminte, Doamne, de orașul (sau: de satul, sau: de sfînt locașul) acesta, în care viețuim și de toate orașele și satele și de cei ce cu credință viețuiesc într-însele. Adu-Ți aminte, Doamne, de cei ce călătoresc pe ape, pe uscat și prin aer, de cei bolnavi, de cei ce pătimesc, de cei robiți și de mîntuirea lor. Adu-Ți aminte, Doamne, de cei ce aduc daruri și fac bine în sfintele Tale biserici, și își aduc aminte de cei săraci; și trimite peste noi toți milele Tale.

Ecfonisul:

Și ne dă nouă, cu o gură și o inimă, a slăvi și a cînta preacinstitul și de mare cuviință numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Cînd preotul zice acest ecfonis, diaconul vine în stînga lui și plecîndu-și capul, preotul îl binecuvîntează pe creștet, după care diaconul iese prin ușa dinspre miazănoapte, mergînd în mijlocul bisericii pentru rostirea ecteniei.

Strana: **Amin.**

Preotul se întoarce către popor și, binecuvîntîndu-l cu mîna din dreptul sfintelor uși, zice ecfonisul:

Și să fie milele marelui Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos cu voi cu toți.

Strana: **Și cu duhul tău.**

După aceasta se lasă și perdeaua, iar diaconul aflîndu-se la locul obișnuit, zice (iar dacă nu este diacon, zice preotul din sfîntul altar):

Pe toți sfinții pomenindu-i, iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Strana: **Doamne miluiește.**

Pentru Cinstitele Daruri ce s-au adus și s-au sfințit, Domnului să ne rugăm.

Ca Iubitorul de oameni, Dumnezeul nostru, Cel ce le-a primit pe Dinsele în sfîntul, cel mai presus de ceruri și duhovnicescul Său jertfelnic, întru miros de bună mireasmă duhovnicească, să ne trimită nouă dumnezeiescul har și darul Sfîntului Duh, să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, mînia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

În timp ce diaconul își urmează ectenia, preotul se roagă în taină:

Tie, Stăpîne, Iubitorule de oameni, îți încredințăm toată viața și nădejdea noastră și cerem și ne rugăm și cu umilință cădem înaintea Ta: învrednicește-ne să ne împărtășim cu cuget curat, cu cerești le și înfricoșătoarele Tale Taine ale acestei sfinte și duhovnicești mese, spre lăsarea păcatelor, spre iertarea

greșelilor, spre împărtășirea cu Sfîntul Duh, spre moștenirea împărăției cerurilor, spre îndrăznirea cea către Tine, iar nu spre judecată, sau spre osîndă.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi Dumnezeule, cu harul Tău.

Ziua toată desăvîrșită, sfîntă, în pace și fără de păcat, la Domnul să cerem.

Strana: **Dă Doamne.**

Înger de pace, credincios îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre, la Domnul să cerem.

Milă și iertare de păcatele și de greșelile noastre, la Domnul să cerem.

Cele bune și de folos sufletelor noastre și pace lumii, la Domnul să cerem.

Cealaltă vreme a vieții noastre în pace și întru pocăință a o săvîrși, la Domnul să cerem.

Sfîrșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neînfruntat, în pace, și răspuns bun la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos să cerem.

Unirea credinței și împărtășirea Sfîntului Duh cerînd, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: **Ție Doamne.**

Preotul, ecfonisul:

Și ne învrednicește pe noi, Stăpîne, cu îndrăznire, fără de osîndă, să cutezăm a Te chema pe Tine, Dumnezeul cel ceresc, Tată, și a zice:

Cel mai mare sau strana zice rar și deslușit (dacă nu o cîntă credincioșii) rugăciunea:

Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău, vie împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pămînt; pîinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi, și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri, și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel viclean.

În timpul rugăciunii, diaconul își petrece orarul crucis, așa ca să atîrne în față amîndouă capetele.

Preotul, ecfonisul:

Că a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Și ridicîndu-se perdeaua, preotul zice: **Pace tuturor.** Strana: **Și duhului tău.** Diaconul: **Capetele noastre, Domnului să le plecăm.** Strana: **Ție Doamne.**

Iar preotul se roagă încet:

Mulțumim Ție, Împărate nevăzut, Cel ce toate le-ai făcut cu puterea Ta cea nemăsurată și cu mulțimea milei Tale din neființă la ființă toate le-ai adus. Însuți, Stăpîne, caută din cer spre cei ce și-au plecat Ție capetele lor; că nu le-au plecat trupului și sîngelui, ci Ție, înfricoșătorului Dumnezeu. Tu deci, Stăpîne, cele puse înainte nouă tuturor, spre bine le întocmește, după trebuința deosebită a fiecăruia: cu cei ce călătoresc pe ape, pe uscat și prin aer, împreună călătorește, pe

cei bolnavi îi tămăduiește, Cel ce ești doctorul sufletelor și al trupurilor noastre.

Ecfonisul:

Cu harul și cu îndurările și cu iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvîntat, împreună cu Preasfîntul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Iar preotul se roagă în taină:

Ia aminte, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, din sfînt locașul Tău și de pe scaunul slavei împărăției Tale și vino ca să ne sfințești pe noi, Cel ce sus împreună cu Tatăl ședzi și aici, în chip nevăzut, împreună cu noi ești. Și ne învrednicește, prin mîna Ta cea puternică, a ni se da nouă preacuratul Tău Trup și Scumpul Tău Sînge și prin noi la tot poporul.

Apoi preotul, în altar, iar diaconul la locul unde stă, se închină de trei ori, zicînd în taină de fiecare dată: **Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește.**

După aceasta, diaconul (iar de nu este diacon, însuși preotul) zice cu glas mare:

Să luăm aminte.

Iar preotul, luînd Sfîntul Trup cu amîndouă mîinile, îl înalță în semnul crucii, deasupra sfîntului disc, zicînd cu glas mare:

Sfintele, sfinților.

Strana cîntă: **Unul Sfînt, unul Domn, Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl. Amin.**

Apoi se rostește predica, iar diaconul intră în sfîntul altar și stînd de-a dreapta preotului care ține Sfîntul Trup, zice încet: **Sfărîmă, părinte, Sfîntul Trup.** Iar preotul, sfărîmîndu-L în patru părți, cu luare-aminte și cu evlavie, zice:

Se sfărîmă și se împarte Mielul lui Dumnezeu, Cel ce se sfărîmă și nu se desparte, Cel ce se mănîncă pururea și niciodată nu se sfîrșește, ci pe cei ce se împărtășesc îi sfințește.

Și le așază apoi pe sfîntul disc cu miezul în sus, în chipul crucii, potrivind să fie spre răsărit partea cu **IIS**, spre apus cea cu **HS**, spre miazănoapte cea cu **NI**, iar spre miazăzi cea cu **KA**.

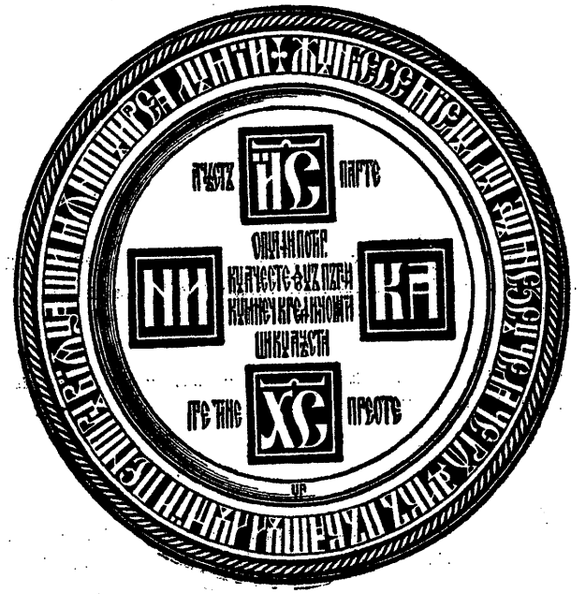

Așezarea Sfîntului Agneț pe sfîntul disc, după sfărîmare

Apoi diaconul zice încet:

Plinește, părinte, sfîntul potir.

Iar preotul luînd părticica, ce este așezată sus, adică cea cu **IIS**, face cu dînsa cruce deasupra sfîntului potir, zicînd:

Plinirea potirului credinței Sfîntului Duh.

Și o pune în sfîntul potir, ștergîndu-și apoi degetele cu buretele, iar diaconul zice: **Amin.**

Și luînd diaconul căldura și venind în partea dreaptă a preotului, zice încet:

Binecuvintează, părinte, căldura.

Iar preotul, binecuvîntînd, zice:

Binecuvîntată este căldura sfinților Tăi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Diaconul, sau dacă nu este diacon, preotul, zice: **Amin** și toarnă apoi în chipul crucii atît cît chibzuiește că ajunge să încălzească Sfintele, zicînd:

Căldura credinței plină de Duhul Sfînt. Amin.

După aceasta diaconul, lăsînd vasul de căldură, stă puțin mai deoparte, iar preotul împarte cu copia părticica **HS** în două, pe sfîntul disc. Diaconul stînd în dreapta preotului puțin mai înapoi, face împreună cu el trei închinăciuni adînci și cere apoi iertare de la preot. După care preotul zice: **Apropie-te, diacone,** iar acesta trecînd prin partea de răsărit a sfintei mese, vine la stînga preotului, ținînd palmele întinse cruciș, dreapta peste stînga și zicînd:

Dă-mi mie, părinte, Cinstitul și Preasfîntul Trup al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Preotul, avînd buretele în palma stîngă, ia una din cele două jumătăți din părticica **H S** și ținînd-o deasupra buretelui, o dă diaconului, zicînd:

Cinstitul și Preasfîntul Trup al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului n o s t r u Iisus Hristos se dă ție diaconului (N), spre iertarea păcatelor tale și spre viața de veci.

Diaconul, primind părticica din Sfîntul Trup în palma dreaptă, răspunde: **Amin.**

Sărută apoi mîna preotului și se duce în partea de răsărit a sfintei mese și plecîndu-și capul așteaptă să ia și preotul părticica din Sfîntul Trup. Iar preotul, desfăcînd mai întîi palma dreaptă și așezînd buretele sub degetul mijlociu, între arătător și inelar, ia cu stînga cealaltă jumătate din părticica **H S** și o pune în palma dreaptă, zicînd:

Cinstitul și Preasfîntul Trup al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru I i s u s Hristos se dă mie preotului (N), spre iertarea păcatelor mele și spre viața de veci.

Își șterge apoi de burete, deasupra sfîntului disc, degetele cu care a luat părticica și așezînd stînga sub mîna dreaptă, stă plecat înaintea sfintei mese și se roagă în taină, asemenea făcînd în același timp și diaconul, la locul său, zicînd:

RUGACIUNILE IMPARTAȘIRII

Cred, Doamne, și mărturisesc, că Tu ești cu adevărat Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu, Care ai venit în lume să mîntuiești pe cei păcătoși, dintre care cel d i n t î i sînt eu. Încă cred, că acesta este însuși Preacurat Trupul Tău și acesta este însuși Scump Sîngele Tău. Deci mă rog Ție: Miluiește-mă și-mi iartă gre-

șelile mele cele de voie și cele fără de voie, cele cu cuvîntul sau cu lucrul, cele întru știință și întru neștiință. Și mă învrednicește, fără de o s î n d ă, să mă împărtășesc cu Preacuratele Tale T a i n e, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci. Amin.

Cinei Tale celei de taină, Fiul lui Dumnezeu, astăzi, părtaș mă primește, că nu voi spune vrăjmașilor Tăi, Taina Ta, nici sărutare îți voi da ca Iuda, ci ca tîlharul mărturisindu-mă, strig Ție: Pomenește-mă, Doamne, întru împărăția Ta.

Nu spre judecată sau spre osîndă să-mi fie mie împărtășirea Sfintelor Tale Taine, Doamne, ci spre tămăduirea sufletului și a trupului.

Și așa, preotul și diaconul se împărtășesc în același timp, cu părticelele pe care le țin în mîini, cu frică și cu toată evlavia, ștergîndu-și după aceea mîna cu buretele deasupra sfîntului antimis. Apoi preotul, luînd cu amîndouă mîinile și cu un acoperămînt sfîntul potir, se împărtășește de trei ori dintr-însul, zicînd:

Mă împărtășesc eu, robul lui Dumnezeu, preotul (N), cu Cinstitul și Sfîntul Sînge al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor mele și spre viața de veci. Amin.

Și apoi își șterge preotul buzele sale și sfîntul potir în partea pe unde a sorbit Sfîntul Sînge, cu acoperămîntul pe care îl ține în mîini și zice:

Iată s-a atins de buzele mele și va șterge fărădelegile mele și de păcatele mele mă va curăți.

După aceasta ținînd sfîntul potir cu un acoperămînt, cheamă pe diacon, zicînd: **Apropie-te, diacone.** Și diaconul vine și se închină, zicînd:

Iată vin la nemuritorul împărat.

Diaconul ia cu stînga colțul liber al acoperămîntului, cu care ține preotul sfîntul potir și îl așază sub bărbie, iar cu dreapta apucă de marginea postamentului sfîntului potir, spre a înlesni preotului lucrarea, iar preotul îl împărtășește de trei ori, zicînd:

Se împărtășește robul lui Dumnezeu, diaconul (N), cu Cinstitul și Sfîntul Sînge al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor sale și spre viața de veci.

Și după ce s-a împărtășit diaconul, preotul zice:

Iată s-a atins de buzele tale și va șterge fărădelegile tale și de păcatele tale te va curăți.

Diaconul își șterge apoi buzele și sfîntul potir cu acoperămîntul.

Se cuvine a ști că de vor fi mai mulți preoți și diaconi slujind împreună, cel dintîi dintre împreună-slujitori frînge părticica **H S** din Sfîntul Trup în atîtea părți cîți preoți și diaconi sînt, iar la vremea împărtășirii, vin mai întîi preoții și stau în rînd după rangul lor, în partea dinspre miazănoapte a sfintei mese și își cer pe rînd iertare unul de la

altul. Apoi după preoți urmează în rînd diaconii pînă la cel mai mic și își cer iertare de la preoți, precum și între dînșii.

Și trăgîndu-se preotul întîi puțin mai înapoi în fața sfintei mese, vine preotul cel de al doilea cu bună cucernicie și își ia singur o părticică din Sfîntul Trup și punînd-o în palma dreaptă, se șterge cu buretele după rînduială și așezînd crucis palma stîngă sub cea dreaptă, se întoarce înapoi pe unde a venit și trecînd prin fața celorlalți, merge pe dindosul sfintei mese, pe la răsărit, și stă în partea dinspre miazăzi a sfintei mese, sprijinind mîinile pe ea și ținînd capul plecat; asemenea vin și ceilalți unul după altul, aceeași urmare păzind. Vin deci și diaconii și primesc de la preotul cel dintîi părticele din Sfîntul Trup, după rînduială. Iar după aceștia, ia și cel dintîi dintre preoți o părticică și stînd la locul său, dinaintea sfintei mese, se roagă zicînd: **Cred, Doamne și mărturisesc...** și celelalte, începînd o dată cu el și ceilalți preoți încetișor, lin și cu luare-aminte, ca nu cumva prin zgomot mult să se încurce în rugăciuni, fiind apropiați unul de altul. Isprăvind rugăciunile, se împărtășește cu Sfîntul Trup întîi cel mai mare și apoi toți ceilalți. Și ștergîndu-și cel mai mare palma dreaptă cu buretele, ia cu evlavie sfîntul potir și împărtășindu-se cu Sfîntul Sînge, după rînduială, se trage la o parte. De asemenea, și ceilalți preoți, venind unul după altul prin partea dinspre miazăzi, aceeași urmare păzesc. Iar preotul cel mai din urmă împărtășește pe diaconi din sfîntul potir, cu luare-aminte. Și îndeplinesc apoi, pe rînd, toate celelalte învățături. Iar după ce preoții și diaconii s-au împărtășit toți și de nu sînt mulți credincioși de cuminecat, atunci diaconul, sau de nu este diacon, preotul, ținînd buretele sub degetul cel mijlociu de la mîna dreaptă, între inelar și arătător, ia cu stînga sfîntul disc și ridicîndu-l deasupra sfîntului potir, deșartă în el cu buretele, cu multă luare-aminte și cucernicie, mai întîi părțile **N I** și **K A** de pe sfîntul disc, zicînd cele ale Învierii: **Învierea lui Hristos văzînd...** și celelalte; trage după aceea cu buretele, de pe sfîntul disc în sfîntul potir și celelalte părticele, zicînd: **Spală, Doamne, păcatele...** Iar la vremea împărtășirii credincioșilor, de sînt de cuminecat numai cîțiva, preotul care îi împărtășește sfărîmă și ia cu linguriță din cele două sfinte părți **N I** și **K A** și din Scumpul Sînge, după trebuință.

Se cuvine a ști însă că din părticica preasfintei Născătoarei de Dumnezeu sau din părticelele celor nouă cete, sau din celelalte ce sînt pe sfîntul disc pentru vii și morți, preotul nu trebuie să împărtășească nicidecum pe cineva, ci numai

din cele două sfinte părți ce au rămas din Sfîntul Agneț pe sfîntul disc, adică din **N I** și **K A**, să-i cuminece.

Cînd sînt mai mulți credincioși de împărtășit, cele două sfinte părți **N I** și **K A** din Sfîntul Trup se sfărîmă în părticele mici cît să fie deajuns pentru toți cei ce vor să se cuminece, și așa se pun în sfîntul potir, cu rînduiala arătată. Părticica preasfintei Născătoare de Dumnezeu și celelalte, care mai sînt pe sfîntul disc pentru cele nouă cete precum și pentru vii și morți, se lasă pe sfîntul disc, pînă ce se vor cumineca toți credincioșii, atunci cînd se zice: **Cu frică de Dumnezeu... să vă apropiați,** ca nu cumva amestecîndu-se cu părțile din Sfîntul Trup, să se întîmple a împărtăși din nebăgare de seamă dintr-însele pe cineva.

Punînd deci mai întîi părticelele **N I** și **K A** una după alta în sfîntul potir, diaconul, sau dacă nu este diacon, preotul, zice:

Învierea lui Hristos văzînd, să ne închinăm Sfîntului Domnului Iisus, unuia Celui fără de păcat. Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, și sfîntă învierea Ta o lăudăm și o slăvim; că Tu ești Dumnezeul nostru, afară de Tine pe altul nu știm, numele Tău numim. Veniți toți credincioșii să ne închinăm sfintei învierii lui Hristos, că iată a venit prin cruce bucurie la toată lumea. T o t d e a u n a binecuvîntînd pe Domnul, lăudăm învierea Lui, că răstignire răbdînd pentru noi, cu moartea pe moarte a stricat.

Iar cînd pune în sfîntul potir părticica Născătoarei de Dumnezeu, diaconul (preotul) zice:

Luminează-te, luminează-te, noule Ierusalime, că slava Domnului peste t i n e a răsărit. Saltă acum și te bucură, Sioane, iar tu, Curată,

Născătoare de Dumnezeu, veselește-te întru învierea Celui născut al tău.

O, Paștile cele mari și preasfințite, Hristoase; O, Înțelepciunea și Cuvîntul lui Dumnezeu și Puterea. Dă-ne nouă să ne împărtășim cu Tine, mai cu adevărat, în ziua cea neînserată a împărăției Tale.

Trage după aceea ușor cu buretele miridele celor nouă cete de pe sfîntul disc și le pune în sfîntul potir împreună cu cele proscomidite pentru vii și pentru morți, zicînd:

Spală, Doamne, păcatele celor ce s-au pomenit aici, cu Cinstit Sîngele Tău, pentru rugăciunile sfinților Tăi.

Ștergînd apoi bine sfîntul disc și sfîntul antimis de părticelele rămase, le pune în sfîntul potir și așază după aceea deasupra lui acoperămîntul său. Pune apoi pe sfîntul disc mai întîi Aerul, întocmit, apoi sfînta steluță, iar peste ea acoperămîntul întocmit al sfîntului disc. După aceea, preotul citește în taină:

RUGĂCIUNEA DE MULȚUMIRE

Mulțumim Ție, Stăpîne, Iubitorule de oameni, Dătătorule de bine al sufletelor noastre, că și în ziua de acum ne-ai învrednicit pe noi de cerești și nemuritoarele Tale Taine. Îndreptează calea noastră, întărește-ne pe noi, pe toți, întru frica Ta; păzește viața noastră, întărește pașii noștri, pentru rugăciunile și mijlocirile slăvitei Născătoarei de

Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria și pentru ale tuturor sfinților Tăi.

Preotul se spală; asemenea și diaconul. Și sfîrșindu-se la strană citirea Cazaniei, sau rostirea predicii, se ridică perdeaua și se deschid sfintele uși, iar diaconul, închinîndu-se o dată, primește sfîntul potir de la preot, cu cucernicie, și venind între sfintele uși și înălțîndu-l, îl arată credincioșilor, zicînd:

Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați.

Strana: **Binecuvîntat este Cel ce vine întru numele Domnului; Dumnezeu este Domnul și s-a arătat nouă.**

Întorcîndu-se diaconul spre sfîntul altar, dă sfîntul potir preotului, care vine cu el între sfintele uși. Și apropiindu-se credincioșii cei ce vor să se împărtășească, preotul stînd cu fața către ei și ținînd în mîini sfîntul potir, zice în auzul lor, cu multă evlavie, rar și deslușit, rugăciunile : **Cred, Doamne, și mărturisesc..., Cinei Tale celei de taină..., Nu spre judecată sau spre osîndă...,** iar ei să zică fiecare aceleași întru sine, după dînsul. După aceea, venind unul după altul, și închinîndu-se cu toată umilința și frica, țin mîinile strînse la piept. Așa primesc Dumnezeiești le Taine de la preot, care împărtășind pe fiecare, zice:

Se împărtășește robul lui Dumnezeu (N) cu Cinstitul și Sfîntul Trup și Sînge al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor lui și spre viața de veci.

În acest timp, strana cîntă: **Trupul lui Hristos primiți...** sau **Cinei Tale celei de taină...** Iar cel împărtășit își șterge buzele cu sfîntul acoperămînt. Sărutînd apoi sfîntul potir și închinîndu-se, se duce mulțumind lui Dumnezeu. Sfîrșindu-se aceasta, preotul, ținînd cu amîndouă mîinile sfîntul potir sau, de nu este nimeni de împărtășit, luîndu-l de la diacon, după

ce acesta a zis: **Cu frică de Dumnezeu...,** binecuvîntează credincioșii dintre sfintele uși, zicînd cu glas mare:

Mîntuiește, Dumnezeule, poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta.

Iar strana cîntă:

Am văzut Lumina cea adevărată, am primit Duhul cel ceresc; am aflat credința cea adevărată, nedespărțitei Treimi închinîndu-ne, că Aceasta ne-a mîntuit pe noi.

Întorcîndu-se apoi în altar, preotul pune în acest timp sfîntul potir pe sfînta masă și îndată diaconul, sau de nu este diacon, preotul, pune în sfîntul potir cu rînduiala arătată mai înainte, celelalte părticele de pe sfîntul disc, ștergîndu-l cu luare-aminte, dacă aceasta nu s-a făcut deplin după împărtășirea sfinților slujitori. Preotul tămîiază apoi sfîntul potir de trei ori, zicînd întru sine:

Înalță-Te peste ceruri, Dumnezeule, și peste tot pămîntul slava Ta.

Apoi preotul, dînd cădelnița în mîna diaconului și punînd pe capul lui sfîntul disc cu toate cele de pe el, diaconul, cu multă evlavie, privind spre credincioși, prin sfintele uși îl duce la proscomidiar și-l pune acolo. Și de nu este diacon, preotul, închinîndu-se de trei ori în fața sfintei mese, ia el însuși sfîntul potir în mîna dreaptă, iar în stînga sfîntul disc și ținînd sfîntul potir deasupra acestuia peste acoperămintele de pe el, zice în taină:

Binecuvîntat este Dumnezeul nostru.

Și sfîrșindu-se de cîntat la strană : **Am văzut Lumina...,** se întoarce către credincioși, zicînd cu glas mare dintre sfintele uși:

Totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Să se umple gurile noastre de lauda Ta, Doamne, ca să lăudăm slava Ta; că ne-ai învrednicit pe noi să ne împărtășim cu sfintele, dumnezeiești, nemuritoarele, preacuratele și de viață făcătoarele Tale Taine. Întărește-ne pe noi, întru sfințenia Ta, toată ziua să ne învățăm dreptatea Ta. Aliluia, aliluia, aliluia.

Și preotul mergînd în acest timp la proscomidiar, pune sfîntul potir acolo (iar de nu a fost diacon, duce și sfîntul disc). Și luînd cădelnița de la diacon sau de la paracliser, cădește Sfintele de trei ori, nimic-zicînd. Apoi diaconul, avînd culionul pe cap, iese prin ușa dinspre miazănoapte și stînd în fața sfintelor uși, zice ectenia, în timp ce preotul strînge sfîntul antimis, începînd cu partea de răsărit și continuînd cu cea de apus, cea de miazăzi și în urmă cea de miazănoapte:

Diaconul zice ectenia:

Drepți, primind dumnezeiești, sfintele, preacuratele, nemuritoarele, cerești și de viață făcătoarele, înfricoșătoarele lui Hristos Taine, cu vrednicie să mulțumim Domnului.

Strana: **Doamne miluiește.**

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Ziua toată desăvîrșită, sfîntă, în pace și fără de păcat cerînd, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră, lui Hristos Dumnezeu, să o dăm.

Strana: Ție Doamne.

Diaconul trece înaintea icoanei Mîntuitorului și așteaptă acolo cu capul plecat, pînă la sfîrșitul rugăciunii amvonului, iar preotul, zicînd ecfonisul, face cruce peste antimis cu sfînta Evanghelie, pe care o așază apoi așa cum se găsea înainte de începutul Sfintei Liturghii:

Că Tu ești sfințirea noastră și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Preotul avînd capul acoperit și căutînd spre credincioși zice: **Cu pace să ieșim.** Strana: **Întru numele Domnului.** Diaconul: **Domnului să ne rugăm.** Strana: **Doamne miluiește.**

Apoi preotul iese prin sfintele uși, merge în mijlocul bisericii și făcînd o închinăciune spre răsărit, citește cu glas mare:

RUGĂCIUNEA AMVONULUI

Cel ce binecuvîntezi pe cei ce Te binecuvîntează, Doamne, și sfințești pe cei ce nădăjduiesc întru Tine, mîntuiește poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta. Plinirea Bisericii Tale păzește-o; sfințește pe cei ce iubesc podoaba casei Tale; Tu pe aceștia îi preaslăvește cu dumnezeiască puterea Ta; și nu ne lăsa pe noi cei ce nădăjduim întru Tine. Pace lumii Tale dăruiește, bisericilor Tale, preoților, (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod**) și la tot poporul Tău. Că toată darea cea bună și tot darul desăvîrșit de sus este, pogorînd de la Tine, Părintele luminilor, și Ție slavă și mulțumită și închinăciune înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.**

Strana: **Amin.**

Iar de sînt aduse daruri sau prinoase întru cinstea și pomenirea sărbătorii (colivi, brînză și ouă, struguri, pîrgă de poame, ori alte roade), se cîntă îndată la strană troparele și condacul sărbătorii. Apoi preotul tămîind zice: **Domnului să ne rugăm.** Strana: **Doamne miluiește.** Și stînd preotul lîngă prinoase, zice cu glas mare rugăciunea potrivită

cu felul prinoaselor (rugăciunile de acest fel se găsesc mai departe în Liturghier).

Strana : **Fie numele Domnului binecuvîntat...** (de 3 ori) și Psalmul 33: **Bine voi cuvînta pe Domnul...** Preotul intră în altar prin sfintele uși, iar diaconul prin ușa dinspre miază-noapte și mergînd către proscomidiar își descoperă și își pleacă capetele amîndoi, preotul zicînd în taină rugăciunea aceasta:

Plinirea legii și a proorocilor Tu Însuți fiind, Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce ai plinit toată rînduiala părintească, umple de bucurie și de veselie inimile noastre, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Diaconul: **Domnului să ne rugăm.** Strana: **Doamne miluiește.** Preotul, după rugăciunea **Plinirea legii...,** își acoperă capul și binecuvîntează pe credincioși dintre sfintele uși :

Binecuvîntarea Domnului peste voi, cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Preotul, închinîndu-se către icoana Mîntuitorului, zice: **Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, nădejdea noastră, slavă Ție.** Strana: **Slavă... Și acum... Doamne miluiește** (de 3 ori)**. Binecuvintează.** Preotul, de va fi duminică, zice: **Cel ce a înviat din morți...** Iar de nu va fi duminică, zice:

Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale Sfinților, măriților și întru tot lăudaților Apostoli, ale Sfîntului (N) (al cărui hram îl poartă biserica)**, ale celui între sfinți Părintelui nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul Constantinopolului, ale Sfîntului (N), a cărui pome-**

nire o săvîrșim, ale sfinților și drepților dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana și pentru ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mîntuiască pe noi, ca un bun și de oameni iubitor.

Iar strana: **Amin.**

Preotul se întoarce cu fața spre icoana Mîntuitorului și, închinîndu-se, zice:

Pentru rugăciunile sfinților părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluiește-ne și mîntuiește-ne pe noi.

Strana: **Amin.**

După aceea preotul, intrînd în sfîntul altar, închide sfintele uși și perdeaua. Vine apoi la iconostas unde miruiește pe credincioși, care iau apoi anafură. Și isprăvind, se întoarce în altar și, de nu este diacon, potrivește (consumă) Sfintele Taine cu rînduiala ce se arată aci pentru diacon.

Dacă este însă diacon, acesta, după ce preotul a zis rugăciunea: **Plinirea legii...,** își descoperă capul și mergînd la proscomidiar, potrivește (consumă) Sfintele Taine rămase în sfîntul potir, cu frică și cu toată paza, ca nu cumva vreo fărîmitură sau picătură cît de mică să cadă, sau să rămînă în sfîntul potir. Toarnă deci în el vin și apă de mai multe ori și consumă cele dintr-însul, ștergînd la sfîrșit sfîntul potir pe dinăuntru cu buretele și apoi cu un ștergărel anume rînduit pentru aceasta. Pune apoi buretele în ștergărelul cu care a șters și strîngînd și sfintele vase împreună, le pune la locul obișnuit. Spălîndu-și mîinile, citește la întoarcerea preotului în altar, împreună cu el, rugăciunile de mulțumire după Sfînta Împărtășire.

Și dezbrăcîndu-se de sfintele veșminte, preotul și diaconul zic:

Acum liberează pe robul Tău, Stăpîne, în pace, după cuvîntul Tău, căci văzură ochii mei mîntuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea fetei tuturor popoarelor: lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău Israil.

Sfinte Dumnezeule... (de 3 ori) **Preasfîntă Treime...** și după **Tatăl nostru...** troparul Sfîntului Ioan Gură de Aur, glasul al 8-lea:

Din gura ta ca o lumină de foc strălucind harul, toată lumea ai luminat, vistieriile neiubirii de argint lumii ai cîștigat, înălțimea gîndului smerit nouă ne-ai arătat și cu cuvintele tale învățîndu-ne, Părinte Ioane Gură de Aur, roagă pe Cuvîntul Hristos Dumnezeu, să mîntuiască sufletele noastre.

Slavă... Condacul, glasul al 6-lea:

Din cer ai primit dumnezeiescul har și cu buzele tale pe toți îi înveți să se închine unui Dumnezeu în Treime, Ioane Gură de Aur, preafericite Cuvioase; după vrednicie te lăudăm deci pe tine, că ești învățător, ca cel ce arăți cele dumnezeiești.

Și acum... al Născătoarei de Dumnezeu:

Ceea ce ești creștinilor ocrotitoare neînfruntată și mijlocitoare stăruitoare către Făcătorul, nu trece cu vederea glasurile cele de rugăciune ale păcătoșilor, ci sirguiește, ca o bună, spre ajutorul nostru, care cu credință strigăm către tine: Grăbește spre rugăciune și te nevoiește spre mijlocire, apărînd pururea, Născătoare de Dumnezeu, pe cei ce te cinstesc pe tine.

Strana: **Doamne miluiește...** (de 12 ori) **Ceea ce ești mai cinstită... Slavă... Și acum...** Și preotul face apolisul cel mic, pomenind pe Sfîntul Ioan Gură de Aur.

Și mulțumind lui Dumnezeu pentru toate, ies din biserică, ducîndu-se întru ale lor.

SFÎRȘITUL DUMNEZEIEȘTII LITURGHII A SFÎNTULUI IOAN GURĂ DE AUR

DUMNEZEIASCA LITURGHIE

A CELUI ÎNTRE SFINȚI PĂRINTELUI NOSTRU

VASILE CEL MARE

Arhiepiscopul Cezareii Capadociei

DUMNEZEIASCA LITURGHIE

A CELUI ÎNTRE SFINȚI PĂRINTELUI NOSTRU VASILE CEL MARE

Arhiepiscopul Cezareii Capadociei

Se cuvine a ști că această Dumnezeiască Liturghie nu se săvîrșește totdeauna, ci numai de zece ori pe an, adică : în cele dintîi cinci duminici din postul Păresimilor, în sfînta și marea Joi, în Sîmbăta cea mare, în ziua pomenirii Sfîntului Vasile cel Mare, adică la 1 ianuarie, în ajunul praznicului Nașterii Domnului și în ajunul praznicului Botezului Domnului, dacă acestea nu se întîmplă în zi de sîmbătă sau de duminică; iar de se întîmplă în aceste zile ale săptămînii, atunci Liturghia Sfîntului Vasile se face în ziua prăznuirii Nașterii și Botezului Domnului, nu în ajun, cînd se săvîrșește Liturghia Sfîntului Ioan Gură de Aur.

Învățătura și rînduiala Proscomidiei este aceeași ca și la Liturghia Sfîntului Ioan Gură de Aur.

Iar Dumnezeiasca Liturghie începe așa:

Sfintele uși fiind deschise și perdeaua ridicată, diaconul zice de la locul său, cu glas mare: **Binecuvintează, părinte** *.

* Cînd slujește arhiereul, diaconul zice: **Binecuvintează, Prea Sfințite părinte.**

Preotul, avînd capul descoperit, ia sfînta Evanghelie cu amîndouă mîinile, o ridică puțin și zice, de asemenea cu glas mare, făcînd cu sfînta Evanghelie semnul crucii peste sfîntul antimis și apoi așezînd-o la locul său:

Binecuvîntată este împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Preotul închide sfintele uși, iar diaconul zice ectenia mare. Dacă nu este diacon, o zice preotul din altar:

Cu pace, Domnului să ne rugăm.

Strana: **Doamne miluiește.**

Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfîntă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)], pentru cinstita preoție și întru Hristos diaconime și pentru tot clerul și poporul, Domnului să ne rugăm.

Pentru (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod), **Domnului să ne rugăm.**

Pentru sfînt locașul acesta, țara aceasta și pentru toate orașele și satele și pentru cei ce cu credință locuiesc într-însele, Domnului să ne rugăm.

Pentru buna întocmire a văzduhului, pentru îmbelșugarea roadelor pămîntului și pentru vremuri pașnice, Domnului să ne rugăm.

Pentru cei ce călătoresc pe ape, pe uscat și prin aer, pentru cei bolnavi, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei robiți și pentru mîntuirea lor, Domnului să ne rugăm.

(Aici se pot pune ectenii pentru diferite cereri, ce sînt tipărite la sfîrșitul cărții acesteia).

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, mînia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Pe preasfînta, curata, prea binecuvîntata, slăvita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: **Ție Doamne.**

Preotul, ecfonisul:

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Și la strană se cîntă antifonul întîi. După ecfonis, diaconul se închină și mergînd stă înaintea icoanei Mîntuitorului, ținînd orarul la piept cu trei degete ale mîinii drepte, iar în acest timp preotul, aflîndu-se în fața sfintei mese, citește în taină :

RUGĂCIUNEA ANTIFONULUI ÎNTÎI

Doamne Dumnezeul nostru, a Cărui stăpînire este neasemănată și slavă neajunsă, a Cărui milă este nemăsurată și iubire de oameni negrăită, Însuți Stăpîne, după milostivirea Ta, caută spre noi și spre sfîntă biserica aceasta, și fă bogate milele Tale și îndurările Tale cu noi și cu cei ce se roagă împreună cu noi.

După sfîrșitul antifonului, diaconul trece înaintea sfintelor uși și închinîndu-se, zice ectenia mică. De nu este diacon, o zice preotul, din fața sfintei mese:

Iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Strana: **Doamne miluiește.**

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Pe preasfînta, curata, prea binecuvîntata, slăvita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: **Ție Doamne.**

Preotul, ecfonisul:

Că a Ta este stăpînirea și a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Și la strană se cîntă antifonul al doilea, iar diaconul, închinîndu-se, trece îndată după ecfonis și stă înaintea icoanei Născătoarei de Dumnezeu, ținînd orarul la piept cu trei degete ale mîinii drepte. În acest timp, preotul citește în taină:

RUGĂCIUNEA ANTIFONULUI AL DOILEA

Doamne Dumnezeul nostru, mîntuiește poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta ; plinirea Bisericii Tale păzește-o ; sfințește pe cei ce iubesc podoaba casei Tale ; Tu pe aceștia îi preaslăvește cu dumnezeiască puterea Ta și nu ne lăsa pe noi, cei ce nădăjduim întru Tine.

Sfîrșindu-se de cîntat la străni antifonul al doilea, diaconul trece înaintea sfintelor uși și zice ectenia mică, iar dacă nu este diacon, o zice preotul, din fața sfintei mese: **Iară și iară... Apără, mîntuiește... Pe preasfînta...**

Preotul, ecfonisul:

Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Și se cîntă îndată antifonul al treilea.

Diaconul se închină și intră în sfîntul altar, prin ușa dinspre miazăzi, iar preotul citește în taină:

RUGĂCIUNEA ANTIFONULUI AL TREILEA

Cel ce ne-ai dăruit nouă aceste rugăciuni obștești și împreună-glăsuite, Cel ce și la doi și la trei, care se unesc întru numele Tău, ai făgăduit să le împlinești cererile, Însuți, și acum, plinește cererile cele de folos ale ro-

bilor Tăi, dîndu-ne nouă, în veacul de acum, cunoștința adevărului Tău, și în cel ce va să fie, viață veșnică dăruindu-ne.

Cînd se începe cîntarea antifonului al treilea sau a Fericirilor (duminica), se deschid sfintele uși pentru VOHODUL sau Intrarea cea mică. La **Slavă...** de la Fericiri (duminica) sau, în alte zile la antifon, sau la troparul praznicului, preotul și diaconul, stînd înaintea sfintei mese, fac trei închinăciuni. Apoi luînd preotul sfînta Evanghelie, o dă, cu Învierea înainte, diaconului, care îi sărută mîna, și după ce pune crucea în locul sfintei Evanghelii, ocolesc pe partea dreaptă sfînta masă, preotul mergînd după diacon. Și așa ies prin ușa dinspre miazănoapte, purtîndu-se înaintea lor două sfeșnice. Venind și oprindu-se la locul cel obișnuit, din mijlocul bisericii, își pleacă amîndoi capetele și diaconul zice încet: **Domnului să ne rugăm. Doamne miluiește,** iar preotul zice în taină:

RUGĂCIUNEA INTRĂRII

Stăpîne Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce ai așezat în ceruri cetele și oștile îngerilor și ale arhanghelilor, spre slujba slavei Tale, fă ca împreună cu intrarea noastră să fie și intrarea sfinților îngeri, care slujesc împreună cu noi și împreună slăvesc bunătatea Ta. Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Iar după sfîrșitul rugăciunii, diaconul arătînd către răsărit cu mîna dreaptă, în care ține orarul cu trei degete, zice încet către preot :

Binecuvintează, părinte, sfînta intrare.

Iar preotul, binecuvîntînd, zice încet:

Binecuvîntată este intrarea sfinților Tăi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

(Cînd slujește preotul fără diacon, atunci sfînta Evanghelie o poartă el însuși, iar cînd ajunge în mijlocul bisericii trece sfînta Evanghelie în mîna stîngă, binecuvîntînd intrarea cu dreapta). Se închină apoi de două ori, iar diaconul îi dă sfînta Evanghelie să o sărute, după care mai face o închinăciune. Dacă însă în biserică este arhiereu (sau la mînăstire igumenul), atunci diaconul duce sfînta Evanghelie celui mai mare să o sărute, sărutînd și el în același timp mîna celui mai mare. Iar după sfîrșitul troparului (antifonului sau al Fericirilor), merge diaconul ținînd mereu sfînta Evanghelie cu Învierea spre popor și stînd înaintea sfintelor uși, înalță puțin mîinile, arătînd sfînta Evanghelie și zice cu glas mare:

Înțelepciune, drepți!

Apoi diaconul intră în sfîntul altar și pune sfînta Evanghelie pe sfînta masă, iar preotul închinîndu-se și plecîndu-se puțin către strănі, intră pe urma lui, în timp ce cîntăreții cîntă:

Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos. Mîntuiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce ai înviat din morți, pe noi, cei ce-Ți cîntăm Ție: Aliluia.

Iar de nu este duminica, în loc de: **...Cel ce ai înviat din morți...,** se zice: **...Cel ce ești minunat între sfinți...**

Se cuvine a ști că de vor fi mai mulți împreună-slujitori preoți, fără diaconi, sfînta Evanghelie se ia de întîiul dintre preoții împreună-slujitori și purtînd-o înaintea lor, aceștia merg după dînsul, cei cu rang mai mic venind la urmă. Și ajungînd în mijlocul bisericii, ei se așază de-a dreapta și de-a stînga celui dintîi dintre ei, așa precum stau la sfînta

bilor Tăi, dîndu-ne nouă, în veacul de acum, cunoștința adevărului Tău, și în cel ce va să fie, viață veșnică dăruindu-ne.

Cînd se începe cîntarea antifonului al treilea sau a Fericirilor (duminica), se deschid sfintele uși pentru VOHODUL sau Intrarea cea mică. La **Slavă...** de la Fericiri (duminica) sau, în alte zile la antifon, sau la troparul praznicului, preotul și diaconul, stînd înaintea sfintei mese, fac trei închinăciuni. Apoi luînd preotul sfînta Evanghelie, o dă, cu Învierea înainte, diaconului, care îi sărută mîna, și după ce pune crucea în locul sfintei Evanghelii, ocolesc pe partea dreaptă sfînta masă, preotul mergînd după diacon. Și așa ies prin ușa dinspre miazănoapte, purtîndu-se înaintea lor două sfeșnice. Venind și oprindu-se la locul cel obișnuit, din mijlocul bisericii, își pleacă amîndoi capetele și diaconul zice încet: **Domnului să ne rugăm. Doamne miluiește,** iar preotul zice în taină:

RUGĂCIUNEA INTRĂRII

Stăpîne Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce ai așezat în ceruri cetele și oștile îngerilor și ale arhanghelilor, spre slujba slavei Tale, fă ca împreună cu intrarea noastră să fie și intrarea sfinților îngeri, care slujesc împreună cu noi și împreună slăvesc bunătatea Ta. Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Iar după sfîrșitul rugăciunii, diaconul arătînd către răsărit cu mîna dreaptă, în care ține orarul cu trei degete, zice încet către preot:

Binecuvintează, părinte, sfînta intrare.

Iar preotul, binecuvîntînd, zice încet:

Binecuvîntată este intrarea sfinților Tăi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

(Cînd slujește preotul fără diacon, atunci sfînta Evanghelie o poartă el însuși, iar cînd ajunge în mijlocul bisericii trece sfînta Evanghelie în mîna stîngă, binecuvîntînd intrarea cu dreapta). Se închină apoi de două ori, iar diaconul îi dă sfînta Evanghelie să o sărute, după care mai face o închinăciune. Dacă însă în biserică este arhiereu (sau la mînăstire igumenul), atunci diaconul duce sfînta Evanghelie celui mai mare să o sărute, sărutînd și el în același timp mîna celui mai mare, iar după sfîrșitul troparului (antifonului sau al Fericirilor), merge diaconul ținînd mereu sfînta Evanghelie cu Învierea spre popor și stînd înaintea sfintelor uși, înalță puțin mîinile, arătînd sfînta Evanghelie și zice cu glas mare:

Înțelepciune, drepți!

Apoi diaconul intră în sfîntul altar și pune sfînta Evanghelie pe sfînta masă, iar preotul închinîndu-se și plecîndu-se puțin către strănі, intră pe urma lui, în timp ce cîntăreții cîntă:

Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos. Mîntuiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce ai înviat din morți, pe noi, cei ce-Ți cîntăm Ție: Aliluia.

Iar de nu este duminica, în loc de: **...Cel ce ai înviat din morți...,** se zice: **...Cel ce ești minunat între sfinți...**

Se cuvine a ști că de vor fi mai mulți împreună-slujitori preoți, fără diaconi, sfînta Evanghelie se ia de întîiul dintre preoții împreună-slujitori și purtînd-o înaintea lor, aceștia merg după dînsul, cei cu rang mai mic venind la urmă. Și ajungînd în mijlocul bisericii, ei se așază de-a dreapta și de-a stînga celui dintîi dintre ei, așa precum stau la sfînta

masă din sfîntul altar. Binecuvîntează intrarea și sărută sfînta Evanghelie numai întîiul dintre împreună-slujitori și tot el zice: **Înțelepciune, drepți!,** stînd în mijlocul bisericii împreună cu ceilalți. Iar atunci cînd cîntarea a ajuns la: **...Mîntuiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu...,** pornind cel dintîi dintre împreună-slujitori și ceilalți după dînsul, așa precum au ieșit, intră în sfîntul altar și se duc la locurile lor.

Apoi obișnuitele tropare și condace. Și sfîrșindu-se acestea, diaconul zice cu glas mare: **Domnului să ne rugăm.** Strana: **Doamne miluiește.** Și diaconul, plecîndu-și capul către preot, zice încet:

Binecuvintează, părinte, vremea cîntării celei întreit-sfinte.

Iar preotul, binecuvîntîndu-l pe cap, zice:

Că sfînt ești Dumnezeul nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea.

La sărbătorile mai însemnate și mai cu seamă cînd slujba se face în sobor, preotul se oprește după cuvintele: **...acum și pururea,** iar diaconul se apropie de sfintele uși, și arătînd cu orarul către icoana Mîntuitorului, zice:

Doamne, mîntuiește pe cei binecredincioși.

Aceasta se cîntă de către cei din altar.

Apoi diaconul, zicînd tot așa a doua și a treia oară, aceasta se cîntă de fiecare dată de către cei de la strani. După care diaconul zice:

Și ne auzi pe noi.

Este obiceiul ca aceasta să se cînte de cei din altar. După aceasta, diaconul, întorcîndu-se iarăși către credincioși și înălțind orarul, zice cu glas mare:

Și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Și cîntă: **Sfinte Dumnezeule...** iar preotul citește în taină:

RUGĂCIUNEA CÎNTĂRII CELEI ÎNTREIT-SFINTE

Dumnezeule cel sfînt, Care între sfinți Te odihnești, Cel ce cu glas întreit-sfînt ești lăudat de serafimi și slăvit de heruvimi și de toată puterea cerească închinat; Cel ce dintru neființă întru ființă ai adus toate; Care ai zidit pe om după chipul și asemănarea Ta și cu tot harul Tău l-ai împodobit; Cel ce dai înțelepciune și pricepere celui ce cere, și nu treci cu vederea pe cel ce greșește, ci pui pocăința spre mîntuire; Care ne-ai învrednicit pe noi, smeriții și nevrednicii robii Tăi, și în ceasul acesta, a sta înaintea slavei sfîntului Tău jertfelnic și a-Ți aduce datorita închinăciune și preaslăvire: Însuți Stăpîne, primește și din gurile noastre, ale păcătoșilor, întreit-sfînta cîntare și ne cercetează pe noi întru bunătatea Ta. Iartă-ne nouă toată greșeala cea de voie și cea fără de voie; sfințește sufletele și trupurile noastre și ne dă nouă să slujim Ție cu cuviosie în toate zilele vieții noastre. Pentru rugăciunile preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor sfinților care din veac au bineplăcut Ție.

Că sfînt ești Dumnezeul nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfîrșind rugăciunea aceasta, preotul și diaconul zic în taină: **Sfinte Dumnezeule...** (de 3 ori), făcînd împreună, de fiecare dată, cîte o închinăciune înaintea sfintei mese. La **Slavă... Și acum... Sfinte fără de moarte...,** diaconul, arătînd cu orarul spre proscomidiar, zice încet către preot: **Poruncește, părinte.** Mergînd apoi îndată la proscomidiar și plecîndu-se, preotul zice:

Binecuvîntat este cel ce vine întru numele Domnului.

Diaconul:

Binecuvintează, părinte, scaunul cel de sus.

Iar preotul, întorcîndu-se pe dinaintea sfintei mese, merge către locul cel de sus, zicînd:

Binecuvîntat ești pe scaunul slavei împărăției Tale, Cel ce șezi pe heruvimi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Și se așază cu fața spre apus, stînd lîngă colțul dinspre răsărit-miazăzi al sfintei mese.

(În știință să fie, că preotului nu i se cuvine să se suie în locul cel de sus, nici să șadă într-însul, ci să stea în locul ce s-a spus). După **Slavă... Și acum... Sfinte fără de moarte...,** diaconul zice dintre sfintele uși: **Puternic.** Iar strana începe din nou: **Sfinte Dumnezeule...**

Și după plinirea cîntării celei întreit-sfinte pentru cea din urmă oară, diaconul venind între sfintele uși, cu fața spre credincioși zice: **Să luăm aminte.** Iar preotul: **Pace tuturor.** Citețul stînd în mijlocul bisericii, răspunde: **Și duhului tău,** după care zice Prochimenul Apostolului. Apoi diaconul: **Înțelepciune.** Și citețul: **Din cartea cea către Romani,** (sau **către Corinteni** sau **către Galateni,** sau alta), **a Sfîntului Apostol Pavel** (sau a altui Sfînt Apostol), **citire.** Diaconul: **Să luăm aminte.**

După aceea, ia cădelnița cu tămîie și venind către preot, după ce primește binecuvîntarea de la dînsul, cădește lin sfînta masă împrejur și sfîntul altar tot și pe preot, apoi iese din altar și cădește după rînduială icoanele, jețul arhieresc, strănile, pe citeț și, din mijlocul bisericii, pe ceilalți credincioși, după care intră în sfîntul altar, cădind. Iar preotul, în acest timp, citește în taină:

RUGĂCIUNEA DINAINTE DE EVANGHELIE

Strălucește în inimile noastre, Iubitorule de oameni, Stăpîne, lumina cea curată a cunoașterii Dumnezeirii Tale și deschide ochii gîndului nostru spre înțelegerea evangheli-celor Tale propovăduiri. Pune în noi și frica fericitelor Tale porunci, ca toate poftele trupului călcînd, viețuire duhovnicească să petrecem, cugetînd și făcînd toate cele ce sînt spre bună-plăcerea Ta. Că Tu ești luminarea sufletelor și a trupurilor noastre, Hristoase Dumnezeule, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfîntului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Iar diaconul, isprăvind de cădit, pune cădelnița la locul ei, și, apropiindu-se de preot, primește de la el sfînta Evanghelie și închinîndu-se înaintea sfintei Evangheliii, o ia cu amîndouă mîinile, punînd capătul orarului peste ea.

Și sfîrșindu-se de citit Apostolul, preotul stînd înaintea sfintei mese, se întoarce cu fața spre credincioși și zice dintre ușile împărătești: **Pace ție cititorule:** Citețul: **Și duhului tău;** iar strana cîntă: **Aliluia.**

Diaconul iese cu sfînta Evanghelie printre sfintele uși, purtîndu-se înaintea lui două sfeșnice cu lumînări aprinse,

pînă ce se duce pe amvon, sau la locul cel obișnuit din mijlocul bisericii. Apoi zice:

Binecuvintează, părinte, pe binevestitorul Sfîntului (Apostol și) Evanghelist (N).

Iar preotul, binecuvîntîndu-l, zice:

Dumnezeu, pentru rugăciunile Sfîntului, întru tot lăudatului (Apostol și) Evanghelist (N) să-ți dea ție, celui ce binevestești, cuvînt cu putere multă, spre plinirea Evangheliei iubitului Său Fiu, a Domnului nostru Iisus Hristos.

(În zilele obișnuite, sau de rînd, de peste săptămînă, preotul binecuvîntează pe diacon, atunci cînd îi dă sfînta Evanghelie, în chipul arătat, dar în taină).

După aceasta, preotul stînd între sfintele uși cu fața către apus, sau dacă mai este un alt diacon slujitor, acesta zice cu glas mare: **Înțelepciune, drepți, să ascultăm Sfînta Evanghelie.** Și preotul zice îndată: **Pace tuturor.** (Apoi preotul rămîne între sfintele uși, pînă ce diaconul termină citirea Sfintei Evanghelii). Strana: **Și duhului tău.** Diaconul care citește Sfînta Evanghelie: **Din Sfînta Evanghelie de la (N) citire** Strana: **Slavă Ție, Doamne, slavă Ție.** Preotul, sau diaconul al doilea, dacă este: **Să luăm aminte.** (Iar de nu este diacon, Sfînta Evanghelie se citește de către preot, dintre sfintele uși, punîndu-se de-a dreapta și de-a stînga cîte un sfeșnic cu lumînare aprinsă). Și sfîrșindu-se de citit Sfînta Evanghelie, zice preotul către diacon: **Pace ție, celui ce ai binevestit.** Strana: **Slavă Ție, Doamne, slavă Ție.**

Și venind diaconul pînă la sfintele uși, dă sfînta Evanghelie în mîinile preotului și trece în dreptul icoanei Mîntuitorului. Preotul sărută și înalță sfînta Evanghelie în semnul crucii spre credincioși, cu partea care are pe ea Învierea, și după aceasta o așază pe sfînta masă din sus de sfîntul antimis, cu partea care se deschide către răsărit. Urmează tîlcui-

rea Sfintei Evanghelii din Cazanie. Se închid apoi sfintele uși, iar diaconul venind la locul cel obișnuit, din mijlocul bisericii, zice ectenia următoare, pe care, dacă nu este diacon, o zice preotul stînd în fața sfintei mese:

Să zicem toți, din tot sufletul și din tot cugetul nostru să zicem.

Strana: **Doamne miluiește** (o dată).

Doamne, Atotstăpînitorule, Dumnezeul părinților noștri, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Strana: **Doamne miluiește** (de 3 ori).

În acest timp, preotul zice în taină:

RUGĂCIUNEA CERERII STĂRUITOARE

Doamne Dumnezeul nostru, primește această rugăciune stăruitoare de la robii Tăi și ne miluiește pe noi, după mulțimea milei Tale, și trimite îndurările Tale peste noi și peste tot poporul Tău, care așteaptă de la Tine mare și multă milă.

Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul nostru (N)], și pentru toți frații noștri cei întru Hristos.

Încă ne rugăm (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod), **pentru sănătatea și mîntuirea lor.**

Încă ne rugăm pentru frații noștri: preoți, ieromonahi, ierodiaconi, diaconi, monahi și monahii și pentru toți cei întru Hristos frați ai noștri.

Încă ne rugăm pentru fericiții și pururea pomeniții ctitori ai sfîntului locașului acestuia și pentru toți cei mai dinainte adormiți părinți și frați ai noștri dreptslăvitori creștini, care odihnesc aici și pretutindeni.

Încă ne rugăm pentru mila, viața, pacea, sănătatea, mîntuirea, cercetarea, lăsarea și iertarea păcatelor robilor lui Dumnezeu enoriași, ctitori și binefăcători ai sfîntului locașului acestuia.

(Aici se pot pune ectenii pentru diferite cereri ce sînt tipărite la sfîrșitul cărții acesteia).

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri și fac bine în sfîntă și întru tot cinstită biserica aceasta, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei ce cîntă și pentru poporul ce stă înainte și așteaptă de la Tine mare și multă milă.

Iar preotul, ecfonisul:

Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Iar cînd se face pomenire pentru cei morți, diaconul dacă este, iar dacă nu este, preotul zice și ectenia aceasta:

Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Strana: **Doamne miluiește** (de 3 ori).

Încă ne rugăm pentru odihna sufletelor adormiților robilor lui Dumnezeu (N), și pentru ca să li se ierte lor toată greșeala cea de voie și cea fără de voie.

Ca Domnul Dumnezeu să așeze sufletele lor unde drepții se odihnesc.

Mila lui Dumnezeu, împărăția cerului și iertarea păcatelor lor, de la Hristos, Împăratul cel fără de moarte și Dumnezeul nostru, să cerem.

Strana: **Dă Doamne,** Diaconul: **Domnului să ne rugăm.**

Preotul:

Dumnezeul duhurilor și a tot trupul, Care ai călcat moartea și pe diavolul l-ai surpat și ai dăruit viață lumii Tale, însuți Doamne, odihnește sufletele adormiților robilor Tăi (N), în loc luminat, în loc cu verdeață, în loc de odihnă, de unde a fugit toată durerea, întristarea și suspinarea. Și le iartă lor, ca un Dumnezeu bun și iubitor de oameni, toată greșeala ce au săvîrșit ei cu cuvîntul, cu lucrul, sau cu g î n d u l. Că nu este om, care să fie viu și să nu greșească; numai Tu singur ești fără de păcat; dreptatea Ta este dreptate în veac și cuvîntul Tău, adevărul.

Ecfonisul:

Că Tu ești învierea și viața și odihna adormiților robilor Tăi (N), Hristoase, Dumnezeul nostru, și Ție slavă înălțăm, împreună și celui fără de început al Tău Părinte și Preasfîntului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Diaconul, sau dacă nu este diacon, preotul:

Întru fericita adormire, veșnică odihnă dă, Doamne, sufletelor adormiților robilor Tăi, celor ce s-au pomenit acum, și le fă lor veșnică pomenire.

Și se cîntă în altar o dată, și apoi la străni de două ori: **Veșnică pomenire...**

Apoi preotul desface sfîntul antimis, în timp ce diaconul zice ectenia:

Rugați-vă vei chemați, Domnului (se desface partea dinspre miazănoapte a sfîntului antimis).

Strana: **Doamne miluiește.**

Cei credincioși, pentru cei chemați să ne rugăm, ca Domnul să-i miluiască pe dînșii (se desface partea dinspre miazăzi).

Să-i învețe pe dînșii cuvîntul adevărului (se desface partea dinspre apus).

Să le descopere lor Evanghelia dreptății (se desface partea dinspre răsărit).

Apoi preotul începe să șteargă cu buretele sfîntul antimis, din toate părțile, spre îndoitura dinspre răsărit.

Să-i unească pe dînșii cu sfînta Sa sobornicească și apostolească Biserică.

Mîntuiește, miluiește, apără și-i păzește pe dînșii, Dumnezeule, cu harul Tău.

Cei chemați, capetele voastre Domnului să le plecați.

Strana: **Ție Doamne.**

Preotul citește în taină:

RUGĂCIUNEA PENTRU CEI CHEMAȚI

(La desfacerea sfîntului antimis)

Doamne Dumnezeul n o s t r u, Care în ceruri locuiești și spre toate lucrurile Tale privești, caută spre robii Tăi cei chemați, care

și-au plecat înaintea Ta grumajii lor, și le dă lor jugul cel ușor; fă-i pe dînșii mădulare cinstite ale Sfintei Tale Biserici, și-i învrednicește pe dînșii de baia nașterii celei de a doua, de iertarea păcatelor, și de veșmîntul nestricăciunii spre cunoașterea Ta, a adevăratului nostru Dumnezeu.

Și zicînd ecfonisul însemnează cruciș cu sfîntul burete deasupra sfîntului antimis, îl sărută și îl pune la locul lui.

Ca și aceștia împreună cu noi să slăvească preacinstitul și de mare cuviință numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Diaconul zice:

Cîți sînteți chemați, ieșiți.

Iar de este și un al doilea diacon, zice și acesta dintre sfintele uși:

Cei chemați, ieșiți.

Apoi iarăși diaconul cel dintîi:

Cîți sînteți chemați, ieșiți.

Cel de al doilea:

Ca nimenea din cei chemați să nu rămînă. Cîți sîntem credincioși, iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Strana: **Doamne miluiește.**

Iar de este numai preot, atunci zice așa:

Cîți sînteți chemați, ieșiți; cei chemați, ieșiți; cîți sînteți chemați, ieșiți; ca nimenea din cei chemați să nu rămînă. Cîți sîntem credincioși, iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Și se închide perdeaua de la sfintele uși.

Strana: **Doamne miluiește.**

La nevoie, ecteniile și rugăciunea pentru cei chemați și anume începînd de la **Rugați-vă cei chemați, Domnului,** și pînă aici, se pot lăsa afară. În acest caz, sfîntul antimis urmează să fie desfăcut înainte de ecfonisul ecteniei de după citirea Sfintei Evanghelii. Iar după ecfonis, diaconul sau preotul începe ectenia mică. Și preotul citește în taină rugăciunile: întîia și a doua pentru credincioși.

RUGĂCIUNEA ÎNTÎIA PENTRU CREDINCIOȘI

(După desfacerea sfîntului antimis)

Tu, Doamne, ne-ai arătat nouă această mare taină a mîntuirii; Tu ne-ai învrednicit pe noi, smeriții și nevrednicii robii Tăi, să fim slujitori ai sfîntului Tău jertfelnic; Tu îndestulează-ne pe noi cu puterea Sfîntului Tău Duh, spre slujba aceasta, ca fără de osîndă, stînd înaintea sfintei slavei Tale, să-Ți a d u c e m jertfă de laudă, că Tu ești cel ce lucrezi toate întru toți. Dă, Doamne, ca și pentru păcatele noastre și pentru cele din neștiință ale poporului, să fie bineprimită jertfa noastră înaintea Ta.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Strana: **Doamne miluiește.** Diaconul: **Înțelepciune.**

Preotul, ecfonisul:

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Diaconul sau preotul:

Iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Strana: **Doamne miluiește.**

Cînd preotul slujește fără diacon, nu zice cele ce urmează, ci citește în taină rugăciunea a doua pentru credincioși, și după ea zice: **Apără, mîntuiește, miluiește...**

Iar de este diacon, acesta zice:

Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea și pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfîntă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi, de tot necazul, mînia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Preotul citește în taină:

RUGĂCIUNEA A DOUA PENTRU CREDINCIOȘI

Dumnezeule, Care ai cercetat întru milă și întru îndurări smerenia noastră; Cel ce ne-ai pus pe noi, smeriții și păcătoșii și nevrednicii robii Tăi, înaintea sfintei slavei Tale, ca să slujim sfîntului Tău jertfelnic; Tu ne întărește pe noi cu puterea Sfîntului Tău Duh, spre slujba aceasta, și dă nouă cuvînt întru deschiderea gurii noastre, ca să chemăm ha-

rul Sfîntului Tău Duh peste Darurile care se vor pune înainte.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Strana: **Doamne miluiește.**

Diaconul: **Înțelepciune.** Și intră în sfîntul altar, iar preotul zice ecfonisul:

Ca sub stăpînirea Ta totdeauna fiind păziți, Ție slavă să înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Și începe să cînte îndată cîntarea heruvimică: **Noi, care pe heruvimi...** (pînă la: **Ca pe Împăratul...**).

În Joia cea mare, în loc de: **Noi, care pe heruvimi...** strana cîntă: **Cinei Tale celei de taină, Fiul lui Dumnezeu, astăzi, părtaș mă primește...,** iar în Sîmbăta cea mare: **Să tacă tot trupul omenesc...**

Iar preotul, stînd înaintea sfintei mese, citește în taină:

RUGĂCIUNEA DIN TIMPUL CÎNTĂRII HERUVIMICE

Nimeni din cei legați cu pofte și cu desfătări trupești nu este vrednic să vină, să se apropie, sau să slujească Ție, Împărate al slavei; căci a sluji Ție este lucru mare și înfricoșător chiar pentru puterile cele cerești. Dar totuși pentru iubirea Ta de oameni cea negrăită și nemăsurată, fără mutare și fără schimbare Te-ai făcut om, și Arhiereu al nostru Te-ai făcut, și, ca un Stăpîn a toate, ne-ai dat slujba sfîntă a acestei jertfe liturgice și fără de

sînge; că singur Tu, Doamne Dumnezeul nostru, stăpînești cele cerești și cele pămîntești, Care Te porți pe scaunul heruvimilor, Domnul serafimilor și Împăratul lui Israil, Cel ce singur ești sfînt și între sfinți Te odihnești. Deci pe Tine Te rog, Cel ce singur ești bun și binevoitor, caută spre mine păcătosul și netrebnicul robul Tău, și-mi curățește sufletul și inima de cugete viclene; învrednicește-mă, cu puterea Sfîntului Tău Duh, pe mine cel ce sînt îmbrăcat cu harul preoției, să stau înaintea sfintei Tale mese acesteia și să jertfesc sfîntul și preacuratul Tău Trup și scumpul Tău Sînge. Căci la Tine vin, plecîndu-mi grumajii mei și mă rog Ție: să nu întorci fața Ta de la mine, nici să mă lepezi dintre slujitorii Tăi, ci binevoiește să-Ți fie aduse darurile acestea de mine păcătosul și nevrednicul robul Tău. Căci Tu ești Cel ce aduci și Cel ce Te aduci, Cel ce primești și Cel ce Te împarți, Hristoase, Dumnezeul nostru, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfîntului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Iar după terminarea rugăciunii, preotul și diaconul zic și ei în taină cîntarea heruvimică de trei ori, făcînd cîte o închinăciune la fiecare sfîrșit.

Preotul: **Noi, care pe heruvimi cu taină închipuim și făcătoarei de viață Treimi întreit-sfînta cîntare aducem, toată grija cea lumească să o lepădăm.** (Iar diaconul continuă:)

Ca pe Împăratul tuturor să primim, pe Cel înconjurat în chip nevăzut de cetele îngereşti. Aliluia, aliluia, aliluia.

În Joia cea mare strana cîntă şi slujitorii rostesc în taină, de trei ori, în altar:

Cinei Tale celei de taină Fiul lui Dumnezeu, astăzi, părtaş mă primeşte, că nu voi spune vrăjmaşilor Tăi Taina Ta, nici sărutare îţi voi da ca Iuda (se face Vohodul cel mare)**, ci, ca tîlharul mărturisindu-mă, strig Ţie: Pomeneşte-mă, Doamne, întru împărăţia Ta. Aliluia, aliluia, aliluia.**

Iar în Sîmbăta cea mare:

Să tacă tot trupul omenesc şi să stea cu frică şi cu cutremur şi nimic pămîntesc întru sine să nu gîndească, fiindcă Împăratul împăraţilor şi Domnul domnilor vine să se junghie şi să se dea mîncare credincioşilor; şi merg înaintea Acestuia cetele îngereşti, cu toată începătoria şi stăpînia (se face Vohodul cel mare) **heruvimii cei cu ochi mulţi şi serafimii cei cu cîte şase aripi, feţele acoperindu-şi şi cîntînd cîntarea: Aliluia, aliluia, aliluia.**

Şi de nu s-a făcut mai înainte acoperirea Cinstitelor Daruri la proscomidiar, se face acum.

Se ridică apoi perdeaua şi se deschid sfintele uşi iar diaconul, pregătind cădelniţa, o dă preotului spre binecuvîntare, şi mergînd înainte diaconul, cu făclie aprinsă, preotul tămîiază sfînta masă împrejur, altarul tot şi ieşind prin sfintele uşi, tămîiază icoanele şi poporul ca la Apostol, zicînd Psalmul 50, şi tropare de umilinţă cîte va voi. (Cînd sînt mai mulţi preoţi împreună-slujitori, tămîiază cel dintîi dintre ei). Venind în altar tot prin sfintele uşi şi tămîind după obicei, preotul dă cădelniţa diaconului (sau în lipsa lui, paracliserului), şi mergînd după aceea înaintea sfintei mese, fac două închinăciuni zicînd: **Dumnezeule, curăţeşte-mă pe mine păcătosul şi mă miluieşte,** după care preotul

sărută sfîntul antimis, sfînta masă şi sfînta cruce, iar diaconul numai sfînta masă; mai fac apoi o închinăciune şi se întorc plecîndu-se dintre sfintele uşi către credincioşi. Merg după aceea la proscomidiar, şi, închinîndu-se de trei ori, zic: **Dumnezeule, curăţeşte-mă pe mine păcătosul...** Apoi diaconul zice către preot: **Ridică, părinte.** Şi preotul luînd Aerul îl pune pe umerii diaconului zicînd: **Ridicaţi mîinile voastre la cele sfinte şi binecuvîntaţi pe Domnul.** După aceasta, luînd sfîntul disc, îl dă diaconului, care îl ţine în dreptul frunţii cu toată socotinţa şi evlavia, avînd şi cădelniţa atîrnată de unul din degete. Preotul însuşi ia sfîntul potir şi ies amîndoi prin uşa dinspre miazănoapte, diaconul mai întîi şi după el preotul, purtîndu-se înaintea lor două sfeşnice sau lumînarea aprinsă şi aşa înconjură, prin mijlocul bisericii, făcînd VOHODUL sau Intrarea cea mare.

De sînt doi diaconi, preotul pune mai întîi pe umerii celui de al doilea un Aer, dîndu-i apoi cădelniţa, ca să meargă înaintea diaconului întîi. Iar de slujeşte numai preotul, face el singur Vohodul cel mare, avînd Aerul pe umeri, potirul în mîna dreaptă şi discul în mîna stîngă.

(Cînd sînt mai mulţi preoţi şi diaconi, se urmează întru totul rînduiala arătată la Liturghia Sfîntului Ioan Gură de Aur, pagina 133).

Ieşind deci din sfîntul altar, întîiul dintre diaconi zice cu glas mare:

Pe voi pe toţi, dreptslăvitorilor creştini, să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăţia Sa, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Şi terminînd, cînd a ajuns în mijlocul bisericii cu faţa spre apus, întîiul dintre diaconi se întoarce în altar prin sfintele uşi, şi stînd în partea dreaptă, aşteaptă să intre preotul cu sfîntul potir. Diaconul al doilea, mergînd înaintea celui dintîi şi căzînd pînă la sfintele uşi, se opreşte lîngă icoana Maicii Domnului, iar cînd vine preotul cu sfîntul potir, cade de asemenea înaintea lui pînă ce preotul intră prin sfintele uşi, diaconul intrînd şi el, după aceea, în sfîntul altar prin uşa dinspre miazănoapte. Strana: **Amin.**

De va sluji numai un preot, atunci el zice singur cele ce urmează, iar de vor sluji mai mulți, le împart între dînșii zicîndu-le pe rînd:

Pe Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pe (înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)], să-l pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod) **să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.**

Pe frații noștri: preoți, ieromonahi, ierodiaconi, diaconi, monahi și monahii și tot clerul bisericesc, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe adormiții întru fericire patriarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, Miron și Nicodim, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe fericiții și pururea pomeniții ctitori ai sfîntului locașului acestuia și pe alți ctitori, miluitori și făcători de bine, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe cei ce au adus aceste sfinte daruri și pe cei pentru care s-au adus, vii și morți, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe toți cei adormiți din neamurile noastre, strămoși, moși, părinți, frați, surori și pe toți cei dintr-o rudenie cu noi, pe fiecare după numele său, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

(Nu se citesc pomelnice).

Apoi întîiul dintre împreună-slujitori zice, făcînd semnul crucii cu potirul către credincioși:

Și pe voi pe toți, dreptslăvitorilor creștini, să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Și se cîntă mai departe cîntarea heruvimică: **Ca pe Împăratul...**

Se întorc apoi în altar prin sfintele uși, așa precum au ieșit, iar cînd intră preotul cu sfîntul potir, diaconul cel dintîi zice către dînsul:

Preoția ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Iar preotul zice către diacon:

Diaconia ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Și pune sfîntul potir pe antimisul de pe sfînta masă. Asemenea luînd și sfîntul disc, de la diacon, îl așază lîngă sfîntul potir, întocmai ca la proscomidiar, zicînd:

Iosif cel cu bun chip de pe lemn luînd preacurat trupul Tău, cu giulgiu curat înfășurîndu-l și cu miresme, în mormînt nou îngropîndu-l, l-a pus.

În mormînt cu trupul, în iad cu sufletul, ca un Dumnezeu, în rai cu tîlharul și pe scaun împreună cu Tatăl și cu Duhul ai fost, Hristoase, toate umplîndu-le, Cel ce ești necuprins.

Ca purtător de viață și mai înfrumusețat decît raiul cu adevărat și decît toată cămara împărătească mai luminat s-a arătat, Hristoase, mormîntul Tău, izvorul învierii noastre.

Se închid sfintele uși și perdeaua lor; apoi preotul, luînd acoperămintele de pe sfîntul disc și de pe sfîntul potir, le pune de o parte, pe sfînta masă. Luînd după aceasta Aerul de pe umerii diaconului și tămîindu-l, acoperă Cinstitele Daruri, zicînd: **Iosif cel cu bun chip...** Și luînd cădelnița din mîinile diaconului, tămîiază Cinstitele Daruri de trei ori, zicînd:

Fă bine, Doamne, întru bunăvoirea Ta, Sionului, și să se zidească zidurile Ierusalimului.

Iar diaconul zice:

Atunci vei binevoi jertfa dreptății, prinosul și arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viței.

Preotul, dînd apoi cădelnița și plecîndu-și capul, zice către diacon:

Pomenește-mă, frate și împreună-slujitorule.

Și diaconul zice către dînsul:

Preoția ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Apoi și diaconul, plecîndu-și capul și ținînd orarul cu trei degete ale mîinii drepte, zice către preot:

Roagă-te pentru mine, părinte.

Preotul:

Duhul Sfînt să vină peste tine și puterea Celui preaînalt să te umbrească.

Diaconul:

Același Duh să lucreze împreună cu noi în toate zilele vieții noastre. Pomenește-mă, părinte.

Preotul:

Să te pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Diaconul: **Amin.**

Și sărutînd dreapta preotului, iese prin ușa dinspre miazănoapte și stînd la locul cel obișnuit, din mijlocul bisericii, zice:

Să plinim rugăciunea noastră Domnului.

Strana: **Doamne miluiește.**

Pentru Cinstitele Daruri ce sînt puse înainte, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfîntă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, mînia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

După așezarea Cinstitelor Daruri pe sfînta masă, în timp ce diaconul își urmează ectenia, preotul zice, în taină:

RUGĂCIUNEA PUNERII INAINTE

Doamne Dumnezeul nostru, Care ne-ai zidit pe noi și ne-ai adus în această viață, Cel ce ne-ai arătat nouă căile spre mîntuire și ne-ai dăruit nouă descoperirea tainelor cerești, Tu ești Cel ce ne-ai pus pe noi în slujba aceasta, cu puterea Sfîntului Tău Duh. Binevoiește dar, Doamne, să fim slujitori ai legii Tale celei noi și săvîrșitori ai Sfintelor Tale Taine. Primește-ne pe noi care ne apropiem de sfîntul Tău jertfelnic, după mulțimea milei Tale, ca să fim vrednici a-Ți aduce această jertfă duhovnicească și fără de sînge, pentru păcatele noastre și pentru cele din neștiință ale poporului; pe care primind-o în sfîntul și cel mai presus de ceruri și duhovnicescul Tău jertfelnic, întru miros de bună mireasmă, trimite nouă harul Sfîntului Tău

Duh. Caută spre noi, Dumnezeule și privește spre slujba aceasta a noastră și o primește pe dînsa precum ai primit darurile lui Abel, jertfele lui Noe, arderile de tot ale lui Avraam, preoția lui Moise și a lui Aaron și cele de pace ale lui Samuil. Și precum ai primit de la Sfinții Tăi Apostoli această slujbă adevărată, așa primește și din mîinile noastre ale păcătoșilor aceste Daruri întru bunătatea Ta, Doamne, pentru ca, învrednicindu-ne a sluji fără prihană la sfîntul Tău jertfelnic, să aflăm plata credincioșilor și înțelepților iconomi, în ziua cea înfricoșătoare a răsplătirii Tale celei drepte.

Ziua toată desăvîrșită, sfîntă, în pace și fără de păcat, la Domnul să cerem.

Strana: **Dă Doamne.**

Înger de pace, credincios îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre, la Domnul să cerem.

Milă și iertare de păcatele și de greșelile noastre, la Domnul să cerem.

Cele bune și de folos sufletelor noastre și pace lumii, la Domnul să cerem.

Cealaltă vreme a vieții noastre în pace și întru pocăință a o săvîrși, la Domnul să cerem.

Sfîrșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neînfruntat, în pace și răspuns bun la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos să cerem.

Pe preasfînta, curata, prea binecuvîntata, slăvita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: **Ție Doamne.**

Preotul, ecfonisul:

Cu îndurările Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvîntat, împreună cu Preasfîntul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Preotul: **Pace tuturor.** Strana: **Și duhului tău.** Diaconul:

Să ne iubim unii pe alții, ca într-un gînd să mărturisim.

Strana: **Pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită.**

În vremea aceasta, preotul, închinîndu-se de trei ori, zice în taină de fiecare dată:

Iubi-Te-voi, Doamne, vîrtutea mea. Domnul este întărirea mea și scăparea mea și izbăvitorul meu.

Sărută apoi Cinstitele Daruri, așa cum sînt acoperite: întîi sfîntul disc, apoi sfîntul potir și marginea sfintei mese, înaintea sa, iar diaconul, la locul unde stă, se închină și sărută crucea de pe orarul său. De vor sluji mai mulți preoți, cel dintîi dintre preoții împreună-slujitori, după ce a sărutat Cinstitele Daruri, trece mai la o parte spre miazăzi. Și venind al doilea, sărută și el Cinstitele Daruri și mergînd la cel dintîi, acesta zice către dînsul: **Hristos în mijlocul nostru,** iar cel de al doilea răspunzînd: **Este și va fi,** se sărută unul pe altul pe umeri, încheind cel dintîi: **Totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.** Și trecînd la

dreapta celui mai mare așteaptă împreună pînă ce sărută și ceilalți Cinstitele Daruri și vin pentru sărutare la cei dinaintea lor, cum s-a arătat. Iar de sînt mai mulți diaconi, ei nu sărută Cinstitele Daruri, ci fiecare sfînta cruce de pe orarul său și apoi unul pe altul, pe umeri, rostind aceleași cuvinte ca și preoții. După ce la strană se termină cîntarea: **Pe Tatăl...,** diaconul, care rostește ectenia, de la locul său, zice cu glas mare:

Ușile, ușile, cu înțelepciune să luăm aminte.

Se ridică perdeaua sfintelor uși, iar preotul ridicînd Aerul deasupra Cinstitelor Daruri, și clătinîndu-l singur, sau cu ceilalți preoți împreună-slujitori, dacă sînt mai mulți, zice împreună cu toți credincioșii: Simbolul credinței, în taină. Iar după ce a zis: **Și a înviat a treia zi...,** încetează clătinatul și sărutînd Aerul, îl strînge și îl pune deoparte pe sfînta masă.

Cred întru unul Dumnezeu, Tatăl atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pămîntului, al tuturor celor văzute și nevăzute.

Și întru unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Care din Tatăl s-a născut mai înainte de toți vecii: lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut;

Care, pentru noi oamenii și pentru a noastră mîntuire, s-a pogorît din ceruri și s-a întrupat de la Duhul Sfînt și din Fecioara Maria și s-a făcut om;

Și s-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pătimit și s-a îngropat;

Și a înviat a treia zi, după Scripturi;

Şi s-a suit la ceruri şi şade de-a dreapta Tatălui;

Şi iarăşi va să vină cu slavă să judece viii şi morţii, a Cărui împărăţie nu va avea sfîrşit.

Şi întru Duhul Sfînt, Domnul de v i a ţ ă Făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cel ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, Care a grăit prin prooroci.

Întru una, sfîntă, sobornicească şi apostolească Biserică;

Mărturisesc un Botez spre iertarea păcatelor;

Aştept învierea morţilor

Şi viaţa veacului ce va să fie. Amin.

Apoi diaconul zice:

Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte, Sfînta Jertfă cu pace a o aduce.

Strana: **Mila păcii, jertfa laudei.**

Iar diaconul închinîndu-se, intră în sfîntul altar şi luînd ripida sau un acoperămînt, apără cu evlavie Cinstitele Daruri. Se deschid sfintele uşi, iar preotul luînd în mînă o cruce de pe sfînta masă, se întoarce cu faţa către credincioşi şi zice dintre sfintele uşi, binecuvîntînd pe credincioşi cu sfînta cruce:

Harul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu-T a t ă l şi împărtăşirea Sfîntului Duh să fie cu voi cu toţi.

Strana: **Şi cu duhul tău.**

Preotul, înălţînd sfînta cruce, zice tot cu faţa spre apus:

Sus să avem inimile.

Strana: **Avem către Domnul.**

Preotul, întorcîndu-se cu faţa spre răsărit şi plecîndu-se spre icoana Mîntuitorului, zice:

Să mulţumim Domnului.

Intră apoi în altar şi se închid sfintele uşi şi perdeaua.

Strana: **Cu vrednicie şi cu dreptate este a ne închina Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, Treimii celei de o fiinţă şi nedespărţite.**

Iar în acest timp, preotul se roagă în taină:

C el ce e ş t i, Stăpîne, Doamne Dumnezeule, Părinte atotţiitorule cel închinat, vrednic cu adevărat şi drept şi cuvenit lucru este pentru marea-cuviinţă a sfinţeniei Tale, pe Tine a Te lăuda, Ţie a-Ţi cînta, pe Tine a Te binecuvînta, Ţie a ne închina, Ţie a-Ţi mulţumi, pe Tine a Te slăvi, Cel ce singur eşti Dumnezeu cu adevărat, şi Ţie a-Ţi aduce această slujbă duhovnicească a noastră, cu inimă înfrîntă şi cu suflet smerit; că Tu eşti Cel ce ne-ai d ă r u i t nouă cunoaşterea adevărului Tău. Şi, cine este în stare să grăiască puterile Tale, să facă auzite toate laudele Tale, sau să spună toate minunile Tale, în toată vremea? Stăpîne al tuturor, Doamne al cerului şi al pămîntului şi a toată făptura cea văzută

și cea nevăzută, Cel ce ședzi pe scaunul slavei și privești adîncurile, Cel ce ești fără de început, nevăzut, neajuns, necuprins, neschimbat, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, al marelui Dumnezeu și Mîntuitorului nostru, nădejdea noastră, Care este chipul bunătății Tale, pecete asemenea chipului, Care întru Sine Te arată pe Tine, Tată, Cuvînt viu, Dumnezeu adevărat, înțelepciune mai înainte de veci, viață, sfințire, putere, lumina cea adevărată, prin Care s-a arătat Sfîntul Duh, Duhul adevărului, darul înfierii, arvuna moștenirii celei ce va să fie, începutul bunătăților celor veșnice, puterea cea făcătoare de viață, izvorul sfințeniei, de Care toată făptura cea cuvîntătoare și înțelegătoare întărită fiind, Ție slujește și Ție pururea îți înalță cîntare de slăvire, că toate împreună slujesc Ție. Că pe Tine Te laudă îngerii, Arhanghelii, Scaunele, Domniile, Începătoriile, Stăpîniile, Puterile și Heruvimii cei cu ochi mulți; Ție îți stau împrejur Serafimii cei cu cîte șase aripi, care cu două își acoperă fețele, cu două picioarele, iar cu două zburînd, strigă unul către altul, cu neîncetate graiuri, cu laude fără tăcere,

Diaconul, sau dacă nu este diacon, preotul, luînd sfînta steluță de pe sfîntul disc, face cu ea semnul crucii deasupra

acestuia lovind ușor cu ea în cele patru părți ale sfîntului disc, cînd zice preotul ecfonisul:

Cîntarea de biruință cîntînd, strigînd, glas înălțînd și grăind.

(Sărutînd apoi sfînta steluță, o pune pe sfîntul antimis, în partea de sus).

Iar strana cîntă rar: **Sfînt, Sfînt, Sfînt, Domnul Savaot, plin este cerul și pămîntul de slava Ta. Osana întru cei din înălțime. Binecuvîntat este Cel ce vine întru numele Domnului. Osana, Celui dintru înălțime.**

În această vreme, diaconul, stînd în dreapta, apără încetișor cu ripida sau cu un acoperămînt, cu toată luarea-aminte și cu frică, pe deasupra Cinstitelor Daruri, ca să nu cadă ceva din aer în ele.

Preotul se roagă mai departe în taină:

Cu aceste fericite Puteri, Stăpîne, Iubitorule de oameni, și noi păcătoșii strigăm și grăim: Sfînt ești cu adevărat și Preasfînt, și nu este măsură măreției sfinției Tale, și drept ești întru toate lucrurile Tale; că cu dreptate și cu chibzuire adevărată ne-ai adus toate; că zidind pe om, luînd țărînă din pămînt, și cu chipul Tău, Dumnezeule, cinstindu-l, l-ai pus în raiul desfătării, făgăduindu-i întru paza poruncilor Tale viață fără de moarte și moștenirea veșnicelor bunătăți. Dar neascultîndu-Te pe Tine, adevăratul Dumnezeu, Care l-ai făcut pe dînsul și amăgirii șarpelui supunîndu-se și dat fiind morții pentru păcatele sale, l-ai izgonit pe dînsul cu jude-

cata Ta cea dreaptă, Dumnezeule, din rai în lumea aceasta și l-ai întors în pământul din care a fost luat, rînduindu-i lui mîntuirea cea din a doua naștere, cea întru însuși Hristosul Tău. Că nu Te-ai întors pînă la sfîrșit de la zidirea Ta, pe care ai făcut-o, Bunule, nici n-ai uitat lucrurile mîinilor Tale, ci în multe chipuri le-ai cercetat pentru îndurările milei Tale; prooroci ai trimis, minuni ai făcut prin sfinții Tăi, care au bineplăcut Ție, din fiecare neam; grăitu-ne-ai nouă prin gura proorocilor, slujitorii Tăi, mai înainte vestindu-ne mîntuirea ce avea să fie; lege ne-ai dat spre ajutor; îngeri ai pus păzitori. Iar cînd a venit plinirea vremii, ne-ai grăit nouă prin însuși Fiul Tău, prin Care și veacurile le-ai făcut. Care, fiind strălucirea slavei Tale și chipul ipostasului Tău și purtînd toate cu cuvîntul puterii Sale, nu răpire a socotit a fi asemenea Ție, lui Dumnezeu-Tatăl, ci Dumnezeu fiind mai înainte de veci, pe pămînt s-a arătat și cu oamenii a petrecut; și din Sfînta Fecioară întrupîndu-se, s-a smerit pe Sine, chip de rob luînd, făcîndu-se pe Sine asemenea cu chipul smeritului nostru trup, ca să ne facă pe noi asemenea chipului slavei Sale. Că de vreme ce prin om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea, a binevoit Unul-Născut Fiul Tău, Cel ce este în sînurile Tale, Dumnezeule și Tată, să se nască

din femeie, din Sfînta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, făcîndu-se sub lege, ca să osîndească păcatul în trupul Său, pentru ca cei morți întru Adam să învieze întru însuși Hristosul Tău. Și viețuind El în lumea aceasta, dîndu-ne porunci de mîntuire, scoțîndu-ne pe noi din rătăcirea idolilor, ne-a adus la cunoașterea Ta, a adevăratului Dumnezeu și Tată, agonisindu-ne pe noi Sieși popor ales, preoție împărătească, neam sfînt. Și curățindu-ne prin apă și sfințindu-ne cu Sfîntul Duh, s-a dat pe Sine schimb morții, întru care eram ținuți, fiind vînduți sub păcat. Și pogorîndu-se, prin cruce, în iad, ca să plinească toate ale Sale, a nimicit durerile morții. Și înviind a treia zi și cale făcînd oricărui trup la învierea cea din morți, că nu era cu putință a fi ținut sub stricăciune Începătorul vieții, făcutu-s-a începătură celor adormiți, Întîi-Născut din morți, ca să fie însuși Începătorul tuturor întru toate. Și suindu-se la ceruri a șezut de-a dreapta slavei Tale întru înălțime. Care iarăși va să vină ca să răsplătească fiecăruia după faptele sale. Și ne-a lăsat nouă aduceri aminte de patima Sa cea mîntuitoare, Acestea pe care le-am pus înainte, după poruncile Lui. Că vrînd să meargă la cea de voie și pururea pomenită și de viață făcătoare moarte a Sa, în noaptea întru care s-a dat pe Sine însuși pentru viața lumii,

luînd pîine în sfintele și preacuratele Sale mîini, arătînd-o Ție, lui Dumnezeu-Tatăl, mulțumind, binecuvîntînd, sfințind și frîngînd,

Diaconul, ținînd orarul cu trei degete de la mîna dreaptă, arată preotului sfîntul disc, cînd preotul, arătînd cu dreapta Sfîntul Agneț, zice ecfonisul:

A dat Sfinților Săi Ucenici și Apostoli, zicînd: Luați, mîncați, acesta este Trupul Meu, Care se frînge pentru voi spre iertarea păcatelor.

Strana: **Amin.**

Preotul, în taină: **Asemenea și paharul, din roada viței luînd, amestecînd, mulțumind, binecuvîntînd și sfințind...** Iar diaconul arată de asemenea cu orarul sfîntul potir, ca și la sfîntul disc, cînd preotul, arătînd cu dreapta spre sfîntul potir, zice ecfonisul:

A dat Sfinților Săi Ucenici și Apostoli, zicînd: Beți dintru acesta toți, acesta este Sîngele Meu al legii celei noi, Care pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor.

Strana: **Amin.**

Preotul, plecîndu-și capul, se roagă în taină:

Aceasta să faceți întru pomenirea Mea, că ori de cîte ori veți mînca pîinea aceasta și veți bea paharul acesta, moartea Mea veți vesti, învierea Mea veți mărturisi. Deci, pomenind și noi, Stăpîne, patimile Lui cele mîntuitoare, crucea cea făcătoare de viață, îngroparea cea de trei zile, învierea cea din morți,

suirea la ceruri, șederea de-a dreapta Ta, a lui Dumnezeu-Tatăl și slăvita și înfricoșătoarea Lui a doua venire,

Apoi, cu glas mare:

Ale Tale dintru ale Tale, Ție Ți-aducem de toate și pentru toate.

Cînd zice preotul aceasta, diaconul lasă ripida sau acoperămîntul pe sfînta masă și punînd mîinile în chipul crucii (mîna dreaptă peste cea stîngă, cu palmele în sus), apucă sfîntul disc cu mîna dreaptă, iar sfîntul potir cu cea stîngă și înălțîndu-le puțin, le mișcă în semnul crucii deasupra sfîntului antimis, la: **...Ție Ți-aducem...** Dacă nu este diacon, ridicarea sfîntului disc și a sfîntului potir o face preotul.

Strana: **Pe Tine Te lăudăm, pe Tine Te binecuvîntăm, Ție îți mulțumim Doamne, și ne rugăm Ție, Dumnezeului nostru.**

În timpul acestei cîntări diaconul vine aproape de preot și se închină amîndoi de trei ori înaintea sfintei mese, zicînd încet: **Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește.** Apoi preotul se roagă încet, cu mîinile ridicate:

Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfîntul Tău Duh, în ceasul al treilea, Apostolilor Tăi, pe Acela, Bunule, nu-L lua de la noi, ci ni-L înnoiește nouă, celor ce ne rugăm Ție.

Diaconul: Stih 1: **Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, și duh drept înnoiește întru cele dinăuntru ale mele.**

Și închinîndu-se, preotul zice iarăși, cu mîinile ridicate:

Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfîntul Tău Duh...

Diaconul: Stih 2: **Nu mă lepăda de la fața Ta și Duhul Tău cel Sfînt nu-L lua de la mine.**

Și iarăși preotul, ca mai înainte:

Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfîntul Tău Duh...

Apoi preotul se roagă în taină:

Pentru aceasta, Stăpîne preasfinte, și noi păcătoșii și nevrednicii robii Tăi, care ne-am învrednicit a sluji sfîntului Tău jertfelnic, nu pentru dreptățile noastre, că n-am făcut ceva bun pe pămînt, ci pentru mila Ta și îndurările Tale, pe care le-ai v ă r s a t cu prisosință peste noi, îndrăznind, ne apropiem de sfîntul Tău jertfelnic, și punînd înainte cele ce închipuiesc S f î n t u l Trup și Sînge al Hristosului Tău, Ție ne rugăm și de la Tine cerem, S f i n t e al sfinților, cu bunăvoința bunătății Tale, să vină Duhul Tău cel Sfînt peste noi și peste Darurile acestea ce sînt puse înainte și să le binecuvînteze pe dînsele și să le sfințească și să le arate:

Apoi diaconul, plecîndu-și capul și arătînd cu orarul sfînta pîine, zice încet:

Binecuvintează, părinte, sfînta pîine.

Iar preotul, stînd drept, binecuvîntează sfînta pîine, zicînd în șoaptă:

Pîinea aceasta, adică, însuși Cinstitul Trup al D o m n u l u i și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Diaconul: **Amin.** Și arătînd spre sfîntul potir:

Binecuvintează, părinte, sfîntul potir.

Preotul, binecuvîntînd sfîntul potir, zice:

Iar ceea ce este în potirul acesta, însuși Cinstitul Sînge al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care s-a vărsat pentru viața lumii.

Diaconul: **Amin.** Și arătînd cu orarul spre amîndouă Sfintele, zice:

Binecuvintează-le, părinte, pe amîndouă.

Iar preotul, binecuvîntînd amîndouă Sfintele, zice:

Prefăcîndu-le cu Duhul Tău cel Sfînt.

Diaconul: **Amin, Amin, Amin.**

(În știre să fie că, de sînt mai mulți preoți împreună-slujitori, sfințirea Dumnezeieștilor Daruri o face cel ce este întîislujitor între ei).

Se închină apoi amîndoi de trei ori, pînă la pămînt și după aceasta, diaconul, plecîndu-și capul către preot, zice:

Pomenește-mă, părinte, pe mine păcătosul.

Preotul:

Să te pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Diaconul: **Amin.** Și luînd ripida sau un acoperămînt apără Sfintele Taine ca și mai înainte, iar de este numai preotul, acoperă sfîntul potir cu un acoperămînt mic, întocmit.

Preotul se roagă apoi, în taină:

Iar pe noi pe toți, care ne împărtășim dintr-o pîine și dintr-un potir, să ne unești unul cu altul prin împărtășirea Aceluiași Sfînt Duh și pe nici unul dintre noi să nu ne faci a ne împărtăși cu sfîntul Trup și Sînge al Hristosului Tău spre judecată sau osîndă, ci să aflăm milă și har împreună cu toți sfinții, care din veac au bineplăcut Ție: cu strămoșii, părinții, patriarhii, proorocii, apostolii, propovăduitorii, evangheliștii, mucenicii, mărturisitorii, dascălii și cu tot sufletul drept ce s-a săvîrșit întru credință;

Apoi ridicîndu-se perdeaua și preotul luînd cădelnița, zice cu glas mare, tămîind Sfintele Taine:

Mai ales cu preasfînta, curata, prea binecuvîntata, slăvita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria;

Preotul dă apoi cădelnița diaconului, iar acesta tămîiază mai întîi sfînta masă împrejur, proscomidiarul, altarul, pe preot și pe cei din altar, iar dacă nu este diacon, preotul cădește numai în fața sfintei mese. Lăsînd apoi cădelnița, diaconul merge la proscomidiar și citește pomelnicul bisericii pentru cei adormiți. În acest timp strana cîntă Axionul: **De tine se bucură toată făptura...**

În Joia cea mare și în Sîmbăta cea mare cîntăm irmosul de la cîntarea a 9-a, a zilei. Iar preotul stînd în fața sfintei mese, se roagă în taină:

Cu sfîntul Ioan Proorocul, Înaintemergătorul și Botezătorul; cu Sfinții, slăviții și întru tot lăudații Apostoli; cu Sfîntul (N) a cărui pomenire o săvîrșim, și cu toți sfinții; pentru ale căror rugăciuni, cercetează-ne pe noi, Dumnezeule, și pomenește pe toți cei mai dinainte adormiți întru nădejdea învierii și a vieții celei de veci.

Și sfîrșind aceste rugăciuni, de este timp, preotul stînd în fața sfintei mese, pomenește încet pomelnicele ce s-au adus după Vohodul cel mare, precum și pe alți vii și morți pe care va voi. Pentru cei vii zice:

Pentru mîntuirea și iertarea păcatelor robilor lui Dumnezeu (N).

Iar pentru cei morți zice:

Pentru iertarea păcatelor și odihna sufletelor robilor lui Dumnezeu (N), în loc luminat, de unde a fugit toată durerea, întristarea și suspinarea; odihnește-i, Dumnezeul nostru, și-i sălășluiește pe dînșii unde strălucește lumina feței Tale.

După aceasta zice:

Încă ne rugăm Ție, pomenește, Doamne, sfînta Ta sobornicească și apostolească Biserică cea de la o margine pînă la cealaltă a lumii, pe care ai cîștigat-o cu scump Sîngele Hristosului Tău, și o împacă pe dînsa, și sfînt locașul acesta întărește-l, pînă la sfîrșitul veacului. Pomenește, Doamne, pe cei ce Ți-au adus Ție aceste Daruri, și de la care și prin

care și pentru care au fost aduse acestea. Pomenește, Doamne, pe cei care aduc roade și fac bine întru sfintele Tale biserici și își aduc aminte de cei săraci. Răsplătește-le lor cu bogatele și cerești Tale daruri. Dăruiește-le lor cele cerești în locul celor pământești; cele veșnice în locul celor vremelnice; cele nestricăcioase în locul celor stricăcioase. Adu-Ți aminte, Doamne, de cei din pustie și din munți și din peșteri și din crăpăturile pământului. Adu-Ți aminte, Doamne, de cei ce întru feciorie, întru evlavie, întru înfrînare și întru viață cinstită petrec. Pomenește, Doamne, pe evlavioșii și credincioșii cîrmuitori, pe c a r e i-ai îndreptățit să stăpînească pe pământ; încununează-i pe dînșii cu arma adevărului, cu arma bunăvoinței; veghează asupra capului lor în ziua de război, întărește b r a ț u l lor, înalță dreapta lor, întărește stăpînirea lor, supune-le lor toate neamurile străine, care voiesc războaie ; dăruiește lor adîncă și statornică pace; pune în inimile lor gînduri bune pentru Biserica Ta și pentru tot poporul Tău, ca, întru liniștea lor, viață pașnică și netulburată să viețuim, întru toată cucernicia și curăția. Pomenește, Doamne, toată cîrmuirea și pe frații noștri cei din dregătorii și toată oastea; pe cei buni întru bunătate îi păzește, pe cei răi, buni îi fă, cu bunătatea Ta. Pomenește, Doamne, poporul ce stă înainte și pe

cei ce pentru binecuvîntate pricini nu s-au întîmplat aici, și-i miluiește pe dînșii și pe noi după mulțimea m i l e i Tale. Cămările lor le umple de tot binele; căsniciile lor în pace și întru unire le păzește; pe prunci îi crește, tinerețile le călăuzește, bătrînețile le întărește, pe cei slabi de suflet îi îmbărbătează, pe cei risipiți îi adună, pe cei rătăciți îi întoarce și-i împreună cu sfînta Ta sobornicească și apostolească Biserică. Pe cei bîntuiți de duhuri necurate îi slobozește; cu cei ce călătoresc pe ape, pe uscat și prin aer, împreună călătorește ; văduvelor le ajută, pe orfani îi apără, pe cei robiți îi izbăvește, pe cei bolnavi îi tămăduiește. Adu-Ți aminte, Doamne, și de cei ce sînt în judecăți, în închisori, în prigoniri, în amară robie și în orice fel de necaz, nevoie și strîmtorare. Adu-Ți aminte, Dumnezeule, și de toți cei ce au trebuință de marea Ta milostivire, de cei ce ne iubesc și de cei ce ne urăsc pe noi, și de cei ce ne-au poruncit nouă nevrednicilor să ne rugăm pentru dînșii. Adu-Ți aminte, Doamne Dumnezeul nostru, și de tot poporul Tău și peste toți varsă mila Ta cea b o g a t ă, împlinind tuturor cererile cele spre mîntuire. Și pe cei ce nu i-am pomenit, din neștiință sau uitare, sau pentru mulțimea numelor, Tu însuți îi pomenește, Dumnezeule, Cel ce știi vîrsta și numirea fiecăruia, Cel ce știi pe f i e c a r e din pîntecele maicii lui. Că

Tu ești, Doamne, ajutătorul celor fără de ajutor, nădejdea celor fără de nădejde, izbăvitorul celor înviforați, limanul celor ce călătoresc pe ape, doctorul celor bolnavi. Însuți, tuturor toate le fii, Cel ce știi pe fiecare și cererea lui, casa și trebuința lui. Izbăvește, Doamne, orașul (sau satul) și țara aceasta și toate orașele și satele, de foamete, de ciumă, de cutremur, de potop, de foc, de sabie, de venirea asupra noastră a altor neamuri și de războiul cel dintre noi.

Și mai înainte de a se sfîrși cîntarea Axionului la strană, preotul binecuvîntează anafura, urmînd rînduiala arătată la Liturghia Sfîntului Ioan Gură de Aur (caută la pagina 150).

Preotul merge apoi la spălător și își spală mîinile; asemenea face și diaconul. Iar după cîntarea Axionului, preotul zice:

Întîi pomenește, Doamne, pe Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pe (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)], pe care-l dăruiește sfintelor Tale biserici în pace, întreg, cinstit, sănătos, îndelungat în zile, drept învățînd cuvîntul adevărului Tău.

Strana cîntă: **Pe toți și pe toate.**

Diaconul pomenește încet la proscomidiar pomelnicul bisericii pentru cei vii. Iar preotul se roagă în taină:

Pomenește, Doamne, pe toți episcopii ortodocși, care drept învață cuvîntul adevărului Tău.

Pomenește, Doamne, după mulțimea îndurărilor Tale, și a mea nevrednicie. Iartă-mi toată greșeala cea de voie și cea fără de voie, și să nu oprești, pentru păcatele mele, harul Sfîntului Tău Duh, de la Darurile ce sînt puse înainte.

Pomenește, Doamne, preoțimea, cea întru Hristos diaconime, și tot cinul preoțesc, și să nu lași rușinat pe nici unul dintre noi, cei ce stăm în jurul sfîntului Tău jertfelnic; cercetează-ne cu bunătatea Ta, Doamne ; arată-Te nouă cu bogatele Tale îndurări; vremuri bine întocmite și de folos ne dăruiește; pămîntului ploi line spre rodire trimite-i; binecuvintează cununa anului bunătății Tale. Fă să înceteze dezbinarea Bisericilor; potolește întărîtările păgînilor ; răzvrătirile eresurilor strică-le degrab, cu puterea Sfîntului Tău Duh. Pe noi pe toți ne primește întru împărăția Ta, fii ai luminii și fii ai zilei arătîndu-ne; pacea Ta și dragostea Ta dăruiește-ne-o nouă, Doamne Dumnezeul nostru, că Tu toate ni le-ai dat nouă.

Ecfonisul:

Și ne dă nouă, cu o gură și o inimă, a slăvi și a cînta preacinstitul și de mare-cuviință nu-

mele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Cînd preotul zice acest ecfonis, diaconul vine în stînga lui și plecîndu-și capul, preotul îl binecuvîntează pe creștet, după care diaconul iese prin ușa dinspre miazănoapte, mergînd în mijlocul bisericii, pentru rostirea ecteniei.

Strana: **Amin.**

Preotul se întoarce către credincioși și, binecuvîntîndu-i cu mîna din dreptul sfintelor uși, zice ecfonisul:

Și să fie milele marelui Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos cu voi cu toți.

Strana: **Și cu duhul tău.**

După aceasta se lasă și perdeaua, iar diaconul aflîndu-se la locul obișnuit, zice (iar dacă nu este diacon, zice preotul din sfîntul altar):

Pe toți sfinții pomenindu-i, iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Strana: **Doamne miluiește.**

Pentru Cinstitele Daruri ce s-au adus și s-au sfințit, Domnului să ne rugăm.

Ca Iubitorul de oameni, Dumnezeul nostru, Cel ce le-a primit pe Dînsele în sfîntul, cel mai presus de ceruri și duhovnicescul Său jertfelnic, întru miros de bună mireasmă duhovnicească, să ne trimită nouă dumnezeiescul har și darul Sfîntului Duh, să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, mînia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

În timp ce diaconul își urmează ectenia, preotul se roagă în taină:

Dumnezeul nostru, Dumnezeul mîntuirii, Tu ne învață pe noi să-Ți mulțumim cu vrednicie pentru binefacerile Tale, pe care le-ai făcut și le faci cu noi. Tu, Dumnezeul nostru, Care ai primit Darurile acestea, curățește-ne pe noi de toată necurăția trupului și a sufletului și ne învață să săvîrșim sfințenie întru frica Ta, ca întru curata mărturisire a cugetului nostru, primind părticica Sfintelor Tale Taine, să ne unim cu Sfîntul Trup și Sînge al Hristosului Tău. Și primindu-le cu vrednicie, să avem pe Hristos sălășluind în inimile noastre și să fim locaș al Sfîntului Tău Duh. Așa, Dumnezeul nostru, pe nici unul dintre noi să nu-l faci vinovat de aceste ale Tale înfricoșătoare și cerești Taine, nici neputincios cu sufletul și cu trupul să nu-l arăți, pentru aceea că se împărtășește cu ele întru nevrednicie; ci ne dă nouă pînă la suflarea noastră cea mai de pe urmă să primim cu vrednicie părticica Sfintelor Tale Taine, ca merinde pe calea vieții veșnice și spre răspuns bineprimit la înfricoșătorul scaun de judecată al Hristosului Tău. Ca și noi, împreună cu toți sfinții care din veac au bineplăcut Ție, să ne facem părtași veșnicelor Tale bunătăți, pe care le-ai gătit celor ce Te iubesc pe Tine, Doamne.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi Dumnezeule, cu harul Tău.

Ziua toată desăvîrșită, sfîntă, în pace și fără de păcat, la Domnul să cerem.

Strana: **Dă Doamne.**

Înger de pace, credincios îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre, la Domnul să cerem.

Milă și iertare de păcatele și de greșelile noastre, la Domnul să cerem.

Cele bune și de folos sufletelor noastre și pace lumii, la Domnul să cerem.

Cealaltă vreme a vieții noastre în pace și întru pocăință a o săvîrși, la Domnul să cerem.

Sfîrșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neînfruntat, în pace, și răspuns bun la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos să cerem.

Unirea credinței și împărtășirea Sfîntului Duh cerînd, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: **Ție Doamne.**

Preotul, ecfonisul:

Și ne învrednicește pe noi, Stăpîne, cu îndrăznire, fără de osîndă, să cutezăm a Te chema pe Tine, Dumnezeul cel ceresc, Tată, și a zice:

Cel mai mare sau strana zice rar și deslușit (dacă nu o cîntă credincioșii) rugăciunea:

Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău, vie împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pămînt; pîinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi, și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri, și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel viclean.

În timpul rugăciunii, diaconul își petrece orarul crucis, așa ca să atîrne în față amîndouă capetele.

Preotul, ecfonisul:

Că a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Și ridicîndu-se perdeaua, preotul zice: **Pace tuturor.** Strana: **Și duhului tău.** Diaconul: **Capetele voastre, Domnului să le plecați.** Strana: **Ție Doamne.**

Iar preotul se roagă încet:

Stăpîne, Doamne, Părintele îndurărilor și Dumnezeule a toată mîngîierea, pe cei ce și-au plecat Ție capetele lor, binecuvintează-i, sfințește-i, păzește-i, întărește-i, dă-le putere, de la tot lucrul rău depărtează-i și spre tot lucrul bun îndreptează-i și-i învrednicește fără de osîndă a se împărtăși cu aceste ale Tale preacurate și de viață făcătoare Taine, spre iertarea păcatelor și spre unirea cu Sfîntul Duh.

Ecfonisul:

Cu harul și cu îndurările și cu iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvîntat, împreună cu Preasfîntul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Iar preotul se roagă în taină:

Ia aminte, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, din s f î n t locașul Tău și de pe scaunul slavei Împărăției Tale și vino ca să ne sfințești pe noi, Cel ce sus împreună cu Tatăl șezi și aici, în chip nevăzut, împreună cu noi ești. Și ne învrednicește, prin mîna Ta cea puternică, a ni se da nouă preacuratul Tău Trup și scumpul Tău Sînge și prin noi la tot poporul.

Apoi preotul, în altar, iar diaconul la locul unde stă, se închină de trei ori, zicînd în taină de fiecare dată: **Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește.**

După aceasta, diaconul (iar de nu este diacon, însuși preotul) zice cu glas mare:

Să luăm aminte.

Iar preotul, luînd Sfîntul Trup cu amîndouă mîinile, îl înalță în semnul crucii, deasupra sfîntului disc, zicînd cu glas mare:

Sfintele, sfinților.

Strana cîntă: **Unul Sfînt, unul Domn, Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl. Amin.**

Apoi se rostește predica, iar diaconul intră în sfîntul altar și stînd de-a dreapta preotului care ține Sfîntul Trup, zice încet: **Sfărîmă, părinte, Sfîntul Trup.** Iar preotul, sfărîmîndu-l în patru părți, cu luare-aminte și cu evlavie, zice:

Se sfărîmă și se împarte Mielul lui Dumnezeu, Cel ce se sfărîmă și nu se desparte, Cel ce se mănîncă pururea și niciodată nu se sfîrșește, ci pe cei ce se împărtășesc îi sfințește.

Și le așază apoi pe sfîntul disc cu miezul în sus, în chipul crucii, potrivind să fie spre răsărit partea cu **I I S,** spre apus cea cu **H S,** spre miazănoapte cea cu **N I,** iar spre miazăzi cea cu **K A.**

Apoi diaconul zice încet:

Plinește, părinte, sfîntul potir.

Iar preotul luînd părticica, ce este așezată sus, adică cea cu **I I S,** face cu dînsa cruce deasupra sfîntului potir, zicînd:

Plinirea potirului credinței Sfîntului Duh.

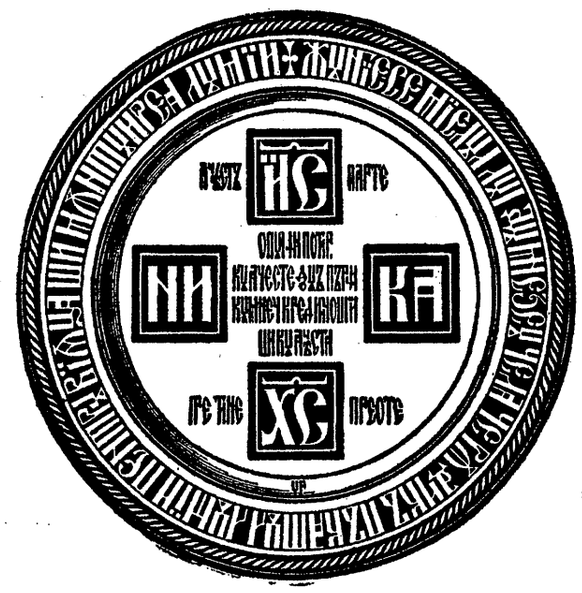

Așezarea Sfîntului Agneț pe sfîntul disc, după sfărîmare

Și o pune în sfîntul potir, ștergîndu-și apoi degetele cu buretele, iar diaconul zice: **Amin.**

Și luînd diaconul căldura și venind în partea dreaptă a preotului, zice încet:

Binecuvintează, părinte, căldura.

Iar preotul, binecuvîntînd, zice:

Binecuvîntată este căldura sfinților Tăi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Diaconul, sau dacă nu este diacon, preotul, zice: **Amin** și toarnă apoi în chipul crucii atît cît chibzuiește că ajunge să încălzească Sfintele, zicînd:

Căldura credinței plină de Duhul Sfînt. Amin.

După aceasta diaconul, lăsînd vasul de căldură, stă puțin mai deoparte, iar preotul împarte cu copia părticica **H S** în două, pe sfîntul disc. Diaconul stînd în dreapta preotului puțin mai înapoi, face împreună cu el trei închinăciuni adînci și cere apoi iertare de la preot. După care preotul zice: **Apropie-te, diacone,** iar acesta trecînd prin partea de răsărit a sfintei mese, vine la stînga preotului, ținînd palmele întinse cruciș, dreapta peste stînga și zicînd:

Dă-mi mie, părinte, Cinstitul și Preasfîntul Trup al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Preotul, avînd buretele în palma stîngă, ia una din cele două jumătăți din părticica **H S** și ținînd-o deasupra buretelui, o dă diaconului, zicînd:

Cinstitul și Preasfîntul Trup al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos se dă ție diaconului (N), spre iertarea păcatelor tale și spre viața de veci.

Diaconul, primind părticica din Sfîntul Trup în palma dreaptă, răspunde: **Amin.**

Sărută apoi mîna preotului și se duce în partea de răsărit a sfintei mese și plecîndu-și capul așteaptă să ia și preotul părticica din Sfîntul Trup. Iar preotul, desfăcînd mai întîi palma dreaptă și așezînd buretele sub degetul mijlociu, între arătător și inelar, ia cu stînga cealaltă jumătate din părticica **H S** și o pune în palma dreaptă, zicînd:

Cinstitul și Preasfîntul Trup al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos se dă mie preotului (N), spre iertarea păcatelor mele și spre viața de veci.

Își șterge apoi de burete, deasupra sfîntului disc, degetele cu care a luat părticica și așezînd stînga sub mîna dreaptă, stă plecat înaintea sfintei mese și se roagă în taină, asemenea făcînd în același timp și diaconul, la locul său, zicînd:

RUGĂCIUNILE ÎMPĂRTĂȘIRII

Cred, Doamne, și mărturisesc, că Tu ești cu adevărat Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu, Care ai venit în lume să mîntuiești pe cei păcătoși, dintre care cel dintîi sînt eu. Încă cred, că acesta este însuși Preacurat Trupul Tău și acesta este însuși Scump Sîngele Tău. Deci mă rog Ție: Miluiește-mă și-mi iartă greșelile mele cele de voie și cele fără de voie, cele cu cuvîntul sau cu lucrul, cele întru știință și întru neștiință. Și mă învrednicește, fără de osîndă, să mă împărtășesc cu Preacuratele Tale Taine, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci. Amin.

Cinei Tale celei de taină, Fiul lui Dumnezeu, astăzi, părtaș mă primește, că nu voi spune vrăjmașilor Tăi, Taina Ta, nici sărutare îți voi da ca Iuda, ci ca tîlharul mărturisindumă, strig Ție: Pomenește-mă, Doamne, întru împărăția Ta.

Nu spre judecată sau spre osîndă să-mi fie mie împărtășirea Sfintelor Tale Taine, Doamne, ci spre tămăduirea sufletului și a trupului.

Și așa, preotul și diaconul se împărtășesc în același timp, cu părticelele pe care le țin în mîini, cu frică și cu toată evlavia, ștergîndu-și după aceea mîna cu buretele deasupra sfîntului antimis. Apoi preotul, luînd cu amîndouă mîinile și cu un acoperămînt sfîntul potir, se împărtășește de trei ori dintr-însul, zicînd:

Mă împărtășesc eu, robul lui Dumnezeu, preotul (N), cu Cinstitul și Sfîntul Sînge al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor mele și spre viața de veci. Amin.

Și apoi își șterge preotul buzele sale și sfîntul potir în partea de unde a sorbit Sfîntul Sînge, cu acoperămîntul pe care îl ține în mîini și zice:

Iată s-a atins de buzele mele și va șterge fărădelegile mele și de păcatele mele mă va curăți.

După aceasta ținînd sfîntul potir cu un acoperămînt, cheamă pe diacon, zicînd: **Apropie-te, diacone.** Și diaconul vine și se închină, zicînd:

Iată vin la nemuritorul Împărat.

Diaconul ia cu stînga colțul liber al acoperămîntului, cu care ține preotul sfîntul potir și îl așază sub bărbie, iar cu dreapta apucă de marginea postamentului sfîntului potir, spre a înlesni preotului lucrarea, iar preotul îl împărtășește de trei ori, zicînd:

Se împărtășește robul lui Dumnezeu, diaconul (N), cu Cinstitul și Sfîntul Sînge al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor sale și spre viața de veci.

Și după ce s-a împărtășit diaconul, preotul zice:

Iată s-a atins de buzele tale și va șterge fărădelegile tale și de păcatele tale te va curăți.

Diaconul își șterge apoi buzele și sfîntul potir cu acoperămîntul.

Se cuvine a ști că de vor fi mai mulți preoți și diaconi slujind împreună, precum și mulți credincioși de împărtășit, se va urma rînduiala arătată la Liturghia Sfîntului Ioan Gură de Aur (caută la pagina 160).

Iar după ce preoții și diaconii s-au împărtășit toți și de nu sînt mulți credincioși de cuminecat, atunci diaconul, sau de nu este diacon, preotul, ținînd buretele sub degetul cel mijlociu de la mîna dreaptă, între inelar și arătător, ia cu stînga sfîntul disc și ridicîndu-l deasupra sfîntului potir, deșartă în el cu buretele, cu multă luare-aminte și cucernicie, mai întîi părțile **N I** și **K A** de pe sfîntul disc, una după alta, zicînd:

Învierea lui Hristos văzînd, să ne închinăm Sfîntului Domnului Iisus, unuia Celui fără de păcat. Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, și sfîntă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim; că Tu ești Dumnezeul nostru, afară de Tine pe

altul nu știm, numele Tău numim. Veniți toți credincioșii să ne închinăm sfintei Învierii lui Hristos, că iată a venit prin Cruce bucurie la toată lumea. Totdeauna binecuvîntînd pe Domnul, lăudăm învierea Lui, că răstignire răbdînd pentru noi, cu moartea pe moarte a stricat.

Iar cînd pune în sfîntul potir părticica Născătoarei de Dumnezeu, diaconul (preotul) zice:

Luminează-te, luminează-te, noule Ierusalime, că slava Domnului peste tine a răsărit. Saltă acum și te bucură, Sioane, iar tu, Curată, Născătoare de Dumnezeu, veselește-te întru învierea Celui născut al tău.

O, Paștile cele mari și preasfințite, Hristoase; O, Înțelepciunea și Cuvîntul lui Dumnezeu și Puterea. Dă-ne nouă să ne împărtășim cu Tine, mai cu adevărat, în ziua cea neînserată a împărăției Tale.

Trage după aceea ușor cu buretele miridele celor nouă cete de pe sfîntul disc și le pune în sfîntul potir împreună cu cele proscomidite pentru vii și pentru morți, zicînd:

Spală, Doamne, păcatele celor ce s-au pomenit aici, cu Cinstit Sîngele Tău, pentru rugăciunile sfinților Tăi.

Ștergînd apoi bine sfîntul disc și sfîntul antimis de părticelele rămase, le pune în sfîntul potir și așază după aceea deasupra lui acoperămîntul său. Pune apoi pe sfîntul disc mai întîi Aerul, întocmit, apoi sfînta steluță, iar peste ea acoperămîntul întocmit al sfîntului disc. După aceea, preotul citește în taină:

RUGĂCIUNEA DE MULȚUMIRE

Mulțumim Ție, Doamne Dumnezeul nostru, pentru împărtășirea cu sfintele, cinstitele, nemuritoarele și cerești Tale Taine, pe care ni le-ai dat nouă spre facere de bine și sfințire și tămăduire a sufletelor și a trupurilor noastre. Însuți, Stăpîne a toate, fă să ne fie împărtășirea sfîntului Trup și Sînge al Hristosului Tău, spre credință neînfruntată, spre dragoste nefățarnică, spre desăvîrșirea înțelepciunii, spre tămăduirea sufletului și a trupului, spre depărtarea a tot protivnicului, spre paza poruncilor Tale și spre răspuns bine primit la înfricoșătorul scaun de judecată al Hristosului Tău.

Preotul se spală; asemenea și diaconul. Și sfîrșindu-se rostirea predicii, se ridică perdeaua și se deschid sfintele uși, iar diaconul, închinîndu-se o dată, primește sfîntul potir de la preot, cu cucernicie, și venind între sfintele uși și înălțîndu-l, îl arată credincioșilor, zicînd:

Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați.

Strana: **Binecuvîntat este Cel ce vine întru numele Domnului; Dumnezeu este Domnul și s-a arătat nouă.**

Întorcîndu-se diaconul spre sfîntul altar, dă sfîntul potir preotului, care vine cu el între sfintele uși. Și apropiindu-se credincioșii cei ce vor să se împărtășească, preotul stînd cu fața către dînșii și ținînd în mîini sfîntul potir, zice în auzul

lor, cu multă evlavie, rar și deslușit, rugăciunile: **Cred, Doamne, și mărturisesc..., Cinei Tale celei de taină... Nu spre judecată sau spre osîndă...,** iar ei să zică fiecare aceleași întru sine, după dînsul. După aceea, venind unul după altul, și închinîndu-se cu toată umilința și frica, ținînd mîinile strînse la piept. Așa primesc Dumnezeiești le Taine de la preot, care împărtășind pe fiecare, zice:

Se împărtășește robul lui Dumnezeu (N) cu Cinstitul și Sfîntul Trup și Sînge al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor lui și spre viața de veci.

În acest timp, strana cîntă: **Trupul lui Hristos primiți...** sau: **Cinei Tale celei de taină...** Iar cel împărtășit își șterge buzele cu sfîntul acoperămînt. Sărutînd apoi sfîntul potir și închinîndu-se, se duce mulțumind lui Dumnezeu. Sfîrșindu-se aceasta, preotul, ținînd cu amîndouă mîinile sfîntul potir sau, de nu este nimeni de împărtășit, luîndu-l de la diacon, după ce acesta a zis: **Cu frică de Dumnezeu...,** binecuvîntează pe credincioși dintre sfintele uși, zicînd cu glas mare:

Mîntuiește, Dumnezeule, poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta.

Iar strana cîntă:

Am văzut Lumina cea adevărată, am primit Duhul cel ceresc; am aflat credința cea adevărată, nedespărțitei Treimi închinîndu-ne, că aceasta ne-a mîntuit pe noi.

Întorcîndu-se apoi în altar, preotul pune în acest timp sfîntul potir pe sfîntul antimis de pe sfînta masă și îndată diaconul, sau de nu este diacon, preotul, pune în sfîntul potir cu rînduiala arătată mai înainte, celelalte părticele de pe sfîntul disc, ștergîndu-l cu luare-aminte, dacă aceasta nu s-a făcut deplin după împărtășirea sfinților slujitori. Preotul tămîiază apoi sfîntul potir de trei ori, zicînd întru sine:

Înalță-Te peste ceruri, Dumnezeule, și peste tot pămîntul slava Ta.

Apoi preotul, dînd cădelnița în mîna diaconului și punînd pe capul lui sfîntul disc cu toate cele de pe el, diaconul, cu multă evlavie, privind afară spre credincioși, printre sfintele uși, îl duce la proscomidiar și-l pune acolo. Și de nu este diacon, preotul, închinîndu-se de trei ori în fața sfintei mese, ia el însuși sfîntul potir în mîna dreaptă, iar în stînga sfîntul disc și ținînd sfîntul potir deasupra acestuia peste acoperămintele de pe el, zice în taină:

Binecuvîntat este Dumnezeul nostru.

Și sfîrșindu-se de cîntat la strană: **Am văzut Lumina...,** se întoarce către credincioși, zicînd cu glas mare dintre sfintele uși:

Totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Să se umple gurile noastre de lauda Ta, Doamne, ca să lăudăm slava Ta; că ne-ai învrednicit pe noi să ne împărtășim cu sfintele, dumnezeieștile, nemuritoarele, preacuratele și de viață făcătoarele Tale Taine. Întărește-ne pe noi întru sfințenia Ta, toată ziua să ne învățăm dreptatea Ta. Aliluia, aliluia, aliluia.

Și preotul mergînd în acest timp la proscomidiar, pune sfîntul potir acolo (iar de nu a fost diacon, duce și sfîntul disc). Și luînd cădelnița de la diacon sau de la paracliser, cădește Sfintele de trei ori, nimic-zicînd. Apoi diaconul, avînd culionul pe cap, iese prin ușa dinspre miazănoapte și stînd în fața sfintelor uși, zice ectenia, în timp ce preotul strînge sfîntul antimis, începînd cu partea de răsărit și continuînd cu cea de apus, cea de miazăzi și în urmă cea de miazănoapte:

Drepți, primind dumnezeieștile, sfintele, preacuratele, nemuritoarele, cerești le și de viață făcătoarele, înfricoșătoarele lui Hristos Taine, cu vrednicie să mulțumim Domnului.

Strana: **Doamne miluiește.**

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Ziua toată desăvîrșită, sfîntă, în pace și fără de păcat cerînd, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră, lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: **Ție Doamne.**

Diaconul trece înaintea icoanei Mîntuitorului și așteaptă acolo cu capul plecat, pînă la sfîrșitul rugăciunii amvonului, iar preotul, zicînd ecfonisul, face cruce peste antimis cu sfînta Evanghelie, pe care o așază apoi așa cum se găsea înainte de începutul Sfintei Liturghii:

Că Tu ești sfințirea noastră și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Preotul, punînd culionul pe cap și căutînd spre apus, zice: **Cu pace să ieșim.** Strana: **Întru numele Domnului.** Diaconul: **Domnului să ne rugăm.** Strana: **Doamne miluiește.**

Apoi preotul iese prin sfintele uși, merge în mijlocul bisericii și făcînd o închinăciune spre răsărit, citește cu glas mare:

RUGĂCIUNEA AMVONULUI:

Cel ce binecuvîntezi pe cei ce Te binecuvîntează, Doamne, și sfințești pe cei ce nădăjduiesc întru Tine, mîntuiește poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta. Plinirea Bisericii Tale păzește-o; sfințește pe cei ce iubesc podoaba casei Tale; Tu pe aceștia îi preaslăvește cu dumnezeiască puterea Ta; și nu ne lăsa pe noi cei ce nădăjduim întru Tine. Pace

lumii Tale dăruiește, bisericilor Tale, preoților, (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod**) și la tot poporul Tău. Că toată darea cea bună și tot darul desăvîrșit de sus este, pogorînd de la Tine, Părintele luminilor, și Ție slavă și mulțumită și închinăciune înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.**

Strana: **Amin.**

Iar de sînt aduse daruri sau prinoase întru cinstea și pomenirea sărbătorii (colivi, brînză și ouă, struguri, pîrgă de poame, sau alte roade), se cîntă îndată la strană troparul și condacul sărbătorii. Apoi preotul tămîind zice: **Domnului să ne rugăm.** Strana: **Doamne miluiește.** Și stînd preotul lîngă prinoase, zice cu glas mare rugăciunea potrivită cu felul prinoaselor (rugăciunile de acest fel se găsesc mai departe în Liturghier).

Strana: **Fie numele Domnului binecuvîntat...** (de 3 ori) și Psalmul 33: **Bine voi cuvînta pe Domnul....** Preotul intră în altar prin sfintele uși, iar diaconul prin ușa dinspre miazănoapte și mergînd la proscomidiar își descoperă și își pleacă capetele amîndoi, preotul zicînd în taină rugăciunea aceasta:

Plinitu-s-a și s-a săvîrșit, pe cît a fost întru a noastră putere, Hristoase Dumnezeul nostru, Taina rînduielii Tale; că am avut pomenirea morții Tale, văzut-am chipul învierii Tale, umplutu-ne-am de viața Ta cea nesfîrșită, îndulcitu-ne-am de hrana Ta cea neîmputinată, căreia binevoiește a ne învrednici pe noi toți și în veacul ce va să fie, cu harul Celui fără de început al Tău Părinte și al Preasfîn-

tului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Diaconul: **Domnului să ne rugăm.** Strana: **Doamne miluiește.** Preotul, după rugăciunea **Plinitu-s-a și s-a săvîrșit...** își acoperă capul și binecuvîntează pe credincioși dintre sfintele uși, zicînd:

Binecuvîntarea Domnului peste voi, cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Preotul, închinîndu-se către icoana Mîntuitorului, zice: **Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, nădejdea noastră, slavă Ție.** Strana: **Slavă... Și acum... Doamne miluiește** (de 3 ori). **Binecuvintează.** Preotul, de va fi duminică, zice: **Cel ce a înviat din morți...,** iar de nu va fi duminică, zice:

Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale Sfinților, măriților și întru tot lăudaților Apostoli, ale Sfîntului (N) (al cărui hram îl poartă biserica), ale celui între sfinți Părintelui nostru Vasile cel Mare, Arhiepiscopul Cezareii Capadociei, ale Sfîntului (N), a cărui pomenire o prăznuim, ale sfinților, drepților și dumnezeieștilor Părinți Ioachim și Ana și pentru ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mîntuiască pe noi, ca un bun și de oameni iubitor.

Iar strana: **Amin.**

Preotul se întoarce cu fața spre icoana Mîntuitorului și închinîndu-se, zice:

Pentru rugăciunile sfinților părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluiește-ne și mîntuiește-ne pe noi.

Strana: **Amin.**

După aceea preotul, intrînd în sfîntul altar, închide sfintele uși și perdeaua. Vine apoi la iconostas unde miruiește pe credincioși, care iau apoi anafură. Și isprăvind, se întoarce în altar și, de nu este diacon, potrivește (consumă) Sfintele Taine cu rînduiala ce se arată aci pentru diacon.

Dacă este însă diacon, acesta, după ce preotul a zis: **Plinitu-s-a și s-a săvîrșit...,** își descoperă capul și mergînd la proscomidiar, potrivește (consumă) Sfintele Taine rămase în sfîntul potir, cu frică și cu toată paza, ca nu cumva vreo fărîmitură sau picătură cît de mică să cadă, sau să rămînă în sfîntul potir. Ia deci, cu lingurița, din sfîntul potir Sfintele și le consumă, apoi toarnă în el vin și apă de mai multe ori și clătind bine sfîntul potir ca să nu mai rămînă nici o părticică pe pereții lui, consumă totul, ștergînd la sfîrșit sfîntul potir pe dinăuntru cu buretele și apoi cu un ștergărel anume rînduit pentru aceasta. Pune apoi buretele în ștergărelul cu care a șters și stringînd și sfintele vase împreună, le pune la locul obișnuit. Spălîndu-și mîinele, citește la întoarcerea preotului în altar, împreună cu el, rugăciunile de mulțumire după Sfînta Împărtășire.

Și dezbrăcindu-se de sfintele veșminte, preotul și diaconul zic:

Acum liberează pe robul Tău, Stăpîne, în pace, după cuvîntul Tău, că văzură ochii mei mîntuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor: lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău Israil.

Sfinte Dumnezeule... (de 3 ori). **Preasfîntă Treime... Tatăl nostru...,** apoi troparul Sfîntului Vasile cel Mare, glasul 1:

În tot pămîntul a ieșit vestirea ta, că acesta a primit cuvîntul tău, prin care cu dumnezeiască cuviință ai învățat, firea

celor ce sînt ai arătat, obiceiurile oamenilor le-ai împodobit; împărătească preoție, Părinte cuvioase, roagă pe Hristos Dumnezeu să mîntuiască sufletele noastre.

Slavă... Condacul, glasul al 4-lea:

Arătatu-te-ai temei neclătit Bisericii, dînd tuturor oamenilor domnia cea nefurată, pecetluind-o cu învățăturile tale, arătătorule al celor cerești, Vasile Cuvioase.

Și acum... al Născătoarei de Dumnezeu:

Ceea ce ești creștinilor ocrotitoare neînfruntată și mijlocitoare stăruitoare către Făcătorul, nu trece cu vederea glasurile cele de rugăciune ale păcătoșilor, ci sîrguiește, ca o bună, spre ajutorul nostru, care cu credință strigăm către tine: Grăbește spre rugăciune și te nevoiește spre mijlocire, apărînd pururea, Născătoare de Dumnezeu, pe cei ce te cinstesc pe tine.

Doamne miluiește... (de 12 ori). **Ceea ce ești mai cinstită... Slavă... Și acum...** Și preotul face apolisul cel mic.

Și mulțumind lui Dumnezeu pentru toate, ies din biserică, ducîndu-se întru ale lor.

SFÎRȘITUL DUMNEZEIEȘTII LITURGHII A SFÎNTULUI VASILE CEL MARE

DUMNEZEIASCA LITURGHIE
A DARURILOR MAI ÎNAINTE SFINȚITE

ÎNVĂȚĂTURĂ

PENTRU

DUMNEZEIASCA LITURGHIE A DARURILOR MAI ÎNAINTE SFINȚITE

Sfînta Biserică a statornicit prin canonul 52 al Sinodului Trulan rînduiala ca «în toate zilele postului Sfintelor Păresimi, afară de sîmbătă și duminică și de sfînta zi a Buneivestiri, să se săvîrșească Sfînta Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite». Săvîrșirea Liturghiei Darurilor mai înainte sfințite nu este oprită deci în nici una din zilele Păresimilor, în care nu se face Liturghia Sfîntului Ioan Gură de Aur sau a Sfîntului Vasile cel Mare.

S-a făcut însă obiceiul ca această Sfîntă Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite să se săvîrșească miercurea și vinerea în sfîntul și marele Post, afară de ziua de vineri din săptămîna Sfintelor Patimi, cînd nu se săvîrșește nici o liturghie. Ea se face totuși și în zilele de luni, marți și joi din sfîntul și marele Post, afară de Joia cea mare, atunci cînd se întîmplă să cadă în aceste zile vreuna din următoarele sărbători: Sfîntul Haralambie (10 februarie), întîia și a doua Aflare a capului Sfîntului Ioan Botezătorul (24 februarie), Sfinții 40 de Mucenici (9 martie), și Înainte-prăznuirea Buneivestiri. Se mai săvîrșește de asemenea joi, în săptămîna a

cincea din Păresimi, precum și luni, marți și miercuri în săptămîna Sfintelor Patimi.

Dator este deci preotul ca, în sfîntul și marele Post, atunci cînd urmează a face Liturghia Darurilor mai înainte sfințite, să scoată la Proscomidia din duminica dinaintea acelor zile, pe lîngă Sfîntul Agneț pentru acea duminică, încă atîtea Sfinte Agnețe cîte Liturghii ale Darurilor mai înainte sfințite are a săvîrși în cursul săptămînii ce vine, adică pentru miercuri și vineri, precum și pentru vreuna din sărbătorile amintite, ce s-ar întîmpla în afară de miercuri și vineri.

Scoate, așadar, după rînduială, mai întîi Sfîntul Agneț pentru Liturghia din acea duminică și, după ce îl pune pe sfîntul disc, îl junghie cruciș și zice cele cuvenite, după obicei. Scoate apoi și pe celelalte, unul după altul, urmînd la fiecare rînduiala Dumnezeiești Proscomidii, ca și la cel dintîi, și le așază cu pecetea în sus pe sfîntul disc, lîngă cel dintîi, ori peste acesta, dacă sfîntul disc este prea mic. Zicînd apoi: **Și unul din ostași cu sulița coasta Lui a împuns,** împunge fiecare Sfînt Agneț în parte, cu sfînta copie, sub semnul I I S, turnînd îndată vin și apă în sfîntul potir și zicînd: **Și cel ce a văzut a mărturisit și adevărată este mărturisirea lui.** Iar la vremea cuvenită le acoperă cu sfintele acoperăminte și tămîiază, zicînd rugăciunea punerii înainte. Și așa începe Dumnezeiasca Liturghie, săvîrșind-o după obicei.

[În luare-aminte să fie că prescurile, din care s-au scos Sfintele Agnețe pentru liturghiile de peste săptămînă, se binecuvîntează după obicei, la vremea Axionului și se păstrează înfășurate într-un acoperămînt sau într-o pînză curată, spre a fi tăiate și împărțite ca anafură, în zilele cu Liturghia Darurilor mai înainte sfințite].

Iar cînd vine vremea să binecuvinteze Sfintele Agnețe, după chemarea Sfîntului Duh, preotul zice: **Fă adică piinea aceasta...** (iar nu piinile acestea, căci unul este Hristos). Iar cînd va fi să le înalțe, la: **Sfintele, sfinților,** le înalță pe toate împreună. După aceea, sfărîmă Sfîntul Agneț cel întîi proscomidit, pune din el partea cuvenită **(I I S)** în sfîntul potir și toarnă căldură după obicei. Apoi avînd lingurița în mîna dreaptă, ia cu mîna stîngă pe rînd pe fiecare din celelalte Sfinte Agnețe scoase pentru Liturghia Darurilor mai înainte sfințite, și ținîndu-le deasupra sfîntului potir, ia cu linguriță din Sfîntul Sînge și le udă cruciș, pe partea pe care s-a însemnat junghierea, adică pe miez. Sau, de se poate face cu îndemînare, luînd cu mîna dreaptă Sfîntul Agneț îl moaie

în Sfîntul Sînge din potir, cu miezul în jos, așa fel ca Sfîntul Sînge să pătrundă în tot Sfîntul Agneț, și să nu rămînă nici o părticică din el nepătrunsă de Sfîntul Sînge, fără să curgă însă afară din Sfîntul Agneț. După aceea le așază unul după altul în cutie, cu toată luarea-aminte, ca să nu se atingă udătura de cutie sau să curgă Sfîntul Sînge pînă jos. Apoi, urmînd rînduiala din Liturghier, preotul se roagă și se împărtășește, sfîrșind Dumnezeiasca Liturghie.

Iar în zilele, în care va fi să se săvîrșească Liturghia Darurilor mai înainte sfințite, se face mai întîi slujba **Miezonopticii,** a **Utreniei,** a **Ceasurilor** și a **Obedniței.** Este obiceiul ca această Liturghie, chiar la bisericile unde este diacon, să se săvîrșească mai mult de preot, adică fără diacon, afară de sărbătorile ce s-au pomenit mai sus, precum și în cele dintîi trei zile din săptămîna Sfintelor Patimi.

Deci, la Ceasul al nouălea, cînd începe să se citească la strană rugăciunea: **Stăpîne, Doamne, Iisuse Hristoase...,** preotul și diaconul, dacă este, vin după rînduiala știută, în mijlocul bisericii, fac trei închinăciuni și apoi metania la scaunul arhieresc. Nu se închină la icoane, ci trec între sfeșnicele împărătești și plecîndu-și capetele cu evlavie, preotul zice încet: **Pentru rugăciunile sfinților părinților noștri...** După aceea intră în sfîntul altar și se îmbracă cu sfintele veșminte, numai binecuvîntîndu-le și sărutîndu-le, fără a zice altceva decît: **Domnului să ne rugăm.** După apolisul Ceasului al nouălea, care se face ca la Utrenie, și după citirea Obedniței cu apolisul ei, se începe îndată Liturghia Darurilor mai înainte sfințite.

DUMNEZEIASCA LITURGHIE

A DARURILOR MAI ÎNAINTE SFINȚITE

NUMITĂ ȘI A

SFÎNTULUI GRIGORIE DIALOGUL

Perdeaua și sfintele uși fiind deschise, diaconul ia binecuvîntare de la preot și, ieșind din sfîntul altar, merge la locul cel obișnuit din mijlocul bisericii și, după ce face trei închinăciuni, zice:

Binecuvintează, părinte.

Iar preotul, făcind cu sfînta Evanghelie semnul crucii peste sfîntul antimis, zice:

Binecuvîntată este împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin. Veniți să ne închinăm...** (de 3 ori) și Psalmul de seară 103: **Binecuvintează suflete al meu pe Domnul...**

Se închid sfintele uși, iar diaconul intrînd în sfîntul altar, merge la proscomidiar și pregătind sfîntul disc, acoperămîntul lui și steluța, le duce pe sfînta masă. Preotul, stînd în altar, în fața sfintei mese, citește în taină rugăciunile Vecerniei, începînd de la rugăciunea a patra, fiindcă cele trei dintîi se citesc mai pe urmă, în chip de rugăciuni ale antifoanelor, în timpul stărilor catismei, înainte de ecfonisele ecteniilor mici.

RUGĂCIUNEA 1

Cel ce cu cîntări fără de tăcere și cu doxologii fără de încetare ești lăudat de sfintele puteri, umple gura noastră de lauda Ta, ca să dăm mărire numelui Tău celui sfînt; și ne dă nouă parte și soartă cu toți cei ce se tem de Tine întru adevăr și păzesc poruncile Tale, pentru rugăciunile preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor sfinților Tăi.

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA 2

Doamne, Doamne, Cel ce cu palma Ta cea preacurată cuprinzi toate, Care îndelung rabzi pentru noi toți și-Ți pare rău de răutățile noastre, adu-Ți aminte de îndurările Tale și de mila Ta. Cercetează-ne pe noi întru bunătatea Ta, și cu harul Tău dă-ne ca, și în cealaltă vreme a zilei de acum, să scăpăm de meșteșugirile vicleanului, cele de multe fe-

luri, și păzește fără de bîntuială viața noastră, cu harul Preasfîntului Tău Duh.

Cu mila și cu îndurările și cu iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care bine ești cuvîntat, împreună cu Preasfîntul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA 3

Dumnezeule cel mare și minunat, Care cu bunătatea cea nespusă și cu purtarea de grijă cea multă chivernisești toate și ne-ai dăruit bunătățile Tale cele din lume și ne-ai chezășuit împărăția cea făgăduită, prin bunătățile cele dăruite nouă; Cel ce ne-ai ajutat și în partea cea trecută a zilei, să ne abatem de la tot răul, dăruiește-ne ca și pe cea rămasă să o săvîrșim fără de prihană înaintea sfintei slavei Tale, ca să Te lăudăm pe Tine, Dumnezeul nostru, Cel singur bun și de oameni iubitor.

Că Tu ești Dumnezeul nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA 4

Dumnezeule cel mare și preaînalt, Cel ce singur ai nemurire și locuiești întru lumina cea neapropiată; Care ai făcut toată zidirea cu înțelepciune; Cel ce ai despărțit lumina de întuneric și ai pus soarele spre stăpînirea zilei, iar luna și stelele spre stăpînirea nopții; Care ne-ai învrednicit pe noi păcătoșii și în

ceasul de acum să întîmpinăm fața Ta cu mărturisire și să-Ți aducem laudă de seară; Însuți, Iubitorule de oameni, îndreptează rugăciunea noastră ca tămîia înaintea Ta și o primește ca pe o mireasmă cu bun miros. Seara de acum și noaptea ce vine, liniștite dăruiește-ni-le nouă; îmbracă-ne cu armele luminii; izbăvește-ne de frica nopții și de tot lucrul ce se petrece în întuneric. Și ne dăruiește somnul, pe care l-ai dat spre odihna neputinței noastre, izbăvit de toată nălucirea diavolească. Așa, Stăpîne a toate, Dătătorule de bunătăți, ca și în așternuturile noastre, umilindu-ne, să pomenim noaptea numele Tău, și cu gîndul la poruncile Tale, luminîndu-ne, să ne sculăm întru bucurie sufletească, spre lauda bunătății Tale, aducînd rugăciuni și cereri milostivirii Tale, pentru păcatele noastre și întreg-poporului Tău, pe care, pentru rugăciunile preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, întru milă îl cercetează.

Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Și sfîrșindu-se psalmul, preotul stînd în fața sfintei mese, sau diaconul, dacă este, ieșind la locul obișnuit, din mijlocul bisericii, zice ectenia mare:

Cu pace Domnului să ne rugăm.

Strana: **Doamne miluiește.**

Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfîntă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)], pentru cinstita preoție și întru Hristos diaconime și pentru tot clerul și poporul, Domnului să ne rugăm.

Pentru (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod), **Domnului să ne rugăm.**

Pentru sfînt locașul acesta, țara aceasta și pentru toate orașele și satele și pentru cei ce cu credință locuiesc într-însele, Domnului să ne rugăm.

Pentru buna întocmire a văzduhului, pentru îmbelșugarea roadelor pămîntului și pentru vremuri pașnice, Domnului să ne rugăm.

Pentru cei ce călătoresc pe ape, pe uscat și prin aer, pentru cei bolnavi, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei robiți și pentru mîntuirea lor, Domnului să ne rugăm.

(Aici se pot pune ectenii pentru diferite cereri, ce sînt tipărite la sfîrșitul cărții acesteia).

Pentru ca să fim izbăviți noi, de tot necazul, mînia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Pe preasfînta, curata, prea binecuvîntata, slăvita Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: **Ție Doamne.**

Preotul, ecfonisul:

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Se închide perdeaua sfintelor uși, iar cel rînduit citește în mijlocul bisericii starea întîia din Catisma a 18-a din Psaltire, pe analogul fără poală. În acest timp, de nu este diacon, preotul pregătește la proscomidiar sfîntul disc, acoperămîntul său și steluța, citind apoi în taină:

RUGĂCIUNEA STĂRII ÎNTÎIA

Doamne, îndurate și milostive, îndelungrăbdătorule și mult milostive, ascultă rugăciunea noastră și ia aminte la glasul cererii noastre. Fă cu noi semn spre bine; îndreptează-ne pe calea Ta, ca să umblăm întru adevărul Tău; veselește inimile noastre, ca să ne temem de numele Tău cel sfînt, pentru că mare ești Tu și lucruri minunate faci. Tu singur ești Dumnezeu și nu este nimeni asemenea Ție, Doamne: puternic întru milă și bun întru tărie, spre a ajuta și a mîngîia și a mîntui pe toți cei ce nădăjduiesc întru numele Tău cel sfînt.

Făcîndu-se sfîrșitul stării intiia din catismă **(Slavă... Și acum... Aliluia...** (de 3 ori) **Doamne miluiește** (de 3 ori), **Slavă Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh),** se deschide perdeaua, iar preotul, din fața sfintei mese, sau diaconul din fața sfintelor uși, zice ectenia mică: **Iară și iară... Apără, mîntuiește... Pe preasfînta, curata...**

Preotul, ecfonisul:

Că a Ta este stăpînirea și a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Se închide perdeaua sfintelor uși, iar strana sau cel rînduit la citirea Psaltirii zice: **Amin. Și acum și pururea și în vecii vecilor...** Și începe să citească starea a doua din catismă, iar preotul așază sfînta Evanghelie cu partea care se deschide spre răsărit și desface sfîntul antimis. Aducînd apoi de la proscomidiar la sfînta masă (dacă nu le-a adus mai înainte diaconul) sfîntul disc, steluța și acoperămîntul, pune sfîntul disc pe sfîntul antimis, în mijloc. Luînd după aceea cădelnița de la diacon sau paracliser, tămîiază cutia cu Sfîntul Agneț, de pe sfînta masă; dînd apoi cădelnița diaconului sau paracliserului, care stă în timpul acesta în partea dreaptă, pune cutia cu Sfîntul Agneț pe sfîntul antimis și după ce face trei închinăciuni, ia Sfîntul Agneț din cutie, cu multă evlavie și-l așază pe sfîntul disc cu pecetea în sus, ajutîndu-se cu multă grijă de burete. Luînd după aceea steluța, o tămîiază apropiind-o de cădelniță și o așază pe sfîntul disc deasupra Sfîntului Agneț, zicînd numai: **Pentru rugăciunile sfinților părinților noștri...;** asemenea face și cu acoperămîntul, cu care acoperă apoi sfîntul disc. Tămîiază Sfintele de trei ori și după ce face trei metanii mari, citește în taină:

RUGĂCIUNEA STĂRII A DOUA

Doamne, nu cu mînia Ta să ne mustri, nici cu urgia Ta să ne certi, ci fă cu noi, după mila Ta, Doctorule și Tămăduitorule al sufletelor noastre. Îndreptează-ne la limanul

voii Tale; luminează ochii inimilor noastre spre cunoașterea adevărului Tău; și ne dăruiește cealaltă vreme a zilei de acum și toată vremea vieții noastre în pace și fără de păcat a o petrece, pentru rugăciunile preasfintei Născătoare de Dumnezeu și ale tuturor sfinților.

Făcîndu-se ca mai înainte sfîrșitul stării a doua din catismă, se deschide perdeaua sfintelor uși, iar preotul din fața sfintei mese, sau diaconul din fața sfintelor uși, zice ectenia mică **Iară și iară... Apără, mîntuiește... Pe preasfînta, curata...**

Preotul, ecfonisul:

Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Se închide perdeaua sfintelor uși, iar strana sau cititul: **Amin** și începe după rînduiala știută să citească starea a treia din catismă. Ajungînd la versetul: **...închina-ne-vom la locul unde au stat picioarele Lui...** pe care îl citește mai rar și cu glas mai ridicat, se oprește. În altar se sună atunci clopoțelul, iar credincioșii își pleacă genunchii cu mare umilință; preotul ridică în acest timp sfîntul disc pe cap și merge la proscomidiar, ocolind sfînta masă pe dreapta; diaconul sau paracliserul mergînd înainte cu luminarea aprinsă și cu cădelnița tămîind. Cînd a ajuns preotul cu Sfintele la proscomidiar, se sună iarăși clopoțelul; credincioșii se ridică, iar cititul urmează mai departe citirea stării a treia: **...Scoală-te, Doamne...** Preotul, așezînd sfîntul disc în dreapta, iar sfîntul potir în stînga, toarnă după obicei în sfîntul potir vin și apă, fără să zică ceva, nici chiar rugăciunea punerii înainte, ci numai cînd le acoperă zice: **Pentru rugăciunile sfinților părinților noștri...** Vine apoi în fața sfintei mese și după ce strînge sfîntul antimis, așază sfînta Evanghelie la locul ei și citește:

RUGACIUNEA STARII A TREIA

Doamne, Dumnezeul nostru, adu-Ţi aminte de noi păcătoşii şi netrebnicii r o b i i Tăi, cînd chemăm numele Tău cel sfînt, şi să nu ne laşi pe noi r u ş i n a ţ i în aşteptarea milei Tale, ci ne dăruieşte, Doamne, împlinirea tuturor cererilor cele spre mîntuire. Şi ne învredniceşte să Te i u b i m şi să ne temem de Tine, din toată inima noastră şi să facem întru toate voia Ta.

Sfîrşindu-se de citit catisma, se deschide perdeaua sfintelor uşi, iar preotul, stînd în faţa sfintei mese, sau diaconul, dacă este, din faţa sfintelor uşi, zice ectenia mică; **Iară şi iară... Apără, mîntuieşte... Pe preasfînta, curata...**

Preotul, ecfonisul:

Că Tu eşti Dumnezeul nostru, Dumnezeu Care miluieşti şi mîntuieşti şi Ţie slavă înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Şi îndată cîntă: **Doamne strigat-am,...** cu stihurile şi stihirile după tipic. Preotul sau diaconul, dacă este, face cădire mare ca la Vecernie. La **Slavă... Şi acum...** se face Intrarea cea mică: în zilele de rînd cu cădelniţa, după rînduiala arătată la slujba Vecerniei, iar în zilele de sărbători cu polieleu sau hramul bisericii, cînd se citeşte Apostolul şi Evanghelia (Sfîntul Haralambie, Aflarea capului Înaintemergătorului, Sfinţii 40 de Mucenici şi în săptămîna Sfintelor Patimi), cu sfînta Evanghelie, la care preotul citeşte:

RUGACIUNEA INTRĂRII

Seara şi dimineaţa şi la amiază Te lăudăm, Te binecuvîntăm, îţi mulţumim şi ne rugăm Ţie, Stăpîne al tuturor, Iubitorule de oameni,

Doamne. Îndreptează rugăciunea noastră ca tămîia înaintea Ta şi nu pleca inimile noastre spre cuvinte sau cugete viclene, ci ne izbăveşte de toţi cei ce vînează s u f l e t e l e noastre. Că spre Tine sînt, Doamne, Doamne, ochii noştri şi întru Tine am nădăjduit; să nu ne ruşinezi pe noi, Dumnezeul nostru.

Că Ţie se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Şi închinîndu-se de trei ori, preotul binecuvîntează, după rînduială, Intrarea şi apoi diaconul, sau în lipsa lui, preotul, zice cu glas mare: **Înţelepciune, drepţi!** Iar cel mai mare sau cîntăreţul: **Lumină lină...** După Intrare, paracliserul pune înaintea sfintelor uşi un sfeşnic, de care preotul atîrnă cădelniţa. Apoi preotul sau diaconul zice cu faţa spre popor: **Să luăm aminte.** Preotul: **Pace tuturor.** Diaconul: **Înţelepciune! Să luăm aminte.** Citeţul: prochimenul şi întîia parimie. Şi sfîrşindu-se citirea, diaconul zice: **Înţelepciune!,** iar strana: al doilea prochimen. După aceasta, diaconul, sau în lipsa lui, citeţul, zice cu glas mare: **Porunciţi!,** iar preotul, luînd cu amîndouă mîinile sfeşnicul cu luminarea şi cădelniţa din faţa sfintelor uşi, se întoarce spre răsărit şi însemnînd cruciş în faţa sfintei mese, zice cu glas mare: **Înţelepciune, drepţi!** Întorcîndu-se apoi spre apus, cu faţa către credincioşi şi însemnînd iarăşi cruciş, zice cu glas mare: **Lumina lui Hristos, luminează tuturor,** iar citeţul citeşte a doua parimie. De se va întîmpla să fie sărbătoare sau sfînt cu polieleu, se citesc şi parimiile sărbătorii sau ale sfîntului. După ultima parimie, preotul luînd luminarea şi cădelniţa, cîntă stînd în faţa sfintei mese: **Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămîia înaintea Ta** (cădind de trei ori înaintea sfintei mese)**; ridicarea mîinilor mele: jertfă de seară.** Şi preotul stă tot în faţa sfintei mese pînă ce strana din dreapta cîntă aceeaşi cîntare. Apoi tot de aici, preotul citeşte stihul întîi, cădind de trei ori: **Doamne, strigat-am către Tine, auzi-mă; ia aminte la glasul rugăciunii mele, cînd strig către Tine,** iar la strana din stînga se cîntă: **Să se îndrepteze rugăciunea mea...** Trecînd apoi în partea dinspre

miazăzi a sfintei mese, preotul rostește, asemenea cădind, stihul al doilea: **Pune, Doamne, strajă gurii mele și ușă de îngrădire împrejurul buzelor mele,** iar la strana din dreapta se cîntă: **Să se îndrepteze...** Venind după aceea în partea dinspre răsărit, preotul zice stihul al treilea, asemenea tămîind: **Să nu abați inima mea spre cuvinte de vicleșug, ca să-mi dezvinovățesc păcatele mele,** iar strana din stînga: **Să se îndrepteze...** După care preotul, venind în latura dinspre miazănoapte a sfintei mese, zice: **Slavă Tatălui și Fiului...,** iar strana din dreapta, cîntă: **Să se îndrepteze...** Tămîind după aceea spre proscomidiar, preotul zice: **Și acum...** Și îndată venind în fața sfintei mese, cîntă el însuși: **Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămîia înaintea Ta...,** lăsînd sfîrșitul: **...ridicarea mîinilor mele: jertfă de seară,** să-l facă strana din stînga, în timp ce preotul tămîiază de trei ori dintre sfintele uși, spre credincioși. Apoi se roagă și face trei metanii mari și împreună cu el toți credincioșii.

Iar dacă este sărbătoare, în care se citește Apostolul și Evanghelia, ca la sfinții cu polieleu, sau hramul bisericii, în zilele sfîntului și marelui Post, atunci după ce s-a terminat cîntarea: **Să se îndrepteze...,** diaconul sau preotul zice îndată: **Să luăm aminte.** Preotul: **Pace tuturor,** după care citețul zice prochimenul Apostolului. Se zic și se fac apoi toate cele după rînduială pentru citirea Apostolului și Evangheliei. Și închizîndu-se după aceea sfintele uși, preotul zice ectenia în fața sfintei mese, sau diaconul de la locul cel obișnuit, din mijlocul bisericii. Iar de nu este sărbătoare, îndată după ce s-a încheiat rînduiala cîntării **Să se îndrepteze...,** se închid sfintele uși și se zice ectenia:

Să zicem toți din tot sufletul și din tot cugetul nostru, să zicem.

Strana: **Doamne miluiește** (o dată)

Doamne, Atotstăpînitorule, Dumnezeul părinților noștri rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Strana: **Doamne miluiește** (de 3 ori).

RUGĂCIUNEA CERERII STĂRUITOARE

Doamne Dumnezeul nostru, primește de la robii Tăi, această rugăciune stăruitoare și ne miluiește pe noi după mulțimea milei Tale. Trimite îndurările Tale peste noi și peste tot poporul Tău, care așteaptă de la Tine mare și multă milă.

Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul și (Mitropolitul) nostru (N)] și pentru toți frații noștri cei întru Hristos.

Încă ne rugăm (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod **), pentru sănătatea și mîntuirea lor.**

Încă ne rugăm pentru frații noștri: preoți, ieromonahi, ierodiaconi, diaconi, monahi și monahii și pentru toți cei întru Hristos frați ai noștri.

Încă ne rugăm pentru fericiții și pururea pomeniții ctitori ai sfîntului locașului acestuia și pentru toți cei mai dinainte adormiți părinți și frați ai noștri dreptslăvitori creștini, care odihnesc aici și pretutindeni.

Încă ne rugăm pentru mila, viața, pacea, sănătatea, mîntuirea, cercetarea, lăsarea și iertarea păcatelor robilor lui Dumnezeu enoriași, ctitori și binefăcători ai sfîntului locașului acestuia.

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri și fac bine în sfîntă și întru tot-cinstită biserica aceasta, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei ce cîntă și pentru poporul ce stă înainte și așteaptă de la Tine mare și multă milă.

Ecfonisul:

Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Apoi preotul desface sfintul antimis, după rînduială, în timp ce diaconul (sau preotul) zice ectenia:

Rugaţi-vă cei chemaţi, Domnului.

Strana: **Doamne miluieşte.**

Cei credincioşi, pentru cei chemaţi să ne rugăm, ca Domnul să-i miluiască pe dînşii.

Să-i înveţe pe dînşii cuvîntul adevărului.

Să le descopere lor Evanghelia dreptăţii.

Să-i unească pe dînşii cu sfînta Sa sobornicească şi apostolească Biserică.

Mîntuieşte, miluieşte, apără şi-i păzeşte pe dînşii, Dumnezeule, cu harul Tău.

Cei chemaţi, capetele voastre Domnului să le plecaţi.

Strana: **Ţie Doamne.**

Preotul citeşte în taină:

RUGĂCIUNEA PENTRU CEI CHEMAŢI

Dumnezeule, Dumnezeul nostru, Ziditorule şi Făcătorule a toate, Cel ce voieşti ca toţi să se mîntuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină: caută spre robii Tăi cei chemaţi, şi-i izbăveşte pe dînşii de înşelăciunea cea veche şi de vicleşugul protivnicului. Cheamă-i pe dînşii la viaţa cea veşnică; luminează sufletele şi trupurile lor; numără-i pe dînşii cu turma Ta cea cuvîntătoare, peste care a fost chemat numele Tău cel sfînt.

Şi zicînd ecfonisul, preotul însemnează cruciş cu buretele deasupra sfîntului antimis:

Ca şi aceştia împreună cu noi să slăvească preacinstitul şi de mare cuviinţă numele Tău, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Diaconul sau diaconii:

Cîţi sînteţi chemaţi ieşiţi.

Cei chemaţi ieşiţi.

Cîţi sînteţi chemaţi ieşiţi.

Ca nimenea din cei chemaţi. Cîţi sîntem credincioşi, iară şi iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Strana: **Doamne miluieşte.**

Acestea se zic pînă în miercurea din mijlocul sfîntului şi marelui Post. Şi îndată preotul citeşte Rugăciunea întîia pentru credincioşi: **Dumnezeule cel mare şi lăudat...** Iar din miercurea înjumătăţirii Postului, chiar de va fi şi sfînt mare, după ce preotul zice: **Ca şi aceştia împreună cu noi...** se zic de către diacon aceste ectenii:

Cîţi sînteţi chemaţi ieşiţi, cei chemaţi ieşiţi; cîţi sînteţi pentru luminare apropiaţi-vă; rugaţi-vă cei pentru luminare Domnului.

Strana: **Doamne miluieşte.**

Cei credincioşi pentru fraţii care se gătesc spre sfînta luminare şi pentru mîntuirea lor, Domnului să ne rugăm.

Ca Domnul Dumnezeul nostru să-i întărească pe dînşii şi să le dea putere, Domnului să ne rugăm.

Să-i lumineze pe dînşii cu lumina cunoştinţei şi a bunei credinţe, Domnului să ne rugăm.

Să-i învrednicească pe dînșii, la vremea cuvenită, de baia nașterii de a doua, de iertarea păcatelor și de veșmîntul nestricăciunii, Domnului să ne rugăm.

Să-i nască pe dînșii din nou prin apă și prin Duh, Domnului să ne rugăm.

Să le dăruiască lor desăvîrșirea credinței, Domnului să ne rugăm.

Să-i numere pe dînșii cu sfînta și aleasa Lui turmă, Domnului să ne rugăm.

Apără, mîntuiește, miluiește și-i păzește pe dînșii, Dumnezeule, cu harul Tău.

Cei pentru luminare, capetele voastre Domnului să le plecați.

Strana: **Ție Doamne.**

RUGĂCIUNEA PENTRU CEI CE SE PREGĂTESC PENTRU SFÎNTA LUMINARE

Arată, Stăpîne, fața Ta peste cei ce se pregătesc pentru sfînta luminare și doresc să se scuture de întinăciunea păcatului; luminează gîndul lor; fă-i statornici pe dînșii în credință, întărește-i în nădejde, desăvîrșește-i în dragoste, arată-i mădulare cinstite ale Hristosului Tău, Care s-a dat pe Sine răscumpărare pentru sufletele noastre.

Preotul, cu glas mare:

Că Tu ești luminarea noastră și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Diaconul:

Cîți sînteți pentru luminare ieșiți; cei pentru luminare ieșiți. Cîți sînteți chemați ieșiți, ca să nu rămînă cineva din cei chemați. Cîți sîntem credincioși, iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Și se închide perdeaua sfintelor uși.

Strana: **Doamne miluiește.**

Pînă aici sînt ecteniile ce se încep din miercurea de la mijlocul Postului. Și așa, precum s-a arătat la Liturghia Sfîntului Ioan Gură de Aur, se pot lăsa afară toate cele de la ectenia: **Rugați-vă cei chemați Domnului...** pînă aici, sfîntul antimis avînd să se desfacă spre sfîrșitul ecteniei de după citirea Sfintei Evanghelii, iar după ecfonis, îndată ectenia mică:

Iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Strana: **Doamne miluiește.**

Preotul citește în taină:

RUGĂCIUNEA ÎNTÎIA PENTRU CREDINCIOȘI

Dumnezeule cel mare și lăudat, Care prin moartea cea de viață făcătoare a Hristosului Tău, din stricăciune întru nestricăciune ne-ai mutat, liberează toate simțirile noastre din amorțirea patimilor, punîndu-le lor povățuitor bun cugetul cel dinăuntru; și ochiul să fie ferit de toată vederea cea vicleană, și auzul nestrăbătut de cuvinte deșarte, iar limba curată de vorbe necuviincioase. Curățește buzele noastre, cu care Te lăudăm pe Tine, Doamne; fă ca mîinile noastre să fie ferite

de faptele rele și să lucreze numai cele bineplăcute Ție, toate mădularele și gîndurile noastre întărindu-le cu harul Tău.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul tău.

Diaconul: **Înțelepciune!** Preotul, cu glas mare:

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Diaconul:

Iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Strana: **Doamne miluiește.**

Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfîntă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, mînia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Preotul citește in taină:

RUGĂCIUNEA A DOUA PENTRU CREDINCIOȘI

Stăpîne Sfinte, Preabunule, rugămu-Te pe Tine, Cel bogat întru milă: milostiv fii nouă păcătoșilor și ne fă pe noi vrednici de

primirea Unuia-Născut Fiului Tău și Dumnezeului nostru, Împăratul slavei. Căci iată, preacuratul Lui Trup și de viață făcătorul Sînge, întru acest ceas intrînd, va să se pună înainte pe această masă de taină, fiind înconjurate în chip nevăzut de mulțimea oștilor îngerești. Și ne dăruiește nouă, fără de osîndă, împărtășirea cu acestea, ca printr-însele luminîndu-ne ochiul gîndului nostru, fii ai luminii și ai zilei să ne facem.

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul tău.

Diaconul: **Înțelepciune!** Preotul cu glas mare:

După darul Hristosului Tău, cu care ești binecuvîntat, împreună cu Preasfîntul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Diaconul intră în altar, iar la strană începe îndată să se cînte rar: **Acum puterile cerești împreună cu noi nevăzut slujesc, că iată intră Împăratul slavei.** Se face tăcere pentru Intrarea cea mare, iar după Intrare, strana urmează: **Iată Jertfa tainică săvîrșită, de dînsele este înconjurată. Cu credință și cu dragoste să ne apropiem, ca părtași ai vieții veșnice să ne facem. Aliluia, aliluia, aliluia.**

În timpul acesta, în altar, preotul și diaconul zic și ei de trei ori: **Acum puterile cerești...** în taină, preotul spunînd partea de la început, iar diaconul sfîrșind cealaltă parte și făcînd amîndoi cîte o închinăciune, după fiecare sfîrșit. Se ridică apoi perdeaua și se deschid sfintele uși și se tămîiază altarul și credincioșii, după rînduiala pentru Intrarea cea mare. Și sfîrșindu-se tămîierea, preotul și diaconul fac două închinăciuni în fața sfintei mese zicînd: **Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește,** după care preotul sărută sfîntul antimis, sfînta masă și sfînta cruce,

iar diaconul numai sfînta masă; mai fac apoi o închinăciune și întorcîndu-se, se pleacă dintre sfintele uși către credincioși. Și venind la proscomidiar, preotul tămîiază Sfintele și, dînd cădelnița diaconului sau paracliserului, se închină de trei ori. Ia apoi acoperămîntul cel mare și îl pune pe umerii diaconului, nimic-zicînd, decît numai: **Pentru rugăciunile sfinților părinților noștri...** Sfîntul disc cu Dumnezeiești le Taine îl ia preotul însuși cu mîna dreaptă, ținîndu-l în dreptul frunții, iar sfîntul potir cu vinul îl ține în mîna stîngă, în dreptul pieptului. Se sună clopoțelul. Și mergînd înainte paracliserul cu luminarea aprinsă, iar după el diaconul, cu fața întoarsă spre Sfintele Daruri, tămîind adeseori, preotul iese după el prin ușa dinspre miazănoapte, făcînd Vohodul cel mare, nimic-zicînd. În această vreme, strana încetează cîntarea, iar poporul stă plecat la pămînt, în adîncă tăcere. Ajungînd în mijlocul bisericii, preotul se oprește puțin cu fața spre apus și binecuvîntează pe credincioși cu sfîntul disc, nimic-zicînd. Se întoarce apoi cu Sfintele în altar, intrînd prin sfintele uși, după diacon. După aceea, credincioșii se ridică, iar strana sfîrșește cîntarea: **Iată Jertfa tainică săvîrșită...**

Și intrînd cu Sfintele Daruri în altar, preotul le pune pe sfîntul antimis, după rînduială. Se închid apoi sfintele uși și se lasă perdeaua, după care preotul ia de pe Sfintele Daruri acoperămintele, așezîndu-le deoparte pe sfînta masă. Și punînd deasupra Sfintelor acoperămîntul cel mare, le tămîiază de trei ori, nimic-zicînd, după care face împreună cu diaconul trei metanii înaintea sfintei mese. După aceasta, diaconul iese din altar și stînd la locul cel obișnuit, din mijlocul bisericii, zice ectenia:

Să plinim rugăciunea noastră cea de seară, Domnului.

Strana: **Doamne miluiește.**

Pentru Cinstitele și mai înainte Sfințitele Daruri, ce sînt puse înainte, Domnului să ne rugăm.

Ca Iubitorul de oameni, Dumnezeul nostru, Cel ce le-a primit pe Dînsele în sfîntul și cel mai presus de ceruri și duhovnicescul Său jertfelnic, întru miros de bună mireasmă duhovnicească, să ne trimită nouă dumnezeiescul har și darul Sfîntului Duh, să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, minia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Iar preotul se roagă în taină:

Dumnezeul tainelor celor negrăite și nevăzute, la Care sînt vistieriile cele ascunse ale înțelepciunii și ale cunoștinței, Care ne-ai descoperit nouă s l u j b a acestei Liturghii și pentru multă iubirea Ta de oameni ne-ai pus pe noi păcătoșii să-Ți aducem Ție daruri și jertfe pentru păcatele noastre și pentru cele din neștiință ale poporului, însuți, nevăzutule Împărate, Cel ce faci lucruri mari și nepătrunse, slăvite și minunate și fără de număr, c a u t ă spre noi nevrednicii robii Tăi, cei ce stăm înaintea sfîntului Tău jertfelnic, ca înaintea scaunului de heruvimi, pe care odihnește Unul-Născut Fiul Tău și Dumnezeul nostru, prin înfricoșătoarele Taine, ce sînt puse înainte; și liberîndu-ne pe noi și credinciosul Tău popor de toată necurăția, sfințește sufletele și trupurile noastre ale tuturor, cu sfințire neștearsă; ca întru cuget curat, cu față neînfruntată, și cu inimă luminată, împărtășindu-ne cu aceste Dumnezeiești și Sfinte Taine și printr-însele vii făcîndu-ne, să ne unim cu însuși Hristosul Tău, adevăratul Dumnezeul nostru, Care a zis: Cel ce mănîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu, întru Mine rămîne și Eu întru el; ca sălășluindu-se și petrecînd întru noi Cuvîntul Tău, Doamne, să ne facem bise-

rică a Preasfîntului și închinatului Tău Duh, izbăvindu-ne de toată uneltirea diavolească, ce se lucrează în faptă sau în cuvînt sau în g î n d, și să dobîndim bunătățile cele făgăduite nouă, împreună cu toți sfinții Tăi, care din veac au bineplăcut Ție.

Diaconul:

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Strana: **Doamne miluiește.**

Seara toată desăvîrșită, sfîntă, în pace și fără de păcat, la Domnul să cerem.

Strana: **Dă Doamne.**

Înger de pace, credincios îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre, la Domnul să cerem.

Milă și iertare de păcatele și de greșelile noastre, la Domnul să cerem.

Cele bune și de folos sufletelor noastre și pace lumii, la Domnul să cerem.

Cealaltă vreme a vieții noastre în pace și întru pocăință a o săvîrși, la Domnul să cerem.

Sfîrșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neînfruntat, în pace și răspuns bun la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos, să cerem.

Unirea credinței și împărtășirea Sfîntului Duh cerînd, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră, lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana : **Ție Doamne.**

Preotul, ecfonisul :

Și ne învrednicește pe noi, Stăpîne, cu îndrăznire, fără de osîndă, să cutezăm a Te chema pe Tine, Dumnezeul cel ceresc, Tată, și a zice:

Cel mai mare sau strana zice rar și deslușit rugăciunea: **Tatăl nostru...**

Iar în timpul rugăciunii, diaconul își petrece orarul cruciș, așa ca să atîrne în față amîndouă capetele.

Preotul, ecfonisul:

Că a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** Preotul: **Pace tuturor.** Strana: **Și duhului Tău.** Diaconul: **Capetele noastre, Domnului să le plecăm.**

Strana : **Ție Doamne.**

Iar preotul se roagă încet:

Dumnezeule, Cel s i n g u r bun și milostiv, Care întru cele de sus locuiești și spre cei smeriți privești, caută cu ochi milostivi spre tot poporul Tău și-l păzește pe dînsul. Și ne învrednicește pe noi pe toți, fără de osîndă să ne împărtășim cu aceste făcătoare de viață ale Tale Taine; că Ție am plecat c a p e t e l e noastre, de la Tine așteptînd m i l a Ta cea bogată.

Ecfonis :

Cu harul și cu îndurările și cu iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvîntat împreună cu

Preasfîntul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Preotul se roagă în taină:

Ia aminte, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, din sfînt locașul Tău și de pe scaunul slavei împărăției Tale și vino ca să ne sfințești pe noi, Cel ce sus șezi împreună cu Tatăl și aici, în chip nevăzut, împreună cu noi ești. Și ne învrednicește, prin mîna Ta cea puternică, a ni se da nouă preacuratul Tău Trup și scumpul Tău Sînge și prin noi la tot poporul.

Iar după rugăciune, preotul se închină de trei ori, același lucru făcîndu-l și diaconul, la locul unde stă, zicînd în taină, de fiecare dată: **Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește.**

După aceasta, diaconul (iar de nu este diacon, preotul) zice cu glas mare:

Să luăm aminte.

Dumnezeieștile Daruri fiind acoperite cu Aerul, preotul vîră mîna pe dedesubtul lui și atingînd Sfîntul Agneț cu toată evlavia și frica, fără să-l înalțe, zice cu glas mare:

Cele mai înainte sfințite Sfintele, sfinților.

Strana: **Unul Sfînt...**

În această vreme, preotul ridică de peste sfîntul disc acoperămîntul cel mare și întocmindu-l, ia steluța, punîndu-le pe amîndouă mai la o parte pe sfînta masă. Strana cîntă chi-

nonicul: **Gustați și vedeți, că bun este Domnul. Aliluia, aliluia, aliluia,** sau cel rînduit citește cazania, iar diaconul intră în sfîntul altar și stînd de-a dreapta preotului, zice încet: **Sfărîmă, părinte, Sfîntul Agneț.** Iar preotul îl sfărîmă cu multă luare-aminte în patru părți zicînd:

Se sfărîmă și se împarte Mielul lui Dumnezeu, Cel ce se sfărîmă și nu se desparte, Cel ce se mănîncă pururea și niciodată nu se sfîrșește, ci pe cei ce se împărtășesc îi sfințește.

Și le așază apoi pe sfîntul disc cu miezul în sus, în chipul crucii, cum s-a arătat la Liturghia Sfîntului Ioan Gură de Aur. Pune după aceea părticica **IIS** în sfîntul potir făcînd cu dînsa cruce deasupra sfîntului potir, fără să zică ceva. Diaconul (sau dacă nu este diacon, preotul) toarnă îndată căldura în sfîntul potir, după obicei, de asemenea nimic-zicînd și stă puțin mai de o parte în dreapta. Preotul împarte cu copia părticica **HS** în două pe sfîntul disc și face apoi împreună cu diaconul trei închinăciuni adînci. Diaconul își cere iertare de la preot, după care acesta zice: **Apropie-te, diacone,** iar acesta trecînd prin partea de răsărit a sfîntei mese, vine la stînga preotului, face închinăciune cu evlavie și zice:

Dă-mi mie, părinte, Cinstitul și Preasfîntul Trup și Sînge al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Preotul, avînd buretele în palma stîngă, ia una din cele două jumătăți din părticica **HS** și ținînd-o deasupra buretelui, o dă diaconului, zicînd:

Cinstitul și Preasfîntul Trup și Sînge al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus H r i s t o s se dă ție diaconului (N), spre iertarea păcatelor și spre viața de veci.

Iar diaconul, ținînd palma dreaptă întinsă cruciș peste cea stîngă, primește părticica din Sfintele Taine, răspunzînd: **Amin.** Și sărutînd mîna preotului, se duce în partea de răsărit a sfintei mese și plecîndu-și capul, așteaptă să ia și preotul cealaltă părticică din Sfintele Taine.

Apoi preotul, ținînd buretele între degetele de la mîna dreaptă, ia cu mîna stîngă cealaltă jumătate din părticica **H S** și o pune în palma dreaptă, zicînd:

Cinstitul și Preasfîntul Trup și Sînge al Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos se dă mie preotului (N), spre iertarea păcatelor și spre viața de veci.

Își șterge apoi de burete, deasupra sfîntului disc, degetele cu care a luat părticica din Sfintele Taine și așezînd palma stîngă sub cea dreaptă, stă cu capul plecat înaintea sfintei mese și se roagă încet, asemenea făcînd în același timp și diaconul, la locul său:

Cred, Doamne, și mărturisesc, că Tu ești cu adevărat Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu, Care ai venit în lume să mîntuiești pe cei păcătoși, dintre care cel dintîi sînt eu. Încă cred, că acesta este însuși Preacurat Trupul Tău și acesta este însuși Scump Sîngele Tău. Deci, mă rog Ție: Miluiește-mă și-mi iartă greșelile mele cele de voie și cele fără de voie, cele cu cuvîntul sau cu lucrul, cele întru știință și întru neștiință. Și mă învrednicește, fără de osîndă, să mă împărtășesc cu Preacuratele Tale Taine, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci. Amin.

Cinei Tale celei de taină, Fiul lui Dumnezeu, astăzi, părtaș mă primește, că nu voi spune

vrăjmașilor Tăi, Taina Ta, nici sărutare îți voi da ca Iuda, ci ca tîlharul mărturisindu-mă, strig Ție: Pomenește-mă, Doamne, întru împărăția Ta.

Nu spre judecată sau spre osîndă să-mi fie mie împărtășirea Sfintelor Tale Taine, Doamne, ci spre tămăduirea sufletului și a trupului.

Și așa preotul și diaconul se împărtășesc în același timp cu părticelele pe care le țin în mîini din Sfintele Taine, cu frică și cu toată evlavia, ștergîndu-și după aceea mîinile cu buretele, deasupra sfîntului antimis și zicînd de trei ori: **Slavă Ție, Dumnezeule, slavă Ție.** Dacă slujește cu diacon, preotul ia acum cu amîndouă mîinile și cu un acoperămînt sfîntul potir și gustă dintr-însul de trei ori, nimic-zicînd. Își șterge apoi mîinile și buzele și stînd puțin mai de o parte, zice :

RUGACIUNEA DE MULȚUMIRE

Mulțumim Ție, Mîntuitorule, Dumnezeul tuturor, pentru toate bunătățile, pe care ni le-ai dat nouă și pentru împărtășirea cu Sfîntul Trup și Sînge al Hristosului Tău și ne rugăm Ție, Stăpîne, Iubitorule de oameni, păzește-ne pe noi sub acoperămîntul aripilor Tale; și ne dă nouă pînă la suflarea cea mai de pe urmă, cu vrednicie să ne împărtășim cu Sfintele Tale Taine, spre luminarea sufletului și a trupului și spre moștenirea împărăției cerurilor.

Diaconul însă nu gustă acum din sfîntul potir, ci mai pe urmă, și anume după ce s-a citit rugăciunea amvonului

și după ce a potrivit (consumat) părticelele ce au mai rămas din Sfintele Taine. Iar de slujește preotul singur, fără diacon, nici el nu bea din sfîntul potir, după împărtășirea cu Sfintele Taine, ci după terminarea Sfintei Liturghii, atunci cînd trebuie să potrivească (să consume) Sfintele. Căci deși este sfințit vinul prin părticica **IIS** ce s-a pus în sfîntul potir, dar nu este prefăcut chiar în dumnezeiescul Sînge, de vreme ce nu s-au zis cuvintele sfințirii peste dînsul, cum se face la Liturghia Sfîntului Ioan Gură de Aur și la cea a Marelui Vasile.

Iar după ce s-au împărtășit cu părticica din Sfintele Taine, atunci cînd au zis rugăciunile de mai înainte (**Cred, Doamne, și mărturisesc...** și ce'elalte), diaconul sau de nu este diacon, preotul, luînd sfîntul disc în mîna stîngă, îl ridică deasupra sfîntului potir și slujindu-se de burete, după rînduială, pune în sfîntul potir părticelele **NI** și **KA** din Sfintele Taine, cu multă luare-aminte și cu evlavie nimic-zicînd. Șterge apoi bine cu buretele sfîntul disc și sfîntul antimis, acoperă sfîntul potir și așază pe sfîntul disc acoperămîntul cel mare întocmit, apoi și steluța, iar peste ea acoperămîntul întocmit al sfîntului disc. După aceea se spală și deschizînd perdeaua și sfintele uși, se închină în fața sfintei mese. Diaconul ia apoi sfîntul potir de la preot (sau, de nu este diacon, îl ia preotul) și venind între sfintele uși, îl înalță, arătîndu-l credincioșilor și zicînd cu glas mare:

Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați.

Iar strana:

Bine voi cuvînta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea.

Și întorcîndu-se spre altar, diaconul dă sfîntul potir preotului, care venind cu el între sfintele uși, împărtășește pe cei ce sînt de împărtășit, după rînduială, rostind mai întîi rugăciunile: **Cred, Doamne, și mărturisesc...** și ce'elalte. Strana cîntă chinonicul, iar de nu este nimeni de împărtășit, preotul ținînd sfîntul potir cu amîndouă mîinile, binecuvintează pe credincioși dintre sfintele uși, zicînd cu glas mare:

Mîntuiește, Dumnezeule, poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta.

Iar strana cîntă: **Am văzut lumina cea adevărată...**

Întorcîndu-se spre altar, preotul pune sfîntul potir pe sfîntul antimis și tămîiază Sfintele de trei ori, zicînd întru sine:

Înalță-te peste ceruri, Dumnezeule, și peste tot pămîntul slava Ta.

Dă apoi cădelnița în mîna diaconului și punînd pe capul lui sfîntul disc cu toate cele de pe el, acesta îl ia cu evlavie și privind afară spre credincioși printre sfintele uși, îl duce la proscomidiar și îl pune acolo. Iar preotul, închinîndu-se de trei ori în fața sfintei mese, ia sfîntul potir, zicînd în taină:

Binecuvîntat este Dumnezeul nostru.

Și întorcîndu-se către credincioși, zice cu glas mare dintre sfintele uși:

Totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Să se umple gurile noastre de lauda Ta, Doamne, ca să lăudăm slava Ta; că ne-ai învrednicit pe noi să ne împărtășim cu sfintele, dumnezeiești, nemuritoarele, preacuratele și de viață făcătoarele Tale Taine. Întărește-ne pe noi întru sfințenia Ta, toată ziua să ne învățăm dreptatea Ta. Aliluia, aliluia, aliluia.

Și preotul mergînd în acest timp la proscomidiar, pune sfîntul potir acolo și luînd cădelnița de la diacon, cădește Sfintele de trei ori, nimic-zicînd.

Apoi diaconul, avînd culionul pe cap, iese prin ușa dinspre miazănoapte și stînd în fața sfintelor uși, zice ectenia,

iar preotul strînge după rînduială, în acest timp, sfîntul antimis :

Drepți, primind dumnezeieștile, sfintele, preacuratele, nemuritoarele, cerești le și de viață făcătoarele, înfricoșătoarele Lui Hristos Taine, cu vrednicie să mulțumim Domnului.

Strana: **Doamne miluiește.**

Apără, mîntuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

Seara toată desăvîrșită, sfîntă, în pace și fără de păcat cerînd, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră, lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana : **Ție Doamne.**

Diaconul trece înaintea icoanei Mîntuitorului și așteaptă acolo cu capul plecat pînă la sfîrșitul rugăciunii amvonului, iar preotul, zicînd ecfonisul, face cruce peste sfîntul antimis cu sfînta Evanghelie pe care o așază apoi așa cum se găsea înainte de începutul Sfintei Liturghii.

Ecfonisul:

Că Tu ești sfințirea noastră și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Preotul punînd culionul pe cap și căutînd spre credincioși, zice: **Cu pace să ieșim.** Strana: **Întru numele Domnului.** Diaconul: **Domnului să ne rugăm.** Strana: **Doamne miluiește.**

Apoi preotul, ieșind printre sfintele uși, merge în mijlocul bisericii și făcînd o închinăciune spre răsărit, citește cu glas mare :

RUGĂCIUNEA AMVONULUI

Stăpîne, Atotțiitorule, Cel ce cu înțelepciune ai zidit toată făptura și pentru nespusa Ta purtare de grijă și multă bunătatea Ta, ne-ai adus pe noi întru aceste preacinstite zile, spre curățirea sufletelor și a trupurilor, spre înfrînarea poftelor și spre n ă d e j d e a învierii; Care în patruzeci de zile ai dat în mîna slujitorului Tău Moise, tablele cele cu dumnezeiești slove, dă-ne și nouă, Bunule, l u p t a cea bună să luptăm, calea postului să o săvîrșim, credința nedespărțită să o p ă z i m, capetele nevăzuților balauri să le sfărîmăm, biruitori asupra păcatului să ne arătăm și fără de osîndă să ajungem a ne închina și sfintei Învieri. Că s-a binecuvîntat și s-a preaslăvit preacinstitul și de mare-cuviință numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin. Fie numele Domnului binecuvîntat de acum și pînă în veac** (de 3 ori). **Slavă... Și acum...** Psalmul 33: **Bine voi cuvînta pe Domnul...**

Preotul intră în altar printre sfintele uși, iar diaconul prin ușa dinspre miazănoapte și mergînd la proscomidiar, își descoperă și își pleacă amîndoi capetele, preotul zicînd în taină:

RUGĂCIUNEA LA POTRIVIREA (CONSUMAREA) SFINTELOR

Doamne Dumnezeul nostru, Care ne-ai adus pe noi întru aceste preacinstite zile și ne-ai făcut părtași înfricoșătoarelor Tale T a i n e,

unește-ne cu turma Ta cea cuvîntătoare și ne arată moștenitori ai împărăției Tale, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Diaconul: **Domnului să ne rugăm.** Și rămînind la proscomidiar, potrivește (consumă) după rînduială Sfintele Taine, iar preotul își acoperă capul și binecuvintează pe credincioși, dintre sfintele uși, zicînd:

Binecuvîntarea Domnului peste voi toți cu al Său har și cu a sa iubire de oameni, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Preotul, închinîndu-se către icoana Mîntuitorului, zice: **Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, nădejdea noastră, slavă Ție.** Strana: **Slavă... Și acum... Doamne miluiește** (de 3 ori). **Binecuvintează.**

Iar preotul face apolisul, zicînd:

Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale Sfinților, măriților și întru tot lăudaților Apostoli, ale Sfîntului (N) (al cărui hram îl poartă biserica), **ale celui între sfinți Părintelui nostru Grigorie Dialogul, ale Sfîntului (N), a cărui pomenire o săvîrșim, ale sfinților, drepților și dumnezeieștilor Părinți Ioachim și Ana și pentru ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mîntuiască pe noi, ca un bun și de oameni iubitor.**

Strana: **Amin.**

Preotul se întoarce cu fața spre icoana Mîntuitorului și, închinîndu-se, zice: **Pentru rugăciunile...**

(Acest apolis se face pînă în săptămîna Patimilor, căci în această săptămînă se deosebesc apolisele).

Preotul intrînd în sfîntul altar, închide sfintele uși și perdeaua. Venind apoi la iconostas, miruiește pe credincioși, care iau apoi anafură. Și isprăvind, se întoarce în sfîntul altar și, de nu este diacon, potrivește (consumă) Sfintele Taine, după rînduială. Spălîndu-și apoi mîinile, citește rugăciunile de mulțumire după Sfînta Împărtășire și se dezbracă zicînd: **Acum liberează pe robul Tău, Stăpîne... Sfinte Dumnezeule...** (de 3 ori) **Preasfîntă Treime... Tatăl nostru...** apoi:

Troparul, glasul al 4-lea:

Cel ce de sus, de la Dumnezeu, ai luat dumnezeiescul har, slăvite Grigorie, și cu puterea Aceluia întărindu-te, de bunăvoie ai urmat Sfintei Evanghelii a lui Hristos, de la Care ai luat plata ostenelilor tale, întru tot fericite, pe Acela roagă-L să mîntuiască sufletele noastre.

Slavă... Condacul, glasul al 3-lea:

Asemenea începător te-ai arătat lui Hristos, Începătorului păstorilor, și părtaș călugărilor, Părinte Grigorie, povățuindu-i către cetatea cea cerească, de unde ai învățat turma lui Hristos poruncile Lui și acum cu dînșii te bucuri și dănțuiești în corturile cerești.

Și acum... al Născătoarei de Dumnezeu:

Ceea ce ești creștinilor ocrotitoare neînfruntată și mijlocitoare stăruitoare către Făcătorul, nu trece cu vederea glasurile cele de rugăciune ale păcătoșilor, ci sîrguiește, ca o bună, spre ajutorul nostru, care cu credință strigăm către tine: Grăbește spre rugăciune și te nevoiește spre mijlocire,

apărînd pururea, Născătoare de Dumnezeu, pe cei ce te cinstesc pe tine.

Doamne miluieşte (de 12 ori). **Ceea ce eşti mai cinstită... Slavă... Şi acum...** Şi preotul face apolisul cel mic, pomenind pe Sfintul Grigorie Dialogul.

Mulţumind apoi lui Dumnezeu pentru toate, ies din biserică, ducîndu-se întru cele ale lor.

SFIRŞITUL DUMNEZEIEŞTII LITURGHII A DARURILOR MAI INAINTE SFINŢITE

RÎNDUIALA SFINTEI ÎMPĂRTĂŞIRI

RÎNDUIALA
SFINTEI ÎMPĂRTĂŞIRI

Urmînd a ne împărtăşi cu preacuratele Taine, după slujba obişnuită de seară, se face începutul şi se zice: **Împărate ceresc... Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime... Tatăl nostru... Doamne miluieşte** (de 12 ori), **Veniţi să ne închinăm...** (de 3 ori), apoi Psalmul 50. Şi îndată:

CANONUL

Cîntarea 1-a, glasul al 2-lea:

Irmos: **Veniţi, popoare, să cîntăm...**

Stih: **Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinăuntru ale mele.**

Pîine a vieţii celei veşnice să-mi fie mie Trupul Tău cel sfînt, milostive Doamne, şi scump Sîngele Tău, şi tămăduire durerilor celor de multe feluri.

Stih: **Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel Sfînt nu-L lua de la mine.**

Învrednicește-mă, Stăpîne, pe mine nevrednicul, să mănînc Trupul Tău cel preacurat și să beau Sîngele Tău cel preascump, cu credință și cu dragoste.

Slavă...

Întinat fiind cu lucruri netrebnice eu, ticălosul, nu sînt vrednic să mă împărtășesc cu preacuratul Tău Trup și cu dumnezeiescul Tău Sînge, Hristoase; ci fă-mă vrednic de aceasta.

Și acum...

Dumnezeiască Mireasă, ceea ce ești bună și binecuvîntată, care ai odrăslit Spicul cel nearat și de mîntuire lumii, învrednicește-mă, ca, mîncîndu-L pe acesta, să mă mîntuiesc.

Cîntarea 3-a:

Irmos: **Pe piatra credinței, întărindu-mă...**

Dă-mi, Hristoase, picături de lacrimi, care să-mi curățească necurăția inimii mele, ca fiind curățit, în cuget curat, cu credință și cu frică să vin, Stăpîne, spre împărtășirea Darurilor Tale.

Spre iertarea păcatelor să-mi fie mie preacuratul Tău Trup și dumnezeiescul Tău Sînge, și spre împărtășirea cu Duhul Sfînt și spre viața de veci, Iubitorule de oameni, și spre îndepărtarea durerilor și a necazurilor.

Slavă...

Doamne, învrednicește-mă să mă împărtășesc fără de osîndă cu preacurat Trupul Tău și cu scumpul Tău Sînge, și să slăvesc bunătatea Ta.

Și acum...

Preacurată, ceea ce ești masă a Pîinii Vieții, care s-a pogorît de sus, pentru milă, și a dăruit lumii viață nouă, învrednicește-mă acum și pe mine, nevrednicul, să gust cu frică dintru aceasta și să fiu viu.

Sedealna, glasul al 8-lea:

Foc și lumină să-mi fie mie primirea preacuratelor și de viață făcătoarelor Tale Taine, Mîntuitorule, arzînd neghina păcatelor și luminîndu-mă peste tot, spre cuvîntarea de Dumnezeu cea adevărată; că nu voi da înșelăciunii vrăjmașului cele sfinte, nici îți voi da sărutare înșelătoare, ci ca desfrînata, căzînd înaintea Ta, și ca tîlharul, mărturisindu-mă, strig către Tine: Pomenește-mă, Doamne, cînd vei veni întru împărăția Ta.

Cîntarea 4-a:

Irmos: **Venit-ai din Fecioară...**

Întrupîndu-Te, mult Milostive, voit-ai a Te da spre junghiere, ca un miel, pentru păcatele noastre. Pentru aceasta mă rog Ție să curățești și păcatele mele.

Tămăduiește rănile sufletului meu, Doamne, și mă sfințește tot și mă învrednicește, Stăpîne, să fiu părtaș dumnezeieștii Tale Cine celei de taină, eu, ticălosul.

Slavă...

Să stăm toți cu frică și cu cutremur, ținînd ochii inimii în sus și strigînd către Mîntuitorul: întărește-ne și ne înțelepțește, milostive Doamne, întru frica Ta.

Și acum...

Fă și mie milostiv pe Cel ce L-ai purtat în pîntecele tău, Stăpînă, și mă păzește pe mine, robul tău, neîntinat și fără de prihană, ca, primind înăuntrul meu Mărgăritarul cel duhovnicesc, să mă sfințesc.

Cîntarea 5-a:

Irmos: **Dătătorule de lumină...**

Precum ai zis mai înainte, Hristoase, fii acum cu smeritul robul Tău și petrece întru mine precum ai făgăduit, că iată mănînc Trupul Tău cel dumnezeiesc și beau Sîngele Tău.

Cuvinte al lui Dumnezeu și Dumnezeule, cărbunele Trupului Tău să-mi fie mie, întunecatului, spre luminare și Sîngele Tău spre curățirea întinatului meu suflet.

Slavă...

Avînd suflet întinat și buze necurate, nu cutez să mă apropii de Tine, Hristoase, și să primesc Trupul Tău; ci fă-mă vrednic de aceasta.

Și acum...

Marie, Maica lui Dumnezeu, care ești sălaș scump al bunei miresme, cu rugăciunile tale fă-mă vas ales pentru a mă împărtăși cu Sfintele Taine ale Fiului Tău.

Cîntarea 6-a:

Irmos: **Întru adîncul păcatelor...**

Mintea și sufletul, inima și trupul, sfințește-mi-le Mîntuitorule și mă învrednicește fără de osîndă, Stăpîne, să mă apropii de înfricoșătoarele Tale Taine.

Ca înstrăinîndu-mă de patimi, să am adăugirea harului Tău și întărirea vieții, prin împărtășirea cu Sfintele Tale Taine, Hristoase.

Slavă...

Cu frică și cu cutremur să ne apropiem toți de dumnezeieștile Taine ale lui Hristos și să primim adevăratul și sfîntul Lui Trup și adevăratul, sfîntul și scumpul Lui Sînge.

Și acum...

Dumnezeule, Cuvîntul lui Dumnezeu cel Sfînt, sfințește-mă acum cu totul pe mine, cel ce vin către dumnezeieștile Tale Taine, pentru rugăciunile sfintei Maicii Tale.

Apoi: **Doamne miluiește** (de 3 ori), **Slavă... Și acum...** După aceasta condacul, glasul al 2-lea:

Podobie: **Cele de sus...**

Să nu mă treci cu vederea, Hristoase, pe mine cel ce primesc Piinea, adică Trupul Tău și dumnezeiescul Tău Sînge, și mă împărtășesc cu preacuratele și înfricoșătoarele Tale Taine, Stăpîne; să nu-mi fie mie, ticălosului, spre osîndă, ci spre viața veșnică și fără de moarte.

Cîntarea 7-a:

Irmos: **Chipului celui de aur...**

Împărtășirea nemuritoarelor Tale Taine, Hristoase, să-mi fie mie acum izvor de bunătăți, lumină, viață, nepătimire și solire spre adăugirea și înmulțirea dumnezeieștii Tale bunătăți, ca să Te slăvesc pe Tine, Cel ce singur ești bun.

Izbăvește-mă de patimi, de vrăjmași, de nevoi și de tot necazul, pe mine cel ce mă apropii acum cu cutremur, cu dragoste și cu sfială, Iubitorule de oameni, de Tainele Tale cele nemuritoare și dumnezeiești și-Ți cînt Ție; Bine ești cuvîntat, Doamne, Dumnezeul părinților noștri.

Slavă...

Suflete al meu ticălos, suflete pătimaș, spăimîntează-te văzînd preaslăvitele Taine; lăcrimează suspinînd și bătîndu-te în piept, strigă și zi: Doamne, curățește-mă pe mine, desfrînatul.

Și acum...

Ceea ce ai născut pe Mîntuitorul Hristos mai presus de minte, de Dumnezeu dăruită, ție celei curate, mă rog acum eu, robul tău cel necurat: pe mine cel ce voiesc să mă apropii acum de Tainele cele preacurate, curățește-mă întru totul de întinăciunea trupului și a sufletului.

Cîntarea 8-a:

Irmos: **Pe cel ce în cuptorul cel cu foc...**

Cerești, înfricoșătoarelor și Sfintelor Tale Taine, Hristoase și Cinei Tale celei dumnezeiești și de taină și pe mine, cel

deznădăjduit, acum părtaș a fi mă învrednicește, Dumnezeule, Mîntuitorul meu.

Către a Ta milostivire alergînd, Bunule, cu frică strig către Tine; petrece întru mine, Mîntuitorule, și eu întru Tine, precum ai zis: că iată, îndrăznind spre mila Ta, mănînc Trupul Tău și beau Sîngele Tău.

Binecuvîntăm pe Tatăl...

Mă cutremur, primind focul, să nu mă aprind ca ceara și ca iarba. O, înfricoșătoare Taină! O, milostivire a lui Dumnezeu! Cum eu, tină fiind, mă împărtășesc cu dumnezeiescul Trup și Sînge și mă fac fără stricăciune!

Și acum...

Cu adevărat, Maica lui Dumnezeu, în pîntecele tău s-a copt Piinea cea dumnezeiască a vieții, păzind nevătămat pîntecele tău cel nevinovat. Pentru aceasta te lăudăm pe tine ca pe hrănitoarea noastră, întru toți vecii.

Cîntarea 9-a:

Irmos: **Fiul Părintelui celui fără de început...**

Bun este Domnul, gustați și vedeți; că de demult pentru noi, precum sîntem noi făcîndu-se, și o dată pe Sine Părintelui Său ca jertfă aducîndu-se, pururea se junghie, sfințind pe cei ce se împărtășesc cu Dînsul.

Cu sufletul și cu trupul să mă sfințesc, Stăpîne, să mă luminez, să mă mîntuiesc, să-ți fiu Ție locaș prin împărtășirea Sfintelor Taine, avîndu-Te pe Tine locuitor întru mine, împreună cu Tatăl și cu Duhul, Făcătorule de bine, mult milostive.

Slavă...

Ca focul și ca lumina să-mi fie mie Trupul și Sîngele Tău cel scump, Mîntuitorul Meu, arzînd materia păcatului și mistuind spinii patimilor și luminîndu-mă tot, pe mine, cel ce mă închin Dumnezeirii Tale.

Și acum...

Dumnezeu s-a întrupat din sîngiurile tale cele curate. Pentru aceasta te laudă pe tine, Stăpînă, tot neamul și te slăvește mulțimea îngerilor, că prin tine au văzut pe Cel ce stăpînește toate, luînd ființă omenească.

Și îndată: **Cuvine-se să te fericim... Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime... Tatăl nostru...,** troparul zilei, sau al praznicului, de este praznic împărătesc, sau al sfîntului. **Doamne miluiește,** (de 40 de ori) și rugăciunile Pavecerniței, adică: **Nespurcată, neîntinată..., Și ne dă nouă, Stăpîne...** Apoi troparele: **Miluiește-ne pe noi, Doamne, miluiește-ne pe noi..., Slavă... Doamne miluiește-ne pe noi..., Și acum... Ușa milostivirii deschide-o nouă...**

Iar a doua zi, după slujba cea obișnuită a Ceasurilor, se face începutul și se zice: **Împărate ceresc... Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime... Tatăl nostru... Doamne miluiește** (de 12 ori). **Slavă... Și acum..., Veniți să ne închinăm...,** (de 3 ori), după care se citesc acești psalmi:

PSALMUL 22

Domnul mă paște și nimic nu-mi va lipsi. La loc cu pășune, acolo m-a sălășluit; la apa odihnei m-a hrănit. Sufletul meu l-a întors, povățuitu-m-a pe cărările dreptății, pentru numele Lui. Că de voi și umbla în mijlocul morții, nu mă voi teme de rele; că Tu cu mine ești. Toiagul Tău și varga Ta, acestea m-au mîngîiat. Gătit-ai masă înaintea mea, împotriva celor ce mă necăjesc; uns-ai cu untdelemn capul meu și paharul Tău este adăpîndu-mă ca un puternic. Și mila Ta mă va urma în toate zilele vieții mele, ca să locuiesc în casa Domnului, întru lungime de zile.

PSALMUL 23

Al Domnului este pămîntul și plinirea Lui; lumea și toți cei ce locuiesc într-însa. Acesta pe mări l-a întemeiat pe el și pe rîuri l-a așezat pe el. Cine se va sui în muntele Domnului, și cine va sta în locul cel sfînt al Lui? Cel nevinovat cu mîinile și curat cu inima, care n-a luat în deșert sufletul

său și nu s-a jurat cu vicleșug aproapelui său. Acesta va lua binecuvîntare de la Domnul și milostenie de la Dumnezeu, Mîntuitorul său. Acesta este neamul celor ce-L caută pe Domnul, al celor ce caută fața Dumnezeului lui Iacob. Ridicați, căpetenii, porțile voastre și vă ridicați porțile cele veșnice și va intra Împăratul slavei. Cine este acesta Împăratul slavei? Domnul cel tare și puternic, Domnul cel tare în război. Ridicați, căpetenii, porțile voastre și vă ridicați porțile cele veșnice și va intra Împăratul slavei. Cine este acesta Împăratul slavei? Domnul puterilor, Acesta este Împăratul slavei.

PSALMUL 115

Crezut-am, pentru aceea am grăit, iar eu m-am smerit foarte. Eu am zis întru uimirea mea: «Tot omul este mincinos!» Ce voi răsplăti Domnului pentru toate cîte mi-a dat mie? Paharul mîntuirii voi lua și numele Domnului voi chema. Făgăduințele mele de voi plini Domnului, înaintea a tot poporul Său. Scumpă este înaintea Domnului moartea cuvioșilor Lui. O, Doamne, eu sînt robul Tău, eu sînt robul Tău și fiul roabei Tale; rupt-ai legăturile mele. Ție-Ți voi jertfi jertfă de laudă și numele Domnului voi chema. Făgăduințele mele le voi plini Domnului, înaintea a tot poporului Lui, în curțile casei Domnului, în mijlocul tău, Ierusalime.

Slavă... Și acum... Aliluia, (de 3 ori) și 3 metanii.

Și aceste tropare, glasul al 6-lea:

Fărădelegile mele trece-le cu vederea, Doamne, Cel ce Te-ai născut din Fecioară și curățește inima mea, făcînd-o biserică a preacuratului Tău Trup și Sînge și nu mă lepăda pe mine de la fața Ta, Cel ce ai nemăsurată mare milă.

Slavă...

Spre împărtășirea Sfintelor Tale Taine cum voi îndrăzni eu, nevrednicul? Că de voi cuteza să mă apropii de Tine, laolaltă cu cei vrednici, haina mă vădește că nu este de cină și osîndă voi pricinui preapăcătosului meu suflet; ci curățește, Doamne, necurăția sufletului meu și mă mîntuiește, ca un iubitor de oameni.

Și acum...

Mare este mulțimea păcatelor mele, Născătoare de Dumnezeu, Curată, la tine alerg, avînd trebuință de mîntuire. Cercetează neputinciosul meu suflet și te roagă Fiului tău și Dumnezeului nostru să-mi dăruiască iertare de relele ce am făcut, Ceea ce ești una binecuvîntată.

Iar în sfînta și marea Joi, se zice aceasta:

Cînd mărîți ucenici, la spălarea Cinei s-au luminat, atunci Iuda cel rău credincios, cu iubirea de argint bolnăvindu-se, s-a întunecat și judecătorilor celor fărădelege pe Tine, Judecătorul cel drept, Te-a dat. Vezi, iubitorule de avuții, pe cel ce pentru acestea spînzurare și-a agonisit; fugi de sufletul nesățios, care a îndrăznit unele ca acestea asupra Învățătorului. Cel ce ești spre toți bun, Doamne, slavă Ție.

Apoi: **Doamne miluiește,** (de 40 de ori) și metanii cîte vom putea. După aceasta citind aceste stihuri, să fim cu luare-aminte spre îndreptarea noastră.

Trupul Stăpînului vrînd să-L primești spre hrană,
Fii cu frică să nu te arzi, că foc este;
Sîngele Lui vrînd să-L bei spre-mpărtășire,
Mergi și cu cei ce te-au mîhnit te împacă,
Și așa îndrăznește de ia hrana sfîntă.

Vrînd să te-mpărtășești cu Jertfa de Taină,
Cu-al Stăpînului Trup făcător de viață;
Întru acest chip te roagă cu cutremur:

RUGĂCIUNEA ÎNTÎIA

(A MARELUI VASILE)

Stăpîne Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce ești izvorul vieții și al nemuririi, Făcătorul a toată făptura văzută și nevăzută, Fiul Tatălui celui fără de început, Cel ce ești împreună-veșnic cu Dînsul și împreună fără de început, Care pentru multa bunătate, în zilele cele din urmă ai purtat Trup și Te-ai răstignit, și Te-ai jertfit pentru noi cei nemulțumitori și nerecunoscători și cu Sîngele Tău ai înnoit firea noastră cea stricată prin păcat: Însuți Împărate, Cel ce ești fără de moarte, primește și

pocăința mea, a păcătosului, și pleacă urechea Ta către mine și ascultă graiurile mele, că am greșit, Doamne; greșit-am la cer și înaintea Ta și nu sînt vrednic a căuta spre înălțimea slavei Tale. Că am mîniat bunătatea Ta, călcînd învățăturile Tale și neascultînd poruncile Tale. Ci Tu, Doamne, fără răutate fiind, îndelung-răbdător și mult milostiv, nu m-ai dat pe mine să pier cu fărădelegile mele, în tot chipul așteptînd întoarcerea mea. Că Tu ai zis, Iubitorule de oameni, prin proorocul Tău: «Cu vrere nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu». Că nu vrei, Stăpîne, să pierzi făptura mîinilor Tale, nici nu voiești pierderea oamenilor, «ci vrei ca toți să se mîntuiască și la cunoștința adevărului să vină». Pentru aceasta și eu, deși sînt nevrednic cerului și pămîntului și acestei vieți trecătoare, pentru că m-am supus cu totul păcatului și m-am făcut rob dezmierdărilor și am necinstit chipul Tău, dar fiind făptura și zidirea Ta, nu deznădăjduiesc de a mea mîntuire, eu ticălosul, ci nădăjduind în milostivirea Ta cea fără de margini, vin către Tine: Primește-mă deci, și pe mine, Iubitorule de oameni Hristoase, ca pe desfrînata și ca pe tîlharul, ca pe vameșul și ca pe fiul cel pierdut, și ridică sarcina cea grea a păcatelor mele, Cel ce ridici păcatul lumii și tămăduiești neputințele oamenilor; Cel ce chemi la Tine pe cei osteniți și împovărați și le dai odihnă; Cel ce n-ai venit să chemi la pocăință pe cei drepți, ci pe cei păcătoși, și mă curățește de toată necurăția trupului și a sufletului. Învață-mă să săvîrșesc sfințenie întru frica Ta, ca, întru curată mărturisirea cugetului meu primind părticica Sfintelor Tale Taine, să mă unesc cu sfîntul Tău Trup și Sînge, și să Te am pe Tine locuind și petrecînd întru mine împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh. Așa, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, și să nu-mi fie mie spre osîndă împărtășirea preacuratelor și de viață făcătoarelor Tale Taine, nici să ajung neputincios cu sufletul și cu trupul, împărtășindu-mă cu nevrednicie; ci dă-mi, pînă la suflarea mea cea mai de pe urmă, fără de osîndă să primesc părticica Sfintelor Tale Taine, spre împărtășirea cu Duhul Sfînt, ca merinde pentru viața de veci și spre răspuns bineprimit la înfricoșătorul Tău scaun de judecată, ca și eu, dimpreună cu toți aleșii Tăi, să fiu părtaș bunătăților Tale celor nestricăcioase, pe care le-ai gătit, Doamne, celor ce Te iubesc pe Tine, întru care ești preaslăvit în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA DOUA
(A SFÎNTULUI IOAN GURĂ DE AUR)

Doamne, Dumnezeul meu, știu că nu sînt vrednic, nici în stare, ca să intri sub acoperămîntul casei sufletului meu, pentru că este cu totul pustiu și surpat și nu afli în mine loc potrivit ca să-Ți pleci capul. Ci, precum din înălțime Te-ai plecat pentru noi, pleacă-Te și acum spre smerenia mea. Și precum ai binevoit a Te culca în peșteră și în ieslea necuvîntătoarelor, așa binevoiește a intra și în ieslea necuvîntătorului meu suflet, și în întinatul meu trup. Și precum n-ai socotit lucru nevrednic a intra și a cina împreună cu păcătoșii în casa lui Simon cel lepros, așa binevoiește a intra și în casa smeritului, leprosului și păcătosului meu suflet. Și precum n-ai îndepărtat pe desfrînata cea păcătoasă, cea asemenea mie, care a venit și s-a atins de Tine, așa Te milostivește și de mine păcătosul, care vin și mă ating de Tine. Și precum nu Te-ai scîrbit de întinata și necurata ei gură, ce Te-a sărutat, așa nu Te scîrbi nici de întinata și mai necurata mea gură, nici de buzele mele cele necurate și pîngărite, și de limba mea cea cu totul necurată. Ci să-mi fie mie cărbunele preasfîntului Tău Trup și al scumpului Tău Sînge, spre sfințire și spre luminare, spre însănătoșirea smeritului meu suflet și trup, spre ușurarea greutății greșelilor mele celor multe, spre pază de toată lucrarea diavolească, spre îndepărtarea și mutarea răului și vicleanului meu obicei, spre omorîrea patimilor, spre plinirea poruncilor Tale, spre adăugirea dumnezeiescului Tău har și spre dobîndirea împărăției Tale. Că nu vin la Tine ca un nepăsător, Hristoase Dumnezeule, ci încrezîndu-mă în bunătatea Ta cea nespusă și ca nu cumva rămînînd departe prea multă vreme de împărtășirea Ta, să fiu prins de lupul cel înțelegător. Pentru aceasta mă rog Ție, Cel ce singur ești sfînt, Stăpîne: sfințește-mi sufletul și trupul, mintea și inima, rărunchii și măruntaiele; înnoiește-mă tot, și înrădăcinează frica Ta întru mădularele mele și sfințenia Ta fă-o neștearsă de la mine. Și-mi fii mie ajutător și folositor, îndreptînd în pace viața mea și învrednicindu-mă a sta de-a dreapta Ta, cu sfinții Tăi, pentru rugăciunile și mijlocirile preacuratei Maicii Tale și ale slujitorilor Tăi celor fără de trup, ale preacuratelor puteri, și pentru ale tuturor sfinților, care din veac Ți-au bineplăcut Ție. Amin.

RUGĂCIUNEA TREIA
(A SFÎNTULUI SIMEON METAFRASTUL)

Doamne, Cel ce singur eşti curat şi fără stricăciune, Care pentru nespusa milostivire a iubirii de oameni ai luat toată firea noastră din curatele şi fecioreştile sîngiuri ale celei ce Te-a născut pe Tine mai presus de fire, cu venirea dumnezeiescului Duh şi cu bunăvoirea Tatălui celui de-a pururea veşnic, Hristoase Iisuse, înţelepciunea lui Dumnezeu, pacea şi puterea; Cel ce ai primit cu trupul Tău patimile cele de viaţă făcătoare şi mîntuitoare: crucea, piroanele, sulița, moartea, omoară-mi patimile cele trupeşte, care îmi strică sufletul. Cel ce cu îngroparea Ta ai prădat împărăţia iadului, îngroapă-mi sfaturile mele cele viclene prin gînduri bune şi risipeşte duhurile cele viclene. Cel ce cu învierea Ta cea de a treia zi şi de viaţă purtătoare ai ridicat pe strămoşul cel căzut, ridică-mă şi pe mine cel ce am alunecat în păcat, punîndu-mi înainte chipuri de pocăinţă. Cel ce cu preaslăvită înălţarea Ta la cer ai îndumnezeit trupul pe care l-ai luat şi l-ai cinstit cu şederea de-a dreapta Tatălui, învredniceşte-mă prin împărtăşirea Sfintelor Tale Taine să dobîndesc partea cea de-a dreapta a celor mîntuiţi. Cel ce prin pogorîrea Mîngîietorului Duh ai făcut vase cinstite pe Sfinţii Tăi Ucenici, arată-mă şi pe mine a fi locaş al venirii Lui. Cel ce vei veni iarăşi să judeci toată lumea întru dreptate, binevoieşte să Te întîmpin şi eu pe nori, pe Tine, Judecătorul şi Făcătorul meu, împreună cu toţi sfinţii Tăi, ca neîncetat să Te slăvesc şi să Te laud pe Tine, împreună cu Părintele Tău cel fără de început şi cu Preasfîntul şi bunul şi de viaţă făcătorul Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA PATRA
(A ACELUIAŞI)

Precum voi sta înaintea înfricoşătorului şi nefăţarnicului Tău scaun de judecată, Hristoase Dumnezeule, primind întrebare şi dînd răspuns de relele ce am făcut, aşa şi astăzi, mai înainte de a sosi ziua osîndirii mele, stînd la sfîntul Tău altar, înaintea Ta şi înaintea înfricoşătorilor şi sfinţilor Tăi îngeri, fiind înduplecat de mărturia cugetului, pun înainte faptele mele cele rele şi fărădelegile, dîndu-le

pe faţă şi vădindu-le. Ci vezi, Doamne, smerenia mea şi-mi iartă toate păcatele mele; vezi, că s-au înmulţit mai mult decît perii capului meu fărădelegile mele. Căci ce rău n-am săvîrşit? Ce păcat n-am făcut? Ce rău nu mi-am închipuit în sufletul meu? Că iată şi cu faptele am făcut desfrînare şi preadesfrînare, mîndrie, trufie, batjocură, hulă, vorbă deşartă, înfierbîntare la rîs, beţie, lăcomie a pîntecelui, mîncare fără măsură, răutate, pizmă, iubire de argint, iubire de avuţie, cămătărie, iubire de mine însumi, iubire de mărire, hrăpire, nedreptate, agonisire de ruşine, invidie, grăire de rău, fărădelege; toate simţirile şi toate mădularele mi le-am întinat şi le-am stricat şi de nici o treabă le-am făcut, ajungînd cu totul sălaş diavolului. Şi ştiu, Doamne, că fărădelegile mele au covîrşit capul meu, dar mulţimea îndurărilor Tale este neasemănată, şi mila bunătăţii Tale cea fără de răutate este nespusă şi nu este nici un păcat care să biruiască iubirea Ta de oameni. Pentru aceasta, preaminunate Împărate, fără de răutate Doamne, fă minunate milele Tale spre mine păcătosul; arată-mi puterea bunătăţii Tale, arată-mi tăria milostivirii Tale celei îndurate şi mă primeşte pe mine păcătosul, cel ce mă întorc; primeşte-mă cum ai primit pe fiul cel pierdut, pe tîlharul şi pe desfrînata. Primeşte-mă pe mine cel ce peste măsură Ţi-am greşit şi cu cuvîntul şi cu lucrul şi cu pofta cea fără cale şi cu gîndul cel dobitocesc. Şi precum ai primit pe cei ce au venit întru al unsprezecelea ceas, care nimic vrednic n-au lucrat, aşa mă primeşte şi pe mine, păcătosul; că mult am greşit şi m-am spurcat şi am scîrbit Duhul Tău cel Sfînt şi am mîniat milostivirea Ta cea iubitoare de oameni, cu lucrul, cu cuvîntul şi cu gîndul, noaptea şi ziua, pe faţă şi într-ascuns, cu voie şi fără de voie.

Şi ştiu că vei pune înaintea mea păcatele mele întru acelaşi chip, în care le-am făcut şi mă vei întreba de cele ce cu ştiinţă, fără de iertare, am greşit. Ci, Doamne, nu cu judecata Ta cea dreaptă, nici cu mînia Ta să mă mustri pe mine şi nici cu urgia Ta să mă pedepseşti. Miluieşte-mă, Doamne, că nu sînt numai neputincios, ci şi zidirea Ta sînt. Că Tu, Doamne, ai întărit peste mine frica Ta, dar eu am făcut răutate înaintea Ta. Ţie Unuia am greşit; dar Te rog să nu intri la judecată cu robul Tău. Că de vei căuta la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va putea sta înaintea Ta? Că eu sînt adîncul păcatului şi nu sînt vrednic, nici în stare a căuta şi a privi înălţimea cerului, din pricina mulţimii

păcatelor mele, celor fără de număr; că toate lucrurile rele și închipuirile și meșteșugirile diavolești, toată răutatea iadului, îndemnurile spre păcat, dezmierdările și alte patimi nenumărate n-au lipsit de la mine. Căci, cu ce fel de păcate nu m-am stricat? De care rele n-am fost prins? Tot păcatul l-am făcut, toată desfătarea neiertată am lăsat să intre în sufletul meu. Netrebnic m-am făcut înaintea Ta, Dumnezeul meu, și înaintea oamenilor. Cine mă va ridica pe mine, cel ce am căzut întru atîtea păcate rele? Doamne, Dumnezeul meu, spre Tine nădăjduiesc. De mai este pentru mine nădejde de mîntuire, de biruiește iubirea Ta de oameni mulțimea fărădelegilor mele, fii mie Mîntuitor și după îndurările și milele Tale slăbește, lasă, iartă-mi toate cîte am greșit Ție; că s-a umplut de multe rele sufletul meu și nu aflu întru mine nădejde de mîntuire. Miluiește-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta și să nu-mi răsplătești mie după faptele mele, ci întoarce-mă, sprijinește-mă, izbăvește sufletul meu de relele ce au crescut într-însul și de agonisirile lui cele cumplite. Miluiește-mă pentru mila Ta, ca unde s-a înmulțit păcatul să prisosească harul Tău, și să Te laud și să Te slăvesc în toate zilele vieții mele. Că Tu ești Dumnezeul celor ce se pocăiesc și Mîntuitorul celor ce greșesc și Ție slavă înălțăm, împreună și Părintelui Tău celui fără de început și Preasfîntului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGACIUNEA CINCEA
(A SFÎNTULUI IOAN DAMASCHINUL)

Stăpîne Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce singur ai putere a ierta păcatele oamenilor, ca un bun și iubitor de oameni, trece cu vederea toate greșelile mele cele cu știință și cu neștiință, și mă învrednicește să mă împărtășesc, fără de osîndă, cu dumnezeieștile, preaslăvitele, preacuratele și de viață făcătoarele Tale Taine, nu spre osîndă, nici spre adăugirea păcatelor, ci spre curățire și sfințire și spre dobîndirea vieții și împărăției ce va să fie, spre zid și ajutor, spre izgonirea celor potrivnici și spre pierderea greșelilor mele celor multe; că Tu ești Dumnezeul milei și al îndurărilor și al iubirii de oameni și Ție slavă înălțăm, împreună și Tatălui și Duhului Sfînt, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA ȘASEA
(A MARELUI VASILE)

Știu, Doamne, că cu nevrednicie mă împărtășesc cu preacuratul Tău Trup și cu scump Sîngele Tău, și vinovat sînt, și osîndă mie însumi mănînc și beau, neputîndu-mi da seama, precum se cuvine, de Trupul și Sîngele Tău, Hristoase, Dumnezeul meu. Ci îndrăznind spre îndurările Tale, mă apropii de Tine, Cel ce ai zis: «Cel ce mănîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu, întru Mine rămîne și Eu întru dînsul». Deci, milostivește-Te, Doamne, și nu mă pedepsi pe mine păcătosul, ci fă cu mine după mila Ta. Și să-mi fie mie Sfintele Tale Taine spre tămăduire și curățire, spre luminare și pază, spre mîntuirea și sfințirea sufletului și a trupului; spre izgonirea a toată nălucirea, a faptei celei rele și a lucrării diavolești, care se lucrează cu gîndul întru mădularele mele; spre îndrăznirea și dragostea cea către Tine spre îndreptarea și întărirea vieții, spre înmulțirea faptei celei bune și a desăvîrșirii, spre plinirea poruncilor și spre împărtășirea cu Sfîntul Duh, ca merinde pentru viața de veci și spre răspuns bineprimit la înfricoșătorul Tău scaun de judecată, iar nu spre certare sau spre osîndă.

RUGĂCIUNEA ȘAPTEA
(A SFÎNTULUI SIMEON NOUL TEOLOG)

Din buze spurcate, din inimă pîngărită, din limbă necurată, din suflet spurcat, primește-mi rugăciunea, Hristoase al meu, și neînlăturîndu-mi nici cuvintele, nici obișnuințele, nici nerușinarea, dă-mi mie a grăi cu îndrăzneală cele ce voiesc, Hristoase al meu și mai vîrtos mă și învață ce mi se cuvine a face și a grăi. Greșit-am mai mult decît desfrînata, care aflînd unde sălășluiești, cumpărînd mir, cu îndrăzneală a venit să ungă picioarele Tale, ale Stăpînului meu Hristos și Dumnezeului meu. Cum pe aceea, apropiindu-se din inimă, n-ai lepădat-o, nici de mine nu Te scîrbi, Cuvinte, ci dă-mi să țin și să sărut picioarele Tale și cu izvor de lacrimi, ca și cu niște mir de mult preț, cu îndrăzneală să le ung. Spală-mă cu lacrimile mele, curățește-mă cu ele, Cuvinte. Iartă-mi greșelile și îmi dă îndreptare. Știi mulțimea răutăților mele, știi și bubele mele și rănile mele le vezi, dar și credința mi-o știi, voința mi-o vezi și suspinurile mi le auzi. Nu se ascunde înaintea Ta, Doamne, Dumnezeul meu, Făcătorul și Izbăvitorul meu, nici picătura de lacrimi, nici din picătură vreo parte.

Cele încă nesăvîrșite de mine le-au cunoscut ochii Tăi și în cartea Ta se află scrise și cele încă nefăcute de mine. Vezi smerenia mea, vezi-mi osteneala cîtă este și toate păcatele mi le iartă, Dumnezeule a toate; încît, cu inima curată, cu gîndul înfricoșat și cu sufletul smerit să mă împărtășesc cu Tainele Tale cele preacurate și preasfinte, cu care se îndumnezeiește și se face viu tot cel ce mănîncă și bea din ele cu inimă curată; că Tu ai zis, Stăpînul meu: «Tot cel ce mănîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu, întru Mine rămîne și Eu întru dînsul». Cu totul adevărat este cuvîntul Stăpînului și Dumnezeului meu, că cel ce se împărtășește cu Darurile cele dumnezeiești și îndumnezeitoare, nu este singur, ci cu Tine, Hristoase al meu, Cel ce ești din Lumina cea cu trei străluciri, Care luminează lumea. Deci, pentru ca să nu rămîn singur, fără de Tine, Dătătorule de viață, suflarea mea, viața mea, bucuria mea, mîntuirea lumii, pentru aceasta m-am apropiat de Tine, precum vezi, cu lacrimi și cu sufletul umilit. Mă rog să iau izbăvire de greșelile mele și să mă împărtășesc fără de osîndă cu Tainele Tale cele dătătoare de viață și fără de prihană, ca să rămîi precum ai zis, cu mine, cel de trei ori ticălos, ca să nu mă răpească cu vicleșug înșelătorul, aflîndu-mă depărtat de harul Tău, și înșelîndu-mă să mă depărteze și de îndumnezeitoarele Tale cuvinte. Pentru aceasta cad înaintea Ta și cu căldură strig către Tine: Precum pe fiul cel pierdut și pe desfrînata, care au venit la Tine, i-ai primit, așa mă primește și pe mine, desfrînatul și spurcatul, Milostive, care cu suflet umilit vin acum la Tine. Știu, Mîntuitorule, că altul ca mine n-a greșit Ție, nici a făcut faptele pe care le-am făcut eu. Dar și aceasta știu, că mărimea greșelilor mele și mulțimea păcatelor mele nu covîrșesc răbdarea cea multă a Dumnezeului meu, nici iubirea Lui de oameni cea înaltă; ci pe cei ce fierbinte se pocăiesc, cu mila îndurării îi curățești și îi luminezi și cu lumina îi unești, părtași Dumnezeirii Tale făcîndu-i fără pizmuire; și lucru străin de gîndurile îngerești și omenești vorbești cu ei, de multe ori, ca și cu niște prieteni ai Tăi adevărați. Acestea mă fac îndrăzneț, acestea îmi dau aripi, Hristoase al meu, și punîndu-mi nădejdea în multele Tale binefaceri față de noi, bucurîndu-mă și cutremurîndu-mă, cu focul mă împărtășesc; iarbă uscată fiind eu, și — străină minune! — mă răcoresc nears, ca rugul de demult, care aprins fiind, nu se mistuia. Pentru aceasta, cu gînd mulțumitor și cu mulțumitoare inimă, cu mulțumitoare mădulare ale sufletului și ale trupului meu mă închin și Te măresc și Te preaslăvesc

pe Tine, Dumnezeul meu, Cel ce cu adevărat ești binecuvîntat, acum și în veci. Amin.

RUGĂCIUNEA OPTA
(A SFÎNTULUI IOAN GURĂ DE AUR)

Dumnezeule, slăbește, lasă, iartă-mi toate greșelile cîte Ți-am greșit Ție, sau cu cuvîntul, sau cu lucrul, sau cu gîndul, cu voie sau fără de voie, cu știință sau cu neștiință, toate mi le iartă ca un bun și de oameni iubitor. Și pentru rugăciunile preacuratei Maicii Tale, ale slujitorilor Tăi îngeri, ale sfintelor Puteri și ale tuturor sfinților care Ți-au bineplăcut Ție din veac, binevoiește ca fără osîndă să primesc sfîntul și preacuratul Tău Trup și scumpul Tău Sînge spre tămăduirea sufletului și a trupului și spre curățirea gîndurilor mele celor rele. Că a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA NOUA
(A ACELUIAȘI)

Nu sînt vrednic, Stăpîne Doamne, să intri sub acoperămîntul sufletului meu, ci de vreme ce Tu, ca un iubitor de oameni, vrei să locuiești întru mine, îndrăznind mă apropii. Poruncește-mi, și voi deschide ușile pe care Tu Însuți le-ai zidit și intră cu iubirea Ta de oameni, pe care pururea o ai. Intră și luminează cugetul meu cel întunecat. Și cred că aceasta vei face; că n-ai îndepărtat pe desfrînata care a venit la Tine cu lacrimi, nici pe vameșul care s-a pocăit nu l-ai alungat, nici pe tîlharul, care a cunoscut împărăția Ta, nu l-ai izgonit, nici pe prigonitorul Pavel, care s-a pocăit, nu l-ai lăsat cum era; ci pe toți care au venit la Tine cu pocăință i-ai rînduit în ceata prietenilor Tăi, Cel ce singur ești binecuvîntat, totdeauna, acum și în vecii nesfîrșiți. Amin.

RUGĂCIUNEA ZECEA
(A ACELUIAȘI)

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, slăbește, lasă, milostivește-Te și-mi iartă mie păcătosului, netrebnicului și nevrednicului robului Tău căderile în păcat, smintelile

și greșelile mele toate cîte am păcătuit față de Tine, din tinerețile mele pînă în ziua și ceasul de acum, fie cu știință, fie din neștiință, cu cuvîntul, sau cu fapta, sau cu gîndul, sau cu cugetul, cu deprinderile și cu toate simțurile mele. Și, pentru rugăciunile celei ce fără de prihană Te-a născut pe Tine, ale preacuratei și pururea Fecioarei Maria, Maicii Tale, singura nădejde neînfruntată și ocrotitoare și izbăvitoare a mea, învrednicește-mă fără de osîndă să mă împărtășesc cu preacuratele, nemuritoarele, de viață făcătoarele și înfricoșătoarele Tale Taine, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci, spre sfințire, spre luminare, spre tărie, spre vindecare și spre sănătatea sufletului și a trupului și spre ștergerea și pierderea cu totul a cugetelor, a gîndurilor și a deprinderilor mele celor rele, și a nălucirilor de noapte ale duhurilor celor viclene și întunecate. Că a Ta este împărăția și puterea, slava, cinstea și închinăciunea, împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA UNSPREZECEA
(A SFÎNTULUI IOAN DAMASCHINUL)

Înaintea ușilor casei Tale stau și de gîndurile cele rele nu mă depărtez. Ci Tu, Hristoase Dumnezeule, Care ai îndreptat pe vameșul și ai miluit pe cananeanca și ai deschis tîlharului ușile raiului, deschide-mi și mie îndurările iubirii Tale de oameni și mă primește pe mine, cel ce vin și mă ating de Tine, ca pe desfrînata și pe cea cu scurgerea de sînge. Că aceasta atingîndu-se de marginea hainei Tale, prea lesne a luat tămăduire, iar aceea, cuprinzînd preacuratele Tale picioare, a dobîndit dezlegare de păcate. Iar eu, ticălosul, întreg Trupul Tău cutezînd a-L primi, să nu fiu ars, ci mă primește ca și pe dînsele și-mi luminează simțirile cele sufletești, arzînd nelegiuirile păcatelor mele, pentru rugăciunile celei ce fără de sămînță Te-a născut pe Tine, și ale puterilor cerești, că binecuvîntat ești în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA DOUĂSPREZECEA
(A SFÎNTULUI IOAN GURĂ DE AUR)

Cred, Doamne, și mărturisesc, că Tu ești cu adevărat Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu, Care ai venit în lume să mîntuiești pe cei păcătoși, dintre care cel dintîi sînt eu.

Încă cred, că acesta este însuși Preacurat Trupul Tău și acesta este însuși Scump Sîngele Tău. Deci, mă rog Ție: Miluiește-mă și-mi iartă greșelile mele cele de voie și cele fără de voie, cele cu cuvîntul sau cu lucrul, cele întru știință și întru neștiință. Și mă învrednicește fără de osîndă, să mă împărtășesc cu Preacuratele Tale Taine, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci. Amin.

Deci, mergînd să te împărtășești, să zici în taină, aceste stihuri ale lui Metafrast:

Iată mă apropii de sfînta-Împărtășire.
Și-mpărtășindu-mă, Doamne, să nu mă arzi;
Că Tu ești foc, și arzi pe cei nevrednici,
Ci, curățește-mă de toată-ntinarea.

Apoi:

Cinei Tale celei de taină, Fiul lui Dumnezeu, astăzi, părtaș mă primește, că nu voi spune vrăjmașilor Tăi, Taina Ta, nici sărutare îți voi da ca Iuda; ci ca tîlharul mărturisindumă, strig Ție: Pomenește-mă, Doamne, întru împărăția Ta.

După aceea, stihurile acestea:

Sîngele cel îndumnezeitor, privind, te spăimîntează omule.
Că foc este și arde pe cei nevrednici.
Dumnezeiescul Trup mă îndumnezeiește și mă hrănește,
Îmi îndumnezeiește sufletul, și-mi hrănește minunat mintea.

Apoi aceste tropare:

Îndulcitu-m-ai cu dorul Tău, Hristoase, și m-ai schimbat cu dumnezeiasca Ta dragoste; ci arde cu focul cel fără de materie păcatele mele și mă învrednicește a mă sătura de desfătarea care este întru Tine, ca de amîndouă veselindu-mă, să slăvesc, Bunule, venirea Ta.

Întru strălucirile sfinților Tăi, cum voi intra eu, nevrednicul? Că de voi îndrăzni să intru în cămară, haina mă vădește că nu este de nuntă, și voi fi legat și lepădat de îngeri. Ci

curăţeşte, Doamne, întinăciunea sufletului meu şi mă mîntuieşte, ca un iubitor de oameni.

Apoi rugăciunea aceasta:

Stăpîne, Iubitorule de oameni, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, să nu-mi fie mie spre osîndă Sfintele acestea, pentru că sînt nevrednic, ci spre curăţirea şi sfinţirea sufletului şi a trupului şi spre arvunirea vieţii şi a împărăţiei ce va să fie. «Iar mie bine-mi este a mă alipi de Dumnezeu şi a pune în Domnul nădejdea mîntuirii mele».

Şi iarăşi: **Cinei Tale celei de taină...** Şi aşa, cu umilinţă, să mergem să ne împărtăşim.

RUGĂCIUNE DE MULŢUMIRE DUPĂ DUMNEZEIASCA ÎMPĂRTĂŞIRE

STIHURI DE ÎNDEMN

După ce vei primi Împărtăşirea sfîntă
A făcătoarelor de viaţă Daruri,
Laudă adă şi mulţumire mare,
Şi cu căldură Domnului te roagă:
Slavă Ţie, Doamne! Slavă Ţie, Doamne!
Slavă Ţie, Dumnezeului nostru!

Apoi grăieşte următoarele rugăciuni:

RUGĂCIUNEA MARELUI VASILE

Mulţumesc Ţie, Doamne Dumnezeul meu, că nu m-ai lepădat pe mine păcătosul, ci părtaş a fi Sfintelor Tale Taine m-ai învrednicit. Mulţumesc Ţie că pe mine, nevrednicul, a mă împărtăşi cu preacuratele Tale Daruri m-ai învrednicit. Ci, Stăpîne, Iubitorule de oameni, Care pentru noi ai murit şi ai înviat şi ai dăruit nouă aceste înfricoşătoare şi de viaţă făcătoare Taine, spre binefacerea şi sfinţirea sufletelor şi a trupurilor noastre, dă să-mi fie şi mie acestea spre tămăduirea sufletului şi a trupului, spre izgonirea a tot potrivnicului, spre luminarea ochilor inimii mele, spre împăcarea sufleteştilor mele puteri, spre credinţă neînfruntată, spre dragoste nefăţarnică, spre desăvîrşirea înţelepciunii, spre paza porunci-

lor Tale, spre adăugirea dumnezeiescului Tău har și spre dobîndirea împărăției Tale. Ca întru sfințenia Ta cu acestea fiind păzit, să pomenesc harul Tău pururea și să nu mai viez mie, ci Ție, Stăpînului și Binefăcătorului nostru. Și așa, ieșind dintru această viață întru nădejdea vieții celei veșnice, să ajung la odihna cea de-a pururea, unde este glasul cel neîncetat al celor ce laudă și dulceața cea fără de sfîrșit a celor ce văd frumusețea cea nespusă a feței Tale. Că Tu ești dorirea cea adevărată și veselia cea nespusă a celor ce Te iubesc, Hristoase, Dumnezeul nostru, și pe Tine te laudă toată făptura în veci. Amin.

ALTĂ RUGĂCIUNE A MARELUI VASILE

Stăpîne, Hristoase Dumnezeule, Împăratul veacurilor și Făcătorul tuturor, mulțumesc Ție pentru toate bunătățile cîte mi-ai dat mie și pentru împărtășirea cu preacuratele și de viață făcătoarele Tale Taine. Deci, mă rog Ție, Bunule și Iubitorule de oameni, păzește-mă sub acoperămîntul Tău și sub umbra aripilor Tale, și-mi dăruiește pînă la suflarea cea mai de pe urmă cu cuget curat și cu vrednicie să mă împărtășesc cu Sfintele Tale Taine, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci. Că tu ești Piinea vieții, Izvorul sfințirii, Dătătorul bunătăților și Ție slavă înălțăm, împreună și Părintelui și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA SFÎNTULUI SIMEON METAFRAST

Cel ce de bunăvoie mi-ai dat mie spre hrană Trupul Tău, foc fiind, care arde pe cei nevrednici, să nu mă arzi pe mine, Făcătorul meu, ci mai vîrtos intră în alcătuirea mădularelor mele și întru toate încheieturile, în rărunchi și în inimă și arde spinii tuturor păcatelor mele; curățește-mi sufletul; sfințește-mi gîndurile și oasele; numărul deplin al celor cinci simțuri îl luminează; peste tot mă pătrunde cu frica Ta; pururea mă acoperă și mă apără și mă păzește de tot lucrul și cuvîntul pierzător de suflete; curățește-mă, spală-mă și mă îndreptează; înțelepțește-mă și mă luminează; arată-

mă locaș numai al Duhului Tău și să nu mai fiu sălaș păcatului, ci Ție, casă, prin primirea Împărtășirii. Ca de foc să fugă de mine tot lucrul rău, toată patima. Rugători aduc pentru mine pe toți sfinții, pe mai-marii cetelor celor fără de trup, pe Înaintemergătorul Tău, pe înțelepții Apostoli și cu aceștia și pe preacinstita și preacurata Maica Ta, ale căror rugăciuni primește-le, Milostive Hristoase al meu, și pe mine, slujitorul Tău, fiu al luminii mă fă; că Tu Însuți ești, Bunule, sfințirea și luminarea sufletelor noastre și Ție, după cuviință, ca unui Dumnezeu și Stăpîn, toți slavă îți înălțăm în toate zilele. Amin.

RUGĂCIUNEA SFÎNTULUI CHIRIL AL ALEXANDRIEI

Trupul Tău cel sfînt, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, să-mi fie mie spre viața de veci, și Sîngele Tău cel scump, spre iertarea păcatelor. Și să-mi fie mie Euharistia aceasta spre bucurie, spre sănătate și spre veselie. Și la înfricoșătoarea și a doua venire a Ta, învrednicește-mă pe mine păcătosul să stau de-a dreapta slavei Tale, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Tale și ale tuturor sfinților Tăi. Amin.

RUGĂCIUNEA CĂTRE PREASFÎNTA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

Preasfîntă Stăpînă, Născătoare de Dumnezeu, care ești lumina întunecatului meu suflet, nădejdea, acoperămîntul, scăparea, mîngîierea și bucuria mea, mulțumesc Ție, că m-ai învrednicit pe mine, nevrednicul, să fiu părtaș preacuratului Trup și scumpului Sînge al Fiului tău. Ci tu, care ai născut Lumina cea adevărată, luminează-mi ochii cei înțelegători ai inimii. Ceea ce ai născut Izvorul nemuririi, înviază-mă pe mine, cel omorît de păcat. Ceea ce ești Maica iubitoare de milostivire a Dumnezeului celui milostiv, miluiește-mă și dă umilință și zdrobire întru inima mea și smerenie întru gîndurile mele și ridicare din robia cugetelor mele. Și mă învrednicește pînă la sfîrșitul vieții fără de osîndă să primesc sfințirea preacuratelor Taine, spre tămăduirea sufletului și a trupului. Și-mi dă, Stăpînă, lacrimi de pocăință și de măr-

turisire, ca să te laud și să te slăvesc pe tine în toate zilele vieții mele, că binecuvîntată și preaslăvită ești în veci. Amin.

Apoi: **Acum liberează... Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime... Tatăl nostru...** Și troparul sfîntului a cărui Liturghie se va fi săvîrșit întru acea zi. **Slavă...** condacul lui..., **Și acum... Ceea ce ești creștinilor ocrotitoare..., Doamne miluiește** (de 12 ori), **Ceea ce ești mai cinstită..., Slavă... Și acum...** și apolisul.

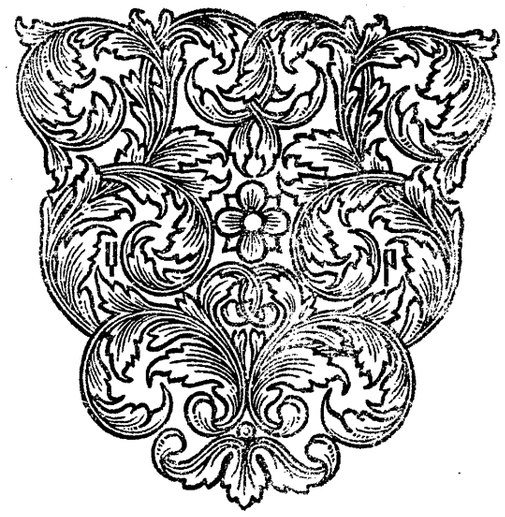

ÎNVĂȚĂTURĂ

CUM SE CUVINE A SE ZICE APOLISUL LA PRAZNICELE ÎMPĂRĂTEȘTI ALE MAICII LUI DUMNEZEU ȘI LA PRAZNICELE SFINȚILOR

Se cuvine a ști că, făcînd apolisul zilei sau al praznicelor Născătoarei de Dumnezeu: **Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale...** nu se zice într-insul: **A cinstitei, măritei Nașterii ei;** sau **a Adormirii ei;** sau **a Intrării,** sau alte praznice ale ei; sau **a Nașterii Sfîntului Ioan Botezătorul,** sau **a Tăierii sfîntului cap,** sau altele, de la alte pomeniri sau mutări ale sfinților, sau de la aflarea și aducerea moaștelor lor; ci, de este praznicul Născătoarei de Dumnezeu, al Nașterii ei, sau al Adormirii ei și altele, se zice așa:

Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale și ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mîntuiască pe noi ca un bun și de oameni iubitor.

Iar la praznicul unui sfînt se zice:

Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale Sfîntului (apostol sau **ierarh** sau **mucenic: N) și ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mîntuiască pe noi ca un bun și de oameni iubitor.**

Facem acest lucru deoarece nu Naşterea Născătoarei de Dumnezeu, nici Intrarea sau Adormirea ei o chemăm spre rugăciune către Dumnezeu, ci pe însăşi preasfînta Născătoare de Dumnezeu. Asemenea nici pomenirea sau mutarea sfinţilor nu o aducem spre rugăciune către Dumnezeu, ci pe sfinţi înşişi.

APOLISELE PRAZNICELOR ÎMPĂRĂTEŞTI

CARE SE ZIC LA VECERNIE, LA UTRENIE ŞI LA LITURGHIE

LA NAŞTEREA DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS

Cel ce în peşteră s-a născut şi în iesle s-a culcat, pentru mîntuirea noastră, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale şi ale tuturor sfinţilor, să ne miluiască şi să ne mîntuiască pe noi, ca un bun şi de oameni iubitor.

LA TĂIEREA-ÎMPREJUR A DOMNULUI

Cel ce întru a opta zi a primit a se tăia împrejur, pentru mîntuirea noastră, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...
(Şi celelalte, precum s-a arătat mai sus).

LA DUMNEZEIASCA ARĂTARE (BOTEZUL DOMNULUI)

Cel ce în Iordan de la Ioan a primit a se boteza, pentru mîntuirea noastră, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...

LA ÎNTIMPINAREA DOMNULUI

Cel ce în braţele dreptului Simeon a primit a fi ţinut, pentru mîntuirea noastră, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...

LA DUMINICA STÎLPĂRILOR (FLORIILOR)

Cel ce pe mînz de asin a primit a şedea, pentru mîntuirea noastră, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...

LA DUMINICA STÎLPĂRILOR, SEARA

Venind Domnul spre patima cea de bunăvoie, pentru mîntuirea noastră, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...

ÎN JOIA CEA MARE

Cel ce din nemăsurata Lui bunătate, calea cea mai bună, smerenia, ne-a arătat nouă, de cînd a spălat picioarele ucenicilor şi pînă şi la cruce şi la îngropare, smerindu-se pentru noi, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...

APOLISUL SFINTELOR PATIMI

Cel ce scuipări şi bătăi şi loviri şi cruce şi moarte a răbdat pentru mîntuirea lumii, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...

ÎN SFÎNTA ŞI MAREA VINERI

Cel ce pentru noi oamenii şi pentru a noastră mîntuire, patimile cele înfricoşătoare şi crucea cea de viaţă făcătoare şi îngroparea cea de voie cu trupul a primit, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...

IN DUMINICA PAŞTILOR
ŞI ÎN TOATĂ SĂPTĂMÎNA LUMINATĂ

Hristos, Cel ce a înviat din morţi, cu moartea pe moarte călcînd şi celor din morminte viaţă dăruindu-le, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale şi ale tuturor sfinţilor, să ne miluiască şi să ne mîntuiască pe noi, ca un bun şi de oameni iubitor.

LA DUMINICA TOMII
ŞI IN RESTUL SĂPTĂMINII

Cel ce prin uşile încuiate a intrat la sfinţii Săi ucenici şi Apostoli şi pe Toma l-a încredinţat, pentru mîntuirea noastră, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...

LA ÎNĂLȚAREA DOMNULUI

(Începind cu Vecernia din ajun și pînă la odovania praznicului)

Cel ce întru slavă s-a înălțat de la noi la ceruri și a șezut de-a dreapta lui Dumnezeu-Tatăl, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...

LA DUMINICA POGORÎRII DUHULUI SFÎNT

Cel ce în chip de limbi de foc din cer a trimis pe Duhul cel Preasfînt peste sfinții Săi ucenici și Apostoli, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...

ÎNTRU ACEEAȘI DUMINICĂ LA VECERNIE

Cel ce de părinteștile și dumnezeiești sînuri s-a dezbrăcat pe Sine și din cer pe pămînt s-a pogorît și a luat toată firea noastră și a îndumnezeit-o pe ea, iar după acestea iarăși s-a suit la ceruri și a șezut de-a dreapta lui Dumnezeu-Tatăl și pe Dumnezeiescul și Sfîntul și cel de o ființă și de o putere și de o slavă și împreună de-a pururea fiitorul Duh L-a trimis peste Sfinții Săi ucenici și Apostoli și prin Acesta i-a luminat pe ei, și printr-înșii pe toată lumea; Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei și cu totul fără de prihană sfintei Maicii Sale, ale Sfinților, măriților și întru tot lăudaților, de Dumnezeu propovăduitorilor și purtătorilor de Duh Apostoli și ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mîntuiască pe noi, ca un bun și de oameni iubitor.

LA SCHIMBAREA LA FAȚĂ

(Și pînă la odovania praznicului)

Cel ce în muntele Taborului s-a schimbat la față întru slavă, înaintea Sfinților Săi ucenici și Apostoli, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...

APOLISELE ZILELOR

DE PESTE TOATĂ SĂPTĂMÎNA

SÎMBĂTĂ LA VECERNIE

Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale Sfinților, măriților și întru tot lăudaților Apostoli, ale Sfîntului (N), al cărui hram, îl poartă biserica), **ale Sfîntului** (N), **a cărui pomenire o săvîrșim, ale sfinților drepților și dumnezeieștilor Părinți Ioachim și Ana și pentru ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mîntuiască pe noi, ca un bun și de oameni iubitor.**

DUMINICĂ LA UTRENIE

Cel ce a înviat din morți, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale Sfinților, măriților și întru tot lăudaților Apostoli... (și celelalte, precum s-a arătat mai sus).

La Sfînta Liturghie, apolisul este același ca și la Utrenie, pomenind după sfîntul al cărui hram îl poartă biserica și pe sfîntul a cărui Liturghie se săvîrșește: a lui Ioan Gură de Aur, sau a Marelui Vasile.

DUMINICĂ LA VECERNIE ȘI LUNI LA UTRENIE

Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, cu folosințele cinstitelor, cerești, netrupești puteri (ale sfîntului, al cărui hram îl poartă biserica și ale sfîntului zilei)**, ale sfinților, drepților și dumnezeieștilor Părinți Ioachim și Ana și pentru ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mîntuiască pe noi, ca un bun și de oameni iubitor.**

LUNI LA VECERNIE ȘI MARȚI LA UTRENIE

Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale cinstitului, slăvitului prooroc, Înaintemergător și Botezător Ioan...

MARȚI LA VECERNIE ȘI MIERCURI LA UTRENIE

Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, cu puterea cinstitei și de viață făcătoarei Cruci...

MIERCURI LA VECERNIE ȘI JOI LA UTRENIE

Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale Sfinților, măriților și întru tot lăudaților Apostoli, ale celui între sfinți Părintelui nostru Nicolae, arhiepiscopul Mirelor Lichiei, făcătorul de minuni...

JOI LA VECERNIE ȘI VINERI LA UTRENIE

Se zice apolisul de miercuri dimineața.

VINERI LA VECERNIE ȘI SÎMBĂTĂ LA UTRENIE

Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale Sfinților, măriților și întru tot lăudaților Apostoli, ale sfinților, slăviților și bunilor biruitori mucenici, ale preacuvioșilor și de Dumnezeu-purtătorilor părinților noștri, ale Sfîntului (N, al cărui hram îl poartă biserica**), ale Sfîntului (**N**), a cărui pomenire o săvîrșim, ale sfinților, drepților și dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana și pentru ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mîntuiască pe noi, ca un bun și de oameni iubitor.**

Iar peste toată săptămîna, apolisul la Sfînta Liturghie se face cum s-a arătat mai sus la Vecernie și la Utrenie, după zile adăugîndu-se însă la locul cuvenit și numele sfîntului a cărui Liturghie s-a săvîrșit, adică : **...ale celui între sfinți Părintelui nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul Constantinopolului...;** sau **...ale celui între sfinți Părintelui nostru Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareii Capadociei...**, sau **...ale celui între sfinți Părintelui nostruGrigorie Dialogul...**

Iar la Pavecerniță, la Miezonoptică și la Ceasuri, în toată săptămîna, se face apolisul cel mic așa:

Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale preacuvioșilor și de Dumnezeu purtătorilor părinților noștri și pentru ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mîntuiască pe noi, ca un bun și de oameni iubitor.

Numai duminica, la Miezonoptică și la Ceasuri se adaugă la începutul apolisului: **Cel ce a înviat din morți...**

Vineri seara la Vecernie și sîmbătă la Utrenie, precum și la Liturghie nu se cade a zice la apolis: **Cu puterea cinstitei și de viață făcătoarei Cruci,** de vreme ce, în acea zi, nu se face slujba Crucii (căci în ziua în care se face pomenirea și slujba cinstitei Cruci, atunci este în post, precum miercurea și vinerea și la Înălțarea cinstitei Cruci). Asemenea și duminică la apolis, de Cruce nu se amintește, fiindcă nu este zi de post. Așa este rînduiala și obiceiul Sfintei Biserici a Răsăritului, la toate patriarhiile, în sfintele mînăstiri și pretutindenea.

Se cuvine a ști și aceasta, că acolo unde este hramul Mîntuitorului Hristos, adică Nașterea, Dumnezeiasca Arătare (Botezul Domnului), Înălțarea sau celelalte, la apolisul de peste săptămînă nu se zice niciodată apolisul praznicului, ci numai în ziua praznicului și pînă la sfîrșitul (odovania) lui. Iar în tot anul se zice numai: **Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...** și celelalte, ale fiecărei zile; dar de la Sfintele Paști pînă la sărbătoarea Înălțării Domnului se zice: **Cel ce a înviat din morți...**

❖ ❖ ❖

ECFONISELE

CE SE ZIC DUPĂ ECTENIA MICĂ, ÎNAINTEA EVANGHELIILOR SFINTELOR PATIMI, ÎN SFÎNTA ȘI MAREA VINERI (LA DENIA DE JOI SEARA)

Ecfonisul 1:

Că a Ta este stăpînirea și a Ta este împărăția și puterea și slava...

Ecfonisul al 2-lea:

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea...

Ecfonisul al 3-lea:

Că s-a binecuvîntat şi s-a preaslăvit întru tot cinstitul şi de mare-cuviinţă numele Tău...

Ecfonisul al 4-lea:

Că Tu eşti Dumnezeul nostru şi Ţie slavă înălţăm...

Ecfonisul al 5-lea:

Fie stăpînirea împărăţiei Tale binecuvîntată şi preaslăvită...

Ecfonisul al 6-lea:

Că s-a binecuvîntat întru tot sfînt numele Tău şi s-a preaslăvit împărăţia Ta...

Ecfonisul al 7-lea:

Că pe Tine Te laudă toate puterile cereşti...

Ecfonisul al 8-lea:

Că Tu eşti Împăratul păcii şi Mîntuitorul sufletelor noastre...

Ecfonisul al 9-lea:

Că pe Tine Te laudă toate puterile cereşti...

ECFONISELE

DE LA ECTENIILE DIN DUMINICA CEA LUMINATĂ
A PAŞTILOR, DUPĂ FIECARE CÎNTARE A CANONULUI

După Cîntarea 1-a:

Că a Ta este stăpînirea şi a Ta este împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

După Cîntarea 3-a:

Că Tu eşti Dumnezeul nostru şi Ţie slavă înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

După Cîntarea 4-a:

Că bun şi iubitor de oameni Dumnezeu eşti şi Ţie slavă înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

După Cîntarea 5-a:

Că s-a sfinţit şi s-a preaslăvit preacinstitul şi de mare cuviinţă numele Tău, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

După Cîntarea 6-a:

Că Tu eşti Împăratul păcii şi Mîntuitorul sufletelor noastre şi Ţie slavă înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

După Cîntarea 7-a:

Fie stăpînirea împărăţiei Tale binecuvîntată şi preaslăvită, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

După Cîntarea 8-a:

Că s-a binecuvîntat şi s-a preaslăvit prea cinstitul şi de mare cuviinţă numele Tău, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

După Cîntarea 9-a:

Că pe Tine Te laudă toate puterile cereşti şi Ţie slavă înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

ECTENIA LA SCOATEREA CINSTITEI CRUCI

14 SEPTEMBRIE

Preotul, stînd în mijlocul bisericii, înaintea tetrapodului, adică cu fața spre răsărit, zice:

Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește. Să zicem toți:

Și se începe întîia sută de: **Doamne miluiește.**

Apoi, ocolind tetrapodul, preotul se întoarce cu spatele spre strana dreaptă și cu fața spre miazănoapte și zice:

Încă ne rugăm (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod)**. Să zicem toți:**

Și se începe a doua sută de: **Doamne miluiește.**

Trecînd apoi în partea de răsărit a tetrapodului și cu fața spre apus, preotul zice:

Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)], și pentru toți frații noștri cei întru Hristos. Să zicem toți:

Și se începe a treia sută de: **Doamne miluiește.**

Și sfîrșind aceasta, preotul trece în dreptul stranei din stînga cu fața spre miazăzi și zice:

Încă ne rugăm pentru tot sufletul creștinesc cel necăjit și întristat. Să zicem toți:

Și se începe a patra sută de: **Doamne miluiește.** Și întorcîndu-se iarăși la locul de la început, adică cu fața către răsărit, zice:

Încă ne rugăm pentru toți cei ce slujesc și au slujit în sfînt locașul acesta, părinți și frați ai noștri. Să zicem toți:

Și se începe a cincea sută de: **Doamne miluiește,** și apoi se cîntă cele rînduite și se fac închinăciuni, toți cei de față sărutînd sfînta Cruce.

STIHURILE CE SE CÎNTĂ LA SĂRBĂTORI

Cînd se face Intrarea cea mică (Vohodul) după: **Înțelepciune, drepți,** se cîntă:

LA ÎNĂLȚAREA CINSTITEI CRUCI

Înălțați pe Domnul Dumnezeul nostru și vă închinați așternutului picioarelor Lui, că sfînt este.

LA NAȘTEREA DOMNULUI

Din pîntece mai înainte de luceafăr Te-am născut. Juratu-s-a Domnul și nu-I va părea rău; Tu ești preot în veac, după rînduiala lui Melhisedec.

LA BOTEZUL DOMNULUI

Binecuvîntat este Cel ce vine întru numele Domnului; Dumnezeu este Domnul și s-a arătat nouă.

LA ÎNTÎMPINAREA DOMNULUI

Cunoscută a făcut Domnul mîntuirea Sa înaintea neamurilor și a descoperit dreptatea Sa.

LA BUNAVESTIRE

Binevestiți din zi în zi mîntuirea Dumnezeului nostru.

LA DUMINICA STÎLPĂRILOR (FLORIILOR)

Binecuvîntat este Cel ce vine întru numele Domnului; binecuvîntatu-v-am pe voi din casa Domnului; Dumnezeu este Domnul şi s-a arătat nouă.

ÎN SFÎNTA ŞI MAREA DUMINICĂ A PAŞTILOR

În biserici binecuvîntaţi pe Dumnezeu, pe Domnul din izvoarele lui Israil.

LA SFÎNTA ÎNĂLŢARE

Suitu-s-a Dumnezeu întru strigare, Domnul în glas de trîmbiţă.

ÎN DUMINICA CINCIZECIMII

Înalţă-Te, Doamne, întru puterea Ta; cînta-vom şi vom lăuda puterile Tale.

LA SCHIMBAREA LA FAŢĂ

Taborul şi Ermonul întru numele Tău se vor bucura.

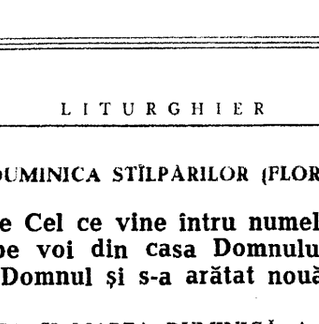

TROPARE ŞI CONDACE

CE SE CÎNTĂ ÎN SFÎNTUL ALTAR, LA SĂRBĂTORILE MARI, CÎND SE SLUJEŞTE CU SOBOR

LA NAŞTEREA SFINTEI FECIOARE, 8 SEPTEMBRIE

Troparul, glasul al 4-lea:

Naşterea ta, de Dumnezeu Născătoare Fecioară, bucurie a vestit la toată lumea; că din tine a răsărit Soarele dreptăţii, Hristos, Dumnezeul nostru, şi dezlegînd blestemul, a dat binecuvîntare; şi stricînd moartea, ne-a dăruit nouă viaţă veşnică.

Condacul, glasul al 4-lea:

Ioachim şi Ana, din defăimarea nenaşterii de fii, iar Adam şi Eva din stricăciunea morţii s-au izbăvit, Preacurată, prin sfîntă naşterea ta. Aceasta o prăznuieşte şi poporul tău, din vina greşelilor izbăvindu-se, cînd strigă către tine: Cea stearpă naşte pe Născătoarea de Dumnezeu şi hrănitoarea vieţii noastre.

LA ÎNĂLȚAREA CINSTITEI CRUCI, 14 SEPTEMBRIE

Troparul, glasul 1:

Mîntuiește, Doamne, poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta; biruință binecredincioșilor creștini asupra celor protivnici dăruiește și cu Crucea Ta păzește pe poporul Tău.

Condacul, glasul al 4-lea:

Cel ce Te-ai înălțat pe Cruce de bunăvoie, poporului Tău, celui nou-numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruiește-i, Hristoase Dumnezeule. Veselește cu puterea Ta pe binecredincioșii creștini, dăruindu-le lor biruință asupra potrivnicilor, avînd ajutorul Tău armă de pace, nebiruită biruință.

LA ACOPERĂMÎTUL PREASFINTEI NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU, 1 OCTOMBRIE

Troparul, glasul al 4-lea:

Astăzi, poporul cel binecredincios, luminat prăznuiește, umbrit fiind prin venirea Ta, Maica lui Dumnezeu și către preacinstită icoana ta privind, cu umilință grăim: Acoperă-ne pe noi cu cinstitul tău acoperămînt și ne scapă de tot răul, rugînd pe Fiul tău, pe Hristos Dumnezeul nostru, să mîntuiască sufletele noastre.

Condacul, glasul al 3-lea:

Podobie: **Fecioara astăzi...**

Fecioara astăzi, înainte stă în biserică și cu cetele sfinților nevăzut se roagă lui Dumnezeu. Îngerii cu ierarhii se închină și Apostolii cu proorocii dănțuiesc; că pentru noi roagă Născătoarea de Dumnezeu pe Dumnezeul cel mai înainte de veci.

LA 26 OCTOMBRIE

Troparul cutremurului, glasul al 8-lea:

Cel ce cauți spre pămînt și-l faci de se cutremură, izbăvește-ne de groaza cea înfricoșătoare a cutremurului, Hristoase Dumnezeul nostru, și trimite-ne nouă milele Tale cele bogate, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, unule Iubitorule de oameni.

Condacul cutremurului, glasul al 6-lea:

Podobie: **Plinind rînduiala...**

Izbăvește-ne, Doamne, pe noi toți de cutremurul cel greu și de rănile cele nesuferite, pentru păcatele noastre. Miluiește, Doamne, poporul pe care l-ai cîștigat cu scump Sîngele Tău, Stăpîne, și cetatea să nu o dai pierzării prin cutremurul cel înfricoșător; că pe alt Dumnezeu afară de Tine nu știm; și strigă celor ce-Ți cîntă Ție: Eu sînt cu voi și nimeni împotriva voastră.

LA SOBORUL MAI MARILOR VOIEVOZI MIHAIL ȘI GAVRIIL, 8 NOIEMBRIE

Troparul, glasul al 4-lea:

Mai-marilor Voievozi ai oștirilor cerești, rugămu-vă pe voi, noi nevrednicii, ca prin rugăciunile voastre să ne acoperiți cu acoperămîntul aripilor slavei voastre celei netrupești, păzindu-ne pe noi cei ce cădem cu deadinsul și strigăm: Izbăviți-ne din nevoi, ca niște mai-mari peste cetele puterilor celor de sus.

Condacul, glasul al 2-lea:

Mai-marilor Voievozi ai lui Dumnezeu, slujitori ai dumnezeiești slave, povățuitori ai oamenilor și căpetenii ale îngerilor, ceea ce este de folos cereți pentru noi și mare milă, ca niște mai-mari Voievozi ai celor fără de trup.

LA INTRAREA ÎN BISERICĂ A MAICII DOMNULUI, 21 NOIEMBRIE

Troparul, glasul al 4-lea:

Astăzi, înainte-însemnarea bunăvoinței lui Dumnezeu și propovăduirea mîntuirii oamenilor, în biserica lui Dumnezeu, luminat, Fecioara se arată și pe Hristos tuturor mai înainte

îl vestește. Acesteia și noi cu mare glas să-i strigăm: Bucură-te, plinirea rînduielii Ziditorului.

Condacul, glasul al 4-lea:

Podobie: **Cel ce Te-ai înălțat...**

Preacurata biserică a Mîntuitorului, cămara cea de mult preț și Fecioara, sfințita vistierie a slavei lui Dumnezeu astăzi se aduce în casa Domnului, împreună aducînd darul Duhului lui Dumnezeu, pe care o laudă îngerii lui Dumnezeu: aceasta este cortul cel ceresc.

LA NAȘTEREA DOMNULUI, 25 DECEMBRIE

Troparul, glasul al 4-lea:

Nașterea Ta, Hristoase, Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței; că întru dînsa cei ce slujeau stelelor, de la stea s-au învățat să se închine Ție, Soarelui dreptății, și să Te cunoască pe Tine, Răsăritul cel de sus, Doamne, slavă Ție.

Condacul, glasul al 3-lea:

Însăși podobia:

Fecioara astăzi, pe Cel mai presus de ființă naște, și pămîntul peștera Celui neapropiat aduce. Îngerii cu păstorii slăvesc, iar magii cu steaua călătoresc; că pentru noi s-a născut Prunc tînăr, Dumnezeu cel mai înainte de veci.

LA SOBORUL PREASFINTEI NĂSCĂTOAREI DE DUMNEZEU, 26 DECEMBRIE

Troparul, glasul al 4-lea:

Nașterea Ta Hristoase Dumnezeul nostru... (vezi mai sus).

Condacul, glasul al 6-lea:

Cel ce mai înainte de luceafăr din Tatăl fără de maică s-a născut, astăzi pe pămînt fără de tată s-a întrupat din tine.

Pentru aceasta steaua binevestește magilor și îngerii cu păstorii laudă nașterea ta cea fără prihană, ceea ce ești plină de har.

LA TĂIEREA-ÎMPREJUR A DOMNULUI, 1 IANUARIE

Troparul, glasul 1:

Cel ce ședzi pe scaunul cel în chipul focului, întru cei de sus, împreună cu Părintele cel fără de început și cu Dumnezeiescul Duh, ai binevoit a Te naște pe pămînt din Fecioara, Maica Ta, care nu știe de bărbat, Iisuse. Pentru aceasta, Te-ai și tăiat împrejur a opta zi, ca un om. Slavă sfatului Tău celui preabun; slavă rînduielii Tale; slavă smereniei Tale, unule, Iubitorule de oameni.

Condacul, glasul al 3-lea:

Podobie: **Fecioara astăzi...**

Domnul tuturor tăiere-împrejur rabdă și greșelile oamenilor ca un bun le taie, dînd astăzi mîntuire lumii. Se bucură deci întru cei de sus și ierarhul Ziditorului și purtătorul de lumină, dumnezeiescul slujitor al lui Hristos, Vasile.

LA BOTEZUL DOMNULUI, 6 IANUARIE

Troparul, glasul 1:

În Iordan botezîndu-Te, Tu, Doamne, închinarea Treimii s-a arătat; că glasul Părintelui Te-a mărturisit, Fiu iubit pe Tine numindu-Te, și Duhul în chip de porumb a adeverit întărirea cuvîntului. Cel ce Te-ai arătat, Hristoase Dumnezeule, și lumea ai luminat, slavă Ție.

Condacul, glasul al 4-lea:

Însăși podobia:

Arătatu-Te-ai astăzi lumii, și lumina Ta, Doamne, s-a însemnat peste noi, care cu cunoștință Te lăudăm: Venit-ai și Te-ai arătat, Lumina cea neapropiată.

LA ÎNTÎMPINAREA DOMNULUI, 2 FEBRUARIE

Troparul, glasul 1:

Bucură-te cea plină de dar, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, că din tine a răsărit Soarele dreptății, Hristos Dumnezeul nostru, luminînd pe cei dintru întuneric. Veselește-te și tu, bătrînule Drepte, cel ce ai primit în brațe pe Izbăvitorul sufletelor noastre, Care ne-a dăruit nouă învierea.

Condacul, glasul 1:

Cel ce ai sfințit pîntecele Fecioarei cu nașterea Ta și mîinile lui Simeon întîmpinînd le-ai binecuvîntat precum se cădea și ne-ai mîntuit pe noi, Hristoase Dumnezeule, împacă lumea ce se găsește în războaie și întărește dreapta credință pe care ai iubit-o, unule, Iubitorule de oameni.

LA BUNAVESTIRE, 25 MARTIE

Troparul, glasul al 4-lea:

Astăzi este începutul mîntuirii noastre și arătarea tainei celei din veac. Fiul lui Dumnezeu, Fiu Fecioarei se face și Gavriil darul îl binevestește. Pentru aceasta și noi, împreună cu dînsul, Născătoarei de Dumnezeu să-i strigăm: Bucură-te, cea plină de har, Domnul este cu tine.

Condacul, glasul al 8-lea:

Apărătoare Doamnă, pentru biruință mulțumiri, izbăvindu-ne din nevoi aducem ție, Născătoare de Dumnezeu, noi, robii tăi. Ci, ca ceea ce ai stăpînire nebiruită, izbăvește-ne pe noi din toate nevoile, ca să strigăm ție: Bucură-te, Mireasă pururea Fecioară.

LA DUMINICA FLORIILOR

Troparul, glasul 1:

Învierea cea de obște mai înainte de patima Ta adeverind-o, pe Lazăr din morți l-ai sculat, Hristoase Dumnezeule. Pentru

aceasta și noi, ca pruncii, semnele biruinței purtînd, Ție, Biruitorului morții, strigăm: Osana Celui dintru înălțime, binecuvîntat ești Cel ce vii întru numele Domnului.

Alt tropar, glasul al 4-lea:

Îngropîndu-ne împreună cu Tine prin Botez, Hristoase, Dumnezeul nostru, vieții celei fără de moarte ne-am învrednicit, prin învierea Ta, și cîntînd, strigăm: Osana Celui dintru înălțime, binecuvîntat ești Cel ce vii întru numele Domnului.

Condacul, glasul al 2-lea:

Pe scaun în cer și pe mînz pe pămînt fiind purtat, Hristoase Dumnezeule, laudă de la îngeri ai primit și cîntare de la pruncii cei ce strigau Ție: Binecuvîntat ești Cel ce vii să chemi pe Adam.

LA DUMINICA SFÎNTULUI APOSTOL TOMA

Troparul, glasul al 7-lea:

Pecetluit fiind mormîntul, Viață din groapă ai răsărit, Hristoase Dumnezeule, și ușile fiind încuiate, înaintea ucenicilor Tăi ai stătut, învierea tuturor, duh drept printr-înșii înnoindu-ne nouă, după mare mila Ta.

Condacul, glasul al 8-lea:

Cu dreapta cea osîrduitoare, coasta Ta cea de viață dătătoare, Toma a cercat-o, Hristoase, Dumnezeule; că dacă ai intrat, ușile fiind încuiate, cu ceilalți Apostoli, a strigat către Tine: Domnul meu ești și Dumnezeul meu.

LA ÎNJUMĂTĂȚIREA PRAZNICULUI ÎNVIERII

Troparul, glasul al 8-lea:

Înjumătățindu-se praznicul, sufletul meu cel însetat adapă-l cu apele bunei credințe: că tuturor, Mîntuitorule, ai strigat: Cel însetat să vină la Mine și să bea. Izvorule al vieții noastre, Hristoase Dumnezeule, slavă Ție.

Condacul, glasul al 4-lea:

Podobie: **Cel ce Te-ai înălțat...**

Praznicul Legii înjumătățindu-se, Făcătorule a toate și Stăpîne, către cei ce erau de față ai zis, Hristoase Dumnezeule: Veniți și scoateți apa nemuririi. Pentru aceasta, la Tine cădem și cu credință strigăm: Îndurările Tale dăruiește-le nouă, că Tu ești Izvorul vieții noastre.

LA ÎNĂLȚAREA DOMNULUI

Troparul, glasul al 4-lea:

Înălțatu-Te-ai întru salvă, Hristoase, Dumnezeul nostru, bucurie făcînd ucenicilor, cu făgăduința Sfîntului Duh, încredințîndu-se ei prin binecuvîntare, că Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Izbăvitorul lumii.

Condacul, glasul al 6-lea:

Plinind rînduiala cea pentru noi și cele de pe pămînt unindu-le cu cele cerești, Te-ai înălțat întru slavă, Hristoase, Dumnezeul nostru, nicicum despărțindu-Te, ci rămînînd nedepărtat și strigînd celor ce Te iubesc pe Tine: Eu sînt cu voi și nimeni împotriva voastră.

LA POGORIREA SFÎNTULUI DUH

Troparul, glasul al 8-lea:

Binecuvîntat ești Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce preaînțelepți pe pescari i-ai arătat, trimițîndu-le lor Duhul Sfînt; și printr-înșii lumea ai vînat, Iubitorule de oameni, slavă Ție.

Condacul, glasul al 8-lea:

Cînd s-a pogorît, limbile amestecînd, a despărțit neamurile, Cel preaînalt; iar cînd a împărțit limbile cele de foc, la unire pe toți i-a chemat și iată cu un glas slăvim pe Preasfîntul Duh.

LA DUMINICA TUTUROR SFINȚILOR

Troparul, glasul al 4-lea:

Cu sîngiurile mucenicilor Tăi din toată lumea, ca și cu o porfiră și vison împodobită fiind biserica Ta, printr-înșii strigă către Tine: Hristoase Dumnezeule, poporului Tău trimite-i îndurările Tale, pace obștii Tale dăruiește-i și sufletelor noastre mare milă.

Condacul, glasul al 8-lea:

Ca o pîrgă a firii, Ție, Săditorului făpturii, lumea îți aduce, Doamne, pe purtătorii de Dumnezeu mucenici. Pentru rugăciunile lor și ale Născătoarei de Dumnezeu, în pace adîncă lumea o păzește, mult Milostive.

LA SCHIMBAREA LA FAȚĂ, 6 AUGUST

Troparul, glasul al 7-lea:

Schimbatu-Te-ai la față în munte, Hristoase Dumnezeule, arătînd ucenicilor Tăi slava Ta, pe cît li se putea. Strălucească și nouă, păcătoșilor, lumina Ta cea pururea fiitoare, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Dătătorule de lumină, slavă Ție.

Condacul, glasul al 7-lea:

În munte Te-ai schimbat la față și pe cît au cuprins ucenicii Tăi slava Ta, Hristoase Dumnezeule, au înțeles că, de Te vor vedea răstignit, au să cunoască patima cea de bunăvoie și lumii să propovăduiască, că Tu ești cu adevărat raza Tatălui.

LA ADORMIREA MAICII DOMNULUI, 15 AUGUST

Troparul, glasul 1:

Întru naștere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu ai părăsit, de Dumnezeu Născătoare. Mutatu-te-ai la viață, fiind

Maica Vieții, și cu rugăciunile tale izbăvești din moarte sufletele noastre.

Condacul, glasul al 2-lea:

Pe Născătoarea de Dumnezeu, cea întru rugăciuni neadormită și întru folosință nădejde neschimbată, mormîntul și moartea nu o au ținut, căci ca pe Maica Vieții, la viață a mutat-o Cel ce s-a sălășluit în pîntecele ei cel pururea fecioresc.

FELURITE RÎNDUIELI ȘI RUGĂCIUNI

RÎNDUIALA BINECUVÎNTĂRII COLIVEI

Adică a grîului fiert, amestecat cu miere și alte feluri de poame dulci, ce se aduce în biserică întru cinstea și pomenirea praznicelor împărătești sau ale sfinților.

Deci, fiind adusă coliva în biserică, de este seara, la Vecernie, după: **Acum liberează... Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime... Tatăl nostru...** troparul sfîntului. **Slavă...** condacul, **Și acum..., Pentru rugăciunile tuturor sfinților, Doamne, și ale Născătoarei de Dumnezeu, pacea Ta dă-ne-o nouă și ne miluiește pe noi, ca un îndurat,** glasul 1. Iar de este la Liturghie, după rugăciunea amvonului, îndată se cîntă troparul și condacul praznicului sau al sfîntului. Apoi diaconul, tămîind, zice: **Domnului să ne rugăm.** Strana: **Doamne miluiește.** Preotul, stînd lîngă colivă, zice cu glas mare rugăciunea aceasta:

Doamne, Cel ce ai plinit t o a t e cu cuvîntul Tău și ai poruncit pămîntului să scoată multe feluri de roade spre desfătarea și hrana noastră; Care pe cei trei t i n e r i și pe Daniil, care erau în Babilon, fiind hrăniți cu semințe,

i-ai arătat mai frumoși decît pe cei hrăniți cu multe desfătări; Însuți, întru tot bunule Împărate, și aceste semințe cu multe feluri de roade le binecuvintează și sfințește pe cei ce vor gusta dintr-însele, că acestea spre slava Ta și spre cinstea Sfîntului (N) s-au pus înaintea Ta de robii Tăi; încă și spre pomenirea celor ce s-au săvîrșit întru buna credință. Și dăruiește, Bunule, c e l o r ce au înfrumusețat acestea și celor ce săvîrșesc pomenirea, toate cererile cele către mîntuire și desfătarea bunătăților Tale celor veșnice. Pentru rugăciunile preacuratei Stăpînei noastre, de Dumnezeu Născătoarei și pururea Fecioarei M a r i a și cu ale Sfîntului (N), a cărui pomenire o săvîrșim și cu ale tuturor sfinților Tăi. Că Tu ești Cel ce b i n e c u v î n t e z i și sfințești toate, Hristoase Dumnezeul nostru și Ție slavă înălțăm, împreună și Părintele Tău celui fără de început și Preasfîntului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Și de este la Vecernie, diaconul zice: **Înțelepciune.** Strana: **Binecuvintează.** Preotul: **Cel ce este binecuvîntat...** Și celelalte ale apolisului.

Iar de este la Liturghie, strana cîntă: **Fie numele Domnului...** (de 3 ori), și Psalmul 33: **Bine voi cuvînta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea...**

Și se face obișnuitul apolis al Liturghiei și se împarte anafura.

RUGĂCIUNE

LA BINECUVÎNTAREA SĂLCIEI, ÎN DUMINICA STÎLPĂRILOR

Diaconul zice: **Domnului să ne rugăm.** Strana: **Doamne miluiește.** Iar preotul citește rugăciunea aceasta:

D oamne Dumnezeul nostru, Cel ce ședzi pe heruvimi, Care ai arătat puterea Ta și ai trimis pe Unul-Născut Fiul Tău, D o m n u l n o s t r u Iisus Hristos, să mîntuiască lumea prin Crucea, prin îngroparea și prin învierea Sa; iar El venind în Ierusalim, spre Patima cea de bunăvoie, poporul cel ce ședea întru întuneric și în umbra morții luînd semnele biruinței, ramuri de copaci și stîlpări de finic, a însemnat de mai înainte învierea; Însuți, Stăpîne, și pe noi, cei ce urmînd pilda acelora, întru această zi, mai înainte de praznic, ținem în mîini stîlpări și ramuri de copaci, ne păzește și strigîndu-Ți Ție ca și mulțimile acelea și ca pruncii: Osana!, ne apără, ca întru laude și cîntări duhovnicești să ne învrednicim de învierea făcătoare de viață, cea de a treia zi, în Iisus Hristos Domnul nostru, cu Care binecuvîntat e ș t i, împreună cu Preasfîntul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

RUGĂCIUNE

LA BINECUVÎNTAREA CĂRNURILOR, ÎN SFÎNTA ȘI LUMINATA DUMINICĂ A PAȘTILOR

Preotul: **Binecuvîntat este Dumnezeul nostru...** Strana: **Hristos a înviat...** (de 3 ori). Diaconul: **Domnului să ne rugăm.** Strana: **Doamne miluiește.**

Preotul citește rugăciunea aceasta:

Caută, Doamne Iisuse Hristoase, spre mîncările acestea de carne și le sfințește pe ele, precum ai sfințit berbecul pe care Ți l-a adus credinciosul Avraam, mielul pe care Ți l-a adus jertfă Abel și vițelul cel gras care ai poruncit să se junghie pentru fiul cel rătăcit și apoi întors către Tine. Şi precum acela s-a învrednicit a se îndulci de harul Tău, așa și pe noi ne învrednicește să luăm cele sfințite și binecuvîntate de Tine, spre hrana noastră a tuturor. Că Tu ești hrana cea adevărată și Dătătorul bunătăților și Ție slavă înălțăm, împreună și Părintelui Tău celui fără de început și Preasfîntului, bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

RUGĂCIUNE

LA BINECUVÎNTAREA BRÎNZEI ȘI A OUĂLOR

Diaconul: **Domnului să ne rugăm.** Strana: **Doamne miluiește.** Preotul citește rugăciunea aceasta:

Stăpîne Doamne, Dumnezeul nostru, Ziditorule și Făcătorule a toate, binecuvintează brînza și ouăle acestea, și pe noi ne păzește întru bunătatea Ta, ca gustînd dintr-însele să ne umplem de darurile Tale cele date nouă cu prisosință și de bunătatea Ta cea negrăită. Că a Ta este stăpînirea și a Ta este împărăția și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

RUGĂCIUNE

LA GUSTAREA STRUGURILOR, ÎN ZIUA DE 6 AUGUST

Diaconul: **Domnului să ne rugăm.** Strana: **Doamne miluiește.** Preotul citește rugăciunea aceasta:

Binecuvintează, Doamne, această roadă nouă a viței, pe care, prin buna întocmire a văzduhului, prin picăturile de ploaie și prin liniștea vremii, ai binevoit a o aduce la acest ceas al coacerii ; și celor ce vom gusta dintr-însa, să ne fie spre veselie, iar celor ce au

adus-o Ţie ca dar, spre curăţirea păcatelor, prin Dumnezeiescul şi sfîntul Trup şi Sînge al Hristosului Tău, cu Care binecuvîntat eşti, împreună cu Preasfîntul şi bunul şi de viaţă făcătorul Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

❖ ❖ ❖

RUGĂCIUNE

CÎND SE ADUCE PÎRGĂ DE POAME

Stăpîne Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce ai poruncit fiecăruia dintre noi să-Ţi aducem Ţie, după putinţă, ale Tale dintru ale Tale ; Care dăruieşti ca răsplătire pentru aceasta bunătăţile Tale cele veşnice ; Cel ce cu bună-plăcere ai primit darul cel după putere al văduvei, primeşte şi cele ce s-au adus acum de robul Tău (N) şi-l învredniceşte ca acestea să fie socotite în vistieriile Tale cele veşnice, dăruindu-i lui îmbelşugata desfătare a bunătăţilor Tale celor din această lume, împreună cu toate cele ce-i sînt de folos. Că s-a binecuvîntat numele Tău şi s-a preaslăvit împărăţia Ta, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

❖ ❖ ❖

RÎNDUIALA PARASTASULUI MIC

ADICĂ A COLIVEI CE SE FACE ÎNTRU POMENIREA CELOR ADORMIŢI

La Liturghie, după rugăciunea amvonului, se zice: **Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime... Tatăl nostru...,** Preotul, ecfonisul : **Că a Ta este împărăţia...** şi îndată troparele : **Cu duhurile dreptilor...** Apoi ectenia : **Miluieşte-ne pe noi, Dumnezeule...** şi celelalte. După aceasta, rugăciunea : **Dumnezeul duhurilor...,** cu ecfonisul: **Că Tu eşti învierea...** (Caută-le la Liturghia Sfîntului Ioan Gură de Aur, pagina 124—125). Apoi strana: **Fie numele Domnului...** şi celelalte, şi apolisul Liturghiei.

❖ ❖ ❖

RÎNDUIALA PARASTASULUI (LITIA MICĂ)

PENTRU POMENIREA CELOR ADORMIŢI

Seara, după apolisul Vecerniei, mai înainte de Pavecerniţa cea mică, preotul făcînd începutul, se zice : **Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime... Tatăl nostru...** şi troparele: **Cu duhurile dreptilor...** Ectenia: **Miluieşte-ne pe noi, Dumnezeule...** şi celelalte, cu rugăciunea : **Dumnezeul duhurilor...** şi ec-

fonisul: **Că Tu eşti învierea...** Strana: **Amin. Ceea ce eşti mai cinstită..., Slavă... Şi acum... Doamne miluieşte** (de 3 ori): **Binecuvintează** şi apolisul.

Se cuvine a se şti că, în zilele săptămînii după apolisul Vecerniei şi al Utreniei, se face Litia pentru morţi aşa: Luînd preotul cădelniţa, iese în pridvorul bisericii, purtîndu-se înaintea lui un sfeşnic, iar cîntăreţii îl urmează cîntînd stihira sfîntului, al cărui hram este. După stihiră, preotul, punînd epitrahilul, zice: **Binecuvîntat este Dumnezeul nostru...** Strana: **Amin. Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime...** şi după **Tatăl nostru...**, ecfonisul: **Că a Ta este împărăţia...** şi troparele acestea, glasul al 4-lea:

Cu duhurile dreptilor celor ce s-au săvîrşit, odihneşte, Mîntuitorule, sufletul robului Tău, păzindu-l pe dînsul întru viaţa cea fericită, care este la Tine, Iubitorule de oameni.

Întru odihna Ta, Doamne, unde toţi sfinţii Tăi se odihnesc, odihneşte şi sufletul robului Tău, că Tu singur eşti fără de moarte.

Slavă...

Tu eşti Dumnezeu, Care Te-ai pogorît în iad şi ai dezlegat durerile celor ferecaţi. Însuţi şi sufletul robului Tău îl odihneşte.

Şi acum... a Născătoarei:

Una curată şi prea nevinovată Fecioară, care ai născut pe Dumnezeu mai presus de fire, roagă-L să se mîntuiască sufletul robului Tău.

După aceasta, preotul zice ectenia: Miluieşte-ne pe noi, Dumnezeule... Apoi rugăciunea: **Dumnezeul duhurilor...** (vezi pagina 125). Şi ecfonisul: **Că Tu eşti învierea...** şi celelalte.

RUGĂCIUNE DE IERTARE LA MORŢI,

CE SE CITEŞTE DE ARHIEREU, IAR ÎN LIPSĂ ŞI DE PREOT

Domnului să ne rugăm.

Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce cu înţelepciunea Ta cea negrăită ai zidit pe om din ţărînă şi întocmindu-l după chipul şi după asemănarea Ta, l-ai împodobit cu înfăţişare şi frumuseţe, ca pe o cinstită făptură cerească, spre măreţia şi strălucirea slavei şi a împărăţiei Tale; dar el călcînd cuvîntul poruncii Tale şi nepăzind chipul Tău de care era împărtăşit, — pentru ca răutatea să nu fie fără de moarte —, din iubire de oameni, ca un Dumnezeu al părinţilor noştri ai poruncit amestecului şi împreunării acesteia şi acestei negrăite legături a Ta — prin vrerea Ta cea dumnezeiască — să se desfacă şi să se risipească, pentru ca sufletul să meargă acolo de unde fiinţă şi-a luat, pînă la obştească înviere, iar trupul să se desfacă în cele dintru care a fost alcătuit. Ţie ne rugăm, Părintelui celui fără de început şi Unuia-Născut Fiului Tău şi Preasfîntului şi celui de o fiinţă şi de viaţă făcătorului Tău Duh, să nu îngădui ca făptura Ta să fie înghiţită de pieire ; ci trupul să se desfacă în cele dintru care a fost alcătuit, iar sufletul să se aşeze în ceata dreptilor. Aşa Doamne, Dumnezeul nostru, să biruiască mila Ta cea ne-

măsurată și iubirea de oameni cea neasemănată. Și de a căzut robul Tău acesta sub blestemul tatălui său sau al maicii sale, sau sub blestemul său ; de a amărît pe vreun preot și a luat de la el legătură nedezlegată; de a căzut în grea afurisanie de la arhiereu și din nepăsare sau din lenevie n-a dobîndit iertare; iartă-l pe acesta prin mine păcătosul și nevrednicul slujitorul Tău. Și trupul lui îl dezleagă în cele din care a fost alcătuit, iar sufletul lui îl rînduiește în corturile sfinților. Așa Doamne, Dumnezeul nostru, Care ai dat Sfinților Tăi ucenici și Apostoli această putere ca să dea iertare de păcate, zicînd: oricîte veți lega și veți dezlega, să fie legate și dezlegate, și printr-înșii și nouă, măcar că sîntem nevrednici, din iubire de oameni, ne-ai dăruit această putere, dezleagă pe adormitul robul Tău (N), de păcatul sufletesc și trupesc, și să fie iertat și în veacul de acum și în cel ce va să fie, pentru rugăciunile preacuratei și pururea Fecioarei Maicii Tale și ale tuturor sfinților Tăi. Amin.

ALTĂ RUGĂCIUNE

Domnului să ne rugăm.

Stăpîne mult îndurate, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Care ai dat Sfinților Tăi ucenici și Apostoli cheile împărăției

cerurilor, iar după sfîntă învierea Ta, cea de a treia zi, cu harul Tău le-ai dăruit puterea de a lega și dezlega păcatele oamenilor, ca să fie legate și în cer cîte de dînșii pe pămînt s-au legat, și tot așa să fie dezlegate și în cer cîte de dînșii pe pămînt s-au dezlegat ; Cel ce prin nespusa Ta iubire de oameni ne-ai învrednicit și pe noi smeriții și nevrednicii robii Tăi să fim moștenitori ai aceluiași preasfînt dar și har, ca și noi de asemenea să legăm și să dezlegăm cele ce se întîmplă în poporul Tău; Însuți, Preabunule Împărate, prin mine, smeritul și nevrednicul robul Tău, iartă robului Tău (N) orice agreșit ca un om în această viață; și-i iartă lui toate cît a păcătuit cu cuvîntul, sau cu lucrul, sau cu gîndul, dezlegîndu-l și de legătura pusă în orice chip asupra lui, cu care el însuși din mînie sau din altă pricină s-a legat pe sine, sau de la arhiereu, sau de la altcineva a suferit o alunecare ca aceasta, prin pizma și prin lucrarea diavolului. Binevoiește, Preabunule și mult îndurate, ca sufletul lui să se așeze cu sfinții, care din veac au bineplăcut Ție, iar trupul să se dea firii celei zidite de Tine. Că binecuvîntat și preaslăvit ești în veci. Amin.

Ecfonis: **Că Tu ești învierea....** (vezi pagina 125)

Apoi: **Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, nădejdea noastră, slavă Ție.** Strana: **Slavă... Și acum... Doamne miluiește** (de 3 ori). **Binecuvintează.**

Și preotul face apolisul:

Cel ce a înviat din morți, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Sale, ale Sfinților, măriților și întru tot lăudaților Apostoli, ale preacuvioșilor și de Dumnezeu purtătorilor părinților noștri, ale sfîntului și Dreptului Lazăr celui a patra zi înviat și pentru ale tuturor sfinților, sufletul robului Său acesta, mutat de la noi, în corturile drepților să-l așeze, în sînurile lui Avraam să-l odihnească și cu drepții să-l numere, iar pe noi să ne miluiască, ca un bun și de oameni iubitor.

Strana: **Amin.**

Preotul zice:

Întru fericită adormire, veșnică odihnă dă, Doamne, adormitului robului Tău (N), și-i fă lui veșnică pomenire.

Strana: Veșnică pomenire... A doua oară se repetă la fel, iar a treia oară, preotul zice: **Și pomenirea lui să fie în neam și în neam.** Strana: **Veșnică pomenire...**

După apolis, în mînăstiri toți frații obișnuiesc să spună cu glas mare: **Veșnică pomenire, vrednicule de fericire și pururea pomenitule părinte și frate al nostru** (de 3 ori).

Apoi preotul zice:

Dumnezeu să-l fericească și să-l odihnească pe dînsul, iar pe noi să ne miluiască, ca un bun și de oameni iubitor.

Strana: **Amin.** Preotul: **Pentru rugăciunile...** Strana: **Amin.**

ADUNARE DE CERERI

LA FELURITE TREBUINȚE DIN VIAȚA OMULUI

Aceste cereri se fac după rînduiala și la vremea arătată mai jos:

LA VREME DE NEPLOUARE ȘI FOAMETE

La Proscomidie, preotul, după ce a scos mirida pentru sine însuși, scoate o părticică, o pune pe sfîntul disc și zice:

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, primește jertfa aceasta spre iertarea păcatelor noastre, ale tuturor nevrednicilor robilor Tăi și ale întregului Tău popor și-Ți întoarce mînia cea cu dreptate pornită asupra noastră și nu omorî cu foame și cu sete poporul Tău și dobitoacele. Cu milostivire poruncește norilor de pe cer să trimită ploaie bună, timpurie și tîrzie pe pămînt și să-l răco-

rească, pentru ca să răsară și să crească iarbă dobitoacelor, verdeață spre folosul oamenilor și să aducă roade și cele de trebuință vieții noastre.

La începutul Dumnezeieștii Liturghii, după ce zice preotul: **Binecuvîntată este împărăția...**, se zice ectenia:

Cu pace Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor...

Pentru pacea a toată lumea...

Pentru sfîntă biserica aceasta...

Pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)], pentru cinstita preoție și întru Hristos diaconime și pentru tot clerul și poporul, Domnului să ne rugăm.

Pentru (aici se pomenește Cîrmuirea țării, după îndrumările Sfîntului Sinod).

Pentru locașul acesta...

Pentru buna întocmire a văzduhului...

Pentru cei ce călătoresc pe ape, pe uscat...

Aceste ectenii se zic neschimbat pînă aici la toate cererile; iar la vreme de nevoie se adaugă în acest loc cele de trebuință, precum urmează aici, la vreme de neploauare și foamete.

Pentru ca să nu pomenească fărădelegile și nedreptățile poporului, ci să-și întoarcă de la noi toată mînia, cea cu dreptate pornită asupra noastră și să nu ne omoare pe noi cu foame și cu sete, Domnului să ne rugăm.

Pentru buna întocmire a văzduhului și pentru ca ploi de bună trebuință, spre rodire, cu milostivire să trimită pămîntului și poporului Său, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca întru mînia Sa să nu piardă pe poporul Său și dobitoacele, ci să poruncească norilor să plouă, ca să rodească pămîntul, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să poruncească pămîntului să răsară roade spre veselia și hrana poporului Său, verdeață spre folosul oamenilor și iarbă dobitoacelor, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să caute cu milostivire spre strigarea, plîngerea, suspinarea și rugăciunile cele de umilință ale bătrînilor, ale tinerilor, ale pruncilor și ale întregului popor și să nu ne piardă pe noi cu foamete, pentru păcatele noastre, ci să cruțe de moarte sufletele noastre, și să ne hrănească pe noi în foamete, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca rugăciunile noastre să fie bineprimite, și, precum pe Ilie, oarecînd, așa să ne audă și pe noi și să ne miluiască, cu ploaie și cu buna întocmire a văzduhului, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să audă cu milostivire glasul rugăciunii noastre și să ne izbăvească pe noi de foamete, de ciumă, de cutremur, de potop, de foc, de grindină, de sabie, de venirea asupra noastră a altor neamuri, de războiul cel dintre noi și de toată rana cea aducătoare de moarte, Domnului să ne rugăm.

Iar după terminarea cererilor, pentru orice trebuință ar fi, sfîrșitul tuturor să se facă așa :

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul...

Apără, mîntuiește, miluiește...

Pe preasfînta, curata, prea binecuvîntata...

Ecfonisul:

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

În acest chip se zic ecteniile atît la începutul Utreniei, cît și la Vecernie.

După Vohod, troparul, glasul al 2-lea:

Cel ce faci, cu porunca Ta, buna întocmire a văzduhului, Doamne, dăruiește pământului ploaie de voie, ca să aducă poporului Tău roade din destul și să satură toată vietatea, cu bunăvoirea Ta, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor sfinților Tăi.

Condacul, glasul al 6-lea:

Făcător și Ziditor a toate și Dătător de bunătăți știindu-Te pe Tine, Doamne, către Tine cădem și cu deadinsul Te rugăm: Îndură-Te, Milostive, și iartă ca un bun fărădelegile noastre, și de mînia cea cu dreptate pornită asupra noastră izbăvește pe robii Tăi, dînd, ca un bun și mult milostiv, pământului celui însetat ploi cu bune roade.

Prochimen, glasul al 4-lea:

Brazdele pământului adapă-le și înmulțește roadele lui.

Stih: **Întru picăturile lui veseli-se-va, răsărind.**

Apostolul:

Din Sobornicească epistolă a Sfîntului Apostol Iacob, citire:

Fraților, luați pildă de patima rea... (V, 10. Caută în *Apostol*, la 20 iulie). **Aliluia,** glasul al 8-lea.

Stih: **Binecuvînta-vei cununa anului bunătății Tale, Doamne, și cîmpiile Tale se vor sătura.**

Stih: **Îngrășa-se-vor cele frumoase ale pustiului și cu bucurie dealurile se vor încinge.**

Evanghelia de la Matei:

În vremea aceea apropiatu-s-au către Iisus fariseii și saducheii... (XVI, 1. Caută în *Evangheliar*, luni în săptămîna opta după Rusalii).

După Evanghelie, ectenia:

Să zicem toți din tot sufletul...

Doamne, Atotstăpînitorule,...

Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule...

Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române [pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)], și pentru toți frații noștri cei întru Hristos.

Încă ne rugăm pentru (aci se pomenește Cîrmuirea țării după îndrumările Sfîntului Sinod), **pentru sănătatea și mîntuirea lor,**

Încă ne rugăm pentru frații noștri preoți, ieromonahi...

Încă ne rugăm pentru fericiții...

Încă ne rugăm pentru mila, viața...

Apoi cererile acestea (care se spun și la Utrenie și la Vecernie și la alte rugăciuni):

Cel ce nu voiești moartea păcătosului, ci aștepți întoarcerea și pocăința lui, auzi-ne pe noi, păcătoșii, care întru pocăință ne rugăm Ție, și cu milostivire iertînd toate păcatele noastre, auzi-ne și ne miluiește.

Cel ce ridici norii de la marginile pămîntului și fulgerele spre ploaie le-ai făcut, poruncește acelora să slobozească ploi liniștite și rouă aducătoare de roadă pe pămînt, cu lacrimi ne rugăm Ție, ca unui bun, auzi-ne degrab și cu milostivire ne miluiește.

Cel ce îmbraci cerul cu nori și pămîntului gătești ploaie, rourează pămîntul cu îndestularea binecuvîntării Tale, Bunule, Iubitorule de oameni. Îndură-te și trimite nouă milele Tale cele bogate, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Cel ce răsari soarele Tău peste cei buni și peste cei răi și dai ploaie peste cei drepți și peste cei păcătoși, caută

spre noi cu milostivire și cu bunătatea Ta înmulțește semințele și roadele pământului, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Cel ce răsari iarbă dobitoacelor și verdeață spre folosul oamenilor, adapă brazdele pământului și înmulțește roadele lui și mîntuiește oamenii și dobitoacele, rugămu-ne Ție, întru tot puternice Doamne, auzi-ne și ne miluiește.

Cel ce Te îmbraci cu lumina ca și cu o haină, Care întru cele de sus locuiești și spre cele smerite privești, Dumnezeule, caută cu milostivire spre poporul Tău cel ce Te-a mîhnit și a întărîtat iubirea Ta de oameni, și ca un milostiv și lesne-iertător îndură-Te și miluiește moștenirea Ta și oile pășunii Tale și cu milă și cu îndurări cercetează via pe care a sădit-o dreapta Ta; întru zdrobirea inimii, cu smerenie ne rugăm Ție, auzi-ne și cu milostivire ne miluiește.

Sfîrșitul să se facă așa:

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri și fac bine...

Ecfonisul:

Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Chinonicul:

Ploaie de bunăvoie vei osebi, Dumnezeule, moștenirii Tale; că aceasta a slăbit, iar Tu o întărește. Aliluia, aliluia, aliluia.

În acest chip se urmează la toate cererile de trebuință.

LA VREME DE NECONTENIRE A PLOILOR

La Proscomodie, așa precum s-a arătat mai înainte, preotul luînd o părticică o pune pe sfîntul disc și zice:

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, primește jertfa aceasta spre iertarea păcatelor noastre și a întregului Tău popor, care am mîniat iubirea Ta de oameni și am întărîtat urgia Ta. Nu ne pierde întru mînia Ta, ci poruncește norilor să înceteze vărsarea de ploi necontenite, și să strălucească pe pămînt razele soarelui, spre înmulțirea și adunarea roadelor pământului, ca nu cu stricăciune să ne împuținăm de tot de îngrozirea Ta și întru tînguire să ne stingem.

La începutul Dumnezeieștii Liturghii: **Cu pace Domnului să ne rugăm,** și celelalte la rînd, precum s-a arătat în rînduiala la *Vreme de neplouare și foamete* (caută la pagina 337). Apoi:

Pentru ca întru mînia îngrozirii Sale să nu ne împuțineze pe noi pentru păcatele și fărădelegile noastre, ci să-și aducă aminte de mila și îndurările Sale cele din veac și să ne miluiască pe noi, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să-și aducă aminte de așezămîntul Său cel către Noe și să nu strice cu mulțimea ploii celei fără de măsură, cu întunecata și nelămurita vreme a văzduhului și cu întunecoasa ceață, pămîntul și pe nevrednicul Său popor, ci cu milostivire să cruțe moștenirea Sa, și soarele, cu raze aducătoare de roade și cu căldura la vreme să poruncească a străluci pe pămînt, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să poruncească norilor să înceteze ploaia cea peste măsură și negura să se risipească și lumina soarelui să strălucească, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să cruțe poporul și dobitoacele și tot pămîntul acesta, și să nu-l strice cu vărsarea ploilor celor peste măsură, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să dea moștenirii Sale senin cu bună prefacere și să se înmulțească roadele pămîntului, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să nu ne răsplătească nouă și să ne pedepsească pe noi după păcatele noastre, ci după mare mila Sa și după mulțimea îndurărilor Sale să-și arate spre noi grabnica Sa iubire de oameni și bunătatea Sa, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să nu strice roadele și semințele pămîntului, pentru păcatele noastre, cu vărsarea ploilor celor peste măsură, ci cu arătarea seninului să le cruțe și să le crească pentru nevrednicul Său popor, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fie bineprimită rugăciunea noastră și să ne izbăvească pe noi de foamete, de ciumă, de cutremur, de potop, de grindină, de foc, de sabie, de venirea asupra noastră a altor neamuri, de războiul cel dintre noi și de toată rana cea aducătoare de moarte, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul...

Apără, mîntuiește, miluiește... și celelalte.

După Vohod, troparul, glasul al 2-lea:

Caută cu milostivire, Dumnezeule, la poporul ce a greșit și nu trece cu vederea pe cei ce cad către Tine întru pocăință, ci, ca un bun, miluiește și degrab ne izbăvește de îngrozirea Ta cea dreaptă, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, unule Iubitorule de oameni.

Condacul, glasul al 2-lea:

Nu lepăda pînă în sfîrșit pe poporul Tău cel ce a greșit, Stăpîne, și nu îndepărta mila Ta și îndurările Tale de la noi; ci, ca Cel ce ești adîncul îndurărilor și noianul milostivirii, primește rugăciunile noastre și ne izbăvește pe noi de toată mînia și nenorocirea ce au venit asupra noastră, ca un bun și lesne-iertător.

Prochimen, glasul al 4-lea:

Mîntuiește-mă, Dumnezeule, că au intrat ape pînă la sufletul meu.

Stih: **Cufundatu-m-am întru adîncul noroiului și nu am stare.**

Apostolul:

Din cartea cea către Romani a Sfîntului Apostol Pavel citire:

Fraților, știm că toată făptura împreună...(VIII, 22. Caută în *Apostol*, joi în săptămîna treia, după Rusalii). **Aliluia, glasul 1.**

Stih: **Mîntuiește-mă de tină...**

Stih: **Ca să nu mă înece viforul apelor...**

Evanghelia de la Marcu:

Zis-a Domnul ucenicilor Săi: Aveți credință în Dumnezeu; că adevăr zic vouă... (XI, 22. Caută în *Evangheliar*, miercuri în săptămîna treizeci și doua după Rusalii).

După Evanghelie, ectenia: **Să zicem toți din tot sufletul...** și celelalte, precum se arată în rînduiala la *Vreme de neplouare*. Apoi:

Cele vrednice de pedeapsă am făcut și dreapta Ta judecată ne-a ajuns pe noi, Doamne, ci Te milostivește; milostivește-Te spre poporul ce a greșit și-Ți întoarce mînia Ta cea cu dreptate pornită asupra noastră. Întru pocăință cădem către Tine și cu smerenie Te rugăm, auzi-ne și ne miluiește.

Ca să nu ne înece pe noi, Doamne, mulțimea apelor și să nu strice pămîntul și cu foame să ne omoare pe noi, poporul Tău, încetează ca un bun, vărsarea apelor și, ca un atotputernic, poruncește să lucească pe pămînt lumina soarelui și să coboare căldura, cu deadinsul Te rugăm, Împărate preasfinte, auzi-ne și ne miluiește.

Pentru poporul Tău și pentru dobitoace, poruncește văzduhului celui întunecat și negurii celei pline de pîclă să se ridice și razele soarelui să strălucească, întru tot Milostive Doamne, ca să nu ne sfîrșim înainte de vreme, rugămu-ne Ție, degrab auzi-ne și ne miluiește.

Mîntuiește-ne pe noi, Doamne, de tină, de revărsarea și de înecarea apelor, ca să nu se stingă în deșert zilele noastre și anii noștri întru suspine, ci adu-Ți aminte de așezămîntul cel către Noe și fă cu noi după mila Ta; cu inimă înfrîntă Te rugăm, auzi-ne și ne miluiește.

În scîrbe și în necaz fiind noi și în tînguire înspăimîntați, către Tine, Doamne Dumnezeul nostru, cu umilință strigăm: să se înalțe către Tine rugăciunea noastră și să iasă din stricăciune viața noastră, ca să nu ne stingem înainte de vreme, ci cu milostivire auzi glasul nevrednicului Tău popor și cu iubirea Ta de oameni miluiește-ne pe noi.

Nu spre curcubeu, care este semnul legăturii ce l-ai pus prin nori, Doamne, ci spre îndurările Tale privim și mila Ta căutăm să o dobîndim. Către Tine, Cel bogat întru milă și fără de măsură întru îndurări, cu inimă înfrîntă ne rugăm: dă-ne senin la vreme și aducător de roadă, împreună cu prefacerea văzduhului, și degrab, ca un milostiv, auzi-ne și ne miluiește.

Încă ne rugăm pentru ca să-și întoarcă dinspre noi toată mînia, cea cu dreptate pornită asupra noastră și să ne ierte toată greșeala cea de voie și cea fără de voie și să ne miluiască pe noi, nevrednicii robii Săi, care sîntem cu inima înfrîntă. Să zicem toți: Doamne, auzi-ne și ne miluiește.

Încă ne rugăm pentru ca să audă Domnul Dumnezeul nostru glasul rugăciunii noastre și să ne miluiască pe noi și să trimită pămîntului timp senin cu vreme bună și să ne mîngîie pe noi, robii Săi cei întristați. Să zicem toți cu lacrimi: auzi-ne și ne miluiește.

Cel ce aduni apele în nori de la marginile pămîntului, cu porunca Ta oprește-le și trimite timp senin pe pămînt; cu umilință ne rugăm Ție, întru tot milostive Stăpîne, auzi-ne și cu milostivire ne miluiește.

Cel ce chemi apa mării și iarăși cu puterea Ta cea atotputernică poți să o oprești și să luminezi cele de sub cer, întru pocăință ne rugăm Ție, întru tot Milostive Doamne, auzi-ne și cu iubirea Ta de oameni ne miluiește.

Trimite, Doamne, timp senin de ajuns pe pămînt, și din stricăciune degrab ne izbăvește; întru durerea inimii ne rugăm Ție, auzi-ne și cu îndurare ne miluiește.

Cel ce cercetezi pămîntul și înmulțești roadele lui, Cel ce răsari iarbă dobitoacelor și verdeață spre folosul oamenilor, miluiește oamenii și dobitoacele și contenește revărsarea ploilor celor fără de măsură, ca soarele și vremea bună să strălucească pe pămînt, și poruncește să se înmulțească roadele lui. Rugămu-ne Ție, îndurate Doamne, auzi-ne și ca un bun ne miluiește.

Precum sînt ochii slugilor spre mîinile stăpînilor lor, așa ochii noștri caută cu credință la Tine, Dumnezeul nostru, pînă cînd Te vei milostivi spre noi. Pentru aceasta nu ne pierde pe noi cu ploaia cea peste măsură, ci cu milostivire caută spre noi, dîndu-ne vreme senină și cu milostivire ne miluiește.

Cel ce strălucești soarele peste cei răi și peste cei buni și dai timp senin și rouă bine-roditoare și bună-prefacere văzduhului, spre folosul zidirii Tale, nu ne certa cu urgia Ta, ci cu milostivire înmulțește sămînța pămîntului și roadele lui. Cu pocăință ne rugăm Ție, Iubitorule de oameni, Doamne, auzi-ne și, ca un îndurat, ne miluiește.

Cel ce Te îmbraci cu lumina ca și cu o haină, strălucește lumina soarelui pe pămînt și usucă umezeala lui cea peste măsură, spre îndestularea și rodirea lui. Rugămu-ne Ție, auzi-ne și cu milostivire ne miluiește.

Nu pomeni fărădelegile noastre, Stăpîne, că de vei căuta la fărădelegi, nimeni nu va putea să stea în fața Ta, ci degrab să ne întîmpine pe noi îndurările Tale, Doamne, că am sărăcit foarte, ca să nu ne strice nouă neîncetarea ploii și să ne piardă de tot. Rugămu-ne Ție, degrab auzi-ne și cu milostivire ne miluiește.

Nădejdea și mîntuirea celor ce drept cred întru Tine, Doamne, izbăvește sfînt locașul acesta și toate orașele și satele de ciumă, de foamete, de cutremur, de potop, de foc, de sabie, de venirea asupră-ne a altor neamuri, de războiul cel dintre noi și de toată rana aducătoare de moarte și milostiv, blînd și lesne-iertător fii, Iubitorule de oameni, pentru păcatele noastre și ne miluiește pe noi. Întoarce toată mînia Ta, care pe dreptate se pornește asupra noastră, și ne izbăvește pe noi de îngrozirea ce cu dreptate ne-a cuprins, și luminează cu darul Tău toate cele de sub cer, spre rodirea pămîntului și hrana vieții noastre. Să zicem toți cu lacrimi: Doamne Sfinte, degrab ne auzi și cu milostivire ne miluiește.

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri...

Ecfonisul:

Că milostiv și iubitor de oameni...

Chinonicul:

Către Domnul, cînd m-au necăjit, am strigat și m-a auzit, Aliluia, aliluia, aliluia.

❖ ❖ ❖

PENTRU CEI CE CĂLĂTORESC ÎN CALE (UNUL SAU MAI MULȚI)

La Proscomidie, luînd preotul de asemenea o părticică, o pune pe sfîntul disc și zice:

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, primește jertfa aceasta spre iertarea păcatelor robului Tău (N); binecuvintează călătoria lui și-i trimite lui, precum oarecînd robului Tău Tobie, înger pașnic, împreună-

călător, povățuitor, păzitor și sprijinitor, și-l păzește pe el nevătămat de toată întîmplarea cea rea, ca în pace, sănătos și cu bună-sporire să se întoarcă, și prin aceasta să se preaslăvească întru dînsul numele Tău cel preaîncuviințat.

La începutul Dumnezeieștii Liturghii: **Cu pace Domnului să ne rugăm**, și celelalte la rînd, precum s-a arătat în rînduiala la *Vreme de neplouare și foamete*. Apoi:

Pentru ca să miluiască pe robul Său (N), și să-i ierte lui toată greșeala de voie și fără de voie și să binecuvînteze călătoria lui, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să-i trimită lui înger pașnic, împreună-călător și povățuitor, păzitor, folositor, sprijinitor, păzindu-l nevătămat de toată întîmplarea cea rea, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să-l apere pe dînsul și nevătămat să-l păzească de toată năvălirea vrăjmașilor și de toată strîmtorarea, și fără de păcate să-i fie mergerea și întoarcerea lui, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca fără de primejdie și în pace să-i fie mergerea și întoarcerea lui și cu bună-sporire și sănătate și toată buna-primire și cinstea să i se dea lui, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să-l păzească pe dînsul nevătămat și nebiruit de văzuții și nevăzuții vrăjmași și de năvălirea oamenilor răi și vicleni, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să se binecuvinteze cu har buna lui voire, și cu bună-sporire să se facă cele de folos sufletului și trupului, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul...

Apără, mîntuiește, miluiește... și celelalte.

După Vohod, troparul, glasul al 2-lea:

Calea și adevărul fiind, Hristoase, pe îngerul Tău împreună-călător trimite-l acum spre pază robului Tău, precum oarecînd lui Tobie, și păzește-l cu bună-sporire, nevătămat de tot răul, spre slava Ta, întru toate, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, unule, Iubitorule de oameni.

Condacul, glasul al 2-lea:

Cel ce ai călătorit împreună cu Luca și cu Cleopa la Emaus, Mîntuitorule, mergi și acum cu robul Tău ce vrea să călătorească, ferindu-l pe el de tot răul și strîmtorarea, că Tu toate cîte voiești le și poți, ca un iubitor de oameni.

Prochimen, glasul al 4-lea:

Arată mie, Doamne, calea în care voi merge, căci către Tine am ridicat sufletul meu.

Stih: Scoate-mă de la vrăjmașii mei, Doamne, căci la Tine am scăpat.

Apostolul:

Din Faptele Sfinților Apostoli, citire:

În zilele acelea îngerul Domnului a zis către Filip... (VIII, 26. Caută în *Apostol*, joi în săptămîna treia după Paști). Aliluia, glasul al 2-lea.

Stih: De la Domnul se îndreptează pașii omului și calea Lui o va voi foarte.

Stih: Descoperă către Domnul calea ta și nădăjduiește spre Dînsul și El va lucra.

Evanghelia de la Ioan:

Zis-a Domnul ucenicilor Săi: Să nu se tulbure inima voastră... (XIV, 1. Caută în *Evangheliar*, vineri în săptămîna șasea după Paști).

După **Evanghelie**, ectenia: **Să zicem toți din tot sufletul...** și celelalte, precum se arată în rînduiala la *Vreme de neplouare*. Apoi:

Doamne, cel ce îndreptezi pașii omenești, caută cu milostivire spre robul Tău (N) și iartă-i lui toată greșeala cea de voie și cea fără de voie; binecuvintează-i bunavoire a cererii lui, ieșirile și intrările călătoriei lui le îndreptează; cu deadinsul Te rugăm, auzi-ne și ne miluiește.

Cel ce ai liberat cu preamărire, Doamne, pe Iosif de prigonirea fraților săi și l-ai povățuit în Egipt și cu binecuvîntarea bunătății Tale l-ai făcut să sporească în toate, și pe robul Tău acesta, care vrea să călătorească, binecuvintează-l și fă să fie călătoria lui fără de sminteală și cu bună-sporire. Rugă-mu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Cel ce ai trimis lui Isaac și lui Tobie înger împreună-călător și călătoria și întoarcerea acelora pașnică ai făcut-o, și acum, Preabunule, trimite robului Tău acestuia, care se roagă Ție prin noi, înger pașnic ca să-l povățuiască pe el spre tot lucrul bun, să-l izbăvească de vrăjmașii văzuți și nevăzuți și de toată întîmplarea cea rea, ca sănătos, în pace și cu bună-sporire întorcîndu-se, să Te laude pe Tine. Din toată inima ne rugăm Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Cel ce cu Luca și cu Cleopa împreună ai călătorit la Emaus, și prin minunata Ta cunoaștere veseli i-ai făcut să se întoarcă la Ierusalim, călătorește și acum cu harul și dumnezeiasca Ta binecuvîntare, cu robul Tău acesta, care prin noi cu deadinsul se roagă Ție, și fă-l să sporească întru tot lucrul bun spre slava preasfîntului Tău nume, și cu bună-sporire păzindu-l sănătos și întorcîndu-l în pace la casa lui, ca unui întru tot îndurat și dătător de bine ne rugăm Ție, degrab ne auzi și cu milostivire ne miluiește.

Chinonicul:

Știe Domnul calea celor fără de prihană și moștenirea lor în veci va fi. Aliluia, aliluia, aliluia.

PENTRU CEI BOLNAVI

La Proscomidie, luînd preotul de asemenea o părticică, o pune pe sfîntul disc și zice:

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, primește jertfa aceasta spre iertarea păcatelor robului Tău (N), și ca un îndurat, cu dreapta Ta cea întru tot puternică, stinge-i focul ce l-a cuprins pe el, încetează-i boala, și cu milostivire îl ridică din patul durerii, întru slava numelui Tău.

La începutul Dumnezeieștii Liturghii: **Cu pace Domnului să ne rugăm,** și celelalte la rînd, precum s-a arătat în rînduiala la *Vreme de neplouare și foamete.* Apoi:

Pentru ca să se ierte toată greșeala cea de voie și cea fără de voie a robului Său (N), și milostiv să-i fie, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să se stingă focul și să înceteze boala și cu milostivire să vindece neputințele lui, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca în grabă ca pe fiul sutașului, ca pe fiica canaanencei și ca pe soacra lui Petru, cu cuvîntul puterii Sale, să-l vindece și cu milă din patul durerii să-l ridice, Domnului să ne rugăm.

Pentru îndurarea milei Sale, păcatele tinereților și ale neștiinței lui și ale părinților lui să nu le pomenească, ci cu milostivire să i se dăruiască sănătate, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca precum oarecînd pe slăbănogul, cu cuvîntul harului Său celui dumnezeiesc l-a ridicat, degrab și pe neputinciosul Său rob din patul durerii să-l ridice și sănătos să-l facă, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să nu treacă cu vederea rugăciunea cea cu dea-dinsul a robului Său, care acum prin noi se roagă, ci cu milostivire să-l audă pe el, și blînd și lesne-iertător să-i fie bunul și iubitorul de oameni Dumnezeu, și sănătate să-i dea lui, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să-l cerceteze pe el cu cercetarea Sfîntului Său Duh și să vindece toată neputința și toată boala ce l-a cuprins pe el, pentru slava numelui Său, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să asculte cu milostivire, ca pe canaaneanca, glasul rugăciunilor noastre, ale nevrednicilor robilor Săi, care strigăm către Dînsul, și ca pe fiica ei să miluiască și să vindece pe robul său (N) cel bolnav, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul...

Apără, mîntuiește, miluiește...

Pe preasfînta, curata... și celelalte.

După Vohod, troparul, glasul al 4-lea:

Unule, Cel ce ești grabnic spre ajutor, Hristoase, arată de sus grabnică cercetare robului Tău celui ce pătimește; izbăvește-l de bolile și de durerile cele amare și îl ridică din patul suferinței, ca să-Ți cînte Ție și să Te slăvească, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, unule, Iubitorule de oameni.

Condacul, glasul al 2-lea:

Pe cel ce zace în patul durerilor și cu rana morții este rănit, precum oarecînd ai ridicat pe soacra lui Petru, Mîntuitorule, și pe slăbănogul ce se purta în pat, așa și acum, pe cel ce pătimește, cercetează-l cu milostivire și îl vindecă; că Tu singur ești Cel ce ai purtat neputința și durerea neamului nostru și toate le poți, ca un mult milostiv.

Prochimen, glasul al 6-lea:

Miluiește-mă, Doamne, că neputincios sînt, vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele.

Stih: **Că nu este între cei morți cel ce Te pomenește pe Tine, Doamne.**

Apostolul:

Din Sobornicească epistolă a Sfîntului Apostol Iacob, citire:

Fraților luați pildă de pătimirea rea... (V, 10. Caută în *Apostol,* la 20 iulie). **Aliluia,** glasul al 8-lea.

Stih: **Doamne, nu cu urgia Ta să mă mustri pe mine.**

Stih: **Mîntuiește-mă pentru mila Ta.**

Evanghelia de la Matei:

În vremea aceea, intrînd Iisus în Capernaum... (VIII, 5. Caută în *Evangheliar,* duminică în săptămîna patra după Pogorîrea Sfîntului Duh).

După Evanghelie, ectenia: **Să zicem toți din tot sufletul...** și celelalte pe rînd, precum se arată în rînduiala la *Vreme de neplouare.* Apoi:

Doctorul sufletelor și al trupurilor, cu umilință și cu zdrobire de inimă cădem către Tine și suspinînd, strigăm Ție: vindecă durerea, tămăduiește patimile sufletului și ale trupului robului Tău (N), și, ca un bun, iartă-i lui toată greșeala cea de voie și cea fără de voie și degrab ridică-l din patul durerii, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Cel ce nu voiești moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu, îndură-Te și miluiește pe robul Tău (N), Milostive; contenește-i boala, ușurează-i toată patima și toată neputința, încetează-i răceala, potolește-i fierbințeala, tinde mîna Ta cea tare și-l ridică din patul durerii, precum oarecînd pe fiica lui Iair, și sănătos îl arată, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Cel ce cu atingerea Ta ai vindecat pe soacra lui Petru, fiind aprinsă de friguri și acum pe robul Tău, cel ce pătimește cumplit, vindecă-l degrab, dîndu-i lui sănătate, cu deadinsul ne rugăm, Izvorule al vindecărilor, auzi-ne și ne miluiește.

Cel ce ai primit lacrimile lui Iezechia și ale lui Manase și pocăința ninivitenilor și mărturisirea lui David, și degrab i-ai miluit pe ei, și a noastră rugăciune, ce se aduce Ție cu umilință, primește-o, întru tot bunule Împărate, și ca un îndurat, miluiește pe robul Tău, cel ce bolește cumplit, dăruindu-i lui sănătate. Cu lacrimi ne rugăm Ție, Izvorule al vieții și al nemuririi, auzi-ne și degrab ne miluiește.

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri...

Ecfonisul:

Că milostiv și iubitor de oameni...

Chinonicul:

Vindecă-mă, Doamne, că s-au răscolit oasele mele și sufletul meu s-a tulburat foarte. Aliluia, aliluia, aliluia.

❖ ❖ ❖

PENTRU VRĂJMAȘII CEI CE NE URĂSC ȘI NE ASUPRESC PE NOI

La proscomidie, luînd preotul de asemenea o părticică, o pune pe sfîntul disc și zice:

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, primește de la noi, nevrednicii robii Tăi, jertfa aceasta și iertîndu-ne toate greșelile, adu-Ți aminte de toți vrăjmașii n o ș t r i care ne urăsc și ne asupresc pe noi, și nu le răsplăti după faptele lor, ci întoarce-i pe dînșii după mare mila Ta; pe necredincioși, către dreapta credință, iar pe credincioși, să se abată de la rău și să facă binele, ca nici unul

dintr-înșii să nu piară pentru noi, nevrednicii. Iar pe noi și Sfînta Ta Biserică, cu tăria Ta cea întru tot puternică, de tot răul și strîmtorarea, cu milostivire ne izbăvește.

La începutul Dumnezeieștii Liturghii: **Cu pace Domnului să ne rugăm,** și celelalte la rînd, precum s-a arătat în rînduiala la *Vreme de neplouare și foamete*. Apoi:

Pentru ca să ierte toate greșelile noastre și cu milostivire să ne izbăvească de toată strîmtoarea vrăjmașilor noștri, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să nu răsplătească vrăjmașilor noștri după faptele lor, nici după vicleșugul iscodirilor, ci să-i întoarcă pe dînșii de la răutatea lor cea silnică spre facere de bine și dragoste, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca necredincioșii să se întoarcă către dreapta credință, iar credincioșii să se întărească în dreapta credință, și toată vrajba și ura, întru iubire de frați, în pace și în dragoste desăvîrșită să se prefacă, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca nici unul dintre dînșii să nu piară pentru noi, ci cu harul Său să-i facă pe toți ca să se abată de la rău și să facă binele, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să se dezrădăcineze dintre noi toată vrăjmășia, ura și toată răutatea, iar dragostea cea nefățarnică și pașnică și viața cea cu fapte bune spre sporirea credinței să se înrădăcineze, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să nu-i lase pe dînșii să piară pentru noi, nici pe noi pentru dînșii, ci pe toți la cunoștința adevărului să ne aducă și cu harul Său să ne mîntuiască, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul...

Apără, mîntuiește, miluiește... și celelalte.

După Vohod, troparul, glasul al 4-lea:

Iubitorule de suflete, Doamne, Cel ce Te-ai rugat pentru cei ce Te-au răstignit pe Tine și ai poruncit robilor Tăi să se roage și pentru vrăjmași; pe cei ce ne urăsc și ne asupresc pe noi iartă-i și povățuiește-i să se abată de la tot răul și vicleșugul și spre iubirea de frați și spre facerea de bine a vieții. Cu smerenie aducem această rugăciune; ca într-un glas și într-un cuget să Te slăvim pe Tine, unule, Iubitorule de oameni.

Condacul, glasul al 5-lea:

Precum întîiul Tău ucenic, Ștefan, Te ruga pe Tine, Doamne, pentru cei ce-l ucideau pe dînsul, și noi căzînd Te rugăm: pe toți cei ce ne urăsc și ne asupresc pe noi, iartă-i, ca nici unul dintr-înșii să nu piară pentru noi, ci toți cu harul Tău să se mîntuiască, Dumnezeule, întru tot Îndurate.

Prochimen, glasul al 4-lea:

Ca să se întoarcă înapoi vrăjmașii mei, în orice zi Te voi chema.

Stih: **Spre Domnul am nădăjduit; nu mă voi teme de ce-mi va face omul.**

Apostolul:

Din Cartea cea către Romani a Sfîntului Apostol Pavel, citire:

Fraților, datori sîntem noi cei tari... (XV,1. Caută în *Apostol*, duminică în săptămîna șaptea după Rusalii). **Aliluia,** glasul al 6-lea.

Stih: **Dumnezeu este scăparea și puterea noastră.**

Stih: **Ajutor întru supărările cele ce ne-au aflat pe noi foarte.**

Evanghelia de la Matei:

Zis-a Domnul: celui ce cere de la tine, dă-i... (V, 42. Caută în *Evangheliar*, în săptămîna întîia după Rusalii).

După Evanghelie, ectenia: **Să zicem toți din tot sufletul...** și celelalte, precum se arată în rînduiala la *Vreme de neplouare*. Apoi:

Porunca Ta, Mîntuitorule, ca să iubim pe vrăjmașii noștri și bine să facem celor ce ne urăsc pe noi, după putere să o plinim, cu deadinsul, ne rugăm: întoarce, ca un milostiv, vicleșugul tuturor vrăjmașilor noștri întru dragoste și împăcare și spre toată bunătatea, iar gîndul lor spre Biserica Ta, ca nu în răutățile lor să piară; rugămu-ne Ție, întru tot milostive Doamne, auzi-ne și ne miluiește.

Stăpîne, Iubitorule de oameni, Cel ce Te-ai rugat pentru cei ce Te-au răstignit pe Tine, pe vrăjmașii care ne supără, întoarce-i de la răutatea lor către viața cea cu fapte bune, ca să nu piară nici unul pentru noi, ci toți întru pocăință să ne mîntuim; rugămu-ne Ție, Iubitorule de suflete, Doamne, auzi-ne și ne miluiește.

Pe necredincioșii vrăjmașii noștri, către dreapta credință îi întoarce, iar pe credincioși îi întărește în iubirea de frați, întru tot milostive Doamne, ca în dragoste și în unire plinind poruncile Tale, pe Tine, Dătătorule de bine al tuturor, să Te slăvim: rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Împreună cu Ștefan strigăm Ție: Doamne, Dumnezeul izbăvirilor, nu socoti păcatul vrăjmașilor celor ce ne urăsc și ne asupresc pe noi, ci, după mare mila Ta, spre pocăință îi întoarce și-i miluiește pe ei, iar pe noi, cu dreapta Ta cea atotputernică, scoate-ne și ne izbăvește de toată prigonirea și de sfatul lor cel viclean, risipind meșteșugirile lor, rugămu-ne Ție, întru tot puternice Împărate, degrab ne auzi și cu milostivire ne miluiește.

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri...

Ecfonisul:

Că milostiv și iubitor de oameni...

Chinonicul:

Scoate-mă de la vrăjmașii mei, Dumnezeule, și de cei ce se scoală asupra mea mă mîntuiește. Aliluia, aliluia, aliluia.

PENTRU CEI CE SÎNT ÎN ÎNCHISORI

La proscomidie, luînd preotul de asemenea o părticică, o pune pe sfîntul disc și zice:

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce ai slobozit pe Sfîntul Tău Apostol Petru din legături și din temniță fără nici o vătămare, cu umilință ne rugăm Ție: primește cu milostivire jertfa aceasta spre iertarea păcatelor robului Tău (N), ce este închis în temniță și cu rugăciunile acelui sfînt Apostol, ca un iubitor de oameni, cu dreapta Ta cea întru tot puternică, din tot răul și primejdia izbăvește-l și-l slobozește.

La începutul Dumnezeieștii Liturghii: **Cu pace Domnului să ne rugăm,** și celelalte la rînd, precum se arată în rînduiala la *Vreme de neplouare și foamete*. Apoi:

Pentru ca să ierte robului Său (N) toate greșelile și milostiv și lesne-iertător să fie lui, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca degrab să audă glasul rugăciunii noastre și din legături și din temniță să-l scoată pe el, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca, precum oarecînd rugăciunea cea cu osîrdie ce făcea Biserica pentru Petru, și rugăciunea noastră, cu milostivire să o audă și din închisoare să slobozească pe robul Său, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca, după mulțimea îndurărilor și mila Sa, să izbăvească de toată primejdia pe robul Său și să-l slobozească pe el, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să facă milă cu robul Său și din toată nevoia, primejdia și închisoarea, precum oarecînd pe Iosif în Egipt, cu puterea Sa să-l slobozească, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviţi noi de tot necazul...

Apără, mîntuieşte, miluieşte... şi celelalte.

După Vohod, troparul, glasul al 2-lea:

Dumnezeule, întru tot îndurate, Cel ce pe Manase prin rugăciune l-ai slobozit din legături şi din amare închisori, şi pe robul Tău (N), care prin noi acum se roagă, slobozeşte-l din închisoare şi-l izbăveşte din tot răul şi primejdia, ca un iubitor de oameni.

Condacul, glasul al 5-lea:

Ca izvor al îndurării şi noian al bunătăţii, Hristoase Dumnezeule, nu trece cu vederea pe cei ce sînt în supărări şi în nevoi, şi care cu credinţă Te cheamă pe Tine, ci ca un îndurat, miluieşte-i şi din închisoare degrab îi slobozeşte, ca să cînte Ţie. Aliluia.

Prochimen, glasul al 7-lea:

Scoate din temniţă sufletul meu, ca să se mărturisească numele Tău.

Stih: **Ia aminte spre rugăciunea mea, că m-am smerit foarte.**

Apostolul:

Din Faptele Sfinţilor Apostoli, citire:

În zilele acelea, pus-a Irod mîinile... (XII, 1. Caută în *Apostol*, la 23 aprilie). **Aliluia,** glasul al 7-lea.

Stih: **Dintru adîncuri am strigat către Tine, Doamne, Doamne, auzi glasul meu.**

Stih: **Fie urechile Tale, luînd aminte spre glasul rugăciunii mele.**

Evanghelia de la Ioan:

Zis-a Domnul către iudeii care crezuseră întru Dînsul: De veţi petrece întru cuvîntul Meu, cu adevărat ucenici ai

Mei sînteţi... (VIII, 31. Caută în *Evangheliar*, simbătă în săptămîna patra după Paşti).

După Evanghelie, ectenia: **Să zicem toţi din tot sufletul...** şi celelalte, precum s-a arătat în rînduiala la *Vreme de neplouare*. Apoi:

Cel ce ai scos pe Petru din legături şi din temniţă, şi nevătămat l-ai dat Bisericii Tale, Hristoase, miluieşte, ca un milostiv, şi pe robul Tău (N), care se roagă Ţie prin noi, şi din închisoare slobozeşte-l. Rugămu-ne Ţie, întru tot milostive Mîntuitorule, auzi-ne şi ne miluieşte.

Cel ce izbăveşti pe sărac de cel puternic şi pe sărmanul fără de ajutor, slobozeşte, ca un milostiv, şi pe robul Tău cel ce este în primejdie, în închisoare şi în legături. Cu deadinsul ne rugăm, degrab ne auzi şi, ca un milostiv, ne miluieşte.

Cel ce minunat ai slobozit oarecînd în Egipt pe Iosif din închisoare şi din amara primejduire, slobozeşte şi acum pe acela ce Te cheamă pe Tine prin noi. Rugămu-ne, Ţie, Mîntuitorule milostive, auzi-ne şi degrab ne miluieşte.

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri...

Ecfonisul:

Că milostiv şi iubitor de oameni...

Chinonicul:

Ca să intre înaintea Ta suspinul celor ferecaţi, cu slava braţului Tău păzeşte pe fiii celor răpuşi. Aliluia, aliluia, aliluia.

LA NĂVĂLIREA VRĂJMAŞILOR

La proscomidie, luînd preotul de asemenea o părticică, o pune pe sfîntul disc şi zice:

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, primeşte jertfa aceasta întru iertarea păcatelor a tot poporului Tău şi caută cu milostivire spre ajutorul creştinilor ; sfărîmă degrab sub picioarele lor, cu puterea Ta, toate neamurile cele fără de Dumnezeu, ce voiesc războaie.

La începutul Dumnezeieştii Liturghii: **Cu pace Domnului să ne rugăm,** şi celelalte la rînd, precum se arată în rînduiala la *Vreme de neplouare şi foamete.* Apoi:

Pentru ca să ne ierte toate păcatele prin care am întărîtat urgia Lui asupra noastră şi am mîniat iubirea Lui de oameni, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fie robilor Săi milostiv, bun, împăciuitor şi lesne iertător, şi să-şi întoarcă de la noi toată mînia Sa, cea cu dreptate pornită asupra noastră şi să ne miluiască pe noi, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca îndrăznirea vrăjmaşilor noştri, degrab să se înfrîngă şi în fugă să se prefacă, şi sub călcarea picioarelor oştilor noastre să se supună, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca degrab să se sfărîme puterea şi îndrăznirea vrăjmaşilor celor ce se pornesc asupra noastră, şi frica, cutremurul, spaima, şi şovăirea, să cuprindă inimile lor, iar oştii noastre biruinţă şi vitejie să dea asupra lor, cu puterea Sa, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să caute spre plîngerea, suspinul şi tînguirea poporului Său şi spre pustiirea moştenirii Sale, ce vine acum de la cei de alt neam, şi să sfărîme şi să zdrobească puterea

lor cea cu vrăjmăşie şi să dea biruinţă şi putere credincioşilor Săi asupra lor, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să dea putere, tărie şi vitejie oştii noastre şi să întărească braţul ei asupra vrăjmaşilor ce se luptă cu noi, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca precum se stinge fumul să se stingă vrăjmaşii noştri şi precum se spulberă praful în faţa vîntului, aşa să piară taberile vrăjmaşilor din faţa oştii noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să trimită urgie, mînie, supărare şi îngeri răi asupra tuturor vrăjmaşilor ce se scoală asupra noastră, ca să-i piardă pe dînşii şi să surpe împărăţia şi stăpînirea lor şi să curăţească pămîntul poporului Său, pentru slava numelui Său, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fie calea vrăjmaşilor, celor ce vin asupra noastră, întuneric şi alunecare şi îngerul Domnului să-i gonească şi să-i alunge pe dînşii şi să-i dea în mîinile iubitorilor de Hristos ostaşi, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să se păzească nevătămaţi şi nebiruiţi de tot răul, strîmtorarea şi cruzimea vrăjmaşilor, şi cu milostivire să dea credincioşilor Săi puternică biruinţă şi îndrăznire împotriva tiraniei lor, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviţi noi de tot necazul...

Apără, mîntuieşte, miluieşte... şi celelalte.

Ecfonisul:

Că milostiv şi iubitor de oameni...

După Vohod, troparul, glasul al 4-lea:

Degrab să ne întîmpine pe noi îndurările Tale, Doamne, că am sărăcit foarte. Ajută nouă, Dumnezeule, Mîntuitorul nostru. Pentru slava numelui Tău, Doamne, izbăveşte-ne pe noi şi curăţeşte păcatele noastre, pentru numele Tău.

Condacul, glasul al 4-lea:

Cel ce Te-ai înălțat pe cruce de bunăvoie, poporului Tău, celui nou-numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruiește-i, Hristoase Dumnezeule. Veselește cu puterea Ta pe binecredinciosul popor, dăruindu-i lui biruință asupra protivnicilor, avînd ajutorul Tău armă de pace, nebiruită biruință.

Prochimen, glasul al 4-lea.

Să se scoale Dumnezeu și să se risipească vrăjmașii Lui.

Stih: **Precum se stinge fumul, să se stingă...**

Apostolul:

Din Cartea cea către Efeseni a Sfîntului Apostol Pavel, citire:

Fraților, Dumnezeu bogat fiind întru milă... (II, 4. Caută în *Apostol*, duminica douăzeci și treia după Rusalii). **Aliluia,** glasul al 6-lea.

Stih: **Dumnezeule, venit-au neamurile...**

Stih: **Dat-au trupurile robilor Tăi mîncare păsărilor.**

Evanghelia de la Marcu:

Zis-a Domnul ucenicilor Săi: Aveți credință în Dumnezeu... (XI, 22. Caută în *Evangheliar*, miercuri, în săptămîna șaptesprezecea după Rusalii).

După Evanghelie, ectenia: **Să zicem toți din tot sufletul...** și celelalte.

Plîngere cu vărsare de lacrimi, jale și mîhnire vrednică de tînguire ne-a cuprins pe noi, Doamne. Pentru aceea către Tine, unul Dumnezeul nostru, cu umilință și cu inimă înfrîntă strigăm: Grăbește, ca un milostiv și ne ajută pînă nu sîntem robiți. Cu deadinsul ne rugăm Ție, Ajutătorul nostru, auzi-ne și ne miluiește.

Cu milostivire caută, Doamne, cu ochiul cel a toate văzător și vezi că au intrat vrăjmașii în moștenirea Ta și au pîngărit

Biserica Ta cea sfîntă. Pus-au trupurile robilor Tăi mîncare păsărilor cerului; trupurile celor cuvioși ai Tăi, fiarelor pămîntului. Se varsă sîngele lor ca apa și nu are cine să-i îngroape. Milostivește-Te și pornirea lor o risipește și sub picioarele iubitorilor de Hristos ostași ai noștri degrab o supune. Rugămu-ne Ție, Celui tare în războaie, auzi-ne și ne miluiește.

Greșit-am și fărădelege cu toții am făcut și îndurarea milostivirii Tale, Stăpîne, prin nebunia noastră întru mînie am întors-o și pentru aceasta pradă vrăjmașilor celor fărădelege am fost dați. Deci, contenește, Îndelung-răbdătorule, și frica Ta ce ne-a cuprins să ne fie spre pocăință și degrab izbăvește-ne de strîmtorarea cumpliților vrăjmași. Rugămu-ne Ție, celui grabnic spre ajutor și tare întru apărare, auzi-ne și ne miluiește.

Cel ce ai dăruit biruință puternică lui Moise asupra lui Amalic și lui Samson asupra celui de alt neam și lui David asupra lui Goliat, și acum ca un puternic și tare, sfărîmă puterea și tăria vrăjmașilor celor ce se scoală asupra noastră, și prefăcînd pornirea cruzimii lor în spaimă și în fugă, zdrobește-o și sub picioarele iubitorilor de Hristos ostași ai noștri o supune. Rugămu-ne Ție, Celui ce sfărîmi războaiele cu braț înalt: auzi-ne și ne miluiește.

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri...

Ecfonisul :

Că milostiv și iubitor de oameni...

Chinonicul :

Doamne, ridică puterea Ta și vino ca să ne mîntuiești pe noi. Aliluia, aliluia, aliluia.

LA BOLI MOLIPSITOARE

PENTRU ÎNCETAREA MORȚII CELEI NĂPRAZNICE

La Proscomidie, luînd preotul de asemenea o părticică, o pune pe sfîntul disc și zice:

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, primește jertfa aceasta spre iertarea păcatelor noastre, ale nevrednicilor r o b i l o r Tăi, care am mîniat bunătatea Ta cu fărădelegile noastre și am întărîtat buna Ta milostivire. Să nu intri la judecată cu robii Tăi, ci întoarce de la noi mînia Ta cea înfricoșătoare, care cu dreptate este p o r n i t ă asupra noastră. Încetează îngrozirea cea pierzătoare, oprește sabia Ta cea înfricoșătoare care nevăzut, înainte de vreme, ne taie pe noi și Te milostivește spre săracii și sărmanii robii Tăi, și nu ne da morții pe noi care în pocăință, cu inimă înfrîntă și cu lacrimi, cădem către Tine, Dumnezeul nostru, îndurate, Bunule, împăciuitorule și Lesne iertătorule.

La începutul Dumnezeiestii Liturghii: **Cu pace Domnului să ne rugăm**, și celelalte la rînd, precum se arată în rînduiala la *Vreme de neplouare și foamete*. Apoi:

Pentru ca să nu-și aducă aminte de fărădelegile și greșelile noastre ale păcătoșilor și nevrednicilor robilor Săi, ci cu milostivire să ne curățească păcatele și să-și întoarcă mînia cea cu dreptate pornită asupra noastră, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca nu cu urgia Sa să ne mustre, nici cu mînia Sa să ne pedepsească pe noi, ci să-și aducă aminte că trup sîntem, și duhul ieșind nu se mai întoarce, și cu milostivire să ferească de moarte sufletele noastre, și întru mînie să-și aducă aminte de milă, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să nu intre la judecată cu robii Săi, ci să caute spre fărădelegile noastre și să le șteargă și să fie milostiv și să ocrotească pe oamenii cei fără de nădejde, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să-și aducă aminte de îndurările și milele Sale cele din veac, și păcatele tinereții și ale neștiinței, ale bătrîneții și ale ticăloșiei noastre să nu le pomenească, ci să ne miluiască pe noi, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să audă din locașul Său cel sfînt glasul nostru și să tămăduiască durerile morții, care ne-au cuprins și pîraiele fărădelegii, ce ne tulbură, să le sece, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca degrab să ne scoată pe noi din lanțurile morții, care ne-au prins și din durerile iadului, care ne-au cuprins să ne izbăvească pe noi, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca, din milostivire, să prelungească robilor Săi vremea pocăinței și să nu ne taie înainte de vreme, ca pe un smochin neroditor, ci cu milostivire să sape împrejur și să pună în loc de îngrășămînt mila Sa, așteptînd cu iubire de oameni rodul pocăinței și al întoarcerii noastre, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să ne ridice din porțile morții și, pînă nu pierim, cu milostivire să întoarcă de la noi sabia cea scoasă și arcul cel întins, care cu dreptate sînt îndreptate împotriva noastră, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să audă rugăciunea noastră și cererea noastră să o ia în seamă și lacrimile noastre să nu le treacă cu vederea, ci să ne ușureze spre a ne liniști, înainte de a ne duce și a nu mai fi, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul...

Apără, mîntuiește, miluiește... și celelalte.

După Vohod, troparul, glasul al 2-lea:

Întru mînia Ta, Dumnezeule, adu-Ţi aminte de îndurările Tale, că praf şi ţărînă sîntem, duh ce iese şi nu se mai întoarce, şi să nu ne pedepseşti cu urgia Ta, ca să nu pierim de tot, ci fereşte sufletele noastre, ca un iubitor de oameni.

Condacul, glasul al 6-lea:

Durerile iadului ne-au împresurat pe noi şi umbra morţii ne-a acoperit, şi ca ceara de foc se topesc zilele noastre de faţa mîniei Tale, Doamne; ci, ca un îndurat, în mînie, adu-Ţi aminte de milă şi cruţă poporul Tău, ca fiind vii, cu pocăinţă să Te lăudăm pe Tine, Iubitorule de oameni.

Prochimen, glasul al 4-lea:

Doamne, nu cu urgia Ta să ne mustri pe noi, nici cu mînia Ta să ne certi pe noi.

Stih: **Că săgeţile Tale s-au înfipt în mine şi mînia Ta s-a întărit peste mine.**

Apostolul:

Din Cartea cea către Evrei a Sfîntului Apostol Pavel, citire:

Fraţilor, pe care îl iubeşte Domnul, îl ceartă şi bate pe tot fiul... (XII, 6—10. Caută în *Apostol*, la ziua de 9 martie, Sfinţii 40 de Mucenici). **Aliluia,** glas al 4-lea.

Stih: **Cuprinsu-ne-au durerile morţii şi rîurile fărădelegii ne-au tulburat foarte.**

Stih: **Durerile iadului m-au împresurat, întîmpinatu-m-au lanţurile morţii.**

Evanghelia de la Luca:

În vremea aceea, venit-a oarecine către Iisus, spunîndu-i lui de galileieni... (XIII, 1. Caută în *Evangheliar*, joi în săptămîna douăzeci şi cincea după Rusalii).

După Evanghelie, ectenia: **Să zicem toţi din tot sufletul...** şi celelalte precum se arată în rînduiala la *Vreme de neplouare*. Apoi:

Greşit-am şi fărădelege am făcut şi pentru aceasta mînia Ta cea dreaptă ne-a ajuns pe noi, Doamne, Dumnezeul nostru, şi umbra morţii ne-a împresurat pe noi şi de porţile iadului ne-am apropiat. Deci, către Tine, Dumnezeul nostru, în durerea noastră, cu umilinţă strigăm: Fie-Ţi milă de poporul Tău şi nu-l pierde de tot. Cu umilinţă ne rugăm Ţie, auzi-ne şi ne miluieşte.

Doamne, cel ce stăpîneşti moartea şi viaţa, nu da morţii pe robii Tăi, ci opreşte de la noi mînia şi urgia Ta, pentru că pier ca fumul zilele noastre. Răniţi sîntem; ca iarba s-a uscat tăria noastră şi pierim de tot pentru păcatele noastre. Fie-Ţi milă de robii Tăi. Întru pocăinţă, cu lacrimi ne rugăm Ţie, auzi-ne şi ne miluieşte.

Adu-Ţi aminte, Doamne, că trup sîntem, duh ce iese şi nu se mai întoarce, şi cu milostivire opreşte mînia Ta cea cu dreptate pornită asupra noastră, cu care, ca şi cu o sabie, înainte de vreme ne tai pe noi. Slăbeşte boala şi încetează rana care degrab ne pierde: că nu morţii Te vor lăuda pe Tine, nici toţi cei ce se pogoară în iad, ci noi cei vii Te lăudăm şi cu durerea inimii suspinînd ne rugăm Ţie, auzi-ne şi ne miluieşte.

Mai mult decît toţi Ţi-am greşit şi fărădelege am făcut, Stăpîne, şi deşi n-am agonisit încă pocăinţă, primeşte gîndul nostru în locul ei; şi îndupleçîndu-Te spre milă, ca un Preaputernic, slobozeşte pe robii Tăi de boala cea de moarte şi de cumplitele dureri. Cu lacrimi, suspinînd, ne rugăm Ţie, degrab auzi-ne şi ne miluieşte.

Să nu-Ţi aduci aminte de fărădelegile şi nedreptăţile poporului Tău, şi să nu intri la judecată cu robii Tăi, nici să Te întorci de la ei cu mînie; că de vei căuta la fărădelegi, Doamne, cine va putea să stea în faţa Ta? Că praf şi ţărînă sîntem şi starea noastră aici ca o nimica înaintea Ta; ci, ca un îndurat şi de oameni iubitor, milostiveşte-Te şi nu ne pierde întru mînia Ta, pentru fărădelegile noastre. Rugămu-ne Ţie, preabunule Dumnezeule, auzi-ne şi ne miluieşte.

Cel ce nu voiești moartea păcătoșilor, ci să se întoarcă și să fie vii, ca un Izvor al vieții, fă-ne vii pe noi cei vrednici de moarte, după judecata Ta cea dreaptă; că Tu ești Dumnezeu, Cel ce stăpînești viii și morții, și nu ne pierde cu mînia îngrozirii Tale. Cu strigare tare, întru amărăciunea inimii și cu lacrimi ne rugăm Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Cu milostivire caută, Doamne, spre pătimirea poporului Tău și Te milostivește și poruncește îngerului celui ce și-a tins mîna sa ca să ne piardă pe noi pe toți, precum ai poruncit odinioară, în zilele lui David, să înceteze, să-și oprească și acum mîna sa, ca să nu ne piardă de tot; că și noi, mărturisindu-ne întru pocăință ca David, strigăm Ție: greșit-am și fărădelege am făcut și nu sîntem vrednici nici de milostivirea Ta. Dar Tu, ca un Îndurat, fiind îmblînzit de însăși milostivirea Ta, arată milele Tale cele de demult și ferește poporul și oile turmei Tale. Rugămu-ne Ție, degrab auzi-ne și ne miluiește.

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri...

Ecfonisul:

Că milostiv și iubitor de oameni...

Chinonicul:

Cuprinsu-m-au durerile morții, necaz și durere m-au aflat, dar numele Domnului am chemat. Aliluia, aliluia, aliluia.

Rugăciunile pentru vreme de CIUMĂ, caută-le în Molitfelnic.

MULȚUMIRE

PENTRU CÎȘTIGAREA CERERII ȘI PENTRU TOATĂ FACEREA DE BINE A LUI DUMNEZEU

La Proscomidie, luînd preotul de asemenea o părticică, o pune pe sfîntul disc și zice:

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, primește jertfa aceasta, pe care cu mulțumire pentru facerile Tale de bine o aducem Ție, întru miros de bună mireasmă duhovnicească, întru Jertfelnicul Tău cel mai presus de ceruri, și cu milostivire păzește de tot răul și de toată strîmtorarea văzuților și nevăzuților vrăjmași pe robii Tăi, pe care ai binevoit a-i auzi și milui, și totdeauna le ajută spre împlinirea dragostei celei către Tine și către aproapele și spre toate facerile de bine și îi învrednicește și cerești lor Tale bunătăți.

La începutul Dumnezeieștii Liturghii: **Cu pace Domnului să ne rugăm,** și celelalte la rînd, precum s-a arătat în rînduiala la *Vreme de neplouare și foamete*. Apoi :

Pentru ca să primească cu milostivire, întru Jertfelnicul Său cel mai presus de ceruri, mulțumirea și rugăciunea noastră, de acum, a nevrednicilor robilor Săi și cu îndurare să ne miluiască pe noi, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să nu se întoarcă de la mulțumirea noastră a nevrednicilor robilor Săi, pe care o aducem cu inimă smerită pentru facerile de bine ce le-am primit de la Dînsul, ci ca o tămîie cu bun miros și ca o ardere de tot grasă, bineprimită să-I fie Lui, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să audă și acum glasul rugăciunii noastre, a nevrednicilor robilor Săi, și buna cerere și dorire a credincioșilor Săi totdeauna spre bine să o plinească și ca un milostiv, totdeauna să ne dea binefaceri nouă și Sfintei Sale Biserici și la tot credinciosul Său popor, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să izbăvească Sfinta Sa Biserică, pe robii Săi (N), și pe noi pe toți, de tot necazul, nevoia, mînia și de toți vrăjmașii văzuți și nevăzuți și cu sănătate întru lungime de zile, în pace și cu ocrotirea îngerilor Săi, totdeauna să-i îngrădească pe credincioșii Săi robi, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul...

Apără, mîntuiește, miluiește... și celelalte.

Ecfonisul :

Că milostiv și iubitor de oameni...

După Vohod, troparul, glasul al 4-lea:

Mulțumitori fiind noi nevrednicii robii Tăi, Doamne, pentru binefacerile Tale cele mari ce le-ai făcut asupra noastră, lăudînd Te binecuvîntăm, mulțumim, cîntăm și slăvim marea Ta milostivire și cu dragoste, ca niște robi, strigăm Ție: Făcătorule de bine, Mîntuitorul nostru, slavă Ție.

Condacul, glasul al 3-lea:

Învrednicindu-ne, Stăpîne, de binefacerile Tale și de bucuriile ce ne-ai dăruit, ca niște robi netrebnici alergînd către Tine, cu umilință mulțumire aducem Ție, după putere, și ca pe un Dătător de bine și Făcător a toate slăvindu-Te, strigăm: Slavă Ție, Dumnezeule, întru tot milostive.

Prochimen, glasul al 4-lea:

Cînta-voi Domnului celui ce mi-a făcut mie bine și voi cînta numele Domnului celui preaînalt.

Stih: **Bucura-se-va inima mea de mîntuirea Ta.**

Apostolul :

Din Cartea cea către Efeseni a Sfîntului Apostol Pavel, citire: Fraților, ca fiii luminii să umblați... (V, 9. Caută în *Apostol*, luni în săptămîna întîia după Rusalii). **Aliluia** al glasului.

Stih: **Lăuda-voi numele Dumnezeului meu cu cîntare, și-L voi preaslăvi pe El întru laudă.**

Stih: **Că a auzit Domnul pe cei săraci, și pe ai Săi cei ferecați nu i-a urgisit.**

Evanghelia de la Luca:

În vremea aceea, intrînd Iisus într-un sat, L-au întîmpinat pe El zece leproși... (XVII, 12. Caută în *Evangheliar*, duminica douăzeci și noua după Rusalii).

După Evanghelie, ectenia: **Să zicem toți din tot sufletul...** și celelalte. Apoi :

Ca niște robi nevrednici, cu frică și cu cutremur mulțumind milostivirii Tale, Mîntuitorule și Stăpînul nostru, Doamne, pentru toate binefacerile Tale, pe care cu îmbelșugare le-ai vărsat asupra robilor Tăi, cădem înaintea Ta, și ca unui Dumnezeu îți aducem doxologie, și cu umilință strigăm: Izbăvește din toate nevoile pe robii Tăi și ca un milostiv, îndeplinește totdeauna dorințele noastre ale tuturor. Cu deadinsul ne rugăm Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Precum ai ascultat cu milostivire rugăciunile robilor Tăi, Doamne, și le-ai arătat lor marea Ta iubire de oameni, așa și de acum înainte netrecîndu-i cu vederea, împlinește, spre slava Ta, toate bunele dorințe ale credincioșilor robilor Tăi și arată spre noi, spre toți, mila Ta cea bogată, trecînd cu vederea greșelile noastre. Rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Ca niște tămîie cu bun miros și ca o ardere de tot grasă, binepримită să fie, întru tot bunule Stăpîne, această mulțumire a noastră înaintea slavei Tale, și trimite totdeauna, ca un îndurat, robilor Tăi, mila Ta cea bogată și îndurările Tale și

izbăvește de toate meșteșugirile văzuților și nevăzuților vrăjmași, pe ei, Biserica Ta cea sfîntă, orașul (ori satul) acesta și pe tot poporul Tău, și dăruiește tuturor sănătate, lungime de zile și sporire întru toate faptele bune. Întru tot îndurate Împărate, auzi-ne și degrab ne miluiește.

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri...

Ecfonisul :

Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu...

Chinonicul:

Binecuvîntat este Dumnezeu, care n-a depărtat rugăciunea mea și mila Sa de la mine. Aliluia, aliluia, aliluia.

RUGĂCIUNE DE MULȚUMIRE

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Dumnezeul îndurărilor și a toată milostivirea, a Cărui milă este nemăsurată și iubire de oameni adînc neajunsă, la a Ta slavă căzînd, cu frică și cu cutremur, ca niște robi netrebnici, cu umilință aducem acum mulțumire bunătății Tale, pentru binefacerile ce au fost asupra robilor Tăi (sau robului) (N); și ca pe Domnul, Stăpînul și Binefăcătorul Te slăvim, îți cîntăm și Te lăudăm, și iarăși căzînd înaintea Ta, mulțumim, rugînd cu umilință nemăsurata și nespusa Ta milostivire, ca precum ai binevoit a primi acum rugăciunile robilor Tăi și cu milostivire i-ai învrednicit a li se împlini cererile, așa și de acum înainte învrednicește-i a spori întru dreapta credință, întru dragostea cea către Tine și cea către aproapele și întru toate faptele cele bune și a dobîndi ale Tale binefaceri, împreună cu toți credincioșii Tăi. Mîntuiește-i de toată r e a u a întîmplare, dăruindu-le pace și liniște. Și ne învrednicește, pe toți, totdeauna a grăi și a cînta Ție și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfîntului și bunului și de viață făcătorului Duh, Dumnezeului celui slăvit întru o ființă. (Și îndată cu glas mai înalt:) Slavă Ție, Dumnezeului nostru, Dătătorului nostru de bine, în vecii vecilor.

PENTRU CEI CE SÎNT ASUPRIȚI DE VRĂJMAȘI

La Proscomidie, preotul luînd de asemenea o părticică, o pune pe sfintul disc, zicînd :

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, primește jertfa aceasta spre iertarea păcatelor robului Tău (N), pe care binevoiește a-l milui și a-l auzi și cu milostivire păzește-l de tot răul și strîmtorarea vrăjmașilor lui, și totdeauna spre dragostea cea către Tine și între dînșii unul spre altul și a celui de aproape și spre toate facerile de bine îi ajută și cerești lor Tale bunătăți îi învrednicește.

La ectenia cea dintîi, preotul adaugă la locul cuvenit următoarele cereri :

Pentru ca Domnul Dumnezeu să ierte greşelile robului Său (N) şi cu milostivire să-l izbăvească pe el de toate uneltirile vrăjmaşilor lui, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să nu răsplătească vrăjmaşilor robului Său (N), după faptele lor, nici după vicleşugul izvodirilor lor, ci să-i întoarcă pe dînşii de la răutatea lor cea cu silnicie, spre a face bine şi spre dragoste, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să se dezrădăcineze dintre dînşii toată vrajba şi ura şi tot lucrul rău şi să se înrădăcineze întru dînşii dragostea cea nefăţarnică şi iubirea de fraţi şi viaţa cea cu fapte bune, întru sporirea credinţei, Domnului să ne rugăm.

La ectenia cea de a doua:

Caută dintru înălţimea sfîntului locaş, Doamne Dumnezeul nostru, şi ca un bun şi iubitor de oameni, vezi necazul, supărarea şi mîhnirea robului Tău (N), şi ridică puterea Ta şi vino degrab şi-l mîntuieşte, şi-l scoate pe el din mîinile vrăjmaşilor săi şi ale tuturor celor ce îi fac strîmbătate. Rugămu-ne Ţie, auzi-ne şi-l miluieşte.

Iubitorule de suflete, Doamne, Cel ce Te-ai rugat pentru cei ce Te-au răstignit pe Tine, milostiveşte-Te asupra robului Tău (N), şi pe vrăjmaşii şi protivnicii lui care-l urăsc şi-l asupresc pe el, iartă-i şi de la tot răul şi vicleşugul a se întoarce spre iubirea de fraţi şi spre facerea de bine a vieţii povăţuieşte-i. Cu smerenie Te rugăm, auzi-ne şi-l miluieşte.

Să nu laşi, Doamne, pe robul Tău (N), întru ispite şi în necazuri peste puterea lui, ci degrab uşurează mîhnirea lui şi pe vrăjmaşii lui înţelepţeşte-i şi de la răutatea lor îi întoarce. Rugămu-ne Ţie, auzi-ne şi ne miluieşte.

PENTRU ÎNMULŢIREA DRAGOSTEI ŞI DEZRĂDĂCINAREA URII ŞI A TOATĂ RĂUTATEA

La Proscomidie, luînd preotul de asemenea o părticică, o pune pe sfîntul disc şi zice:

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, primeşte jertfa aceasta întru iertarea păcatelor robilor Tăi (N), pe care binevoieşte a-i milui şi a-i auzi şi cu milostivire păzeşte-i de tot răul şi de asuprirea vrăjmaşilor văzuţi şi nevăzuţi şi totdeauna le ajută să Te iubească pe Tine, pe aproapele, unul pe altul şi între dînşii, şi să facă tot binele, spre a se învrednici de bunătăţile Tale cele cereşti.

La ectenia cea dintîi :

Pentru ca să curăţească pe robii Săi (N), de toate păcatele şi fărădelegile, care strică dragostea şi unirea între dînşii, şi cu puterea, lucrarea şi harul Preasfîntului Său Duh să întemeieze în inimile lor pacea, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să dezrădăcineze dintre robii Săi (N), ura, cearta, neunirea şi celelalte patimi, care strică iubirea de fraţi, şi dragoste nefăţarnică între dînşii să aducă, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să dezrădăcineze dintre robii Săi (N), patima iubirii de sine şi să întemeieze între dînşii iubirea de fraţi, dragostea desăvîrşită şi toată fapta bună, cu puterea Preasfîntului Său Duh, Domnului să ne rugăm.

La ectenia cea de a doua:

Doamne Dumnezeul nostru, caută dintru înălţime, ca un bun, asupra inimilor robilor Tăi (N), care sînt lipsite de dragoste

și de unire și împresurate de spinii urii și ai altor păcate. O picătură din harul Preasfîntului Tău Duh coborînd peste dînsele, rourează-le bogat, ca să aducă roade bune, și din dragostea cea către Tine să sporească în fapte bune, și să petreacă în dragoste și unire. Cu sîrguință Te rugăm, ca pe un Dătător de bine și Dumnezeu al nostru, degrab ne auzi și cu iubire de oameni îi miluiește.

Ca desăvîrșiți întru dragostea Ta, Doamne Dumnezeul nostru, să fie robii Tăi (N), și să aibă dragoste nefățarnică față de aproapele, îmblînzește-i cu harul Preasfîntului Tău Duh, Stăpîne. Pentru aceasta, Milostive, cu dragostea Ta și a unuia către altul învăpăiază sufletele și inimile lor. Rugămu-ne, ca unui milostiv, degrab ne auzi, și ca un îndurat, miluiește-i pe dînșii.

❖ ❖ ❖

PENTRU CEREREA ŞI CÎŞTIGAREA CELOR DE TREBUINȚĂ ŞI DE FOLOS

Preotul, la Proscomidie, luînd de asemenea o părticică, o pune pe sfîntul disc și zice :

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, primește jertfa aceasta spre iertarea păcatelor robului Tău (N), și rînduiește-i cele ce sînt de folos pentru dînsul; că măcar de a și greșit ca un om, spre Tine cu credință alergînd, prin noi nevrednicii nădăjduiește a dobîndi împlinirea smeritei lui cereri, care să fie după voia Ta cea sfîntă.

La ectenia cea dintîi:

Pentru ca să audă și acum glasul rugăciunii noastre, a nevrednicilor robilor Săi și buna cerere și dorire a credinciosului robului Său (N), totdeauna spre bine să o plinească, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca spre bună cererea și rugăciunea robului Său (N), să binevoiască și bună-sporire întru toate să-i dăruiască, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca dorirea și cererea robului Său (N), după voia cea sfîntă a Sa să o facă și degrab, fără nici o împiedicare, spre slava numelui Său să o săvîrșească, Domnului să ne rugăm.

La ectenia cea de a doua:

Ca niște robi netrebnici cădem către Tine, Mîntuitorule, și cu umilință strigăm: Iartă și miluiește pe robul Tău (N), și toată dorința și cererea lui fă-o să fie după voia Ta; că numai Tu singur, Bunule și Știutorule al inimilor, știi toate cele ce sînt spre folosul robului Tău. Rugămu-ne Ție, auzi-ne și-l miluiește pe dînsul.

Caută dintru înălțimea sfîntului Tău locaș, Doamne, Dumnezeul nostru, și, ca un bun și de oameni iubitor, dăruiește robului Tău (N), totdeauna a cugeta și a face toate cele ce sînt spre plăcerea Ta; că Tu singur ești Cel ce toate le rînduiești spre folosul nostru. Auzi-ne și-l miluiește pe dînsul.

❖ ❖ ❖

ÎN VREME DE ORICE NEVOIE ŞI PRIMEJDIE OMENEASCĂ

La Proscomidie, preotul luînd de asemenea o părticică, o pune pe sfîntul disc, zicînd:

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, primește jertfa aceasta, spre iertarea păcatelor a tot poporului Tău și cu milostivire întoarce de la noi toată mînia Ta, cea cu dreptate pornită asupra noastră, și degrab, ca un bun, scoate-ne pe noi din toate necazurile și primejdiile ce ne împresoară.

La începutul Dumnezeieștii Liturghii:

Pentru ca milostiv, blînd și lesne-iertător să ne fie nouă, păcătoșilor robilor Săi, celor ce acum alergăm întru pocăință la Dînsul, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca, pentru numele Său, să nu ne părăsească de tot, pentru păcatele noastre, să nu strice așezămîntul Său și să nu depărteze mila Sa de la noi, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să mîntuiască din nevoi sufletele noastre și să fim izbăviți de vrăjmașii noștri, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să izbăvească de silnicia vrăjmașilor celor tari, pe cei sărmani și sufletele celor apăsați care nu au alt ajutor, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să-și aducă aminte de Biserica Sa, pe care a cîștigat-o dintru început, și să izbăvească toiagul moștenirii Sale de toate năvălirile vrăjmașilor, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca degrab să ne izbăvească din primejdii, iar pe cei ce ne urăsc să-i înțelepțească, Domnului să ne rugăm.

După Vohod, troparul, glasul al 4-lea:

Degrab ne întîmpină pe noi, mai înainte pînă ce nu sîntem robiți...

Condacul :

Apărătorul cel mare și Domnul...

Prochimenul, glasul al 4-lea:

Judecă, Doamne, pe cei ce-mi fac mie strîmbătate, dă război cu cei ce se oștesc împotriva mea.

Stih: **Zi sufletului meu : mîntuirea ta sînt Eu.**

Apostolul:

Din Cartea a doua cea către Corinteni a Sfîntului Apostol Pavel, citire :

Fraților, binecuvîntat este Dumnezeu și Tatăl... (I, 3—7. Caută în *Apostol*, joi în săptămîna zecea după Rusalii). **Aliluia** al glasului.

Stih: **Mîhnitu-m-am întru îngrijorarea mea...**

Stih: **Că au abătut asupra mea...**

Evanghelia de la Marcu:

Zis-a Domnul ucenicilor Săi: Aveți credință... Sfîrșitul: **să credeți că veți lua, și va fi vouă.** (XI, 22—24. Caută în *Evangheliar*, miercuri în săptămîna douăzeci și treia după Rusalii).

După Evanghelie, ectenia :

Ție unuia am greșit, Dumnezeule, Mîntuitorul nostru, și mai multe pedepse, după păcatele noastre, sîntem vrednici a primi; ci, spre a Ta milostivire căutînd cu pocăință, și cu umilință, la Tine, Mîntuitorul nostru, scăpăm și cu lacrimi strigăm: Mîntuiește-ne de primejdiile, de necazurile și de întristările noastre. Rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Să nu intri la judecată cu robii Tăi, Doamne, și să nu-Ți depărtezi mila Ta de la noi, căci ne-am împuținat mai mult decît toate făpturile, și sîntem astăzi umiliți pentru păcatele noastre; ci ne scoate din mîinile vrăjmașilor noștri și ale tuturor celor ce ne fac strîmbătate. Rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Vezi smerenia și osteneala noastră, Doamne, și ne iartă toate păcatele noastre, că s-au înmulțit cei ce ne urăsc fără dreptate. Păzește sufletele noastre și le izbăvește. Rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Să nu lași, Doamne, pentru păcatele noastre, turma Ta cea sfîntă, a aluneca în ispite mai presus de putere și a se afunda în necazuri, în primejdii și în nesuferite prigoniri ; ci degrab împacă-Te cu noi și ne ușurează întristarea. Rugămu-ne, Dumnezeul nostru, auzi-ne și ne miluiește.

Cînd lipsește virtutea noastră, nu ne lăsa, Doamne, Dumnezeul nostru, și nu depărta mila Ta de la noi, ca să nu zică vrăjmașii noștri: «Dumnezeu i-a părăsit pe ei; prigoniți-i și-i prindeți pe ei, că nu are cine să-i mîntuiască». Nu Te depărta de noi, și spre ajutorul nostru ia aminte, ca să se înfrunteze, să se stingă și să se îmbrace în rușine și în dojană cei ce caută rele robilor Tăi. Rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Chinonicul:

Izbăvește, Dumnezeule, poporul Tău de toate necazurile lui.

❖ ❖ ❖

ÎNVĂȚĂTURĂ PENTRU SCOATEREA SFÎNTULUI AER (EPITAF)

La Vecernia și Denia din Vinerea Sfintelor Patimi

În Vinerea cea Mare, la Vecernie, începîndu-se cîntarea Stihoavnei: **Cînd de pe lemn...,** cel mai mare intră în sfîntul altar și se îmbracă în toate veșmintele cele preoțești, iar ceilalți preoți numai în feloane și diaconii în stihare. Iar cînd încep cîntăreții a cînta: **Slavă... Și acum...** de la Stihoavnă, pe glasul al 5-lea: **Pe Tine cel ce Te îmbraci cu lumina ca și cu o haină...,** pe care o cîntă rar și cu glas dulce, atunci cel mai mare și preoții cei împreună cu dînsul, scoțînd sfîntul Aer, îl întind pe sfînta masă și cel mai mare îl cădește, în chipul crucii, de trei ori. După aceea ridică sfîntul Aer, sfînta Evanghelie și sfînta Cruce. Și purtîndu-l deasupra capetelor lor, ies prin sfintele uși și se întorc pe după sfeșnicul cel dinspre miazănoapte și vin în mijlocul bisericii, unde este masa gătită și împodobită și pun sfîntul Aer pe masă, așezînd pe el sfînta Evanghelie către capul Mîntuitorului zugrăvit pe sfîntul Aer, iar sfînta Cruce către picioare. Și zicînd

cîteții: **Acum liberează pe robul Tău... Sfinte Dumnezeule...** și celelalte, preoții cîntă troparul, glasul al 2-lea: **Iosif cel cu bun chip..., Slavă... Și acum... Mironosițelor femei...** Și pînă se cîntă acestea, cel mai mare cădește sfîntul Aer, în chipul crucii, de trei ori, apoi face 2 metanii mari și sărută sfîntul Aer cu capul descoperit, și mai face încă o metanie. Asemenea fac și preoții ceilalți, mergînd cîte doi. Pe urmă merg și ceilalți creștini și făcînd asemenea, sărută sfîntul Aer. Și sfîntul Aer stă pe masa aceea pînă la Utrenia următoare, spre sărutarea tuturor, arzînd lîngă el două făclii toată noaptea și fiind pusă tămîie aprinsă dedesubtul mesei. Iar către sfîrșitul Utreniei *, cîntîndu-se doxologia cea mare, iese cel mai mare cu preoții din sfîntul altar, îmbrăcați cu veșmintele cele preoțești și stau în jurul mesei celei cu sfîntul Aer pe ea. Cînd încep cîntăreții a cînta: **Sfinte Dumnezeule...,** atunci cel mai mare, cu diaconul, avînd făclii în mînă, cădește sfîntul Aer, în chipul crucii, de trei ori; și cînd cîntă cel mai de pe urmă **Sfinte Dumnezeule...,** atunci ridică sfîntul Aer, și ținîndu-l iarăși peste capul celui mai mare și peste capetele celorlalți preoți slujitori și purtîndu-se înaintea lor 2 sfeșnice, cu lumînări aprinse și diaconii cădind către sfîntul Aer, ieșim afară din biserică și mergînd pînă în dreptul sînului din dreapta al bisericii, cîntăreții cîntînd: **Sfinte Dumnezeule...,** ne oprim acolo. Iar diaconul zice ectenia:

Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule... și pomenește pe Patriarh, Mitropolit sau Episcop, pe igumen și Cîrmuirea țării (după îndrumările Sfîntului Sinod). **Încă ne rugăm pentru buna întocmire a văzduhului, pentru îmbelșugarea roadelor pămîntului și pentru vremuri pașnice. Încă ne rugăm și pentru dreptslăvitorii creștini...**

Preotul zice ecfonisul: **Că milostiv și iubitor...**

---

* În bisericile de mir preoții ies din sfîntul altar, prin sfintele uși, în mijlocul bisericii la începutul Prohodului, cîntînd **În mormînt Viață...** și stau aici preoții pînă la sfîrșitul lui, rostind de aici ecteniile cuvenite și făcînd începutul obișnuit la fiecare Stare a Prohodului, cu care prilej și cădesc. După terminarea Prohodului preoții intră în sfîntul altar, de unde ies iarăși, cînd cîntăreții încep a cînta **Sfinte Dumnezeule...** și mai departe se urmează precum se arată mai sus.

Apoi merg mai departe în jurul bisericii, cîntînd: **Sfinte tare...** și oprindu-se în dreptul altarului, diaconul zice: **Miluiește-ne pe noi Dumnezeule... Încă ne rugăm pentru fericiții ctitori și pentru cei mai dinainte adormiți părinți și frați ai noștri dreptslăvitori creștini, care odihnesc aici și pretutindenea. Încă ne rugăm și pentru toți dreptslăvitorii creștini...**

Preotul zice ecfonisul: **Că milostiv și iubitor...**

Cîntînd apoi: **Sfinte fără de moarte...,** vin în dreptul sînului celui din stînga și diaconul zice: **Miluiește-ne pe noi Dumnezeule... Încă ne rugăm pentru frații noștri preoți, ieromonahi, ierodiaconi, diaconi, monahi și monahii, și pentru toți cei întru Hristos frați ai noștri. Încă ne rugăm și pentru toți dreptslăvitorii creștini...**

Preotul, ecfonisul: **Că milostiv și iubitor...**

Apoi ajungînd la ușa bisericii, diaconul iarăși zice: **Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule... Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri și fac bine în sfînta și întru tot cinstită biserica aceasta, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei ce cîntă și pentru poporul ce stă înainte și așteaptă de la Tine mare și multă milă. Încă ne rugăm și pentru toți dreptslăvitorii creștini...**

Încă ne rugăm ca să se păzească sfînt locașul acesta și țara aceasta... și celelalte, iar preotul, ecfonisul: **Auzi-ne pe noi Dumnezeule...** și **Că milostiv și iubitor...** După aceasta, se intră în biserică și preoții ajungînd cu sfîntul Aer la sfintele uși și oprindu-se acolo, zice cel mai mare: **Înțelepciune, drepți.** Apoi intră în sfîntul altar printre sfintele uși și cîntă troparul, glasul al 2-lea: **Iosif cel cu bun chip...** o dată. Și întind sfîntul Aer iarăși pe sfînta masă. Apoi se citește îndată la strană: troparul proorociei, glasul al 2-lea: **Cel ce ții marginile lumii... Slavă... Și acum...** tot același tropar. Și îndată prochimenul, glasul al 4-lea: **Scoală-te, Doamne, ajută-ne nouă și ne izbăvește pe noi pentru numele Tău.** Stih: **Dumnezeule, cu urechile noastre am auzit...** Apoi citire din proorocia lui Iezechiil: **Fost-a peste mine mîna Domnului...** După aceasta, prochimenul Apostolului, glasul al 7-lea: **Scoală-Te, Doamne Dumnezeul meu, înalță-se mîna Ta...** Stih: **Mărturisi-mă-voi Ție, Doamne, cu toată inima mea...** Apostolul din Cartea I către Corinteni, cap. 5, vers. 6: **Fraților, puțin aluat toată**

frămîntătura o dospește... Aliluia, glasul al 5-lea: **Să învie Dumnezeu și să se risipească vrăjmașii Lui.** Stih: **Precum se stinge fumul, să se stingă...** Al 2-lea stih: **Așa să piară păcătoșii de la fața lui Dumnezeu...** Evanghelia de la Matei (XXVII, 62): **Iar a doua zi care este după Vineri...** Sfîrșitul: **Pecetluind-o, cu custodia.** Apoi ectenia: **Să zicem toți...** Și după ea: **Să plinim rugăciunea noastră cea de dimineață...** După care apolisul. Și prin mînăstiri se face sărutarea Aerului, închipuindu-se punerea în mormînt. Unde nu este Aer se sărută icoanele. Iar cîntăreții cîntă stihira, glasul al 5-lea: **Veniți să fericim pe Iosif cel pururea fericit...** și se citește Ceasul întîi, la care se cîntă troparul zilei, din Triod. După **Sfinte Dumnezeule... Preasfîntă Treime...** și **Tatăl nostru...,** condacul Triodului și celelalte și apolisul cel desăvîrșit.

POVAŢUIRI

DESPRE FELUL CUM TREBUIE SAVIRŞITA SFINTA SLUJBĂ ÎN BISERICA, DESPRE PREGĂTIREA SFINŢIŢILOR SLUJITORI IN VEDEREA SLUJBEI ŞI DESPRE FELUL CUM TREBUIE INDREPTATE ANUMITE GREŞELI ŞI CAZURI CARE S-AR INTIMPLA IN TIMPUL SLUJBEI

În legea harului Mîntuitorului şi Dumnezeului nostru Iisus Hristos, Sfînta Biserică ţine şapte Taine, adică: Botezul, Ungerea cu Sfîntul Mir, Euharistia sau Împărtăşania, Pocăinţa cu Mărturisirea, Preoţia, Cununia şi Sfîntul Maslu. Toate acestea se săvîrşesc în biserica sfinţită de arhiereu spre adevărata mîntuire a tuturor credincioşilor. Unele dintre aceste Taine, la nevoie, se pot săvîrşi şi în casă sau oriunde, dar Taina Preoţiei şi Euharistia, adică aducerea Jertfei celei fără de sînge a Trupului şi a Sîngelui Domnului nostru Iisus Hristos, nu se face nicăieri în afară de biserica sfinţită, căci este păcat mare. Pentru aceea însemnăm aici următoarele:

1. Sfînta casă sau biserica, în care se aduc mulţumiri lui Dumnezeu, Făcătorului a toate, Unuia în Treime, şi în care se fac rugăciuni, pentru luminarea credincioşilor şi curăţirea lor de păcate, trebuie să fie sfinţită de episcop, sau de un trimis al episcopului şi să aibă antimis sfinţit de arhiereu, adică să primească după rînduială sfinţirea.

2. Preotul să fie om ales, cinstit, să ştie Sfînta Scriptură şi să fie hirotonit de arhiereu, după rînduială.

3. Preotul să aibă toate veşmintele sfinţite, după rînduială, şi anume: *stihar, epitrahil, mînecuţe, brîu* şi *felon;* iar diaconul: *stihar, mînecuţe,* şi *orar,* care se poartă pus pe umărul stîng. Fără acestea, preotul şi diaconul nu se cuvine a sluji Dumnezeiasca Liturghie; iar dacă preotul va îndrăzni a săvîrşi Sfînta Liturghie fără acestea, va greşi de moarte şi pentru aceasta se va scoate din cinul său. La săvîrşirea altor Sfinte Taine şi Ierurgii, ca şi la alte slujbe din biserică, slujitorii sfinţiţi vor îmbrăca sfintele veşminte, aşa cum cere *Tipicul.*

4. Pentru săvîrşirea Dumnezeieştii Liturghii, adică a Sfintei Taine a Trupului şi Sîngelui Domnului nostru Iisus Hristos, pe lîngă cele zise, se cere ca preotul hirotonit de arhiereu să aibă pregătirea cuvenită şi voinţă stăruitoare spre săvîrşirea Tainei Trupului şi Sîngelui Domnului, ca astfel, prin lucrarea cea după *Tipic* a preotului, pîinea şi vinul să se prefacă în însuşi Trupul şi Sîngele Domnului.

5. La săvîrşirea acestei Taine sînt de trebuinţă *cinci prescuri, vin* şi *apă.* PRESCURILE să fie din făină de grîu curat şi făina să nu fie veche, nici să fie mucedă, nici să se dospească cu drojdii, ci numai cu aluat şi să fie sărat. Asemenea şi VINUL să fie de struguri, curat, adică să nu fie pelin, nici muced, nici oţeţit, nici cu gust de vas, iar APA să fie curată şi proaspătă.

6. Această Taină se săvîrşeşte cu rugăciunea şi cu binecuvîntarea mîinilor preotului: **Şi fă, adică, pîinea aceasta, cinstit Trupul Hristosului Tău; iar ce este în potirul acesta, cinstit Sîngele Hristosului Tău; prefăcîndu-le cu Duhul Tău cel Sfînt.**

Cu aceste cuvinte se preface pîinea în Preasfîntul Trup şi vinul în Cinstitul Sînge al lui Hristos, după cum înţeleptеşte învaţă şi ţine Sfînta şi Apostoleasca Biserică a Răsăritului.

Pentru aceasta, preotul trebuie să ştie că de va îndrăzni cineva să slujească fără de biserică sfinţită, sau fără antimis sfinţit de arhiereu, fără veşminte sfinţite şi alte lucruri ca acestea, fără pregătirea cuvenită, sau avînd la această pregătire îndoială, sau fără prescuri din grîu şi făină curată, şi fără vin din rodul viţei, fără cunoaşterea şi rostirea exactă a cuvintelor cu care se săvîrşesc Tainele, — sau se va fi

întunecat și ametit de băutură, neștiind ce face —, unul ca acesta se socotește nu numai ca un fur de cele sfinte, ci și păcat de moarte face și osîndă și pedeapsă își agonisește.

PREGĂTIREA PENTRU SLUJBA DUMNEZEIEȘTII LITURGHII ȘI ÎMPĂRTĂȘIREA CU SFINTELE TAINE

Taina Sfintei Împărtășanii nu se sfințește niciodată de mirean, citeț, cîntăreț, ipodiacon sau diacon, ci numai de preotul hirotonit potrivit sfintelor canoane, căci aceia nu săvîrșesc nimic din cele ale preoției. Și cine ar îndrăzni să facă ceva din cele ce se cuvin numai preotului canonic, acela cade în grea osîndire și în păcatul furului de cele sfinte.

Preotul hirotonit și diaconul sînt datori a se pregăti de slujbă în chipul următor: Mai înainte, să se ferească cu grijă de faptele care împiedecă vrednicia Liturghiei și împărtășirea cu Preacuratele Taine. Iar piedicile cele mai mari sînt acestea: aflarea lor sub blestem, sau de se vor găsi opriți de Biserică, sau afurisiți de arhiereu, sau de vor avea întru sine vreun păcat de moarte. Păcatele de moarte sînt acestea: 1. trufia; 2. iubirea de argint; 3. desfrînarea; 4. mînia; 5. lăcomia; 6. zavistia și 7. lenevia spre faptele cele bune.

Deci, de va fi sub blestem sau oprit de Biserică sau afurisit de arhiereu, nicidecum să nu îndrăznească a săvîrși Sfînta Liturghie, pînă cînd nu va avea voie de la cel ce l-a legat, ca să fie pe deplin dezlegat; căci de va îndrăzni cineva să lucreze cele preoțești, nefiind dezlegat, va cădea în păcatul furului de cele sfinte, și cu îndoit și foarte greu păcat se va întoarce de la slujba dumnezeiască și vinovat va fi față de Trupul și Sîngele Domnului și se va socoti împreună cu ucigașii de Dumnezeu și cu necredincioșii farisei, care au ucis pe Hristos; iar împărtășirea cu Preacuratele Taine îi va fi spre judecată și osîndă.

Chiar și mireanul, fiind pus sub afurisanie de arhiereu sau de preotul duhovnic, sau de va fi cuprins și de oarecare alte patimi și nu va ține seamă de ele, la alt duhovnic mergînd, fără a lua iertare și dezlegare de la duhovnicul pe care l-a avut mai înainte și ar îndrăzni a se împărtăși cu Preacuratele Taine ale Trupului și Sîngelui lui Iisus Hristos, același lucru pătimește și ca un ucigaș se va osîndi.

Iar preotul, de-l va vădi pe el cugetul pentru păcate de moarte, să nu îndrăznească a sluji Sfînta Liturghie, pînă cînd

nu se va curăți pe sine de păcatul în care se află, cu căință și prin mărturisire cu gura înaintea părintelui său duhovnicesc, făgăduind că nu se va mai întoarce la păcat. Că de va îndrăzni a sluji, în păcat de moarte fiind, și nu se va mărturisi și, prin pocăință mai înainte nu se va curăți de el, alt păcat de moarte mai greu își agonisește și împărtășirea cu Dumnezeieștile Taine, din pricina nevredniciei lui, îi va fi spre judecată și spre osîndă.

Chiar în timpul săvîrșirii Dumnezeieștii Liturghii, de-și va aduce aminte preotul și va înțelege că se găsește în păcat de moarte, pe cît va putea, cu mare durere și căință să se smerească pe sine și să arate părere de rău, avînd gînd necurmat de a se mărturisi în grabă, să facă mai departe binele și să se lepede de păcat.

Spre a fi vrednic de o slujire atît de înaltă și de împărtășirea cu Sfintele Taine, împiedică și multa mîncare și băutură de cu seară. Pentru aceea preotul se cuvine a se înfrîna de la mîncare și băutură, și chiar de va gusta ceva, să guste puțin și numai înainte de miezul nopții. Iar de va gusta preotul cît de puțină mîncare sau băutură după miezul nopții, să nu îndrăznească a sluji Sfînta Liturghie, deoarece de la miezul nopții începe cursul zilei în care va avea să slujească Sfînta Liturghie.

Preoții și diaconii, care au soții, sînt datori a trăi în curăție trupească cîteva zile mai înainte de a sluji Sfînta Liturghie, precum și în ziua în care o săvîrșesc, căci cel ce nu se va înfrîna și va sluji, greșește foarte.

Dar nu numai preotul și diaconul, ci și tot creștinul cel ce va vrea să se împărtășească cu vrednicie din Dumnezeieștile Taine ale lui Hristos, este dator cu totul să se înfrîneze de la mîncare, afară de mare nevoie, la vreme de moarte.

Sînt încă și alte piedici, care fac pe preot și pe diacon nevrednici de slujbă și de a se împărtăși cu Sfintele Taine și acestea cu toate că sînt mai mici decît cele ce s-au arătat mai sus, trebuie totuși dezrădăcinate. Și precum preotul, tot așa și fiecare creștin este dator a le înlătura, pe cît va putea.

Cea dintîi este supărarea pe care o aduc gîndurile cele de multe feluri, pe care trebuie să le îndepărtăm prin rugăciunea cea fierbinte și prin gîndirea la Patimile Domnului.

A doua este tulburarea cea dinăuntru sau întristarea. Preotul și credinciosul să aibă însă nădejde că prin stăruința

de a primi harul lui Dumnezeu, adică de a se împărtăși cu Sfintele Taine, o va îndepărta de la sine.

A treia este mîhnirea și trîndăvirea, care, cu deșteptarea, cu privegherea și cu împuținarea somnului, de asemenea se înlătură.

A patra este tulburarea sau zburdarea trupească, care se face în vis și care, de i se va întîmpla, să nu îndrăznească a sluji Sfînta Liturghie decît numai la mare nevoie. Iar dacă el singur a dat pricină acestei piedici, cu vorbele, sau cu gîndurile cele necurate de cu seară, sau cu mîncare și cu băutură, sau cu lungimea somnului, nicidecum să nu îndrăznească a liturghisi pînă ce nu se va mărturisi la părintele său duhovnicesc și va lua de la dînsul canon și dezlegare. Mai presus de toate însă prin rugăciunea cea fierbinte, prin lacrimile cele de durere și cu inimă înfrîntă, atît mai înainte de slujire cît și în timpul slujirii, să căutăm să dezrădăcinăm de la noi aceste păcate.

A cincea piedică la vrednica slujire și împărtășire cu Sfintele Taine, este și aceasta: de a ocărît preotul sau diaconul pe cineva și l-a amărît, sau l-a nedreptățit și știe că acela este mînios și supărat pe el; sau dacă însuși preotul sau diaconul fiind nedreptățit, sau scîrbit de cineva, ține mînie și se supără, să nu îndrăznească a sluji Sfînta Liturghie, ci mergînd mai înainte, după porunca Domnului, să se împace cu fratele său și așa să slujească. Iar de va fi cel jignit undeva, departe, și va fi nevoie să slujească, măcar gînd bun să aibă, că dacă se va întîlni cu dînsul, negreșit se va împăca, și întru inima sa să-i pară rău de aceasta și așa, de nevoie, să slujească.

Așadar, preotul și diaconul, mai înainte de pregătirea spre Dumnezeiasca Liturghie, sînt datori **mai întîi** să se păzească de piedicile cele ce s-au arătat mai sus.

Al doilea, se cuvine lor să aibă frîngere de inimă pentru păcate, chiar de ar fi ele și mai mici.

Pe lîngă aceasta, oricît de puțin l-ar vădi cugetul lui, să se mărturisească părintelui său duhovnicesc și să ia de la dînsul dezlegare. În scurt, tot ceea ce știe că duce la curățirea de păcate, se cuvine cu nevoință a face: inima să și-o curățească de toate gîndurile, de poftele și dezmierdările cele trupești, ce stau împotriva dragostei lui Dumnezeu, iar firea cu oarecare socotire să și-o deștepte, chiar de nu este alunecată în patimi care l-ar împiedeca de la împărtășire.

Al treilea, să aibă dragoste de a sluji Domnului în cuviosie și dreptate, în toate zilele vieții sale. Și această dragoste, să o adeverească la vreme prin fapte bune.

Al patrulea, să deștepte în sufletul și în inima lui foamea de mîncarea cea dumnezeiască și setea de băutura cea duhovnicească cu îndoită purtare de grijă:

1. Pentru că Taina aceasta dumnezeiască este mare, deoarece într-însa Împăratul și Făcătorul a toată făptura cea văzută și nevăzută, Hristos Dumnezeu și Omul, nevăzut, sub chipul văzut al pîinii și al vinului, este pus înaintea credincioșilor spre mîncare și se dă, cu adevărat și cu folos, și cîștig se revarsă dintr-însa, căci cel ce slujește cu vrednicie și se împărtășește cu Dumnezeiestile Taine, nu numai că dobîndește iertarea păcatelor, ci se învrednicește și de sfințenie și de darul cel ales, căci se împărtășește cu Hristos, Care este Izvorul cel neîmputinat al sfințeniei și al harului;

2. Pentru că sărac și neajutorat fiind și alergînd la comoara aceasta, cu adevărat primește îndestularea bogăției darurilor celor dumnezeiești și lipsa sau sărăcia sa sufletească îndestul o împlinește.

Pe lîngă aceasta, cu credință neîndoielnică să se apropie de împărtășirea cu Preacuratele și de viață făcătoarele Taine ale Trupului și Sîngelui lui Hristos, ca prin ele să-și hrănească sufletul. Și această dragoste și credință nu numai preotul și diaconul, ci și tot credinciosul, care voiește cu vrednicie să se împărtășească, este dator să o aibă.

Iar preotul și diaconul, vrînd să slujească Sfînta Liturghie, sînt datori să mai aibă în vedere și aceasta, adică să săvîrșească Dumnezeiasca Liturghie întru slava lui Dumnezeu, în Treime închinat, și întru cinstea tuturor sfinților, care se veselesc în raiul cel ceresc, și spre folosul și iertarea păcatelor tuturor credincioșilor lui Dumnezeu ce sînt pe pămînt, precum și ale celor ce au adormit creștinește întru buna credință, și pentru toți cei vii și cei morți, care sînt încredințați rugăciunilor lui; de asemenea și pentru buna starea și pacea sfintei sobornicești și apostolești Biserici a Răsăritului. Și să săvîrșească Dumnezeiasca Liturghie, după rînduiala Domnului și după Tradiția Sfintei Biserici a Răsăritului, ca pe o Taină care sfințește și ca pe o Jertfă care îmblînzește pe Dumnezeu și păcatele noastre curățește; întru care Duhul cel Sfînt, prin gura preotului, va preface cu adevărat cele ce sînt puse pe sfînta masă, după rostirea

dumnezeieștilor cuvinte: **Și fă adică piinea, Trupul lui Hristos; și vinul** (cu puțină apă amestecat), **Sîngele Lui cel dumnezeiesc; prefăcîndu-le cu Duhul Tău cel Sfînt.**

Al cincilea, în tot chipul să se nevoiască, cu mare cinste și cu adîncă smerenie să se apropie de această Dumnezeiască Taină, cugetînd pe de o parte la slava și milostivirea lui Dumnezeu și la nemăsurata Lui sfințenie, iar pe de alta la puținătatea, necurăția și neputința sa, căci dintru această cugetare, mare mîngîiere, dar și bucurie va afla slujitorul.

Al șaselea, cu deadinsul să se nevoiască a-și dobîndi evlavie, gîndind la Patimile Domnului, căci va cîștiga nădejde și mîngîiere sufletească și dragoste către această Taină a lui Hristos, spre care, fierbintea rugăciune și luarea aminte de sine, foarte mult ajută.

Așadar, spre vrednica slujire, mai înainte pregătindu-se slujitorul altarului, sau cel ce vrea să se împărtășească cu Dumnezeiescul Trup și Sînge, dator este, după rînduiala Bisericii, să săvîrșească seara Vecernia (sau s-o asculte); la care, cu cucernicie, să gîndească în sine și cu umilință să cugete cum Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, după mîntuitoarele Sale Patimi, vineri seara s-a răstignit pe cruce, pentru păcatele noastre și a murit, pentru mîntuirea noastră; cum unul din ostași cu sulița coasta Lui a împuns, dintru care îndată a ieșit sînge și apă; cum după aceea Iosif cu Nicodim, luînd Trupul lui Hristos de pe Cruce, cu giulgiu curat înfășurîndu-L, în mormînt nou L-au pus, și cum Maria Magdalena, cu preacurata Maica Domnului, cu plîngere și cu mare tînguire, în amărăciunea inimii priveau acestea.

Sfîrșind după-cinarea, rugăciunile spre somn și canoanele cele obișnuite lui, ca: Acatistul Stăpînei noastre Născătoarei de Dumnezeu, sau al Domnului Iisus, sau ale altor sfinți ai săptămînii și al îngerului său păzitor, cu toată cucernicia să socotească cum preasfîntul suflet al firii omenești a Mîntuitorului, fiind împreunat cu Dumnezeirea, în iad pogorîndu-se, cu putere a legat pe domnul întunericului, a robit împărăția lui și sufletele cele din veac ale tuturor drepților ce erau acolo, din tirania lui le-a liberat, cu Sine le-a ridicat și în rai, pînă la preaslăvita Sa Înălțare, le-a sălășluit. Pentru aceea, mulțumind Lui pentru toate binefacerile pe care cu Patima cea mîntuitoare și cu Moartea Sa cea de viață făcătoare, le-a făcut pentru neamul omenesc, cu deadinsul să-L roage, ca și toate greșelile lui curățindu-le, din veșnica muncă să-l ferească și împărăției Sale să-l învrednicească.

Iar pe Preacurata Născătoare de Dumnezeu, ca una care a fost părtașă Patimilor și Morții Fiului său și acestea văzînd împreună suferea, să o roage cu căldură ca să-i fie întru această viață apărătoare și către toate faptele bune ajutătoare și în ziua ieșirii din trup, sufletul, de toate asupririle diavolești, cu ocrotirea ei cea tare izbăvindu-l, întru împărăția Fiului său să-l sălășluiască, de vreme ce ca o Maică, toate le poate dobîndi de la Fiul său, pentru cei ce aleargă la dînsa cu credință.

Dimineața, în vremea rugăciunii, mai înainte de luminarea de ziuă, săvîrșind Miezonoptica, cu cucernicie să cugete cum Domnul nostru, la miezul nopții, mergînd către Patima cea de bunăvoie, era în grădină, în nevoință, rugîndu-se cu deadinsul, încît sudorile Lui s-au făcut ca picăturile de sînge ce pică pe pămînt; cum acolo, fiind prins de ostași, a fost legat ca un făcător de rele și mai întîi la Ana a fost dus, și ce fel de rușinoase defăimări, scuipiri, bătăi și nenumărate rele, de bunăvoie acolo a răbdat, ca pe noi din legăturile păcatelor și din tirania și munca diavolului să ne izbăvească.

Săvîrșind Utrenia, cu umilință să gîndească, cum Domnul cu defăimări a fost dus de la Ana la Caiafa și cum acolo, pentru păcatele noastre, a suferit de bunăvoie palme peste obraz, scuipiri, batjocuri și lovituri fără de milă, de la miezul nopții și pînă la ziuă.

Iar după Utrenie, la citirea Ceasului întîi, cu cucernicie să gîndească, cum Mîntuitorul și Făcătorul nostru de bine, fiind legat, în ceasul întîi al zilei, a fost dus de la Caiafa la Pilat, în Pretoriu, la locul de judecată, ca un făcător de rele, și cum acolo Judecătorul a toată lumea, de arhiereii cei fărădelege și de bătrînii iudeilor a fost clevetit și de judecătorul cel nedrept, osîndit.

La vremea sa, citindu-se Ceasul al treilea, cu cucernicie și întru umilința inimii, cu deadinsul să gîndească, cum Mîntuitorul nostru, la al treilea ceas din zi, a fost judecat de Pilat și ce fel de batjocuri și loviri peste obraz a răbdat acolo; iar după aceasta la stîlpul rușinii, cel de marmoră, fără de milă fiind legat, a răbdat cumplite răni, cunună de spini ghimpoși și alte nesuferite chinuri. Să mai cugete, de asemenea, și aceasta: cum Duhul Sfînt, în ceasul al treilea din zi, în chip de limbi de foc, peste Apostolii ce se aflau la rugăciune s-a pogorît și pe aceia i-a luminat; și aceasta

gîndind, cu deadinsul să se roage lui Dumnezeu ca să-i dăruiască și lui darul Sfîntului Duh, spre luminarea cunoștinței sufletești și ca să săvîrșească cu vrednicie Dumnezeiasca Liturghie, care urmează.

Iar cînd se citește Ceasul al șaselea, să cugete cum Mîntuitorul nostru, în acel ceas, Crucea Sa purtînd, la răstignire a fost dus și cum fără de milă, cu patru piroane pe Cruce a fost pironit, pe Golgota, între doi tîlhari; de asemenea, cum ostașii au împărțit între dînșii veșmintele Lui, și cum cei ce treceau îl batjocoreau pe Dînsul, și tîlharul cel spînzurat de-a stînga Lui îl hulea și cum întuneric s-a făcut peste tot pămîntul.

Iar la vremea cînd se citește Ceasul al 9-lea, de asemenea cu toată cucernicia și luarea-aminte să gîndească, cum Mîntuitorul nostru dorind mîntuirea neamului omenesc, pe Cruce fiind spînzurat, a strigat grăind: «Mi-e sete»; cum cu oțet amestecat cu fiere a fost adăpat, cum sufletul Său cel preasfînt în mîinile lui Dumnezeu Tatăl l-a dat, cum toate temeliile pămîntului s-au clătinat, pietrele s-au despicat, morții din morminte s-au sculat și cum unul din ostași cu sulița coasta Lui a împuns și îndată a ieșit sînge și apă.

La acestea, pe scurt amintite, și la alte mîntuitoare Patimi ale Domnului, cu cucernicie gîndind, întru zdrobirea inimii, cu osîrdie, iar de va fi cu putință chiar cu lacrimi, rugăciunile Ceasurilor să le săvîrșească.

Cînd se citesc Psalmii, ce se zic mesianici sau Obednița (cînd nu va fi și Liturghie), cu osîrdie să mulțumească Mîntuitorului pentru aceste patimi cumplite, pe care de bunăvoie le-a răbdat pentru noi, ca din tirania diavolului să ne izbăvească, și pentru vărsarea preacuratului Său Sînge, cu care ne-a răscumpărat din blestemul legii și pentru moartea Lui cea dătătoare de viață, cu care neamul omenesc cel mort prin păcat a fost înviat, și cu deadinsul, cu inimă smerită să se roage, ca pentru toate aceste faceri de bine ale Lui, să-i dea și lui harul iertării păcatelor, ca să-I aducă cu vrednicie Jertfa cea fără de sînge, și fără osîndă să se împărtășească cu Sfintele Lui Taine.

Dacă însă preotul și diaconul, sau altcineva care se pregătește pentru împărtășire, va lăsa cu totul, sau numai în parte, de bunăvoie, din lene, sau din nepurtarea de grijă, Pravila Bisericii ce s-a arătat mai sus și cuviincioasa pregătire pentru dumnezeiasca Împărtășire, de moarte va greși.

Iar de va fi zăbovit preotul în lucrări sufletești trebuincioase mîntuirii oamenilor, adică: ascultînd mărturisirea celor bolnavi, sau a celor sănătoși, sau împărtășind, sau botezînd pe cei bolnavi și apropiindu-se vremea Dumnezeieștii Liturghii, silit va fi să-și lase pravila, nu va greși. După Dumnezeiasca Liturghie însă toate cele lăsate să le plinească; dar rugăciunile împărtășirii, negreșit să le citească mai înainte de Liturghie.

Pentru aceea și cei ce vor să se împărtășească cu Dumnezeieștile Taine, datori sînt cîntarea bisericească și pravila sfintei împărtășiri, cu tot sufletul să o plinească și să se nevoiască a gîndi la Patimile Domnului. Dacă nu știu carte, atunci preoții, diaconii sau clericii, să le citească, ca să fie îndemnat poporul la mai multă dragoste către Domnul. Iar care pot citi și de pravila Bisericii nu poartă grijă și fără de inimă înfrîntă, biruiți fiind de socotelile lor, îndrăznesc a se apropia către această Taină înfricoșătoare, chiar de vor fi persoane mari, parte bărbătească sau femeiască, preotul, ca un părinte sufletesc, să-i certe și să-i oprească de la împărtășire, pînă ce se vor îndrepta și cu luare-aminte cele ce se cuvin vor împlini; căci înfricoșător lucru este a cădea în mîinile Dumnezeului celui viu, de va mînca cineva spre judecată sau spre osîndă Trupul și va bea Sîngele Domnului nostru Iisus Hristos.

Pentru slujirea Dumnezeieștii Liturghii, preotul și diaconul sînt datori a fi curați, atît cu sufletul cît și cu trupul, și precum trebuie să aibă trupul curat, tot așa și veșmintele cele de pe dînșii se cuvine să le aibă curate și întregi; iar de vor fi pătate foarte și rupte, și va îndrăzni preotul a sluji cu ele, va greși de moarte, deoarece înaintea lui Hristos Dumnezeu, Cel ce este cu adevărat în Sfintele Sale Taine, se va arăta cu nebăgare de seamă. De aceea, slujitorii celor sfinte sînt datori să stăruiască în tot chipul, ca veșmintele cele sfințite, chiar de vor fi din material simplu, să fie cuviincioase și curate. Pe lîngă aceasta, capul să fie pieptănat, fața și gura spălate, unghiile tăiate și curate. Toate acestea pentru respectul și cinstea dumnezeieștilor Taine, și ca poporul ce-l privește și-i sărută mîna să nu se amărască de ceva. Deci tot cel ce va vrea să se împărtășească bine va face de-și va curăți dinții și-și va spăla gura sa de cu seară, ca nu făcînd acestea a doua zi să înghită cumva apă, și astfel să fie împiedicat de a sluji sau a se

împărtăși. Iar de-și va spăla gura și dimineața, negreșit că nu va fi rău, numai să o facă aceasta cu luare-aminte, ca să nu înghită apă și așa fără de îndoială să slujească sau să se împărtășească.

PENTRU VREMEA ÎNCEPUTULUI SLUJBEI

Vremea slujbei, după obiceiul cel vechi al Bisericii, este ceasul al treilea din zi adică ora 9 dimineața; iar de va fi de trebuință, Sfînta Liturghie se poate săvîrși sau mai tîrziu, sau mai de dimineață, însă nu mai înainte de a se lumina de ziuă, nici după amiază, fiindcă cel ce va începe și va săvîrși așa, va greși. Abatere de la aceasta face Biserica, în zilele întru care se cuvine a se sluji după amiază, iar mai ales cînd Liturghia se săvîrșește împreună cu Vecernia, adică în Postul Mare, cînd se săvîrșește Liturghia Darurilor celor mai înainte sfințite, apoi în Joia și Sîmbăta cea Mare, în ajunurile Nașterii Domnului Hristos și al Dumnezeiești Arătări.

CE TREBUIE SĂ AIBĂ ÎN VEDERE ȘI SĂ PĂZEASCĂ PREOTUL ÎNAINTEA ȘI ÎN TIMPUL SLUJBEI

Antimisul de va fi rupt, zdrențuit sau înnegrit, încît să nu se cunoască literele scrise pe el, sau de va fi de hîrtie, să nu se slujească nicidecum pe el. Iar cel ce va îndrăzni a face aceasta, greșește de moarte, ca un nebăgător de seamă față de Dumnezeieștile Taine și cade sub pedeapsa episcopului, adică sub oprirea de a săvîrși cele preoțești, sau sub pierderea darului.

Sfînta masă se cuvine să fie îmbrăcată întîi cu pînză, al doilea cu enditie (cu acestea se îmbracă pînă la pămînt), iar pe deasupra să aibă iliton de pînză subțire, deasă, sau

de mătase, pe care se întinde antimisul și se învelește, pentru care trebuie să fie măcar de aceeași mărime cu antimisul.

Cămașa, enditia și ilitonul să fie curate, nerupte și nezdrențuite, iar dacă se vor învechi, să se schimbe, cu obișnuita rugăciune și după hotărîta rînduială.

Îndeobște în biserică, în altar și pe sfînta masă, toate se cuvine să fie curate, întregi, cu cuviință, cu bun chip și bine șterse, ca să nu se defăimeze Dumnezeieștile Taine prin nepurtare de grijă. Pentru aceasta, să se cerceteze cu deadinsul de este sfințită biserica și sfînta masă. De asemenea, dacă din oarecare împrejurări, biserica s-a întinat cu picături de sînge omenesc, pricinuite fie cu arma, fie cu mîna sau cu vre-o lovire, sau și de altă oarecare necurățenie trupească, nicidecum nu se cuvine preotului a sluji pînă cînd nu se va face obișnuita curățire prin binecuvîntarea arhierească. Cel ce nu va păzi aceasta, de moarte va greși și sub pedeapsă arhierească va cădea.

De se va întîmpla vre-o pîngărire a bisericii în vremea Liturghiei, mai înainte de Vohodul cel mare, să înceteze preotul a liturghisi, și să consume pîinea și vinul, ca pe niște lucruri binecuvîntate, iar nu ca pe Trupul și Sîngele lui Hristos, că încă n-au fost sfințite; să se dezbrace de veșmintele cele sfințite și să iasă fără a sfîrși slujba. Iar de se va întîmpla aceasta după Vohodul cel mare, să nu înceteze, ci să săvîrșească slujba lui Dumnezeu, pe care a început-o. Iar după aceasta să nu mai îndrăznească a sluji, pînă cînd, cu binecuvîntarea episcopului, nu se va curăți și sfinți locul acesta, cu obișnuitele rugăciuni.

Iar dacă biserica se va necinsti prin intrarea păginilor, sau prin năvălirea ereticilor, sau a acelora care s-au lepădat de credință, sau de va fi îngropat acolo vreun eretic dovedit, preotul să nu îndrăznească a sluji pînă cînd, prin osebita binecuvîntare a episcopului, nu se va curăți și se va sfinți biserica, după obicei. Iar cel ce va îndrăzni a sluji fără binecuvîntare, de moarte va greși și sub pedeapsa episcopului va cădea.

Vasele sfințite, trebuincioase la săvîrșirea Sfintei Liturghii, sînt: **potirul** sau paharul, **discul, steluța** și **lingurița.** Pe lîngă acestea mai este nevoie de o **copie** și trei **acoperăminte:** unul pentru acoperirea potirului, altul a discului, iar al treilea, mai mare, pentru amîndouă. Cîte trei acestea să fie făcute din material frumos, curate și întregi. Cele

patru vase pomenite să fie de aur, sau de argint, sau cel puțin de cositor, aurite sau argintate. Să nu fie de aramă, de fier, sau de lemn, căci cel ce va sluji într-unele ca acelea, greșește și sub pedeapsa episcopului va cădea.

Cartea ce se cheamă *Liturghier*, este trebuincioasă neapărat pentru slujire. Pe de rost să nu se zică, nici o rugăciune, căci pe de o parte se poate întîmpla să se uite șirul rugăciunilor și chiar al cuvintelor, care au cea mai mare însemnătate în săvîrșirea Dumnezeieștii Liturghii; iar pe de alta, preotul, întîmplîndu-se să se încurce, nu știe ce face și ce zice, și prin aceasta, pe lîngă greșelile dogmatice ce le poate săvîrși, mai poate aduce în îndoială și pe creștinii ascultători. De aceea, preotul sau diaconul, care nu păzește aceasta, greșește foarte și-și trage asupră-și dreapta pedeapsă a episcopului său.

Pe lîngă aceasta, la săvîrșirea Sfintei Liturghii, trebuie să fie și 3 sau 4 lumini aprinse pe sfînta masă, la proscomidiar și înaintea icoanelor, două; de asemenea, pentru intrări (vohoade). La mare nevoie pot fi și numai două, sau una. Deci, de va îndrăzni preotul, fără de lumini a sluji Liturghia, va greși de moarte.

În sfîrșit, în sfîntul altar preotul trebuie să aibă, în timpul serviciului, și un ajutor de parte bărbătească, cu frica lui Dumnezeu, care să îngrijească de cele trebuincioase.

În toată vremea slujirii Dumnezeieștii Liturghii, preotul este dator a fi blînd, liniștit, pașnic și cu multă cucernicie, căutînd cu ochii cei înțelegători spre Stăpînul Hristos, Căruia îi stă înainte, Căruia îi slujește și al Cărui chip asupra sa îl poartă.

Rugăciunile să le citească cu toată cucernicia, cu buna credință, cu dragoste, cu mare luare-aminte și în întregime, nelăsînd nimic afară, încredințat fiind că Dumnezeu primește toate acestea din gura lui, ca niște mărgăritare.

Preotul mai este dator să slujească cu frică, cu cutremur, cu smerită căutătură a ochilor, cu cucernică mișcare a mîinilor și a toată lucrarea, și stînd cu evlavie, și cu toată ținuta trupului să-și arate credința cea dinăuntru, prin cucernicia sa, fiind încredințat foarte, că sfînta masă este scaun al Împăratului ceresc, al Judecătorului viilor și al morților, pe care cu adevărat El șade, și zeci de mii de îngeri împrejurul Lui, cu frică, nevăzuți stau înainte.

PENTRU MATERIA PÎINII, A ÎNSUȘI TRUPULUI LUI HRISTOS

Materia pîinii pentru Trupul Domnului nostru Iisus Hristos este pîinea din făină de grîu curat, amestecată cu apă firească și coaptă bine, dospită, nu prea sărată, proaspătă și curată, avînd gust cuviincios și bună și priincioasă la mîncat. Iar pîinea azimă, chiar de va fi de grîu nu poate fi nicidecum materia Trupului lui Hristos în Sfînta Sobornicească Biserică a Răsăritului și pentru aceea nimeni să nu o întrebuințeze la Euharistie.

Altă pîine, în afară de cea de grîu curat, dospită, nu poate fi materia Trupului lui Hristos. Iar preotul cel ce va îndrăzni să slujească cu pîine de alte grăunțe, sau chiar din făină de grîu și cu apă firească și dospită, dar unsă cu lapte sau cu unt, sau cu ouă, mucedă la gust, sau amară, sau cu totul învîrtoșată sau mucegăită, foarte greu va greși și va fi lipsit de dar, fiindcă Taina Sfintei Euharistii nu se poate săvîrși cu niște materii ca acestea.

PENTRU MATERIA SÎNGELUI LUI HRISTOS

Materia Sîngelui lui Hristos este vinul din roada viței, adică stors din strugurii cei din viță. Vinul acela se cuvine să aibă gustul și mirosul său firesc, să fie bun de băut și curat, neamestecat cu nici un fel de alte băuturi sau mirodenii. La Proscomidie, să se toarne puțină apă în vin; iar după sfințirea darurilor, să se toarne puțină apă caldă, după rînduială.

Orice alt vin, stors din orice alte poame și alte roade, adică din mere, pere, prune, vișine, porumbele, zmeură, și din altele asemenea acestora, nu este vin și nici nu poate să fie întrebuințat la Sfînta Euharistie.

Iar de va îndrăzni cineva să slujească, cu alt fel de vin, afară de singur vinul de viță, sau cu vin oțețit, sau amestecat cu ceva, un astfel de preot nu va putea săvîrși Taina, și va greși de moarte și de preoție se va lipsi.

De asemenea, dacă preotul, la Proscomidie, zicînd cuvintele acestea: **Îndată a ieșit sînge și apă,** nu va turna puțină apă, și după sfințirea Darurilor, la vremea sa, cînd pune în sfîntul potir partea Iisus din Sfîntul Agneț, nu va turna puțină apă caldă, sau în loc de apă caldă, va turna apă rece, de moarte va greși, ca un călcător al așezămintelor Bisericii. Iar turnînd apă la vremea Proscomidiei, sau după prefacere, în potir, trebuie să ia seama, cu mare grijă, ca apa să nu schimbe firea vinului; căci Taina nu se va săvîrși în vinul care se va schimba în gustul apei și preotul de moarte va greși.

PENTRU CELE CE SE POT ÎNTÎMPLA LA SĂVÎRȘIREA DUMNEZEIEȘTII LITURGHII

a) Cu materia Trupului lui Hristos, adică cu pîinea, se pot întîmpla acestea:

Preotul cel ce slujește, de va cunoaște înaintea sfințirii, cum că pîinea pusă pe discul de pe sfînta masă pentru sfințire este stricată sau nu este de grîu, ci din alte grăunțe, sau puțin mucedă, sau azimă, sau nesărată, îndată să o ia de acolo și luînd altă pîine proaspătă și de grîu curat să zică asupra ei, la Proscomidie, încet: **Întru pomenirea Domnului și Dumnezeului...** și toate celelalte ale Proscomidiei, peste Agneț. Apoi să ia Agnețul, după obicei și punîndu-l pe sfîntul disc, să-l junghie, și să-l împungă, și așa de la locul unde s-a oprit, fiind mai înainte de sfințire, să înceapă și să-l sfințească și după obicei să săvîrșească slujba.

Iar de va cunoaște acestea tocmai atunci cînd va zice inseși dumnezeiești cuvinte, să înceapă de la rugăciunea: **Cu aceste fericite puteri...** repetindu-le, și așa pe rînd toate să le săvîrșească.

Așa se face totdeauna și dacă după Proscomidie, înaintea Vohodului celui mare, sau după Vohod, în oarecare chip nu se va afla Agnețul pe disc, adică din vreo minune, sau va fi luat de șoareci, sau va fi căzut jos și nicidecum nu se va putea afla.

Iar de va cunoaște aceasta după prefacere, tot după cum s-a arătat mai sus să se facă, luînd altă prescură proaspătă, de grîu, și zicînd toate cele ale Proscomidiei asupra ei, să scoată Agnețul și să înceapă de la rugăciunea: **Cu aceste fericite puteri...** și după obicei să-l sfințească și slujba să o săvîrșească.

Iar Agnețul cel dintîi, după împărtășirea cu Dumnezeiescul Trup și Sînge, la jertfelnic, o dată cu Dumnezeieștile Taine rămase, după aducerea lor acolo, să-l consume.

Iar de va cunoaște aceasta numai la împărtășire, potrivind o parte, să facă după cum este scris mai sus, adică luînd o prescură proaspătă de grîu și zicînd asupra ei și făcînd toate cele ale Proscomidiei, să scoată Agnețul, să-l junghie, să-l împungă și să înceapă de la cuvintele: **În noaptea întru care s-a vîndut...** Și cuvintele Domnului, numai cele pentru pîine să le zică. (Iar asupra potirului să nu zică nimic, căci toate s-au zis). Și citind rugăciunea: **Aducîndu-ne aminte, dar...** și **Ale Tale dintru ale Tale...** să ridice numai discul cu Dumnezeiescul Agneț. Apoi citind rugăciunea: **Încă aducem Ție...** și **Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfîntul Tău Duh...** cu stihurile, asupra Agnețului, să zică, întru săvîrșirea sfințirii: **Și fă adică pîinea aceasta cinstit Trupul Hristosului Tău, prefăcînd-o pe dînsa cu Duhul Tău cel Sfînt,** și să citească rugăciunea: **Pentru ca să fie celor ce se vor împărtăși...** Toate acestea să le zică în taină, adică fără a zice ceva a doua oară cu glas mare. Și așa să se împărtășească cu Dumnezeiescul Trup și Sînge al lui Hristos, și să săvîrșească după rînduială Sfînta Liturghie.

Iar de va cunoaște înainte de prefacere, după cum s-a zis mai sus, că pîinea nu este cuviincioasă spre a săvîrși cu ea Taina Trupului lui Hristos, și altă pîine bună nu va putea găsi, atunci să înceteze îndată a sluji.

De va cunoaște însă aceasta după sfințire și nu va fi altă pîine, să nu înceteze, ci să săvîrșească Liturghia.

Pentru aceea, preotul, spre a scăpa de toate întîmplările acestea (și mai virtos de păcatul de moarte), să ia seama, ca prescurarii să facă prescurile din făină de grîu curat și bună, iar nu încinsă, stricată, sau care din vreo pricină oarecare nu este bună; și totdeodată să caute a avea și o prescură de prisos.

Pe lîngă aceasta, cu prescuri învîrtoșate și foarte vechi, niciodată să nu îndrăznească preotul a sluji. Și încă mai înainte de începutul Proscomidiei, luînd în mîini prescurile,

să le încerce ce fel sînt, și spre mai bună încredințare, una să o frîngă. Și cunoscînd că pîinea este cuviincioasă spre slujire, va sluji Sfînta Liturghie fără vreo tulburare și îndoială, cu curată și pașnică conștiință sufletească.

b) Cu materia Sîngelui lui Hristos, se pot întîmpla acestea:

De va cunoaște preotul mai înainte de sfințirea Sîngelui, după sfințirea Trupului, că nu este vin în potir, ci numai apă, să toarne apa aceea în oarecare vas curat și de cinste și îndată să pună vin și puțină apă, zicînd: **Și unul din ostași cu sulița coasta Lui a împuns...** Și după aceasta să înceapă de la cuvintele acestea: **Asemenea și potirul după cină, zicînd...,** și așa mai departe.

De va cunoaște că nu este vin în sfîntul potir, după zicerea cuvintelor, ci numai apă, asemenea să facă și să zică, precum s-a arătat.

De va cunoaște însă aceasta numai la împărtășire, să toarne apa în alt vas, iar în potir să pună vin și puțină apă, zicînd: **Și unul din ostași cu sulița...** Și să înceapă de la cuvintele: **Asemenea și potirul după cină, zicînd: Beți dintru acesta toți...** (Acestea toate să le zică în taină). Apoi rugăciunea: **Aducîndu-ne aminte dar...** și ridicînd potirul să zică: **Ale Tale dintru ale Tale...** și rugăciunea: **Încă aducem Ție...** Și pentru prefacere să se roage: **Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfîntul Tău Duh...** Și trecînd cele pentru sfînta pîine, să zică **(Binecuvintează, părinte...,** de este diacon): **Iar ce este în potirul acesta...** Și binecuvîntînd numai potirul, să zică: **Prefăcîndu-l pe dînsul cu Duhul Tău cel Sfînt...** și celelalte rugăciuni toate pînă la împărtășire. Și așa împărtășindu-se, va sfîrși, după obicei, Dumnezeiasca Liturghie.

Iar apa aceea, după săvîrșirea Dumnezeiestii Liturghii și după potrivirea Dumnezeieștilor Taine rămase în sfîntul potir, în loc de spălare să o toarne în potir și să o potrivească.

Iar de va uita preotul, la Proscomidie, să toarne apă peste vin în sfîntul potir și își va aduce aminte de aceasta mai înainte de prefacerea vinului din sfîntul potir, să toarne îndată puțină apă, zicînd: **Și unul din ostași cu sulița coasta Lui a împuns, și îndată a ieșit sînge și apă, și cel ce a văzut a mărturisit...,** căci de nu va turna, aducîndu-și aminte că n-a turnat, va greși de moarte.

Iar după prefacere **de-și va aduce** aminte, să nu mai toarne, ci numai obișnuita **căldură la** vreme.

De aceea, dator este preotul și diaconul, cînd va vrea să toarne vin, să fie cu pază de toate întîmplările acestea, pe de o parte pentru ca nu din nepurtare de grijă să greșească de moarte, iar pe de alta, ca să nu fie vinul oțetit, muced, stricat, sau în alt chip, necurat. Iar de va vedea că nu este bun, să nu îndrăznească a sluji, ci pururea pentru cele mai bune, spre plăcerea Domnului Dumnezeu, să gîndească; și tot creștinul este dator să gîndească, cum că scris este: **Cu frică mîntuirea voastră lucrați;** că cei ce nu bagă de seamă de această slujire înfricoșătoare, și pentru mai bună lămurire nu se nevoiesc, cumplit vor pătimi: **Căci blestemat este tot cel ce face lucrul Domnului cu negrijă,** cum zice proorocul.

c) La sfințirea darurilor se pot întîmpla acestea:

De vor sluji mai mulți preoți, atunci atît cuvintele Domnului: **Luați mîncați...** și: **Beți dintru acesta toți...** și: **Ale Tale dintru ale Tale...** cît și: **Fă adică pîinea aceasta...** și: **ce este în potirul acesta...** și: **Prefăcîndu-le cu Duhul Tău cel Sfînt,** să se zică împreună, iar să nu zică fiecare, deosebi, mai înainte.

Iar preotul cel ce slujește, de va uita că ar fi zis cuvintele Domnului peste pîine și peste vin, sau rugăciunea: **Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfîntul Tău Duh...** asemenea și cuvintele prefacerii: **Și fă adică pîinea aceasta... Iar ce este în potirul acesta... Prefăcîndu-le cu Duhul Tău cel Sfînt,** și de va fi în nedumerire, adică în îndoială, cum că nu ar fi sfințit Taina, mai mult să nu se mai tulbure, ci liniștit în mintea sa să gîndească așa: de nu sînt sfințite aceste Daruri ce stau înainte: pîinea și vinul, acum se sfințesc și să zică asupra lor cuvintele Domnului, începînd din locul acesta: **În noaptea întru care s-a vîndut, luînd pîinea...** și celelalte, cum și alte cuvinte, de se va îndoi că nu le-a zis, și rugăciunile pînă în sfîrșit să le săvîrșească.

NEAJUNSURILE CE SE POT ÎNTÎMPLA PREOTULUI CARE SLUJEȘTE

Preotul care slujește Liturghia, de se va îmbolnăvi foarte, mai înainte de sfințirea Trupului și Sîngelui Domnului, încît nu-i va fi cu putință să lucreze, sau va fi pe moarte, să lase să înceteze slujirea.

Iar de se va întîmpla aceasta după sfințirea și săvîrșirea Tainelor, alt preot de va fi acolo, ascultînd Liturghia, să săvîrșească Dumnezeiasca Liturghie, începînd din locul unde a lăsat preotul cel dintîi.

Iar de n-a murit preotul cel ce s-a bolnăvit, ci este viu și poate să primească Dumnezeiești le Taine, preotul cel ce slujește în locul lui, să frîngă o părticică mică din Sfîntul Agneț și cu lingurița luînd Dumnezeiescul Sînge, să-l împărtășească pe dînsul și să se împărtășească și el însuși după rînduială, și să sfîrșească slujba, după obicei.

De nu va fi însă alt preot care să săvîrșească Liturghia și să potrivească Sfintele Taine, atunci un om din cei cu bună cucernicie și curat, luînd procovățul, neatingîndu-se cu mîna goală, să acopere bine Sfintele ca să nu poată intra nimic pe sfîntul disc sau în sfîntul potir, pînă cînd va veni alt preot, care să sfîrșească deplin Sfînta Liturghie, întru altă zi, sau pe altă sfîntă masă și întru aceeași zi, începînd de la Proscomidie și scoțînd alt Agneț, pe care după obicei, să-l sfințească în timpul slujbei de vreme ce el n-a fost la ascultarea Liturghiei. Iar după potrivirea Agnețului celui nou ce s-a sfințit, să potrivească și Agnețul cel mai dinainte și Dumnezeiescul Sînge să-l bea, sau turnîndu-l în sfîntul potir, toate împreună, la proscomidiar, să le potrivească.

De se va întîmpla aceasta mai înainte de sfințirea Cinstitelor Daruri, altul sau și același preot, săvîrșind deplin Dumnezeiasca Liturghie, după ducerea la proscomidiar a Dumnezeieștilor Taine și după potrivirea lor, să potrivească și piinea și vinul ce au rămas, însă nu ca pe Trupul și Sîngele lui Hristos, ci ca pe o pîine și un vin binecuvîntate.

Iar de va începe preotul a sluji Sfînta Liturghie, și la lucrarea Proscomidiei fiind, sau și la Liturghie, pînă la Vohodul cel mare și va fi chemat pentru oarecare nevoie a morții ce se va întîmpla, sau să boteze, sau să mărturisească, însă nu departe, să lase la acel loc slujirea și să se ducă degrabă acolo, și dînd bolnavului, ce se află la ceasul morții, nădejde de mîntuire, împărtășindu-l și întorcîndu-se, să săvîrșească mai departe Dumnezeiasca Liturghie. Iar în biserică va porunci să se citească din Apostol, sau din Psaltire sau canoane, sau vreo învățătură folositoare de mîntuire, ca să folosească în acea vreme credincioșilor ce se află în biserică.

De va zăbovi însă acolo din vreo întîmplare de nevoie și va întîrzia prea mult, de se va fi făcut numai Proscomidia, să înceteze de a mai sluji în ziua aceea, și a doua zi să facă Liturghia toată de la început, și după potrivire, să le potrivească și pe acelea, precum s-a zis mai sus.

După Vohodul cel mare și după sfințirea Darurilor, să nu întrerupă nicidecum Liturghia, ci să o ducă pînă la capăt, lăsînd pe cel bolnav, în tot timpul acesta în grija lui Dumnezeu.

Rămînînd Cinstitele Daruri, din vreo întîmplare ca aceasta, multă vreme, sau sfințite sau nesfințite (nefiind preot), de vor fi semne că au început să se strice, adică să mucezească, să nu îndrăznești, preote, nici să le arzi, nici să le lepezi, ci cu vin dulce amestecîndu-le, fără greață să le consumi. Iar de nu va fi cu putință, să le îngropi sub sfînta masă. Iar de se vor strica, adică de se vor mucezi, și pîinea și vinul se vor fi înăcrit, atît cît nu va fi cu putință a le potrivi, luîndu-le pe acestea, preotul să le verse pe apă curgătoare.

Dacă vreun preot, slujind Liturghia, nu se va împărtăși cu Dumnezeieștile Taine, afară de întîmplarea că se va îmbolnăvi în timpul slujbei, foarte greu și de moarte va greși și sub canonul caterisirii va cădea. Sub aceeași vină cade și împreună-liturghisitorul, dacă nu se împărtășește.

De va cădea vre-o muscă în sfîntul potir, mai înainte de prefacerea Cinstitelor Daruri, să se scoată, și învălind-o în hîrtie, să se ardă. Iar de va cădea păianjen sau altă vietate otrăvitoare, să se verse vinul din sfîntul potir, preotul să toarne alt vin și puțină apă, zicînd cuvintele acestea: **Și unul din ostași cu sulița coasta Lui a împuns și îndată...** și așa să săvîrșească Liturghia, după obicei. Iar după săvîrșirea Liturghiei, vinul acela să-l verse în apă curgătoare.

Iar de va fi aceasta după sfințire, și preotul nu va putea să înghită cu Dumnezeiescul Sînge și vietatea ce a căzut, de frică sau pentru greață, atunci cu luare-aminte și cu toată paza să scoată vietatea ce a căzut, așa ca să nu pice nimic și nicăieri din Dumnezeiescul Sînge și asupra altui potir sau asupra altui vas curat, de trei ori cu vin să se spele bine vietatea ce s-a scos, iar vinul să-l păstreze, și vietatea ce a scos-o să o învelească în hîrtie sau în vre-o pînză curată și după săvîrșirea Liturghiei, acea vietate împreună cu hîrtia sau cu pînza, pe cărămidă sau pe piatră curată să o ardă și cenușa să o îngroape sub sfînta masă, sau să o verse unde își spală mîinile; iar vinul acela cu care vietatea ce s-a scos a fost spălată, în apă curgătoare să-l verse. De va fi apa curgătoare departe, sub sfînta masă fă-

cînd groapă, unde nu se calcă cu picioarele, să-l toarne și să-l acopere.

Iarna, de va îngheța Dumnezeiescul Sînge în potir, preotul sau diaconul încălzind procovețele pe lîngă foc, să învelească cu ele sfîntul potir, pînă cînd se va dezgheța, sau apă fierbinte turnînd împrejurul sfîntului potir, să-l țină cu luare-aminte, ca să nu cadă în el ceva din acea apă, pînă cînd se va dezgheța.

De va pica ceva din Dumnezeiescul Sînge, din neluarea aminte a preotului ce slujește, de moarte va greși. De va pica pe scîndură și de va fi cu putință, să se plece și să ajungă cu limba și să-l lingă; iar de nu va fi cu putință, cu buretele să șteargă bine și după aceea răzînd scîndura, răzăturile de pe ea pe cărămidă sau pe piatră curată să le ardă, iar cenușa să o îngroape sub sfînta masă.

Iar de va pica pe pămînt gol, să se radă locul pe care a căzut, și răzăturile să le ardă și să le îngroape, sub sfînta masă.

Iar de va pica pe piatră, de va fi cu putință, să lingă, sau cu buretele bine să șteargă și să spele cu apă curată, iar apa să se strîngă cu buretele și să se toarne sub sfînta masă.

De va pica pe enditiile sfintei mese Dumnezeiescul Sînge, sau pe antimis, întîi să sugă cu gura și după aceasta cu buretele antimisului să șteargă bine. Iar după săvîrșirea Liturghiei, luînd enditiile de pe sfînta masă, numai locul unde a picat Dumnezeiescul Sînge, deasupra sfîntului potir, sau deasupra vasului celui pentru anafură, să-l spele de trei ori însuși preotul, cu apă curată; iar apa aceea în pîrîu curgător, sau în groapă săpată sub sfînta masă să o toarne, și enditiile uscîndu-le iarăși să se îmbrace cu ele sfînta masă.

De va pica Sfîntul Sînge pe procovețe sau pe sfintele veșminte, întîi să le sugă bine cu gura, după aceea să le șteargă cu buretele; și după săvîrșirea slujbei să le spele bine de trei ori cu apă deasupra vasului celui pentru anafură, și apa, să o toarne sub sfînta masă.

De va pica Dumnezeiescul Sînge jos pe podnog sau pe covorul așternut sub picioare, să se șteargă întîi locul ud cu buretele, cu care se șterge sfîntul potir, după aceasta să se spele bine locul unde a picat, deasupra vasului celui pentru anafură și să se taie partea cea umedă și pe piatră să se ardă; iar cenușa și apa cu care s-a spălat, să se toarne în groapă, sub sfînta masă și să se acopere cu pămînt.

De se va întîmpla să se verse cu totul Dumnezeiescul Sînge, după sfințire, de va rămînea oricît de puțin în sfîntul potir, cu acela să se împărtășească și să sfîrșească slujba; iar strîngerea Dumnezeiescului Sînge vărsat, ștergerea și spălarea să se facă întocmai după cum s-a arătat mai sus.

Iar de nu va rămîne nimic în sfîntul potir, să toarne iarăși vin și puțină apă în el, zicînd cuvintele Proscomidiei: **Și îndată a ieșit sînge și apă...** și să sfințească, începînd din locul acela: **Asemenea și paharul după cină, zicînd: Beți dintru acesta toți...** și celelalte. Și rugăciunile: **Aducîndu-ne aminte dar...** și: **Ale Tale dintru ale Tale...** zicînd, să ridice numai potirul. Apoi: **Doamne, Cel ce ai trimis...,** cu stihurile, și: **Încă aducem Ție... și fă ceea ce este în potirul acesta, cinstit Sîngele Hristosului Tău... Prefăcîndu-l pe dînsul...** și rugăciunea: **Pentru ca să fie celor ce se vor împărtăși...** și toate pînă la sfîrșit. Și așa să se împărtășească. Iar toate acestea — adică rugăciunile și ecfonisele — să le zică în taină. Iar în biserică, în vremea aceea, să se cînte stihirile ce se cuvin, pînă ce se va îndrepta preotul pe urma celor ce i s-au întîmplat, ca poporul ce se află în biserică, să nu stea mîhnit pentru zăbava acelei lucrări neprevăzute.

Mult se cuvine preotului a gîndi și a se întrista, cînd i s-ar întîmpla un lucru înfricoșător ca acesta, din vre-o nebăgare de seamă și a plînge cu tînguire pentru neîndemînarea lui.

De se va întîmpla preotului să verse îndată după împărtășirea cu Sfintele Taine, vărsăturile să se strîngă în cîlți de in sau de cînepă și într-un vas curat să se pună și să se păstreze cu grijă pînă cînd se vor usca bine și atunci în apă curgătoare să-i arunce, sau să-i ardă pe cărămidă sau pe piatră curată. Asemenea și pămîntul pe care a căzut să fie răzuit și să se ardă; iar cenușa, să se îngroape sub sfînta masă sau să se arunce în apă curgătoare.

De va cădea pe pămînt vreo parte oarecare din Dumnezeiescul Trup, cu cinste să se ridice și să se pună pe disc; iar pămîntul pe care a căzut să se răzuiască bine și răzăturile acelea, adunîndu-le cu grijă, să se ardă, iar cenușa, să se îngroape sub sfînta masă.

De va avea preotul mustăți lungi și din nepurtare de grijă le va muia în Dumnezeiescul Sînge, prin aceasta greșește. De se va întîmpla totuși așa, să-și sugă bine mustățile cu buzele și după aceea cu procovățul să și le șteargă;

dar mai vîrtos, mai înainte de a se împărtăși să le toc-
mească bine, ca de acest păcat să poată scăpa.

Cînd preotul slujind, ia Dumnezeiescul Trup în palma sa cea dreaptă, sau slujind în sobor, îl primește de la arhiereu, nicidecum să nu închidă mîna, ci aducînd-o puțin (de va fi luat Sfîntul Trup de la cel mai mare), și sprijinind-o cu stînga pe dedesubt, să nu o țină în dreptul capului, ci deasupra sfintei mese și plecîndu-și capul cu cucernicie, și căutînd cu frică și cu credință în palmă spre Dumnezeiescul Trup, să zică rugăciunile obișnuite și apoi să se împărtășească. Iar după împărtășire, să-și caute bine palma mîinii sale drepte și de va fi rămas vre-o fărîmitură oricît de mică, și pe aceasta cu limba să o ia în gură și să-și lingă bine palma, ca nimic să nu rămînă pe ea; apoi, luînd buretele antimisului, să-și șteargă bine palma deasupra discului.

Iar împărtășindu-se preotul din sfîntul potir, cu Dumnezeiescul Sînge, să-și sugă bine buzele sale și cu limba să se lingă și după aceea și cu procovățul cel rînduit anume pentru aceasta să le mai șteargă, iar gustînd să sugă bine marginea sfîntului potir, ca să nu rămînă pe margine Dumnezeiescul Sînge, și după aceea să șteargă și cu procovățul marginea sfîntului potir.

Sfîntul Agneț de va îngheța pe disc, așa încît preotul să nu poată să-l frîngă, la vreme să pună o oală cu cărbuni pe sfînta masă și Dumnezeiescul Agneț fiind pe disc și cu steluța deasupra și cu procovățul acoperit, să-l țină deasupra cărbunilor pînă se va dezgheța.

De vor năvăli vrăjmașii sau cei de alt neam, ereticii sau păgînii și ucigașii, în vremea cînd slujește preotul, și slujba nicidecum nu se va putea săvîrși, să potrivească Sfintele, ca să nu rămînă să fie batjocorite și călcate în picioare de dușmani și apoi să fugă, de va putea. Iar de nu va fugi, mai bine va face; că de va fi omorît, cununa mucenicîei va lua.

Iar de va vrea cineva să omoare pe preot în timp ce slujește, ocărînd sfînta credință ortodoxă, preotul nicidecum să nu lase slujba, ci să o săvîrșească, și chiar de i se va întîmpla moarte, să o rabde, că de va fi ucis atunci, cu mucenicii laolaltă va fi socotit.

Dacă în timp ce preotul slujește Dumnezeiasca Liturghie se va aprinde biserica, sau de vre-o furtună, sau din altă pricină va începe a cădea biserica deasupra, să ia Sfintele cu pază, împreună cu antimisul și să iasă din biserică

și într-alt loc de cinste, pe același antimis, să săvîrșească pînă la capăt Dumnezeiasca Liturghie, începînd de la locul de unde a lăsat-o cînd a ieșit.

De se va arăta, după sfințirea pîinii și a vinului, vre-o minune, adică chipul pîinii în chipul cărnii, sau în chip de prunc și vinul în chipul sîngelui, și de nu se va schimba vedenia aceasta, adică de nu se va arăta iarăși chipul pîinii sau al vinului, ci așa vor rămîne neschimbate, preotul nicidecum să nu se împărtășească, fiindcă acelea nu sînt Trupul și Sîngele lui Hristos, ci numai minune de la Dumnezeu pentru necredință sau pentru alte pricini arătată. Iar preotul să ia altă prescură (dacă s-a schimbat numai chipul pîinii), și precum s-a arătat mai sus, să facă și să zică cele ale Proscomidiei asupra prescurii și să scoată Sfîntul Agneț; iar pe cel prefăcut în minune, să-l dea deoparte, și cu cinste păzindu-l, să înceapă de la rugăciunea: **Cu aceste fericite puteri și noi...** și toate pe rînd să le săvîrșească. Iar peste potir nimic să nu mai zică a doua oară. De se va fi schimbat și în potir chipul vinului în sînge, într-alt pahar de cinste, sau într-alt vas curat deșertîndu-l pe acesta, să toarne iarăși alt vin, zicînd peste el cele ale Proscomidiei. Și așa pe rînd, după rînduială și pe acesta să-l sfințească și în vremea împărtășirii să se împărtășească, după obicei, și slujba să sfîrșească.

Dacă ceea ce s-a arătat carne sau prunc, va primi îndată iarăși chipul pîinii, sau ceea ce a văzut ca sînge, va lua iarăși îndată chipul vinului, să nu junghie alt Agneț, nici să nu toarne alt vin în potir, ci cu acelea să se cuminece și slujba să o sfîrșească, pentru că adevărat Trupul și Sîngele lui Hristos este.

În sfîrșit, orice preot care are credincioși, să știe că în fiecare sărbătoare mare și în fiecare duminică, și sîmbătă, este dator a sluji Liturghia, iar de nu va sluji, va cădea în păcat de moarte, fiindcă de nu va sluji, pe mulți va împiedica de la ascultarea Dumnezeieștii Liturghii, pe care din porunca lui Dumnezeu și a Bisericii, fiecare creștin, în fiecare sfîntă zi, este dator să o asculte.

Pe lîngă acestea, se mai cuvine preotului a ști că într-o singură zi, la o singură sfîntă masă, numai o Liturghie poate săvîrși; că această unime a Sfintei Jertfe înseamnă numai o moarte a lui Hristos, care moarte, odată a luat-o pentru noi, și numai o patimă a Lui, pe care odată a răbdat-o pentru noi.

Fiecare preot are stricta îndatorire de a fi cu cea mai mare grijă și băgare de seamă ca să nu i se întîmple ceva din cele arătate mai sus, iar dacă totuși i se va întîmpla ceva, cu zdrobirea inimii, cu pocăință și plîngere să-și mărturisească păcatul, de va putea chiar înaintea arhiereului eparhiei în care se găsește (de va fi în apropiere), iar de nu, cel puțin duhovnicescului său părinte, primind canonul cuvenit după mărimea greșelii ce i se va întîmpla în aceste împrejurări, pe care canon să se silească, din toată inima și cu osîrdie a-l împlini, spre curățirea și mîntuirea sufletului lui și spre îndreptarea greșelii. Și așa, prin iertarea și binecuvîntarea ce va primi de la arhiereu sau de la duhovnicescul său părinte, după săvîrșirea canonului ce-i va fi rînduit, să fie slobod a se apropia cu îndrăzneală spre slujirea și desăvîrșirea celor sfinte. Iar în alt chip să nu îndrăznească a sluji, că va greși cu greu păcat, și va fi pedepsit ca un nebăgător de seamă și batjocoritor de cele sfinte.

CE ESTE DATOR A URMA PREOTUL DUPĂ SĂVÎRȘIREA DUMNEZEIEȘTII LITURGHII

Îndată după împărtășirea cu Dumnezeiestile Taine, preotul sau diaconul este dator ca, rămășița Dumnezeiescului Trup de pe disc, să o toarne în sfîntul potir, cu toată luarea aminte, ca nici o fărîmitură, oricît de mică, să nu cadă de pe disc, sau să rămînă pe disc. Și pentru aceasta cu buretele de pe antimis, să șteargă bine discul deasupra sfîntului potir, căutînd bine să nu rămînă ceva pe el.

Asemenea de este ceva pe antimis sau pe iliton, strîngînd bine cu buretele pe disc, să pună în sfîntul potir. Să ia seama să nu rămînă nimic pe el. Așa este dator preotul să facă, întotdeauna, la fiecare Liturghie, căci nefăcînd așa, va cădea sub păcat de moarte și-și va putea pierde darul preoțesc.

Iar antimisul sau ilitonul, să nu le scuture niciodată pe foc sau pe apă, căci pe ele nu rămîn decît fărîmituri din Dumnezeiescul Trup, din nepurtarea de grijă a preotului.

După săvîrșirea Dumnezeieștii Liturghii, la potrivirea rămășițelor Sfintelor Taine, la proscomidiar, preotul să aibă toată grija ca nimic din fărimituri, fie cît de mici, sau din picături, să nu rămînă în sfîntul potir. Pentru aceasta, nu numai o dată, ci și de două ori și de trei ori spălînd potirul, să bea, și după aceea cu buretele, sau cu un ștergărel făcut anume pentru aceasta să-l șteargă, și buretele sau ștergărelul acela să-l lase în sfîntul potir. Iar la proscomidiar, cînd vor fi aduse Sfintele Taine, să fie lumînarea aprinsă pînă cînd vor fi potrivite Sfintele.

Ecleziarhul ori paracliserul să fie învățați de preot și de cei ce slujesc în altar, să umble cu frică, cu cutremur și cu bună cucernicie pe lîngă proscomidiar, asemenea și împrejurul sfintei mese, cînd vor fi acolo Dumnezeieștile Taine, și să facă închinăciune cu cucernicie, cînd trece sau se apropie de ele.

Buretele ilitonului, cît și cel cu care se șterge potirul, precum și ștergărelul, cînd se vor înnegri sau se vor umple de praf, însuși preotul sau diaconul să le spele bine cu mîinile sale deasupra spălătoarei din altar, și această spălare să se facă adeseori, ca totdeauna să fie curate.

Vasele cele sfințite, adică: potirul, discul, steluța și linguriță, să fie șterse cît mai des de praf; asemenea și de umezeală, ca să nu ruginească.

Apoi după săvîrșirea Dumnezeieștii Liturghii și după potrivirea Dumnezeieștilor Taine, cu puțin mai înainte de dezbrăcarea veșmintelor preoțești, sau după dezbrăcare, mai înainte de a ieși din altar, preotul este dator să citească, cu toată umilința și cu inima mulțumitoare, rugăciunile cele de mulțumire după Sfînta Împărtășire.

După ce va ieși din biserică, să nu se întoarcă îndată la alt lucru, ci cîtăva vreme să rămînă în rugăciune, cu gîndirea pentru darul cel preamare, de care s-a învrednicit la Sfînta Liturghie și mulțumind lui Dumnezeu, să se roage ca în toate zilele vieții sale să-l învrednicească a lua un astfel de dar.

Încă se cuvine ca întru acea zi să se ferească de multă mîncare, băutură și somn; iar cel ce are soție, mai vîrtos să se înfrîneze și să se ferească de toată dragostea trupească, pentru dragostea și cinstea Împăratului ceresc, pe care L-a primit în casa și în locașul sufletului său.

CUM TREBUIE PASTRATE DUMNEZEIEȘTILE TAINE PENTRU CEI BOLNAVI

Mai înainte de toate preotul de enorie (ca și la mînăstire de altfel) este dator a avea grijă ca sfintele vase, adică: potirul, discul, steluța, lingurița, chivotul, să fie de aur sau de argint; iar la mare nevoie, argintate, sau de cositor, fiind pregătite cu cuviință spre ținerea și paza Dumnezeieștilor Taine.

Deci toate lucrurile bisericești cu cuviință să se facă: veșmintele cele sfințite, sfintele cruci, Evangheliile, să fie scump împodobite, dar după starea bisericilor. De nu va fi undeva cu putință, din pricina sărăciei, ca vasele, în care se păstrează Sfintele Taine pentru cei bolnavi, să fie de aur sau de argint, să fie cel puțin de cositor, căci, altfel preotul va fi sub pedeapsă și sub oprire de către arhiereu.

Chivotul, în care se vor păstra Sfintele Taine, adică Trupul și Sîngele Domnului, să fie, acoperit și deasupra să aibă cruce și să stea totdeauna cu Dumnezeieștile Taine pe sfînta masă, iar nu într-alt loc.

Mînă nesfințită, niciodată să nu se atingă de acestea, că de o va face, afară de caz de mare nevoie, sub păcat de moarte și sub mare canon va fi.

Dumnezeieștile Taine, nu numai în Joia cea Mare, ci și în alte zile, pentru multe pricini, după rînduiala scrisă pentru Joia cea Mare, pot fi sfințite, uscate și păstrate.

De va fi chivotul de aur sau de argint și pe dinăuntru poleit cu aur, atunci Sfintele Taine, uscate, să se pună și neașternînd hîrtie. Iar de va fi de argint și nepoleit cu aur, sau de cositor, negreșit să se aștearnă într-însul hîrtie curată și pe ea să se pună Dumnezeieștile Taine.

Dumnezeieștile Taine, ce se păzesc în chivot, adeseori cu toată cinstea cuvenită, cu capul descoperit, închinăciune făcînd și mîinile spălate avînd, și de se poate, în toate zilele să le cerci; iar de nu va fi cu putință, măcar a doua zi sau a treia zi, descoperind vasul să le cauți, ca nu cumva din nepurtarea de grijă și din necercarea ta să mucezească sau să se strice de umezeală și pentru aceasta ca un defăimător de Dumnezeieștile Taine, de moarte să greșești și sub pedeapsă de caterisire să cazi.

De vei vedea că s-au plecat spre umezire, desfă antimisul pe sfînta masă și pune-le cu toată luarea-aminte din chivot pe sfîntul disc și deschizînd ferestrele le usucă, păzindu-le

tu însuți pînă cînd se vor usca, pentru ca nu cumva vre-o muscă sau altceva de acest fel, să se atingă de ele, căci întîmplîndu-se aceasta, de moarte vei greși.

Iar dacă, din nepurtarea ta de grijă, uscînd Dumnezeieștile Taine, le vei arde sau nu le vei usca bine, sau din lene le vei lăsa să se strice, vei greși de moarte și sub vinovăția caterisirii vei cădea.

De se va întîmpla una ca aceasta (și este de dorit să nu se întîmple), atunci să nu îndrăznești nicidecum a împărtăși pe cineva cu aceste Sfinte Taine, ci, după învățătură, precum mai jos se scrie, fără a zăbovi, gătindu-te spre slujbă, a doua zi, începînd Dumnezeiasca Liturghie, scoate, sfințește și sfărîmă un nou Agneț în părticele și uscîndu-le, le păzește, și cu acestea pe cei bolnavi și pe alții, pe care va trebui, să-i împărtășești; iar Tainele cele mucede sau stricate, întru aceeași Liturghie, la proscomidiar împreună cu cele rămase din Dumnezeieștile Taine, punîndu-le în potir, să le potrivești.

Deci, cînd vei vrea să gătești Sfintele Taine pentru trebuințele cele de nevoie, în Joia cea Mare, sau la altă vreme, atunci scoate al doilea Agneț și să faci rînduiala ca pentru Liturghia Darurilor mai înainte sfințite, udînd Sfîntul Trup cu Sîngele cel de viață făcător, deasupra sfîntului potir, cîte puțintel cu lingurița, cu mare pază și cu iscusință, ca nu cumva să-l uzi prea tare și să pice undeva ceva, din prea multă umezire.

Și Agnețul cel umezit, pe sfînta masă întru acest chip se cuvine a se usca: mai întîi, dezvăluiește antimisul și luînd Agnețul din chivot, pune-l pe disc și-l cădește împrejur. După aceasta, făcînd cuvenita închinăciune, sfărîmă-l cu toată evlavia, cu sfînta copie, în mici părticele.

Iar după sfărîmare, să pui o lespede de piatră sau cărămidă la marginea antimisului, dinspre partea cea dreaptă, și deasupra lespedei o oală nouă de pămînt, sau o oală de fier, sau de aramă curată, cu cărbuni aprinși și închinîndu-te cum se cuvine, să iei sfîntul disc cu Dumnezeieștile Taine, așa sfărîmate, cu mare luare-aminte, și să-l pui deasupra oalei, păzind bine, ca Dumnezeieștile Taine să se usuce pe încetul, întorcîndu-le mereu cu sfînta copie, ca nu cumva să se prăjească; și cînd se va încălzi bine sfîntul disc, să-l iei și să-l pui pe sfîntul antimis sau pe acoperămînt (procovăț), ca nu cumva înfierbîntîndu-se prea tare să ardă Sfintele Taine. Și după ce se va răci puțin, iarăși să-l pui deasupra oalei, sau

deasupra vasului gătit pentru aceasta. Și așa să faci de mai multe ori, pînă ce se vor usca, și cele uscate cu toată luarea aminte să le pui în sfîntul chivot și acoperindu-le, să le pui la locul lor; apoi făcînd cuvenita închinăciune, strînge iarăși antimisul.

Unde se săvîrșește Dumnezeiasca Liturghie în toate zilele, ca, de pildă, în mînăstiri, acolo și fără a usca Dumnezeieștile Taine, poți să procedezi întru acest chip: nejunghiind două Agnețe, ci dintru același luînd o parte și umezind-o cu Dumnezeiescul Sînge, precum s-a arătat, să o păstrezi pentru vre-o întîmplare de moarte pînă a doua zi; și așa în toate zilele făcînd, nu va fi trebuință de a le usca, iar în felul acesta preotul va scăpa de toate primejduitoarele întîmplări.

PENTRU DAREA, PRIMIREA, PAZA ȘI ÎNCHINACIUNEA DUMNEZEIEȘTILOR TAINE

Toți preoții sînt datori, cu cinstea care se cuvine, să săvîrșească în biserica Domnului slujba Sa, și a Tainelor lui Dumnezeu, să facă închinăciune cu sfîntă cuviință și să se nevoiască a primi adeseori un dar ca acesta. Iar preoții de enorie să învețe pe poporenii lor ca într-un cuget curat atît parte bărbătească, cît și parte femeiască, de va fi cu putință la praznice, iar de nu, negreșit în cele patru posturi de peste an, să se pregătească pentru sfînta împărtășire. Deci datori sînt să se apropie către Dumnezeieștile Taine cu smerenie și cu curăție, gătindu-și mai dinainte trupurile și sufletele lor.

Iar de vor vrea să se apropie de sfînta împărtășire și afară de cele patru posturi obișnuite, să postească mai înainte șapte zile, petrecînd în rugăciuni la biserică și acasă (și aceasta nu la vreme de nevoie, căci la vreme de nevoie numai trei zile, sau chiar și numai o zi se îngăduie să postească), și mai înainte să se pregătească pe sine, după rînduială, prin mărturisirea păcatelor sale.

Într-aceste zile cei căsătoriți, să se înfrîneze cu totul de la împreunarea trupească.

Iar mai înainte de a opta zi, să-și mărturisească înaintea duhovnicului toate păcatele lor și decuseară nimic să nu mănînce. Cei care, din pricină că sînt mici, sau prea bătrîni, sau prea slăbiți, nu pot să nu mănînce nimic la masă decuseară, pot să guste puțin, dar de la miezul nopții toți cei ce se pregătesc de sfînta împărtășire, negreșit să se înfrîneze și în rugăciuni și închinăciuni și în gîndiri sufletești să petreacă, pe cît va fi cu putință. Iar celor ce nu știu carte și vor fi departe de biserică, preotul să le dea canonul la casele lor, arătîndu-i fiecăruia cum să urmeze.

După obișnuita Utrenie, în biserică, toți cei ce vor să se împărtășească și nu știu să citească, să rămînă în biserică și să asculte rînduiala sfintei împărtășiri, ce se citește de către preot, și obișnuitele ceasuri. Iar cei ce știu să citească pot să-și citească acestea și singuri la casele lor.

La începutul Sfintei Liturghii, să se adune toți în biserică, și toată Sfînta Liturghie, cu frică și cu bună cucernicie, să o asculte și să se roage. Iar în vremea împărtășirii, să se apropie cu evlavie, cu adîncă smerenie și lui Hristos, Celui ce este cu adevărat în Taine, sub chipul pîinii și al vinului, pînă la pămînt fiecare să se închine cîte o dată, ținînd mîinile la piept cruciș, și pe Hristos răstignit mărturisind, să aibă dragoste către Dînsul. Și primind Sfintele Taine, cu luare-aminte să le înghită și, după ștergerea gurii cu procovățul de către preot, să sărute marginea sfîntului potir, ca pe însăși coasta lui Hristos, din care a curs sînge și apă și depărtîndu-se puțin, să se închine, însă nu pînă la pămînt, pentru Sfințenia Tainelor ce le-a primit, și să stea la locurile lor, negrăind unul cu altul, nici să scuipe pînă cînd li se va da anafură și vin cu apă caldă; și pînă la sfîrșitul Liturghiei să aștepte, neieșind afară și rugăciunile cele de mulțumire, după sfînta împărtășire, să le citească.

Știut să mai fie că de vor fi mulți cei ce vor să se împărtășească, preotul nicidecum să nu îndrăznească, neajungînd în sfîntul potir Dumnezeiescul Sînge sau Trup, să mai toarne vin sau pîine din nou, că de moarte va greși și lipsit de dar va fi. La o întîmplare, ca aceasta, cei rămași neîmpărtășiți să fie îndemnați să aștepte pînă a doua zi, și slujindu-se Liturghia să fie împărtășiți atunci și aceștia, sau să se ia din chivot Dumnezeieștile Taine, care se păzesc pentru cei bolnavi și să fie puse în sfîntul potir și să fie împărtășiți și aceia, după obicei.

*

Pe lîngă acestea, intrînd în sfînta și dumnezeiasca biserică și căutînd spre sfîntul altar, cu frică să-și facă datorita

închinăciune și slujitorii celor sfinte și toți credincioșii; căci cei ce stau în biserică trebuie să se socotească că stau în cer, înaintea lui Dumnezeu însuși, și să aducă rugăciune lui Dumnezeu, ca Celui ce este acolo, după făgăduință.

Vrînd să intri în altar, totdeauna mai înainte descoperind capul și făcînd închinăciune să intri, și apropiindu-te către dumnezeiasca masă, pînă jos să faci închinăciune, și orice vei lucra în altar, cu toată smerenia și cu buna cucernicie să lucrezi, ca înaintea feței lui Dumnezeu, Celui ce este acolo. Și vrînd să ieși, de asemenea, să te închini mai întîi, pînă la pămînt, înaintea Dumnezeieștilor Taine.

Cînd zici ectenia înaintea ușilor împărătești, totdeauna, mai înainte cu cucernicie descoperindu-ți capul, te închină și numai după aceea începe; asemenea, sfîrșind, te închină și apoi te du. Și întru același chip, cînd ți se întîmplă a trece pe lîngă sfintele uși împărătești, nicidecum să nu treci fără închinăciune.

Pe lîngă acestea, fiecare slujitor al celor sfinte și clericii, săvîrșind după rînduiala lor, slujbele bisericești de noapte, de dimineață, de zi, sau de seară, să facă Domnului Dumnezeu închinăciuni, cu bună cucernicie, că acestea sînt plăcute lui Dumnezeu de la tine și de la tot poporul. Iar pentru o închinare ca aceasta a Sfintelor și Dumnezeieștilor Taine și pentru umblarea în liniște și cu grijă, fiecare va lua, deosebit, mare dar de la Hristos Dumnezeu.

Pe cei ce slujesc altarului, adică pe ecleziarhi, preotul este dator să-i învețe ca să intre în sfîntul și dumnezeiescul altar cu mare frică, cu cutremur și cu cucernicie și lucrul să și-l facă, știind că acolo, pe sfînta masă, cu adevărat este Hristos, Dumnezeul nostru și intrînd și ieșind să se închine pînă la pămînt.

Iar de dumnezeiasca masă și mai vîrtos de înseși Dumnezeieștile Taine, ce sînt pe ea, asemenea și de vasele cele pentru slujbă și de orice lucru sfințit, nicidecum să nu îndrăznească a se atinge, ca să nu cadă în păcat, afară numai de sfeșnice, de făclii, de cădelniță și alte lucruri mai mici, decît cele sfințite.

Pentru cinstea Dumnezeieștilor Taine, nimeni din cei nesfințiți să nu intre în sfîntul altar; iar femeile niciodată. Ecleziarhii adeseori mărturisindu-se și cu Dumnezeieștile Taine împărtășindu-se, cu trezie și cu bună credință și în fapte bune să petreacă.

Ecleziarhii sînt datori să aducă în altar prescuri, vin, apă, tămîie și foc, să aprindă luminările și să le stingă, să pregătească cădelnița și căldura și să dea preotului tot altarul, cu rînduială ; adeseori să-l mături și să-l curățească, atît pe jos de toate gunoaiele, cît și pereții și podul bisericii, de praf și de păianjeni.

Iar sfînta masă și proscomidiarul numai preotul și diaconul sau ipodiaconul să le curățească și să le șteargă, ca niciodată să nu se afle pe ele praf, sau oarecare gunoaie; ca să nu se atingă mîna cea nesfințită, cu păcat, de cele sfințite.

Ecleziarhii sînt datori a curăți adeseori de praf și de păianjeni toată biserica și icoanele, pereții, podul, acoperămintele, precum și pridvorul.

Iar gunoiul din altar și din biserică nu se cuvine să se arunce în locuri netrebnice, ci sau pe apă curgătoare, sau în alt loc neumblat și necălcat să se pună.

Pe lîngă acestea, nu numai preoții și slujitorii celor sfinte, în altar, ci și toți binecredincioșii creștini de vor vedea Dumnezeieștile Taine sau în biserică, sau cînd le duce preotul la cei bolnavi, să le cinstească cu cuviincioasa închinare către Dumnezeu.

Asemenea și în sfînta biserică venind, la toate cîntările și rugăciunile, după rînduiala și tipicul bisericesc cu cuviință la vreme însemnată să se închine Domnului Dumnezeu și la începutul ostenelilor sale, rugăciuni, cereri și mulțumiri să aducă. Iar cîntarea și citirea bisericească cu înțelegere să o asculte, înțelepțindu-se, după cum zice Apostolul, în psalmi și în cîntări și în laude duhovnicești și întru citirea Sfintei Scripturi și a sfinților învățători bisericești, și lăudînd pe Domnul Dumnezeu întru inimile lor, neîncetat. Și aceasta se cuvine preotului totdeauna să învețe pe parohieni și pe fii săi cei duhovnicești, ca întru aceasta să cunoască voia lui Dumnezeu și porunca Bisericii.

Se cuvine preoților a ști și aceasta, că toți creștinii cei ce sînt de o credință, de o Biserică, și care n-au asupra lor îndepărtare sau blestem și își dobîndesc prin mărturisire pocăință curată, care trăiesc dreapta credință și de duhovnicul lor nu sînt opriți pe o vreme, aceia să se împărtășească cu Trupul lui Hristos și cu Sîngele Lui, cu cuvenita cinste. Asemenea și copilașii cei ce sînt mai în vîrstă, care nu pot fi primiți la mărturisire și pruncii cei mici, după obiceiul Bisericii, se cuvine pentru credința celor ce-i aduc pe dînșii, să se în-

vrednicească de Sfintele Taine, întru sfințirea sufletelor lor și întru primirea harului Domnului.

Iar cei nevrednici de Taina aceasta, care au asupra lor blestem de la episcop, sau sînt opriți de părintele lor duhovnicesc sau de părinți, pentru vre-o pricină, să fie neapărat îndepărtați. Și păcătoșii învederați, desfrînații și desfrînatele, cei ce au țiitoare și înseși țiitoarele lor, preadesfrînații, sodomiții, cămătarnicii, fermecătorii, și toț vrăjitorii de orice fel, furii de cele sfinte, jucătorii de cărți și de bobi, hulitorii, vorbitorii de rușine, făcătorii de orice necinste și neorînduială și cei ce sînt vrednici de hulă și ocară și alții asemenea acestora, pînă cînd nu se vor pocăi cu adevărat și nu vor face roade vrednice de pocăință, și prin pocăință nu vor curma scandalurile, pe care învederat le-au făcut și le fac, să nu fie învredniciți nicidecum împărtășirii Dumnezeieștilor Taine.

Pe păcătoșii cei nevăditi care se mărturisesc a nu avea păcate, îndreptează-i, învățîndu-i cu bună socotință, să-și cerceteze cu multă luare-aminte cugetele și să nu se apropie nepocăiți de Sfintele Taine, pentru ca dintr-aceasta să nu răsară vre-un scandal pentru alți oameni, iar ei să fie bănuiți și să se arate plini de necuviință, atunci cînd se vor apropia de Sfînta Împărtășanie.

Celor ieșiți din minte, sau celor leșinați, nu se cuvine nicidecum a le da Dumnezeieștile Taine, fără numai cînd își vor veni în fire, în minte și în simțire din leșin, și cînd își vor face, întru zdrobirea inimii, mărturisire de păcatele lor, cînd vor veni la biserică și se vor ruga lui Dumnezeu și ascultînd rugăciunile bisericești și mai ales de nu se va afla întru dînșii nici o pricină de nevrednicie, care să-i îndepărteze de la Sfînta Împărtășanie.

Pentru privegherea cea adevărată, cea dreaptă și cu bună rînduială, de a face cu toată sîrguința cele plăcute Domnului Dumnezeu, și de a păzi pravilele bisericești cu curățiia cea trupească și sufletească, pretutindenea va da Domnul poporului Său pace și milă, și zile bune tuturor celor ce cu bună credință petrec pe pămînt. După aceasta și moștenirea frumuseților celor veșnice în cer le va dărui, pe care să le primească sufletele dreptslăvitorilor creștini, cu harul lui Iisus Hristos și cu mijlocirea întru tot lăudatei preacuratei Fecioare, Născătoarei de Dumnezeu Maria, și cu rugăciunile tuturor sfinților. Amin.

REGULĂ

Pentru rugăciunile ce se cuvine a se face de cei care se pregătesc a sluji și de cei ce voiesc a se împărtăși cu Sfintele și Dumnezeieștile Taine

Săvîrșindu-se slujba Dupăcinării în biserică, sîmbătă seara, se citește Canonul Domnului Iisus și Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu, Canonul Îngerului păzitor și Canonul zilei. Iar pe alocurea se citesc și rugăciunile spre somn. După aceea: **Cuvine-se să te fericim..., Sfinte Dumnezeule..., Preasfîntă Treime...**, și după: **Tatăl nostru...** troparele: **Miluiește-ne pe noi, Doamne...**, iar pe alocurea condacul praznicului și rugăciunile: **Nespurcată, neîntinată... Și ne dă nouă Stăpîne...** și: **Pe cei ce ne urăsc și ne fac nouă strîmbătate...**

A doua zi dimineața, cei ce slujesc Sfînta Liturghie, se cuvine să citească Ceasul al treilea și al șaselea și după rugăciunea: **Dumnezeule și Doamne al puterilor...,** Canonul și rugăciunile Sfintei Împărtășiri. Iar după citirea rugăciunilor, să facă apolisul Ceasurilor. Cei ce au să se împărtășească, să asculte Ceasurile în biserică, mai înainte de Liturghie.

Și cînd cineva se va împărtăși cu Sfintele și făcătoarele de viață Taine, după Împărtășire să citească rugăciunile cele de după Împărtășire și să zică apolisul.

Iar în celelalte zile ale săptămînii rugăciunile care se citesc de cei ce se pregătesc a sluji și de cei ce voiesc a se împărtăși cu Sfintele Taine sînt acestea:

Duminică seara: Canonul Domnului Iisus, Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu, Canonul Arhanghelilor și, dacă va vrea cineva, și al Îngerului păzitor.

Luni dimineața: ca și în toate celelalte dimineți să facă după cum mai sus s-a scris. Este bine să se citească însă și rugăciunile de dimineață.

Luni seara: Canonul Domnului Iisus, Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu, Acatistul Sfîntului Mergătorului Înainte Ioan și Canonul Îngerului păzitor.

Marți seara: Canonul cinstitei Cruci, Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu și Canonul Îngerului păzitor.

Miercuri seara: Canonul Domnului Iisus, Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu, Canonul Îngerului păzitor, Acatistul Sfinților Apostoli și, cine va vrea, și al Sfîntului Nicolae.

Joi seara: Canonul făcătoarei de viață Cruci, Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu și Canonul Îngerului păzitor.

Vineri seara: Canonul Domnului Iisus, Acatistul Născătoarei de Dumnezeu, negreșit, apoi Canonul Îngerului păzitor și al Tuturor sfinților.

Oamenii temători de Dumnezeu, care nu zăbovesc în gînduri deșarte, ci sînt stăpîni pe sine, se îndeletnicesc cu citirea Psaltirii, a rugăciunilor după hotărîre, a cărților Legii Domnului și ale sfinților învățători.

Această rînduială se ține în toate zilele și de toți preoții, diaconii, clericii și monahii, cum și de toți cei ce știu carte.

Fiindcă Apostolul a poruncit să nu părăsim adunarea bisericească și, prin urmare, nici rugăciunile bisericești, nimănui nu i se cuvine a-și lăsa rînduitul Canon deosebit, pentru că, spre dragostea lui Dumnezeu, fiecare om este dator a tinde după cum este scris: «Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din toată virtutea ta și din tot cugetul tău». Se cuvine să avem dragoste către rugăciuni și să le facem cu osîrdie către Dumnezeu, cel în trei ipostasuri, către preacurata Fecioară, Născătoarea de Dumnezeu Maria, și către toți sfinții, pentru care, bunătățile cele gătite în ceruri le vom dobîndi cu toți sfinții, care au bine plăcut lui Dumnezeu. Amin.

SINAXAR
PESTE TOT ANUL

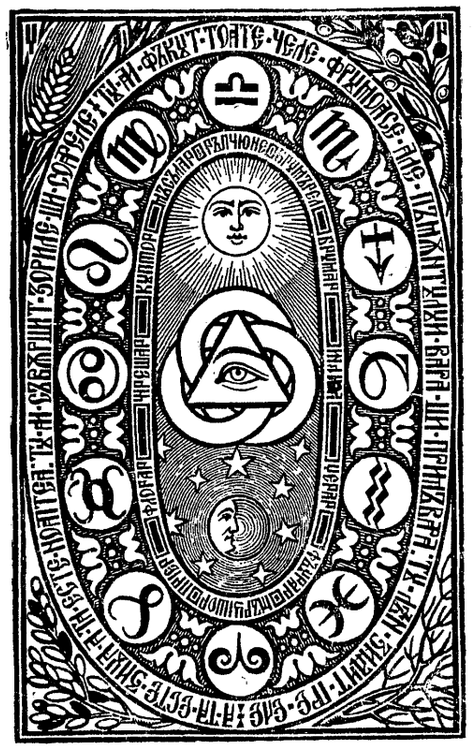

SINAXAR
PESTE TOT ANUL

LUNA SEPTEMBRIE

Are 30 de zile. Ziua are 12 ceasuri și noaptea 12.

1. † Începutul indictionului; Cuviosul Părintele nostru Simeon Stîlpnicul și maica lui, Marta; Soborul Maicii Domnului.
2. Sfîntul Mucenic Mamant; Părintele nostru Ioan Postitorul, patriarhul Constantinopolului.
3. Sfîntul Sfințit Mucenic Antim, episcopul Nicomidiei; Cuviosul Părintele nostru Teoctist.
4. Sfîntul Sfințit Mucenic Vavila, episcopul Antiohiei; Sfîntul Prooroc Moise, văzătorul de Dumnezeu.
5. Sfîntul Prooroc Zaharia, tatăl Sfîntului, slăvitului Prooroc, Înaintemergător și Botezător Ioan; Sfinții Mucenici Urban și Avdeu episcopul.
6. Pomenirea minunii ce s-a făcut în Colose de Arhistrategul Mihail.
7. Înaintepăznuirea Nașterii Maicii Domnului; Sfîntul Mucenic Sozont; Sfinții Apostoli Evod și Onisifor episcopul.
8. (†) Nașterea preasfintei, Stăpinei noastre, de Dumnezeu Născătoarei și pururea Fecioarei Maria.

9. Sfinții și drepții dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana; Sfîntul Mucenic Severian.
10. Închinarea Cinstitei Cruci; Sfintele femei Mucenițe Minodora, Mitrodora și Nimfodora.
11. Închinarea Cinstitei Cruci; Cuvioasa Maica noastră Teodora cea din Alexandria și Cuviosul Eufrosin.
12. Închinarea Cinstitei Cruci; Sfinții Mucenici Antonin, Macedonie și Teodul; Sfîntul Teodor episcopul.
13. Înainte-prăznuirea Înălțării Cinstitei Cruci; Sfinții Mucenici Cornelie sutașul, Lucian și Leontie.
14. (†) Înălțarea Cinstitei și de viață făcătoarei Cruci.
15. Sfîntul Mare Mucenic Nichita Gotul; Sfîntul Părintele nostru Visarion, arhiepiscopul Larisei; *Sfîntul Ierarh Iosif de la Partoș;* Cuviosul Filotei.
16. Sfintele Mari Mucenițe Eufimia și Meletina.
17. Sfînta Mucenită Sofia și cele trei fiice ale ei: Pistis, Agapi și Elpis.
18. Cuviosul Părintele nostru Eumenie, episcopul Gortinei, făcătorul de minuni; Sfînta Mucenită Ariadna.
19. Sfinții Mucenici Trofim, Savatie și Dorimedont.
20. Sfîntul Mare Mucenic Eustatie și soția sa Teopista, cu cei doi fii ai lor: Agapie și Teopist.
21. Sfîrșitul praznicului Înălțării Cinstitei Cruci; Sfîntul Apostol Codrat cel din Magnesia; Sfîntul Prooroc Iona.
22. Sfinții Sfințiți Mucenici Foca, făcătorul de minuni, episcopul de la Sinopi, Isaac și Martin.
23. Zămislirea Sfîntului, slăvitului Prooroc, Înaintemergător și Botezător Ioan; Cuvioasele Xantipa și Polixenia.
24. Sfînta întîia Mucenită și întocmai cu Apostolii, Tecla; Cuviosul Coprie.
25. Cuvioasa Maica noastră Eufrosina; Cuviosul Pafnutie Egipteanul.
26. † Mutarea Sfîntului Apostol și Evanghelist Ioan de Dumnezeu cuvîntătorul.
27. Sfîntul Mucenic Calistrat și cei împreună cu dînsul 49 de Mucenici; Sfînta Mucenită Epiharia; Sfîntul Apostol Marcu.
28. Cuviosul Părintele nostru Hariton Mărturisitorul; Sfîntul Prooroc Varuh; Sfîntul Mucenic Pimen.
29. Cuviosul Părintele nostru Chiriac Sihastrul; Sfînta Mucenită Gudelia.
30. Sfîntul Sfințit Mucenic Grigorie Luminătorul, arhiepiscopul Armeniei celei mari; Mucenița Ripsimia.

LUNA OCTOMBRIE

Are 31 de zile. Ziua are 11 ceasuri și noaptea 13.

1. Acoperămîntul Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu; Sfîntul Apostol Anania, unul din cei 70; Cuviosul Părintele nostru Roman cîntărețul.
2. Sfîntul Sfințit Mucenic Ciprian; Sfînta Mucenită Justina fecioara; Cuviosul Teofil.
3. Sfinții Sfințiți Mucenici Dionisie Areopagitul, Dionisie, episcopul Alexandriei, Elefterie și Rustic.
4. Sfîntul Părintele nostru Ierotei, episcopul Atenei; Sfinții Mucenici Audact, Domnina și Clistena.
5. Sfintele Mucenițe Haritina și Mamelta.
6. Sfîntul Apostol Toma; Sfînta Mucenită Erotiida.
7. Sfinții Mucenici Serghie și Vah; Sfinții Polihronie și Chesarie diaconul.
8. Cuvioasa Maica noastră Pelaghia; Sfînta Taisia.
9. Sfîntul Apostol Iacob al lui Alfeu; Cuviosul Părintele nostru Andronic și Atanasia, soția lui.
10. Sfinții Mucenici Eulampie și Eulampia, Teofil Mărturisitorul.
11. Sfîntul Apostol Filip, unul din cei 7 diaconi; Cuviosul Teofan Mărturisitorul; Sfintele Mucenițe Zenaida și Filonia.
12. Sfinții Mucenici Prov, Tarah și Andronic; Preacuviosul Părintele nostru Cosma, alcătuitorul de canoane, episcopul Maiumei.
13. Sfinții Mucenici Carp, Papil, Agatador, Agatonica și Florentie.
14. † *Preacuvioasa Maica noastră Parascheva;* Sfinții Mucenici Nazarie, Ghervasie, Protasie, Chelsie și Silvan; Cuviosul Savin.
15. Cuviosul Părinte Eftimie cel Nou; Sfințitul Cuvios Mucenic Luchian; Cuvioșii Savin episcopul și Vars.
16. Sfîntul Mucenic Longhin sutașul; Cuviosul Mal.
17. Sfîntul Prooroc Osia; Cuviosul Mucenic Andrei Criteanul.
18. Sfîntul Apostol și Evanghelist Luca; Sfinții Mucenici Iulian și Martin.
19. Sfîntul Prooroc Ioil; Sfinții Mucenici Uar și Felix.
20. Sfinții Mari Mucenici Artemie Duxul și Matrona; Cuviosul Gherasim cel Nou.
21. Cuviosul Părintele nostru Ilarion cel Mare: *Cuvioșii Mărturisitori Visarion Sarai, Sofronie de la Cioara și Mucenicul Oprea din Sălișteа.*

22. Sfîntul și întocmai cu Apostolii Averchie, episcopul Ierapolei ; Sfinții 7 tineri din Efes: Maximilian, Iamvlih, Martinian, Dionisie, Antonie, Exacustodian și Constantin; Sfinții Mucenici Iraclie, Teodota și Glicheria.
23. Sfîntul Mucenic și Apostol Iacov, fratele (ruda) Domnului, și Ignatie patriarhul.
24. Sfîntul Mare Mucenic Areta și cei împreună cu dînsul ; Sfinții Mucenici Valentin și Sevastiana ; Cuviosul Proclu patriarhul.
25. Sfinții Mucenici Marchian și Martirie; Sfînta Tavita.
26. †) Sfîntul Mare Mucenic Dimitrie, izvorîtorul de mir: Pomenirea cutremurului.
27. Sfîntul Mucenic Nestor; *Cuviosul Părintele nostru Dimitrie cel Nou (Basarabov).*
28. Sfinții Mucenici Terentie și Neonila, soția lui, și cei șapte copii ai lor: Sarvil, Nita, Ierax, Teodul, Fota, Vile și Eunichie; Cuvioșii Părinții noștri Ștefan Savaitul și Firmilian.
29. Sfînta Cuvioasa Muceniță Anastasia Romana; Cuviosul Părintele nostru Avramie.
30. Sfinții Mucenici Zenovie episcopul și Zenovia, sora sa, Eutropia, Apostolul Cleopa și Iosif patriarhul.
31. Sfinții Apostoli: Apelie, Stahie, Amplie, Urban, Aristovul, Narcis; Sfinții Mucenici Epimah și Iacob episcopul.

LUNA NOIEMBRIE

Are 30 de zile. Ziua are 10 ceasuri și noaptea 14.

1. Sfinții Doctori și făcători de minuni fără de arginți Cosma și Damian din Asia; Sfîntul Ermininghеld.
2. Sfinții Mucenici Achindin, Pigasie, Aftonie, Elpidifor, Anempodist, Eudoxie și Agapie.
3. Sfinții Mucenici Achepsima, Aitala și Iosif.
4. Cuviosul Părintele nostru Ioanichie cel Mare ; Sfinții Mucenici Nicandru episcopul și Ermeu preotul.
5. Sfinții Mucenici Galaction și Epistimia; Sfinții Silvan și Grigorie arhiepiscopul.
6. Sfîntul Părintele nostru Pavel Mărturisitorul ; Cuviosul Luca.
7. Sfinții 33 de Mucenici din Melitina ; Cuviosul Părintele nostru Lazăr, făcătorul de minuni.
8. † Soborul Mai-marilor Voievozi Mihail și Gavriil.

9. Sfinții Mucenici Onisifor și Porfirie; Cuvioasele Maicile noastre Matrona și Teoctista ; Sfîntul Artemon.
10. Sfinții Apostoli Orest, Olimp, Rodion, Erast, Sosipatru și cei împreună cu dînșii.
11. Sfinții Mucenici Mina, Victor și Vichentie; Sfînta Muceniță Ștefanida; Cuviosul Părintele nostru Teodor Studitul, Mărturisitorul.
12. Sfîntul Părintele nostru Ioan cel Milostiv, patriarhul Alexandriei; Cuviosul Nil Pustnicul.
13. † Sfîntul Părintele nostru Ioan Gură de Aur.
14. Sfîntul Apostol Filip și Grigorie Palama arhiepiscopul.
15. Sfinții Mucenici Gurie, Samona și Aviv.
16. † Sfîntul Apostol și Evanghelist Matei.
17. Părintele nostru Grigorie, episcopul Neocezareii, făcătorul de minuni ; Cuviosul Lazăr Zugravul.
18. Sfinții Mucenici Platon, Roman și Zachei.
19. Sfîntul Prooroc Avdie; Sfîntul Mucenic Varlaam.
20. † Înaintepăznuirea Intrării în Biserică; Sfîntul Părintele nostru Proclu, arhiepiscopul Constantinopolului; *Cuviosul Părintele nostru Grigorie Decapolitul;* Sfinții Mucenici Anatolie și Dasiu pruncul.
21. (†) Intrarea în Biserică a preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria.
22. Sfîntul Apostol Filimon, Onisim și Arhip și cei împreună cu dînșii; Sfînta Muceniță Cecilia.
23. Sfîntul Ierarh Grigorie, episcopul Acragandelor și Amfilohie, episcopul Iconiei ; Cuviosul Sisinie.
24. Sfinții Mucenici Clement, papă al Romei și Petru al Alexandriei; Sfîrșitul prazniculuі Intrării în Biserică.
25. † Sfînta Mare Muceniță Ecaterina și Sfîntul Mare Mucenic Mercurie.
26. Cuvioșii Părinții noștri Alipie Stîlpnicul și Stelian Paflagonul.
27. Sfîntul Mucenic Iacob Persul; Cuviosul Natanail; Sfîntul Onufrie.
28. Sfîntul Cuviosul Mucenic Ștefan cel Nou ; Sfîntul Mucenic Irinarh.
29. Sfinții Mucenici Paramon și Filumen; Cuviosul Părintele nostru Acachie cel de la Scară.
30. † Sfîntul Apostol Andrei, cel dintîi chemat; Sfîntul Frumantie episcopul.

LUNA DECEMBRIE

Are 31 de zile. Ziua are 9 ceasuri și noaptea 15.

1. Sfîntul Prooroc Naum; Cuviosul Filaret.
2. Sfîntul Prooroc Avacum; Sfînta Muceniță Meropi.
3. Sfîntul Prooroc Sofonie; Cuviosul Ioan Sinaitul.
4. † Sfînta Mare Muceniță Varvara; Cuviosul Părintele nostru Ioan Damaschin.
5. †) Preacuviosul Părintele nostru Sava cel sfințit; Sfîntul Mucenic Anastasie.
6. †) Cel între sfinți, Părintele nostru Ierarh Nicolae, făcătorul de minuni.
7. †) Părintele nostru Ambrozie, episcopul Mediolanului; *Sfînta Muceniță Filoteea fecioara.*
8. Cuvioșii Părinții noștri Patapie și Sofronie; Sfîntul Apostol Sosten.
9. Zămislirea Sfintei Fecioare; Proorociţa Ana.
10. Sfinții Mucenici Mina, Ermoghen și Eugraf.
11. Cuvioșii Părinții noștri Daniil Stîlpnicul și Luca; Sfînta Muceniță Varsava.
12. † Cuviosul Părintele nostru Spiridon, făcătorul de minuni; Sfîntul Alexandru arhiepiscopul.
13. Sfinții Mucenici Evstratie, Auxentie, Evghenie, Mardarie și Orest; Sfînta Muceniță Lucia fecioara; Cuviosul Arsenie.
14. Sfinții Mucenici Tirs, Leuchie, Calinic, Filimon, Apolonie și Arian.
15. † Sfinții Sfințiți Mucenici Elefterie, Sosana și Vah; Cuviosul Părintele nostru Pavel cel din Latro.
16. Sfîntul Prooroc Agheu; Sfîntul Mucenic Marin; Sfînta Teofana împărăteasa.
17. Sfîntul Prooroc Daniil și Sfinții 3 tineri: Anania, Azaria și Misail.
18. Sfîntul Mucenic Sebastian, Sfînta Muceniță Zoe și cei împreună cu dînșii: Sfîntul Părintele nostru Modest, arhiepiscopul Ierusalimului; Cuviosul Flor.
19. Sfîntul Mucenic Bonifatie; Cuviosul Grighentie; Sfînta Aglaia.
20. † Înainte-prăznuirea Nașterii Domnului; Sfîntul Sfințit Mucenic Ignatie purtătorul de Dumnezeu.
21. Sfînta Muceniță Iuliana din Nicomidia; Sfîntul Temistocle.
22. Sfînta Mare Muceniță Anastasia; Sfinții Mucenici Hrisogon și Teodota.

23. Sfinții zece Mucenici din Creta; Cuvioșii Pavel și Naum.
24. Sfînta Cuvioasa Muceniță Eugenia și cele împreună cu dînsa.
25. (†) Nașterea cea după trup a Domnului, Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.
26. †) Soborul preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria; Sfințitul Mucenic Eutimie, episcopul Sardelor; *Preacuviosul Părintele nostru Nicodim cel sfințit de la Tismana.*
27. †) Sfîntul Apostol, întîiul Mucenic și Arhidiacon Ștefan; Părintele nostru Teodor Mărturisitorul și fratele său Teofan Pustnicul.
28. Sfinții 20.000 de Mucenici, arși în Nicomidia.
29. Sfinții 14.000 de prunci uciși de Irod; Cuviosul Părintele nostru Marcel.
30. Sfînta Muceniță Anisia; Cuvioasa Teodora.
31. Cuvioasa Maica noastră Melania Romana și Cuviosul Zotic preotul.

LUNA IANUARIE

Are 31 de zile. Ziua are 10 ceasuri și noaptea 14.

1. (†) Tăierea împrejur cea după trup a Domnului, Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos; Sfîntul Vasile cel Mare.
2. Înainte-prăznuirea Botezului Domnului; Sfinții Silvestru, papă al Romei și Serghie.
3. Sfîntul Prooroc Maleahi; Sfîntul Mucenic Gordie.
4. Soborul Sfinților 70 de Apostoli; Cuviosul Părintele nostru Teoctist.
5. Sfinții Mucenici Teopempt și Teona; Cuvioasa Sinclitichia.
6. (†) Botezul Domnului, Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.
7. †) Soborul Sfîntului, slăvitului Prooroc, Înaintemergător și Botezător Ioan.
8. După-prăznuirea Botezului Domnului; Cuvioasa Maica noastră Domnica; Cuvioșii Părinții noștri Gheorghe Hozevitul și Emilian Mărturisitorul.
9. După-prăznuirea Botezului Domnului; Sfîntul Mucenic Polieuct; Cuviosul Eustratie.

10. După-prăznuirea Botezului Domnului; Părintele nostru Grigorie, episcopul Nisei; Cuvioșii Dometian, episcopul Melitinei și Marcian preotul.
11. † După-prăznuirea Botezului Domnului; Cuviosul Părinte Teodosie, începătorul vieții călugărești de obște.
12. După-prăznuirea Botezului Domnului; Sfintele Mucenițe Tatiana diaconița și Eutasia.
13. După-prăznuirea Botezului Domnului; Sfinții Mucenici Ermil și Stratonic.
14. Cuvioșii Părinții noștri cei uciși în Sinai și în Rait.
15. Cuvioșii Părinții noștri Pavel Tebeul și Ioan Colibașul.
16. Cinstirea lanțului Sfîntului, slăvitului și întru tot lăudatului Apostol Petru; Sfinții Mucenici Spevsip și cei împreună cu el.
17. † Cuviosul Părintele nostru Antonie cel Mare.
18. † Sfinții arhiepiscopi ai Alexandriei, Atanasie și Chiril.
19. Cuvioșii Părinții noștri Macarie Egipteanul, Arsenie și Marcu.
20. † Cuviosul Părintele nostru Eftimie cel Mare.
21. Cuviosul Părintele nostru Maxim Mărturisitorul; Sfinții Mucenici Neofit, Evghenie Candid, Valerian și Achila.
22. Sfîntul Apostol Timotei; Sfîntul Cuvios Mucenic Anastasie Persul.
23. Sfinții Mucenici Clement și Agatanghel.
24. Cuvioasa Maica noastră Xenia; Sfîntul Mucenic Vavila.
25. † Părintele nostru Grigorie Teologul, arhiepiscopul Constantinopolului; Cuviosul Puplie.
26. Cuviosul Părintele nostru Xenofont, soția sa Maria și fii lor Arcadie și Ioan.
27. † Aducerea moaștelor Sfîntului Ioan Gură de Aur.
28. Cuvioșii Părinții noștri Efrem Sirul, Paladie și Iacob.
29. † Aducerea moaștelor Sfîntului Ignatie purtătorul de Dumnezeu.
30. †) Sfinții Trei Ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur; Sfîntul Mucenic Ipolit.
31. Sfinții Doctori și făcători de minuni fără de arginți Chir și Ioan.

LUNA FEBRUARIE

Are 28 de zile, iar de este an bisect, 29.
Ziua are 11 ceasuri și noaptea 13.

1. Înaintepăznuirea Întîmpinării Domnului; Sfîntul Mucenic Trifon; Sfintele Mucenițe Perpetua și Felicitas.

2. (†) Întîmpinarea Domnului, Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.
3. Sfîntul și Dreptul Simeon de Dumnezeu primitorul; Sfînta Ana Proorocița.
4. Cuviosul Părintele nostru Isidor Pelusiotul; Sfîntul Mucenic Avramie.
5. Sfintele Mucenițe Agata și Teodula.
6. Cuviosul Părintele nostru Vucol; Sfinții Mucenici Iulian, Fausta și Fotie patriarhul.
7. Cuvioșii Părinții noștri Partenie episcopul și Luca; Sfinții 1003 Mucenici din Nicomidia.
8. Sfîntul Sfințit Mucenic Teodor Stratilat; Sfîntul Prooroc Zaharia.
9. Sfinții Mucenici Nichifor episcopul, Marcel episcopul și Pangratie.
10. †) Sfîntul Sfințit Mucenic Haralambie; Sfînta Mucenită Valentina.
11. Sfîntul Sfințit Mucenic Vlasie episcopul; Sfînta Teodora împărăteasa.
12. Sfinții Meletie episcopul Antiohiei și Antonie patriarhul; Sfîntul Mucenic Hristea.
13. Cuviosul Părintele nostru Martinian; Sfinții Apostoli Acvila și Priscila.
14. Cuvioșii Părinții noștri Auxentiu, Maron și Avramis.
15. Sfîntul Apostol Onisim; Sfîntul Mucenic Maior.
16. Sfinții Mucenici Pamfil și Valentin și cei împreună cu dînșii; Cuviosul Flavian.
17. Sfîntul Mare Mucenic Teodor Tiron; Sfînta Mariamna.
18. Sfîntul Leon papa; Cuvioșii Agapit, Mariam și Pulheria.
19. Sfîntul Apostol Arhip; Sfinții Filimon și Apfia; Cuvioșii Evghenie și Macarie.
20. Sfinții Leon, episcopul Cataniei și Agaton; Cuviosul Visarion.
21. Cuviosul Părintele nostru Timotei; Sfîntul Eustatie, episcopul Antiohiei.
22. Aflarea cinstitelor moaște ale Sfinților din Eughenia; Cuvioșii Atanasie, Talasie și Limneu.
23. † Sfîntul Sfințit Mucenic Policarp, episcopul Smirnei; Sfînta Gorgonia.
24. †) Întîia și a doua aflare a cinstitului cap al Sfîntului, slăvitului Prooroc, Înaintemergător și Botezător Ioan.
25. Sfinții Tarasie, Alexandru și Ipatie.
26. Sfîntul Porfirie; Sfînta Mucenită Fotini; Sfîntul Toader.

27. Cuviosul Părintele nostru Procopie Mărturisitorul; Cuviosul Talaleu.
28. Cuviosul Părintele nostru Vasile Mărturisitorul.
29. Cuviosul Părintele nostru Casian Romanul.

LUNA MARTIE

Are 31 de zile. Ziua are 12 ceasuri și noaptea 12.

1. Cuvioasa Muceniță Evdochia; Cuvioasa Domnina.
2. Sfîntul Sfințit Mucenic Teodot, episcopul Cirenei; Sfinții Mucenici Isichie și Nestor.
3. Sfinții Mucenici Eutropie, Cleonic și Vasilisc.
4. Cuviosul Părintele nostru Gherasim; Sfinții Mucenici Pavel și Iuliana, sora lui.
5. Sfîntul Mucenic Conon; Sfînta Muceniță Iraida.
6. Sfinții 42 de Mucenici din Amorion; Sfîntul Eufrosin.
7. Sfinții Mucenici episcopi din Cherson: Vasilevs, Efrem, Evghenie, Capiton, Eterie, Agatodor și Elpidie.
8. Cuviosul Părintele nostru Teofilact Mărturisitorul, episcopul Nicomidiei.
9. †) Sfinții 40 de Mucenici care au pătimit în iezerul Sevastiei.
10. Sfinții Mucenici Codrat, Ciprian și Dionisie și cei împreună cu dînșii.
11. Părintele nostru Sofronie, patriarhul Ierusalimului; Sfinții Mucenici Trofim și Lalu.
12. Cuviosul Părintele nostru Teofan Mărturisitorul; Sfîntul Grigorie Dialogul.
13. Aducerea moaștelor Sfîntului Nichifor, patriarhul Constantinopolului.
14. Cuviosul Părintele nostru Benedict; Sfîntul Mucenic Alexandru preotul.
15. Sfinții Mucenici Agapie, Plisie și Timolau și cei împreună cu dînșii.
16. Sfinții Mucenici Sabin, Papa, Romanas și Aninas.
17. Cuviosul Alexie, omul lui Dumnezeu; Sfîntul Mucenic Marin.
18. Părintele nostru Chiril, arhiepiscopul Ierusalimului.
19. Sfinții Mucenici Hrisant, Daria și Ilaria.
20. Cuvioșii Părinții noștri cei uciși în Mînăstirea Sfințitului Sava.

21. Cuviosul Părintele nostru Iacob, episcopul și mărturisitorul; Sfinții Toma și Serapion.
22. Sfîntul Sfințit Mucenic Vasile preotul; Sfînta Drozida.
23. Sfîntul Cuvios Mucenic Nicon și cei 200 de ucenici ai lui.
24. Înainte-prăznuirea Buneivestiri; Cuviosul Părintele nostru Zaharia; Sfîntul Mucenic Luca: Sfîntul Artemon episcopul.
25. (†) Bunavestire a preasfintei Stăpînei noastre, de Dumnezeu Născătoarei și pururea Fecioarei Maria.
26. Soborul Mai-marelui Arhistrateg Gavriil.
27. Sfînta Muceniță Matrona cea din Tesalonic; Sfîntul Proorooc Anania.
28. Cuvioșii Ștefan, făcătorul de minuni și Ilarion cel Nou; Sfinții Mucenici Filit și Lidia.
29. Părintele Marcu, episcopul Aretuselor, Chiril diaconul și cei împreună cu dînșii.
30. Cuviosul Părintele nostru Ioan Scărarul; Sfîntul Prooroc Ioad; Sfînta Evula.
31. Cuviosul Ipatie, episcopul Gangrei, făcătorul de minuni; Sfinții Acachie și Veniamin.

LUNA APRILIE

Are 30 de zile. Ziua are 13 ceasuri și noaptea 11.

1. Cuvioasa Maica noastră Maria Egipteanca și Cuviosul Macarie Mărturisitorul.
2. Cuviosul Părintele nostru Tit, făcătorul de minuni; Sfinții Mucenici Amfian și Edesie.
3. Cuviosul Părintele nostru Nichita Mărturisitorul; Sfîntul Mucenic Elpidifor.
4. Cuvioșii Părinții noștri Iosif făcătorul de cîntări, Gheorghe cel de la Maleon, Zosima și Platon.
5. Sfinții Mucenici Teodul, Agatopod și cei împreună cu dînșii, Claudie, Diodor, Serapion și Nichifor.
6. Părintele nostru Eutihie, arhiepiscopul Constantinopolului; Cuvioasa Platonida.
7. Cuviosul Părintele nostru Gheorghe Mărturisitorul, arhiepiscopul Melitinei; Sfîntul Mucenic Caliopie; Sfînta Muceniță Achilina.
8. Sfinții Apostoli Irodion, Agav, Ruf și cei împreună cu dînșii; Sfîntul Celestin papa.

9. Sfîntul Mucenic Eupsihie din Cezareea; Cuviosul Vadim.
10. Sfinţii Mucenici Terentie, Pompie, African, Maxim şi cei împreună cu dînşii; Sfîntul Dima.
11. Sfîntul Sfinţit Mucenic Antipa, episcopul Pergamului Asiei; *Sfîntul Ierarh Calinic de la Cernica;* Cuviosul Trifiria.
12. Cuviosul Părintele nostru Vasile Mărturisitorul; Sfînta Antuza.
13. Sfinţii Sfinţiţi Mucenici Artemon, Cvintilian şi Dada.
14. Cel între sfinţi Părintele nostru Martin Mărturisitorul, papă al Romei; Sfînta Mucenită Tomaida.
15. Sfinţii Apostoli Aristarh, Pud şi Trofim.
16. Sfintele Mucenite Agapia, Irina şi Hionia.
17. Cuvioşii Părinţii noştri Simeon episcopul, Acachie episcopul, Avdela şi Adrian, Agapet episcopul.
18. Cuvioşii Părinţii noştri Ioan, ucenicul Sfîntului Grigore Decapolitul, şi Ioan, arhiepiscopul Antiohiei; Sfinţii Mucenici Sava Gotul şi Cosma episcopul.
19. Cuviosul Ioan cel de la Lavra Veche; Sfinţii Pafnutie şi Gheorghe.
20. Cuviosul Părintele nostru Teodor Trihina; Sfîntul Apostol Zaheu; Sfîntul Mucenic Anastasie.
21. Sfinţii Sfinţiţi Mucenici Ianuarie şi cei împreună cu dînsul. Teodor cel din Perga şi Alexandra împărăteasa; Sfînta Mucenită Filipia; Cuviosul Anastasie Sinaitul.
22. Cuviosul Părintele nostru Teodor Sicheotul; Sfîntul Natanail.
23. †) Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruinţă.
24. Sfîntul Mucenic Sava Stratilat; Cuvioasa Maica noastră Elisabeta, făcătoarea de minuni; *Sfinţii Ierarhi Iorest şi Sava.*
25. Sfîntul Apostol şi Evanghelist Marcu.
26. Sfîntul Sfinţit Mucenic Vasile, episcopul Amasiei; Sfînta Glafira.
27. Sfîntul Sfinţit Mucenic Simeon, fratele (ruda) Domnului.
28. Sfinţii Apostoli Iason şi Sosipatru; Sfinţii Mucenici Maxim, Dada şi Cvintilian.
29. Sfinţii 9 Mucenici din Cizic; Cuviosul Memnon, făcătorul de minuni.
30. Sfîntul Apostol Iacob, fratele Sfîntului Ioan de Dumnezeu cuvîntătorul; Sfîntul Donat.

LUNA MAI

Are 31 zile. Ziua are 14 ceasuri şi noaptea 10.

1. Sfîntul Prooroc Ieremia; Cuvioşii Eftimie, Ignatie şi Acachie şi Cuvioasa Isidora.
2. Aducerea moaştelor Sfîntului Atanasie cel Mare.
3. Sfinţii Mucenici Timotei şi Mavra; Sfîntul Diodor.
4. Sfînta Cuvioasa Mucenită Pelaghia; Cuviosul Valerian.
5. Sfînta şi slăvita Mucenită Irina; Sfinţii Mucenici Neofit şi Gaian.
6. Sfîntul şi dreptul Iov, mult răbdătorul; Cuvioşii Mamont şi Pahomie.
7. Pomenirea semnului Cinstitei Cruci ce s-a arătat pe cer în cetatea Ierusalimului; Sfîntul Mucenic Acachie.
8. † Sfîntul Apostol şi Evanghelist Ioan Teologul; Cuviosul Părintele nostru Arsenie cel Mare.
9. Aducerea moaştelor Sfîntului Ierarh Nicolae; Sfîntul Prooroc Isaia; Sfîntul Mucenic Hristofor.
10. Sfîntul Apostol Simon Zilotul; Cuviosul Isichie.
11. Înnoirea Constantinopolului; Sfinţii Sfinţiţi Mucenici Mochie, Acachie şi Dioscur.
12. Sfinţii Părinţii noştri Epifanie, arhiepiscopul Ciprului, şi Gherman, patriarhul Constantinopolului; *Sfîntul Mucenic Ioan Valahul.*
13. Sfînta Mucenită Glicheria; Cuviosul Serghie Mărturisitorul.
14. Sfinţii Mucenici Isidor şi Terapont.
15. Cuviosul Părintele nostru Pahomie cel Mare; Sfîntul Ahile, arhiepiscopul Larisei, făcătorul de minuni.
16. Cuviosul Părintele nostru Teodor cel sfinţit; Sfîntul Mucenic Isachie.
17. Sfîntul Apostol Andronic şi cei împreună cu dînsul; Sfînta Iunia.
18. Sfîntul Sfinţit Mucenic Teodot; Sfinţii Mucenici Petru, Dionisie şi Veniamin şi cei împreună cu dînşii; Sfînta Hristina şi cele şase fecioare împreună cu dînsa.
19. Sfîntul Sfinţit Mucenic Patrichie; Sfînta Mucenită Chiriachi: Cuviosul Memnon.
20. Sfinţii Mucenici Talaleu şi Talasie; Cuviosul Marcu Postitorul.
21. †) Sfinţii Împăraţi şi întocmai cu Apostolii Constantin şi maica sa Elena.
22. Sfinţii Mucenici Vasilisc şi Marcel; Sfinţii Părinţi de la Sinodul al II-lea Ecumenic.

23. Cuviosul Părintele nostru Mihail Mărturisitorul, episcopul Sinadei.
24. Cuviosul Părintele nostru Simeon; Sfîntul Mucenic Serapion; Sfînta Mucenită Marciana.
25. † A treia aflare a cinstitului cap al Sfîntului slăvitului Prooroc, Înaintemergător și Botezător Ioan; Sfîntul Mucenic Celestin.
26. Sfîntul Apostol Iuda; Sfinții Apostoli Carp și Alfeu din cei 70; Sfinții Mucenici Averchie și Elena.
27. Sfinții Sfințiți Mucenici Terapont și Alipie.
28. Cuviosul Părintele nostru Nichita, episcopul Calcedonului; Sfîntul Sfințit Mucenic Eladie; Sfînta Mucenită Eliconida.
29. Sfînta Cuvioasa Mucenită Teodosia fecioara; Sfinții Mucenici Olvian episcopul și Alexandru episcopul Alexandriei.
30. Cuvioșii Părinții noștri Isaachie Mărturisitorul, egumen al Mînăstirii Dalmației și Varlaam; Sfîntul Mucenic Natalie.
31. Sfîntul Apostol Ermia; Sfinții Sfințiți Mucenici Ermei, Eusebie și Haralambie.

LUNA IUNIE

Are 30 de zile. Ziua are 15 ceasuri și noaptea 9.

1. Sfinții Mucenici Justin filozoful, alt Justin și Firm și cei împreună cu dînșii.
2. † Părintele nostru Nichifor, patriarhul Constantinopolului; *Sfîntul Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava.*
3. Sfinții Mucenici Luchilian cu soția și copiii lor, Ipatie, Paul și Paula.
4. Sfîntul Părintele nostru Mitrofan; Cuvioasa Sofia.
5. Sfinții Sfințiți Mucenici Dorotei episcopul, Marcian, Nicandru și Leonid.
6. Cuvioșii Părinții noștri Visarion și Ilarion cel Nou; Sfinții Mucenici Ghelasie, Eusebia și Sosana.
7. Sfîntul Sfințit Mucenic Teodot; Sfinții Mucenici Zenaida și Sebastian; Cuviosul Anton.
8. Aducerea moaștelor Marelui Mucenic Teodor Stratilat; Sfînta Mucenită Caliopi; Cuvioasa Melania.
9. Părintele nostru Chiril arhiepiscopul Alexandriei; Sfintele Mucenițe Tecla, Mariamni, Marta și Maria.

10. Sfinții Sfințiți Mucenici Timotei episcopul și Alexandru; Sfînta Mucenită Antonina.
11. Sfinții Apostoli Vartolomei și Varnava.
12. Cuvioșii Părinții noștri Onufrie cel Mare și Petru Atonitul.
13. Sfînta Mucenită Achilina; Sfîntul Trifilie, episcopul Levcosiei.
14. Sfîntul Prooroc Elisei; Sfîntul Metodie, patriarhul Constantinopolului.
15. Sfîntul Prooroc Amos; Fericitul Augustin și Cuviosul Ieronim.
16. Sfîntul Tihon episcopul, făcătorul de minuni; Sfîntul Mucenic Marcu episcopul.
17. Sfinții Mucenici Manuil, Savel și Ismail, Inochentie, Isavru și cei împreună cu dînșii.
18. Sfinții Mucenici Leontie, Ipatie și Teodul, Cuviosul Erasm.
19. Sfîntul Apostol Iuda, fratele (ruda) Domnului; Cuviosul Paisie cel Mare; Sfîntul Mucenic Zosima.
20. Sfîntul Sfințit Mucenic Metodie, episcopul Patarelor; Cuviosul Calist, patriarhul.
21. Sfinții Mucenici Iulian Tarsineanul și Afrodisie.
22. Sfinții Sfințiți Mucenici Eusebie, Zenon și Zina.
23. Sfînta Mucenită Agripina; Sfîntul Mucenic Aristocle.
24. †) Nașterea Sfîntului, slăvitului Prooroc, Înaintemergător și Botezător Ioan.
25. Sfînta Cuvioasa Mucenită Fevronia; Sfinții Mucenici Procopie și Orenție cu frații săi.
26. Cuviosul Părintele nostru David din Tesalonic; Sfîntul Ioan episcopul Goției.
27. Cuviosul Părintele nostru Samson, primitorul de străini; Sfîntul Mucenic Anect.
28. Aducerea moaștelor Sfinților doctori și făcători de minuni fără de arginți Chir și Ioan; Sfîntul Mucenic Papia.
29. †) Sfinții, slăviții și întru tot lăudații Apostoli Petru și Pavel.
30. Soborul sfinților slăviților și întru tot lăudaților 12 Apostoli.

LUNA IULIE

Are 31 de zile. Ziua are 14 ceasuri și noaptea 10.

1. Sfinții doctori, făcători de minuni fără de arginți, Cosma și Damian, cei din Roma; Sfîntul Mavridrie.

2. Așezarea în raclă a cinstitului veșmînt al Maicii Domnului în Vlaherne ; Sfîntul Iuvenalie, patriarhul.
3. Sfîntul Mucenic Iachint; Sfîntul Anatolie.
4. Sfîntul Părintele nostru Andrei, arhiepiscopul Critului : Preacuvioasa Marta, mama Sfîntului Simeon făcătorul de minuni; Cuvioasa Ciprila.
5. † Cuvioșii Atanasie al Atonului cu ucenicii săi, și Lampadie.
6. Sfîntul Părintele nostru Sisoe cel Mare; Sfînta Mucenită Lucia.
7. Cuvioșii Părinții noștri Toma și Acachie; Sfînta Mucenită Chiriachi.
8. Sfîntul Mare Mucenic Procopie; Sfînta Mucenită Teodosia.
9. Sfinții Mucenici Pangratie episcopul, Chiril episcopul, Andrei și Prov.
10. Sfinții 45 de mucenici din Nicopolea Armeniei.
11. Sfînta și lăudata Mucenică Eufimia; Sfîntul Marcian.
12. Sfinții Mucenici Proclu și Ilarie; Cuviosul Mihail; Sfînta Veronica.
13. Soborul Arhistrategului Gavriil; Cuviosul Ștefan Savaitul.
14. Sfîntul Apostol Achila; Sfinții Mucenici Just și Iraclie.
15. Sfinții Mucenici Chiric și Iulita; Cuviosul Iosif arhiepiscopul Tesalonicului.
16. Sfinții Sfinții Mucenici Atinoghen, cu cei 10 ucenici ai săi, Avudin și Faust.
17. Sfînta Mare Mucenită Marina; Sfîntul Eufrasie episcopul; Sfinții Părinți de la Sinodul al IV-lea Ecumenic.
18. Sfinții Mucenici Iachint, Emilian și Pavel; Sfînta Mucenită Valentina.
19. Cuvioșii Dia și Teodor episcopul; Cuvioasa Macrina.
20. †) Sfîntul, slăvitul Prooroc Ilie Tesviteanul.
21. Cuvioșii Părinții noștri Simeon cel ce s-a făcut nebun pentru Hristos, Ioan cel ce a sihăstrit împreună cu dînsul ; Sfîntul Prooroc Iezechiil.
22. Sfînta Mironosiță și întocmai cu Apostolii Maria Magdalena ; Aducerea moaștelor Sfîntului Sfințit Mucenic Foca ; Cuvioasa Marcela.
23. Sfinții Mucenici Apolinarie episcopul, Trofim, Teofil și cei împreună cu dînșii.
24. Sfînta Mare Mucenită Hristina; Sfîntul Mucenic Ermoghen.
25. Adormirea Sfintei Ana, mama Născătoarei de Dumnezeu ; Sfintele femei Olimpiada și Eupraxia.

26. Sfinții Sfințiți Mucenici Ermolae și cei împreună cu dînsul, Erump și Ermocrat; Sfînta Cuvioasa Mucenită Paraschevi.
27. † Sfîntul Mare Mucenic și tămăduitor Pantelimon ; Cuvioasa Antuza și Cuviosul Manuil.
28. Sfinții Apostoli și diaconi Prohor, Nicanor, Timon și Parmena.
29. Sfinții Mucenici Calinic, Veniamin și Mamant; Sfînta Mucenită Teodota.
30. Sfinții Apostoli Sila, Silvan, Crescent, Andronic și cei împreună cu dînșii; Sfînta Mucenită Julita.
31. Înainte-prăznuirea scoaterii Cinstitei Cruci ; Sfîntul și dreptul Evdochim; Sfîntul Iosif cel din Arimateea.

LUNA AUGUST

Are 31 de zile. Ziua are 13 ceasuri și noaptea 11.

1. † Scoaterea cinstitelor lemne ale Cinstitei și de viață făcătoarei Cruci; Sfinții 7 frați Mucenici Macabei, al căror nume este: Avim, Antonin, Gurie, Eleazar, Evseon, Elim și Marcel, și maica lor Solomoni, precum și a dascălului lor Eleazar.
2. Aducerea moaștelor Sfîntului, întîiului Mucenic și arhidiacon Ștefan ; Binecredinciosul împărat Iustinian.
3. Cuvioșii Isaachie, Dalmat și Faust ; Sfînta Salomeia mironosița, Sfîntul Mucenic Ștefan episcopul Romei ;
4. Sfinții 7 tineri din Efes ; Sfînta Cuvioasa Mucenită Evdochia.
5. Înainte-prăznuirea Schimbării la față; Sfinții Mucenici Evsignie și Fabie episcopul Romei; Cuvioasa Nona.
6. (†) Schimbarea la față a Domnului Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.
7. Preacuviosul Mucenic Dometie Persul ; Sfinții Mucenici Narcis episcopul și Potamia.
8. Sfîntul Emilian Mărturisitorul ; Sfinții Mucenici Leonid și Stirachie; Sfîntul Miron episcopul.
9. Sfîntul Apostol Matia ; Sfîntul Mucenic Antonin.
10. Sfinții Mucenici Lavrentie arhidiaconul, Xist și Ipolit.
11. Sfîntul Mucenic și arhidiacon Evplu ; Sfîntul Părinte Nifon, patriarhul Constantinopolului.
12. Sfinții Mucenici Fotie și Anichit; Sfîntul Pamfil.
13. Mutarea moaștelor Cuviosului Maxim Mărturisitorul.

14. Înainte-prăznuirea Adormirii Maicii Domnului; Sfîntul Prooroc Miheia; Sfinții Mucenici Marcel episcopul și Ursichie.
15. (†) Adormirea preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria.
16. Aducerea Sfintei Mahrame de la Edesa; Sfinții Mucenici Diomid, Alcibiad și Stamatie.
17. Sfinții Mucenici Miron, Straton, Ciprian și Tirs.
18. Sfinții Mucenici Flor și Lavru; Sfîntul Polien.
19. Sfîntul Mucenic Andrei Stratilat și cei împreună cu dînsul 2593 de Mucenici; Sfinții Timotei și Agapie; Sfînta Tecla.
20. Sfîntul Prooroc Samuil; Sfîntul Mucenic Eliodor.
21. Sfîntul Apostol Tadeu; Sfînta Muceniță Vasa cu fiii ei; Sfînta Teoclita.
22. Sfîntul Mucenic Agatonic și cei împreună cu dînsul; Antuza, Zotic, Irineu și Or.
23. Sfinții Mucenici Lup și Irineu episcopul; Cuviosul Calinic patriarhul.
24. Sfinții Mucenici Eutihie, ucenicul Sfîntului Ioan de Dumnezeu cuvîntătorul și Tație.
25. Întoarcerea moaștelor Sfîntului Apostol Vartolomei; Sfîntul Apostol Tit.
26. Sfinții Mucenici Adrian, Natalia soția sa și Atic.
27. Cuviosul Părintele nostru Pimen; Sfînta Muceniță Eutalia; Sfinții Mucenici Fenurie și Osie episcopul.
28. Cuviosul Părintele nostru Moise Etiopianul; Sfîntul Mucenic Diomid; Sfînta Ana proorocița.
29. †) Tăierea cinstitului cap al Sfîntului, slăvitului Prooroc, Înaintemergător și Botezător Ioan.
30. Sfinții Părinții noștri, patriarhii Constantinopolului: Alexandru, Ioan și Pavel cel Nou; Cuviosul Fantin.
31. Așezarea în raclă a cinstitului brîu al preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria.

CUPRINSUL

	Pag.
Rînduiala, adică Tipicul Privegherii de toată noaptea, după obiceiul urmat în Sfintele Mînăstiri	3— 16
Ceasul al nouălea	5
Vecernia cea mică	5
Rînduiala Vecerniei celei mari	6
Rînduiala Utreniei	11
Rînduiala Vecerniei, adică a slujbei de sîmbătă seara și spre sărbători	17— 48
Ceasul al nouălea	19
Vecernia de sîmbătă seara și spre sărbători	21
Însemnare pentru rînduiala Vecerniei în zilele de rînd sau obișnuite de peste săptămînă	37
Rînduiala Litiei	39
Învățătură	46
Rînduiala slujbei de dimineață	49— 80
Miezonoptica din zilele de duminică	51
Însemnare	55
Rînduiala Utreniei în zilele de duminică și de sărbători	56
Însemnări pentru rînduiala Utreniei din zilele de rînd sau obișnuite de peste săptămînă	78
Rînduiala Dumnezeieștii Proscomidii	81—108
Rînduiala pregătirii sfinților slujitori înainte de lucrarea Proscomidiei	83
Rînduiala Dumnezeieștii Proscomidii	90
Rînduiala pregătirii sfinților slujitori pentru începutul Dumnezeieștii Liturghii	105
Dumnezeiasca Liturghie a celui între sfinți Părintelui nostru Ioan Gură de Aur, Arhiepiscopul Constantinopolului	109—170
Dumnezeiasca Liturghie a celui între sfinți Părintelui nostru Vasile cel Mare, Arhiepiscopul Cezareii Capadociei	171—238
Dumnezeiasca Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite	239—276
Învățătură pentru Dumnezeiasca Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite	241
Dumnezeiasca Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite	244

	Pag.
Rînduiala Sfintei Împărtăşiri	277
Rugăciuni de mulţumire după Dumnezeiasca Împărtăşire	299
Învăţătură cum se cuvine a se zice apolisul la praznicele împărăteşti ale Maicii lui Dumnezeu şi la praznicele sfinţilor,	303
Apolisele praznicelor împărăteşti care se zic la Vecernie, la Utrenie şi la Liturghie	304
Apolisele zilelor de peste toată săptămîna	307
Ecfonisele ce se zic după ectenia mică înaintea Evangheliilor Sfintelor Patimi, în Sfînta şi Marea Vineri	309
Ecfonisele de la ecteniile din Duminica cea luminată a Paştilor, după fiecare cîntare a Canonului	310
Ectenia la scoaterea Cinstitei Cruci (14 septembrie)	312
Stihurile ce se cîntă la sărbători	313
Tropare şi Condace, ce se cîntă în sfîntul altar, la sărbătorile mari, cînd se slujeşte cu sobor	315
Felurite rînduieli şi rugăciuni	325—336
Rînduiala binecuvîntării colivei	325
Rugăciune la binecuvîntarea salciei în Duminica Stîlpărilor	327
Rugăciune la binecuvîntarea cărnurilor, în Sfînta şi Luminata Duminică a Paştilor	328
Rugăciune la binecuvîntarea brînzei şi a ouălor	329
Rugăciune la gustarea strugurilor, în ziua de 6 august	329
Rugăciune cînd se aduce pîrgă de poame	330
Rînduiala parastasului mic, adică a colivei, ce se face întru pomenirea celor adormiţi	331
Rînduiala parastasului pentru pomenirea celor adormiţi	331
Rugăciune de iertare la morţi	333
Adunare de cereri la felurite trebuinţe din viaţa omului	337
La vreme de neplouare şi foamete	337
La vreme de necontenire a ploilor	343
Pentru cei ce călătoresc în cale	348
Pentru cei bolnavi	352
Pentru vrăjmaşii cei ce ne urăsc şi ne asupresc pe noi	355
Pentru cei ce sînt în închisori	359
La năvălirea vrăjmaşilor	362
La boli molipsitoare, pentru încetarea morţii celei năpraznice	366
Mulţumire pentru cîştigarea cererii şi pentru toată facerea de bine a lui Dumnezeu	371
Rugăciune de mulţumire	374
Pentru cei ce sînt asupriţi de vrăjmaşi	375
Pentru înmulţirea dragostei şi dezrădăcinarea urii şi a toată răutatea	377

	Pag.
Pentru cererea şi cîştigarea celor de trebuinţă şi de folos	378
În vreme de orice nevoie şi primejdie omenească	379
Învăţătură pentru scoaterea Sfîntului Aer	382
Povăţuiri despre felul cum trebuie săvîrşită sfînta slujbă în biserică, despre pregătirea sfinţiţilor slujitori în vederea slujbei şi despre felul cum trebuie îndreptate anumite greşeli şi cazuri care s-ar întîmpla în timpul slujbei	386—420
Pregătirea pentru slujba Dumnezeieştii Liturghii şi împărtăşirea cu Sfintele Taine	388
Pentru vremea începutului slujbei	396
Ce trebuie să aibă în vedere şi să păzească preotul înaintea şi în timpul slujbei	396
Pentru materia pîinii, a însuşi Trupului lui Hristos	399
Pentru materia Sîngelui lui Hristos	399
Pentru cele ce se pot întîmpla la săvîrşirea Dumnezeieştii Liturghii :	
a) Cu materia Trupului lui Hristos, adică cu pîinea	400
b) Cu materia Sîngelui lui Hristos	402
c) La sfinţirea Darurilor	403
Neajunsurile ce se pot întîmpla preotului care slujeşte	403
Ce este dator a urma preotul după săvîrşirea Dumnezeieştii Liturghii	410
Cum trebuie păstrate dumnezeieştile Taine pentru cei bolnavi	412
Pentru darea, primirea, paza şi închinăciunea dumnezeieştilor Taine	414
Regulă pentru rugăciunile ce se cuvine a se face de cei care se pregătesc a sluji şi de cei ce voiesc a se împărtăşi cu Sfintele şi Dumnezeieştile Taine	419
Sinaxar peste tot anul	421—440

264.019.5-05 = 39

Cu vrerea Bunului Dumnezeu, Celui în Treime preaslăvit, săvîrşitu-s-a tipărirea acestei noi ediţii a Liturghierului *românesc în anul mîntuirii 1968, luna februarie, ziua 22.*

Cu îndreptarea şi întregirea cuprinsului s-au ostenit:

Prea Fericitul Părintele nostru

J U S T I N I A N

Patriarhul României

şi

Preotul P e t r e V i n t i l e s c u

profesor universitar onorar

care s-au călăuzit în alcătuirea acestei noi ediţii, de gîndul de a pune la îndemînă slujitorilor sfintelor altare un Liturghier *menit să răspundă întru totul nevoilor serviciului liturgic al Bisericii noastre.*

Întemeindu-se pe învăţătura agonisită de-a lungul celor peste 40 de ani de slujire preoţească şi folosind pentru îndreptări şi întregiri, cele mai bune Liturghiere din întreaga Ortodoxie, ostenitorii acestei cărţi de slujbă au împlinit lipsurile aflate în Liturghierele româneşti tipărite pînă acum, au lămurit şi întregit îndrumările de tipic, pentru ca slujitorii Bisericii Ortodoxe Române să poată găsi toate povăţuirile de care au trebuinţă, spre săvîrşirea Sfintei Liturghii după dreapta rînduială, care trebuie să fie una pentru întreaga Biserică.

Pentru atingerea acestui ţel, atît Liturghia Sfîntului Vasile cel Mare, cît şi Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite, au fost întregite cu acele părţi pentru care în cărţile de pînă acum se făcea numai trimitere la Liturghia Sfîntului Ioan Gură de Aur; s-au dat îndrumările trebuitoare pentru lămurirea liturghisitorilor în toate locurile unde tăcerea ediţiilor din trecut dădea prilej fiecărui slujitor să urmeze după priceperea lui; s-au făcut numeroase îmbunătăţiri în cuprinsul rugăciunilor, căutînd să se păstreze pretutindeni înţelesul limpede şi frumuseţea graiului românesc. De asemenea, ori de cîte ori s-au repetat în Liturghier *unele rugăciuni, sau unele cuvinte, s-a căutat a se păstra, pe cît a fost cu putinţă, aceeaşi întocmire.*

Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă nădăjduieşte că a putut pune la îndemîna slujitorilor sfintelor noastre altare un Liturghier *întocmit cu migală, cu pricepere şi cu dragoste pentru slujirea lui Hristos în adevăratul duh al Ortodoxiei. Dacă totuşi, cei ce vor folosi această carte vor afla unele greşeli de tipar, sau lipsuri, sînt rugaţi să îndrepteze cu îngăduinţă, avînd pururea în cuget cuvîntul Domnului care zice: «Duhul este osîrduitor, dar trupul neputincios» (Matei XXVI, 41).*

LITURGHIER *448 PAGINI, FORMAT 16 DIN 70 × 100. DAT ÎN LUCRU 6 IUNIE 1967. BUN DE TIPAR 1 NOIEMBRIE 1967. TERMINAT 22 FEBRUARIE 1968. TIRAJ 3000 EXEMPLARE. COMANDA Nr. 385.*

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ŞI DE MISIUNE ORTODOXĂ